

Št. 291 (14.687) leto XLIX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakrt nad Cerinim, razmnožen na ciklostili. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebuli, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, da 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaosvojeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1300 LIR POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI
SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70

NEDELJA, 31. OKTOBRA 1993

UVODNIK

Volitve: dve zelo jasni izbiri

SANDOR TENCE

Točno tri tedne pred obcinskimi volitvami na Trzaskem so zadeve kolikor toliko jasne. Stranke so izbrale kandidate in predstavile svoje volilne programe, dobesedno del volilcev je - kot kažejo prve ankete - že izbral, drugi pa se čakajo na razvoj dogajanj. Negotovi in neodločeni pa bodo na koncu najbrž odločali o zmagovalcih in o poražencih.

Najjasnejšo volilno sliko imajo v Miljah in v Nabrezini, za kar se morajo zahvaliti tudi enostavni večinski volilni zakonodaji, ki na srečo ne dovoljuje slepomisenj, podtalnih strankarskih igrar in podobnih trikov. V miljski občini bodo volilci izbirali med odprto napredno koalicijo, Severno ligo in nazadnjasko listo. Slovenci v raznih strankah in njihovo kulturno društvo so bili med pobudniki in oblikovalci liste Skupaj za Milje. To je edino gibanje, ki nudi miljskim Slovincem realna jamstva, da bo nova uprava odprta in občutljiva do manjšine, ki je na listi spodbudno zastopana s popolnoma novimi in mladimi kandidati.

V Nabrezini je situacija zelo različna od miljske. Podobno kot v Miljah pa je lista Skupaj za Devin-Nabrezino edino jamstvo, da bo nova uprava spoštovala dostojanstvo in pravice vseh tam živčih komponent. To v tamkajšnji stvarnosti pomeni enako skrb za vse vasi in zaselke, za njihov uravnotežen razvoj in za sožitje med Slovenci, Italijani in Istrani. To je bistvenega pomena, posebno če pomislimo na boleče rane, nesporazume in nasilna razlascanja slovenske zemlje, ki so spremljali v marsičem burno povojno zgodovino te občine.

Slovenci v Nabrezini so bili v upravnem in v političnem življenju večkrat na zelo različnih staliscih, včasih tudi v ostri polemiki med sabo. To jih je, ob spoštovanju pluralizma, sibilno in negativno pogojevalo. Preteklost pa ni preprečila, da so Slovenci in Italijani, za katere sožitje ni le prazno geslo, znali premestiti stara nesoglasja in izbrati pot skupnega volilnega nastopa. V to jih je res silila nova volilna zakonodaja, za Nabrezino pa lahko upravičeno govorimo tudi o pogumni politični izbiri, ki ima vse pogoje za volilno zmago.

KORUPCIJA / TRGOVSKA NAROČILA NAJ BI SI ZAGOTAVLJAL S PODKUPOVANJEM

V Rimu izdali zaporni nalog zoper Carla De Benedettija

V zameno za zaščito pred tujo konkurenco naj bi razdelil »dobrotnikom«
dobrih 10 milijard lir - Obtoženi še ni v ječi, ker je pred prazniki odpotoval



RIM - Rimska javna tožilka Maria Teresa Cordova je izdala zaporni nalog proti industrijcu in finančniku Carlu De Benedettiju pod obtožbo korupcije. Da bi si zagotovil od ministrstva za pošto naročila za tiskalnike, teleprinterje in druge stroje družbe Olivetti, katere je predsednik, naj bi v letih 1988-1991 plačal 10,25 milijarde lir podkupnine, del naročenega blaga pa je menda prodal po cenah, ki so bile višje od tržnih. Podjetnika, ki uživa tudi na tujem širok sloves, pa še niso popeljali v zapor; pozno predsinočnjim je za vikend odpotoval neznanokam, vrnil pa naj bi se v tork. De Benedettijev odvetnik Marco De Luca je nad sodnim pregonom presenečen, češ da ni nobenega pravega razloga zanj, posebno se zato, ker je obtoženi odločno dokazal, da namerava tvorno sodelovati s sodstvom pri razčiščenju podkupninskih afer. V resnici je finančni mogotec preiskovalcem že priznal izplačilo velikih vsot denarja v zameno za naročila Olivettijevih proizvodov, vendar s pojasnilom, da so ga k temu prisilili.

Inz. De Benedettija so vpletli v preiskavo že februarja letos milanski sod-

nik, katerim je tedanji upravni tajnik Socialistične stranke Italije Vincenzo Balzamo razkril, da je družba iz Ivree plačala velike zneske, da bi jo le ubranili pred konkurenco kolosa Ibm, ki je bil na tem, da sam opremi pošto ministrstvo in telefonsko podjetje Sip z informatičnim sistemom. Lepe denarje naj bi v tem okviru prejel tudi generalni direktor Sipa Giuseppe Parrella, zaradi česar so aretirali rimskega zastopnika Olivettija Giovannija Cherubinija. De Benedetti je bil posredno ali neposredno vpleten se v druge podobne skandale, ki jih raziskujejo turinski in milanski sodniki, dejstvo, da je zaporni nalog izdalo rimsko sodstvo, pa gre pripisati okoliščinam, da je pošto ministrstvo pac v Rimu.

Ukrep proti finančniku, ki se je rodil pred 59 leti v Turinu, je naredil globok vtis na podjetniške kroge, saj je inženir na celu enega najmočnejših industrijskih velikanih v Italiji z letnim prometom okrog 16.000 milijard lir. Ta imperij nadzoruje finančni holding Cir, vanj pa sodijo tudi založniške dejavnosti.

Na sliki (telefoto AP): Carlo De Benedetti.

Spomin na Rudolfa Maistra

MARIBOR - Na včerajšnji slovesni akademiji (na sliki) ob 75-letnici bojev za severno slovensko mejo so v Narodnem domu počastili spomin na voditelja narodno zavrednih prostovoljcev pesnika in generala iz Slovenskih goric Rudolfa Maistra-Bojanova. Pomembne prireditve so se udeležili se živeci Maistrovi borci, slavnostni govornik pa je bil predsednik države Milan Kučan. Med mnogimi gosti so bili tudi predstavniki lokalnih oblasti, mariborska zupanja Magdalena Tovornik, predsednik mariborske vlade Anton Rous, predsednik drža-

vnege sveta Ivan Kristan, obrambni minister Janez Jansa in nekdanji minister za notranje zadeve Igor Bavcar. Po sprejemu častitljivo starih Maistrovih borcev, ki so prisli iz raznih krajev Slovenije, je predsednik častnega pripravljalnega odbora Ales Arih v avli Narodnega doma skupaj z borcem za severno mejo Friderikom Kraljem odkril spominsko ploščo z besedilom, ki je bilo na tem mestu že leta 1898. Sledila je slovesna akademija s fanfarami, govorom Milana Kučana in umetniškimi programom.

(U. C.)
Več na 8. strani



DAN MRTVIH / POLAGANJE VENCEV

Dolžni pokloni spominu padlim



Delegacija iz Slovenije je včeraj skupno s predstavniki SKGZ položila vence bazoviškim junakom na pokopališču pri Sv. Ani in pred druga obeležja v Trstu (Foto KROMA)

RIM / TRDITEV SODSTVA

Sisde: Scalfaro in Mancino nista vpletena

RIM - Državni poglavar Oscar Luigi Scalfaro in notranji minister Nicola Mancino nista vpletena v nezakonito uporabo tajnih skladov notranje obveščevalne službe Dsuge. Prvi že zaradi tega ne, ker se zloraba nanaša na čas po tistem, ko je bil Scalfaro notranji minister, drugi pa zato, ker njegovega imena sploh ni na seznamu ljudi, ki naj bi delili milijarde ministrom, politikom in karabinjerjem, kakor je to zatrdil rimsko mesto namestniku državnega tožilca bivši upravni direktor Sisdeja Maurizio Broccolletti.

Tako piše v listini, ki jo je podpisal včeraj državni tožilec Mele in v kateri je izrecno receno, da Scalfarovo in Mancinovo nedolžnost jasno potrjujejo izsledki ustrezne preiskave, s katerimi se je bilo mogoče seznaniti šele včeraj zjutraj. Kakor je znano, so izzvale Broccolletti jeve izjave hud političen pretres in ogorčen nastop samega predsednika republike, ki je poudaril, da je to že vsaj tretji poskus lažnih in zarotniških namigovanj na njegov račun z jasnim namenom, da bi destabilizirali institucije italijanske demokracije.

Scalfaru so izrekli solidarnost med drugimi Spadolini, Napolitano, številni ministri (seveda tudi Mancino) in politiki, sef policije Parisi ter predsednik ministrskega sveta Ciampi. Le-ta bo o zadevi poročal pojutritšnjem pred parlamentarnim odborom za nadzor tajnih služb.

BRUSELJ / PO IZREDNEM VRHU

Rojstvo Evrounije brez triumfalizma

Najhujši izziv je problem brezposelnosti

BRUSELJ - Maastrichtska pogodba začne torej veljati jutri, 1. novembra: mnogo pozneje kot sprva predvideno, a prej, kot je bilo misliti se nedavno, ko je bila celo v dvomu njena ratifikacija. Evropska politična in gospodarsko-monetarna unija se rojeva brez triumfalizma - petkov izredni vrh je pometel s pesimizmom, ni pa pričaral optimizma, ki ne bi bil na mestu sprico hudega problema brezposelnosti, menda edinega, glede katerega vlada med poglavarji vlad in držav dvanajsterice soglasje. Tudi sicer pa začetek uresničevanja maastrichtske listine se ne pomeni oblikovanja Unije, kot bi se zdelo po predlogu belgijskega zunanjega ministra in predsedujočega ES Willyja Claesa, da se Evropska skupnost že zdaj preimenuje v Evropsko unijo.

Maastricht bo vsekakor globoko zarezal v življenje dvanajsterice in to začeni pri pojmu »evropskega državljanstva«. Toda novosti ne bodo prišle vse naenkrat. Jutri se bo za povprečnega prebivalca Skupnosti kaj malo spremenilo, saj na primer ne

bo občutil na lastni koži dejstva, da bo imel odslej Evro-parlament sirs pooblastila; 1. januarja 1994 bo stekla država faza uresničevanja Evropske unije, hkrati pa bo stopil v veljavo Evropski monetarni institut; 1. februarja se bo uresnil - vsaj med državami, ki podpirajo sporazumu iz Schengna - svobodni pretok oseb čez meje; 9. in 12. junija pa bodo volitve v Evropski parlament po novih pravilih. Skratka, Evropa stopa v Unijo z izrazito birokratskim tempom, ki nikakor ne more navdusevati ljudi v državah, katerih vlade se pogajajo za vstop v Evropsko skupnost; Finci, Svedi, Norvežani in Avstrijci so po javnomnenjskih raziskavah sodec prej nezaupljivi kot pa zagovorniki pristopa.

Tudi zaradi tega, kot smo že zapisali, ker ima Evropa opraviti taces z neresljivim vprašanjem brezposelnosti, s katerim se bo celno spopadla decembra. Državniki vedo, da bo problem mogoče rešiti edinole z novim gospodarskim razmahom, o katerem pa ni za sedaj ne duha ne sluha.

GI. ZETA Blindirana Vrata
CLAN MEGABLOK

- BLINDIRANA VRATA
- LESENE ZASTEKLITVE Z 10 LETNO GARANCIJO
- NOTRANJA VRATA
- TREZORJI

GI. ZETA - Ul. Gatterl 24/b - Tel. 040/634700 TRST

■ DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Tudi Poggiolinijeva žena v zaporu

Karabinjerji so včeraj aretirali v Rimu Pierre di Marlo, ženo bivšega direktorja ministrstva za zdravstvo Duilla Poggiolinija, ki se že dalj časa nahaja v zaporu zaradi podkupnin.

..... stran 2

Predstavitev slovenskih kandidatov DSL

Slovenska komponenta DSL je za kandidate za tržaški občinski svet izbrala nove in mlade obraze. Včeraj je svoj upravni program predstavil tudi županski kandidat SKP Štojan Spe-tič.

..... stran 3

Predstavili zbornik o rabi slovenščine

Kako uveljavljati slovenščino v javnosti, zlasti v odnosih s sodnimi in upravnimi organi? O tem je bil govor predsinoč v Gorici, kjer so na pobudo društva Jadro iz Ronk predstavili zbornik s predlanskega posveta na to temo in ugotovili, da je bilo v tem času opravljenih nekaj pomembnih korakov naprej.

..... stran 5

Stefanel nezadržen



Košarkarji tržaškega Stefanela so zmagali tudi v 6. kolu italijanske A1 lige. Tokrat je padel še Glaxo v Veroni, s tem pa so Tržacani s tekmo več (Buckler, ki je tudi še neporažen, igra danes) sami prevzeli tudi vodstvo na lestvici. Pri Stefanelu so bili najboljši Fučka, Gentile (oba na sliki F. Krizmančič) in Bodiroga.

..... stran 20

Samo Kokorovec svetovni prvak



Na svetovnem prvenstvu v kotalkanju v Bordeauxu je Samo Kokorovec po bronasti kolajni v obveznih likih, osvojil še svetovni naslov v kombinaciji.

..... stran 19

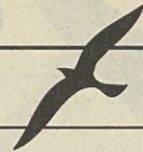
La Combustibile S.R.L.
34100 TRST - DOMJO 38 - Tel. 820331 - 810252

- diesel goriva
- petrolej za ogrevanje
- motorna olja
- kovinski rezervoarji
- les za kurjavo
- razne vrste premoga
- briketi
- artikli za kampiranje
- žar (barbecue)
- peči

Shell
Pooblaščen prodajalec
ta tržaško pokrajino

Shell Lubrificanti
Izkušnost najboljšega na svetu

PLINSKO OLJE ZA OGREVANJE



NOVICE

Fellinijevo zdravstveno stanje se slabša

RIM - Zdravstveno stanje velikega italijanskega režiserja Federica Fellinija je se naprej skrajno kritično. »Ni se stvar ur«, je dejal včeraj novinarjem asistent Instituta za ozivljanje v bolnišnici Umberto I. dr. Maurizio Bufi, »Vendar se Fellinijevo stanje vidno slabša. Zdravnik je tudi dejal, da se pri bolniku nadaljuje vročično stanje in mu morajo pomagati pri dihanju. V prihodnjih dneh bodo izvedli vrsto zdravniških izvidov, prognoza pa ostaja vsekakor strogo pridržana. Prav na včerajšnji dan je Fellini dosegel petdesetletnico zakonskega življenja z igralko Giulietta Masino.

Nabiralna akcija za restavriranje umetnin



CEDAD - Znano je, da je sredstev za kulturne in umetniške dejavnosti vse manj. Zaradi tega je pobuda cedajske Ljudske banke, da bi med občan sproti sprostila nabiralno akcijo za restavriranje nekaterih umetnin, ki krasijo tukajšnje cerkve, povsem dobrodošla. Pobudo so predstavili ob odprtju razstave sakralne umetnosti, ki je bila v prostorih cedajske banke. Odprtja se je poleg drugih udeležil tudi videmski nadškof Alfredo Battisti, ki je ugotovil, da bi pobudo veljalo posnemati tudi v drugih krajih dežele. Vsakdo bo po lastnih močeh prispeval na poseben račun Ljudske banke, ki bo z zbranim denarjem poskrbela za restavriranje nekaterih umetnin, ki jih je skvaril zob časa oziroma človeška malomarnost. (R.P.)

Naval kupcev z Vzhoda

TRST - Kot običajno v predprazničnih dneh, je Trst doživel včeraj pravi naval kupcev iz Slovenije, Hrvaske, Češke, zlasti pa iz Madžarske. Na mejnih prehodih so se oblikovale več kilometrov dolge avtomobilske vrste. Samo iz Madžarske je prišlo osemdeset avtobusov, ki so delno paralizirali promet okrog glavne mestne postaje. Potrebni so bili seveda posebni ukrepi, tako da so zasilno uredili avtobusno parkirišče znotraj starega pristanišča.

VOLITVE / KANALSKA DOLINA

Konec novembra volitve tudi v Trbižu

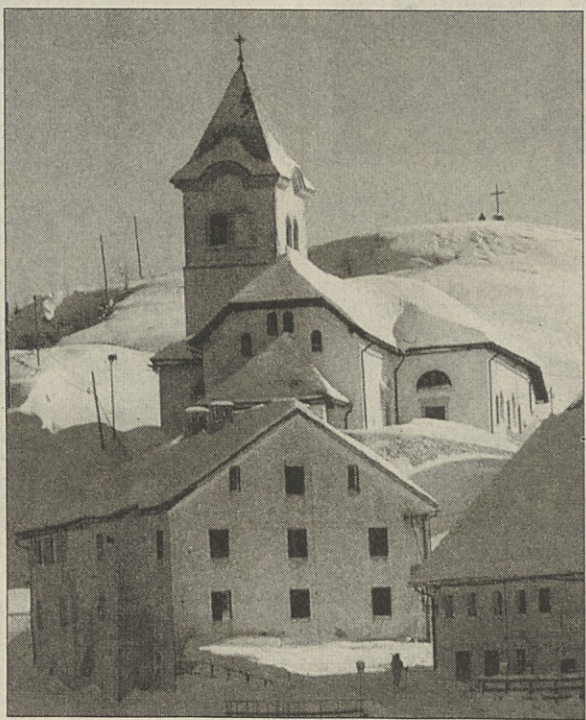
Največ možnosti Severna liga in »Projekt Trbiž«

TRBIZ - Med občinskimi upravami, ki jih bodo obnavljali konec novembra, sodi tudi trbiška, ki je pred meseci zaslala v krizo.

Na volitvah se bo predstavilo 6 list, v katerih se prepoznajo tradicionalne stranke in tudi novonastala gibanja. Z izjemo MSI, Severne lige in Furlanske avtonomistične lige je težko določiti meje med sredino in levico v posameznih listah. Očitno pa je, da je levica prišla delno neorganizirana na to preizkušnjo, saj ni znala sestaviti taksnega naprednega kartela, v katerem bi se prepoznali vsi njeni predstavniki.

Sprico rezultatov zadnjih junijskih deželnih volitev imata dve listi največ možnosti za končni uspeh. To sta Severna liga, ki za zupanskega kandidata predstavlja učiteljico Nadio Campana, in lista »Progetto Tarvisio«, v kateri so pristasi istoimenskega gibanja, KD in nekateri socialisti. Kandidat za župana je Alessandro Pedrigi, ne mora računati na veliko podporo volilcev in to kljub sodelovanju z gibanjem »Comunità Tarvisiana«. Lista »Con noi per tutti« (zupanski kandidat je Renzo Zanette) noče imeti kakih strankarskih predznakov, medtem ko je »Alleanza per Tarvisio« (Carlo Tonutti) izraz naravovarstvenikov in naprednih sil.

Rudi Pavšič



PRVO ZASLIŠANJE ZA DONATELLO DI ROSA

Tudi Di Rosova dvomi da je Nardi sploh živ

Ali laže ali pa je le "majhna riba" v vse večji aferi



Donatella Di Rosa ostaja v zaporu v Firencih (AP)

Tudi Poggiolinijeva žena za zapahi zaradi podkupnin

RIM - Včeraj dopoldne so karabinjerji aretirali Pierre di Mario, ženo bivšega direktorja ministrstva za zdravstvo Duiha Poggiolinija, ki se ze več tednov nahaja v za zapahi zaradi podkupnin. Pierre di Maria je obtožena posesti nezakonito prilascenega blaga in korupcije.

Po mnenju preiskovalcev naj bi ženska v bistvu sodelovala pri zlikovskih dejavnosti moza, ki si je prigrabil ogromno bogastvo s tem, da je v zameno za milijonske in celo milijardске podkupnine zagotavljal farmacevtskim podjetjem poviške cen zdravil. Spomnimo naj, da so karabinjerji našli 30. septembra letos v blaginji v vili Poggiolinijevih v Rimu za 10 milijard lir zlatnine, kovancev in dru-

gih dragocenosti. Pierre di Maria je med drugim obtožena, da je sprejela zlato ogrlico in zaponko kot »darilo« farmacevtskega podjetja Giampaola Zambelletti, kajpak v zameno za ustrezno posredovanje pri mozu. Njena aretacija naj bi bila po mnenju preiskovalcev potrebna tudi zaradi nevarnosti poneverbe dokazov. Zensko so karabinjerji odpeljali v kaznilnico v Pozzuoliu.

Včeraj se je v zvezi s Poggiolinijem razširila druga alarmantna vest. Sindikat CGIL iz Neaplja je bivšega direktorja ministrstva za zdravstvo obtožil, da je dovolil uporabo nekaterih zdravil brez predhodnih kontrol. Ni povsem izključeno, da je tako šla v uporabo tudi okužena kri z aidsom.

FIRENCE - Tudi furlanska Mata Hari, kot so nekateri novinarji že preimenovali Donatello Di Rosa, začena imeti nekatere dvome o istovetnosti Giannija Nardija. Sodniki so prepričani, da je fasistični skrajnez umrl v prometni nesreči v Spaniji, ženska, ki je sprožila polemiko o nevarnosti vojaškega udara, pa je doslej vztrajno trdila, da je Nardi živ in zdrav ter da skupno z nekaterimi vojaškimi častniki pripravlja nasilno vstajo.

Med včerajšnjim zasliševanjem v zaporu, kjer je priprta pod obtožbo obrekovanja in samoobrekovanja, je Di

Rosova začela imeti nekatere dvome, da je "Nardi", ki ga je spoznala res pravi Nardi. Sodniku, ki jo je poldrugo uro spraseval o tej čudni in se nerazvozlani aferi, je ženska odgovarjala precej zmedenno, glede Nardija pa je rekla, da so ji s tem imenom predstavili nekega nepoznanega moskega. Aretiranka začena imeti torej resne dvome o resnični identiteti človeka, ki je ključna osebnost te afere.

Možnosti sta sedaj dve: ali Di Rosova laže, ali pa jo je nekdo zavedel, da je moski res Nardi, ki ga ženska ni nikoli prej videla in o njem ničesar slisala. Sodniki se, kot kaže, nagibajo k tej možnosti.

Med njimi si utira pot domneva, da je Di Rosova le majhna "ribica" v veliko večji in nevarnejši igri. Kaksna je ta igra, pa bodo lahko izvedeli v nadaljnjem poteku te preiskave, ki je za preiskovalce vse prej kot lahka in enostavna.

V vojaškem zaporu v Rimu so se sodniki včeraj pogovarjali tudi s polkovnikom Aldom Michittum, ki je bil, podobno kot žena, priprta zaradi obrekovanja. Tudi on mora preiskovalcem pojasniti marsikatero se nejasno ozadje te afere, ki se polni stolpce italijanskih časopisov.

DAN MRTVIH / POLAGANJE VENCEV

Pokloni padlim na Tržaškem

Delegacije prišle tudi iz Slovenije



TRST - V teh dneh, ko se spominjamo svojih rajnih, gre nas spomin tudi do vseh tistih, ki so darovali svoja življenja za svobodo ali pa so bili žrtve vojnega nasilja. In tako se v teh dneh tudi na Tržaškem predstavniki oblasti, raznih organizacij in ustanov poklanjajo njihovemu spominu s polaganjem vencev pred spomenike in obeležja, ki nas opozarjajo na njihovo žrtvo.

Vecina delegacij je do spomenikov in obeležij poromala že včeraj. Tako se je tržaski občinski komisar Larosa že v dopoldanskih urah poklonil padlim v odprti vojni in v drugih vojnah. Iz Slovenije je prišlo več predstavnikov. Delegacija, ki so jo sestavljali predstavniki vlade Vladimir Dejan, zastopnik republiškega odbora Zveze borcev Slovenije Marjan Lenarčič in generalni konzul Jože Susmelj, je v prvih popoldanskih urah položila vence na

grobniči borcev na vojaškem pokopališču v Trstu, bazoviškim junakom na pokopališču pri Sv. Ani in v Rizarni (na sliki - f. KROMA). Z njimi so bili tudi predstavniki SKGZ. Predstavniki občin Koper, Izola in Piran so včeraj popoldne obiskali obeležja v miljski in dolinski občini, delegacija občine Sezana pa v občinah Repentabor, Zgonik in Devin-Nabrezina.

V Zgoniku so se včeraj popoldne poklonili padlim tudi predstavniki domače občinske uprave in krajevnih društev, medtem ko bodo predstavniki krajevnih oblasti in organizacij polagali vence v repentabski in devinsko-nabrezinski občini jutri, se pravi na sam dan mrtvih.

Jutri bodo obiskali spomenike padlim tudi pokrajinski predstavniki zveze borcev VZPI-ANPI, združenja bivših deportirancev ANED in političnih pregnancev ANPPIA.

RAZGLEDI

Koristi in napota vojaške baze pri Avianu

MARKO WALTRITSCH

filmih o vietnamski vojni. S ceste vidimo tudi velika letala za prevoz vozil in topništva.

Ameriška baza v Avianu je tam že desetletja. Zgradili so jo v času hladne vojne, ko sta si nasproti stala varšavski in Nato pakt. Bila so tudi ameriška letala z atomskimi bombami. Okrog letalske baze so domači podjetniki zgradili več sto stanovanjskih hišic, v katerih so se nastanile družine ameriških pilotov. Investicija se je zelo dobro obrestovala, saj piloti dobro zaslužijo in zato lahko tudi dobro placajo. Ko je padel berlinski zid in je vse kazalo, da bodo vse vojaške baze odveč, se je marsikdo v Avianu zbal, da bo ob lahek zaslužek in da bo izgubil stanovanje. Zaradi tega strahu že več let nihče ne gradi stanovanj v neposredni bližini tega furlanskega mesteca.

Ko so pred nekaj meseci iz prej omenjenih razlogov močno okrepili vojaško posadko, je bilo ameriško poveljstvo primorano seči po vseh hotelskih zmogljivostih v Pordenonu in tudi v vseh sosednjih krajih. Do konca leta so rezervirani vsi hoteli. Njih lastniki in upravitelji so seveda zelo zadovoljni, ker so si na tak način zagotovili stalne kliente vsaj do konca leta. V začetku septembra je bil v Pordenonu tradicionalni sejem, na katerega precej razstavljalcev pride od drugod. Prenosišče pa so si morali poiskati daleč od tega mesta. Kasneje, ko je tam bil vsakoletni festival nemega filma, so prireditelji morali v privatnih stanovanjih poskrbeti za prenočevanje nekaj sto filmskih delavcev in kritikov. V podobnem položaju se bodo znašli prireditelji avtomobilskega sejma, ki bo

sredi novembra. Podobno pa je tudi za obiskovalce številnih industrijskih obratov v Pordenonu in okolici.

Prav v teh dneh pa je prišla še ena dodatna vest, ki utegne se bolj zaostriiti stanovanjsko krizo na tem področju. Ameriško povelj-

stvo se je obrnilo na župana Aviana inž. Giovannija Tassana Zanina s prošnjo, da poskrbi stanovanja za nadaljnjih 2.000 moz. Ameriško poveljstvo namerava namreč uresničiti že pred kakim letom izraženo zamisel, da namesti na letališču letalske edinice, ki so do pred nekaj leti bile v bazi Torrejon v Spaniji. Gonzalesova vlada jim je namreč odrekla gostoljublje. Američani so nameravali te svoje eskadrile premestiti v italijansko bazo Sigonella na Siciliji. Ta namera jim ni uspela. Letala, in z njimi kakih 2.000 vojaških oseb, so zatem začasnó sprejeli v neki nemski bazi, kjer so sicer že od prej bila tudi druga letala Nato pakta. Sedaj bodo morali baje stran. Zadnje evropsko zatišje naj bi bila baza v Avianu.

Zupan Zanin naj bi menda dejal, da za sedaj ni razpoložljivosti za tolikšno število novih vojakov, ki bi se jim pridružilo tudi veliko družinskih članov. Najbrž bi se ze našli podjetniki, ki bi bili voljni zgraditi stanovanja in jih oddati v najem, a le pod pogojem, da dobijo zagotovilo, da bo najemna pogodba trajala dolgo let, da se jim bo torej investicija izplačala.

Sicer pa je treba tudi reči, da v Avianu niso vsi zadovoljni s sedanjostjo velikokrat prisotnosti ameriških ljudi. Če so na eni strani z njimi zadovoljni nekateri gostinci, so drugi trgovci bolj skeptični. V svojih bazah so, kot je sicer njihova navada, Američani odprli svoje trgovine, v njih pa je mogoče dobiti po zelo nizkih cenah vse, kar dobiš v trgovinah v ZDA. Blago za letali prihaja direktno iz Amerike, ameriške družine pa se nečejo odpovedati svojim običajem.

PODKUPNINSKA AFERA

Na procesu tudi Craxi in Forlani

Cusani je je včeraj raje ostal v zaporu - Protesti novinarjev

MILAN - Bettino Craxi, Arnaldo Forlani in vsi bivši tajniki nekdanje petstrankarske koalicije bodo pričali na procesu proti financniku Sergiu Cusaniju. Tako je včeraj sklenil sodni zbor, ki je tako popolnoma osvojil zahtevo javnega tožilca Antonia Di Pietra. Prvi večji proces o podkupninskih aferah, ki so v zadnjih mesecih pretresle Italijo, bo tako imel zelo ugledne protagoniste. Cusani je, kot znano, obtožen, da je bil glavni posrednik med koncernom Enimont in večinskimi strankami, ki so od njega dobivale masne podkupnine.

Sodniki so zavrnili zahtevo branilcev obtoženega Cusanija (slednji se tudi včeraj ni

predstavil na obravnavi), da pokličejo kot price se nekatere druge politike in ostale osebnosti, ki so imele vazno vlogo pri tej aferi. Sodniki domnevajo, da je Enimont izplačal vladnim strankam več sto milijard lir podkupnin.

Proces proti Cusaniju je sprožil ostre polemike med sodnim zborom in novinarji, ki s tezažom in v omejenem številu sledijo poteku sodne obravnave.

Predsednik milanske novinarske zbornice Franco Abruzzo je ostro protestiral zaradi zadržanja sodnikov in izrazil bojazn, da bo širša italijanska javnost zaradi teh omejitev slabo in površno seznanjena o tem zelo važnem procesu

VOJNA NA BALKANU

Pomoč ACLI beguncem v Sloveniji

Tudi Trstu podpisi za mednarodno sodišče proti vojnim zločincem na Balkanu

TRST - Italijansko združenje katoliških delavcev ACLI je prispevalo za milijardo lir pomoči begunskim taboriscem v Sloveniji. Tako je povedal vsedržavni koordinator projekta, predsednik tržaskga odseka ACLI Franco Codrega na tiskovni konferenci, ki jo je priredil včeraj v Trstu, da bi posredoval obračun enoletnega sodelovanja v 21 begunskih taboriscih v Sloveniji.

Codrega je pojasnil, da so sami zivi stroški znašali natanko 593.327.000 lir. A k temu je treba dodati 9.795 delovnih dni, ki jih je v taboriških opravilo 1.417 prostovoljcev ACLI in katerih vrednost bi lahko ocenili okrog pol milijarde lir. Mimo ekonomskih aspektov pa velja poudariti, da je pomoč

ACLI skusala biti predvsem človeško vredna. Codrega je v tej zvezi omenil tudi laskave ocene, ki jih je dal sam urad za begunce v Ljubljani, po katerem je pomoč ACLI »najpomembnejši prispevek, kar jih je prislo beguncem v Sloveniji iz vrst prostovoljcev drugih držav«.

Včeraj pa je v Trstu bila tudi druga tiskovna konferenca, na kateri je bil govor o vojni tragediji na Balkanu. Priredili so jo tržaski pristasi Pannellove radikalne stranke, da bi predstavili pobudo tega političnega gibanja za ustanovitev mednarodnega sodišča, ki naj bi sodilo vojnim zločincem v t. i. bivši Jugoslaviji. Gre za zbiranje podpisov pod peticijo v tem smislu, naslovljeno na Organizacijo

združenih narodov. Peticijo je ze podpisalo kakih 25 tisoč uglednih osebosti iz vsega sveta, med temi 933 parlamentarcev, 22 nobelovcev, 13 ministrov. Med podpisniki najdemo npr. Jozefa Brodskega, Ralfa Darendorfa, Rito Levi Montalcini, Umbertoa Eca, Simona Wiesenthala in druge. Peticijo je podpisalo tudi precej uglednih tržaskih osebosti, od Claudia Magrisa do Jozeta Pirjevca, od Margherite Hack do Bruna Zvecka, pa se Klavdij Palcic, Sasa Rudolf in mnogi drugi. Peticijo s podpisni namerava izročiti samemu glavnemu tajniku OZN Boutros-Ghaliju delegacija, kateri bo naceloval Marco Pannella, v njej pa bodo Diego Cordovez, Hans Janitschek, Zdravko Tomac in drugi.



KANDIDATURE ZA OBČINSKE VOLITVE

Slovenska DSL izbrala nove in mlade obraze

Glavni slovenski kandidat stranke je Igor Dolenc

Slovenska komponenta Demokratične stranke levice je za kandidate za tržaski občinski svet izbrala v glavnem nove in mlade obraze. To sodi k nujni prenovitvi njenega političnega delovanja, ki jo lahko v spremenjenih razmerah izvajajo predvsem novi ljudje.

Glavni slovenski kandidat DSL za mestno skupščino je Igor Dolenc (Openc, po poklicu funkcionar finančne uprave), ki je tako prevzel "štafetno palico" od dosedanje svetovalka Anamarije Kalc. Slednje ni več med kandidati za mestno skupščino, medtem ko se spet poteguje za mesto rajonskega svetovalka na vzhodnem Krasu.

Pokrajinski tajnik stranke Stelio Spadaro je na včerajšnji predstavniški konferenci poudaril, da so za DSL kot narodnostno mešano stranko povsem naravne in normalne ugledne slovenske kandidature. V mestu, ki s težavo išče novo svojo pot, predstavlja slovenska manjšina veliko bogastvo za celotno tržasko skupnost. Slovenske kandidate sta nato novinarjem predstavila predsednik slovenske komisije Milos Budin in Anamarija Kalc, srečanja pa so se, poleg Dolenca, udeležili Mitja Cebulec,



Kandidati slovenske DSL skupaj z Budinom (foto Ferrari-KROMA)

Rado Fonda, Gabrijel Raseni, Jasna Petaros, Mojca Siskovic in Albert Cuk. Od Slovencev sta na listi tudi Angel Tence in Oskar Grgič.

Dolenc, ki je član openskega jurskega odbora, je svoje prve upraviteljske izkušnje doživel v vzhodnokrasem sosvetu, kjer so Slovenci delali enotno ter so marsikaj koristnega naredili in dosegli. Tu je lahko direktno preveril omalovečevalni odnos mestne uprave do kraskega področja. Če bo izvoljen, se bo Dolenc zavzemal za nove odnose med Obci-

no in kraskega rajona, ki sta bila doslej v vseh smislih zelo zapostavljena. Da se doberšen del Slovencev prepoznava v zupanski kandidaturi Riccarda Illyja je pozdravil kot zelo pozitivno dejstvo. To po njegovem predstavlja velik korak naprej v primerjavi z junjskimi pokrajinskimi volitvami, ki so bile za Slovence v marsicem prava katastrofa in hkrati "velika lekcija" za bodočnost. A žal ne za vse.

Slovence na Trzaskem - je poudaril Dolenc - čakajo zahtevne izbire, pri

katerih pa bi moral vsako postaviti na stran svojo strankarsko pripadnost in si postaviti vprašanje, katera občinska uprava nam lahko zagotavlja prijaznejšo politično klimo. Ta jamstva nam daje edinole Illy. Budin je rekel, da ima izbira SKP po svoje plemenito, a konec koncev le pričevalno vrednost. Prav je, da Slovenci ohranimo in gojimo svoj notranji pluralizem, v tem trenutku pa je bistveno, da na volitvah prevlada odprtejši del Trsta, katerega sestavni del smo tudi Slovenci.

VOLITVE / KANDIDAT SPETIČ

Program SKP za Občino

Slovensko vprašanje eno bistvenih problemov Trsta

Delo in razvoj, sožitje in slovensko vprašanje, državljske pravice, solidarnost, zashita okolja, kvaliteta življenja. To so glavna poglavja volilnega programa zupanskega kandidata SKP Stojana Spetice, o katerem je tekla beseda na včerajšnji tiskovni konferenci, ki jo kandidat dopolnil se z nekaterimi stališči o aktualnih dogajanjih. Zacusni z oceno napovedanega oblikovanja vladnega osnutka za zashito Slovencev.

Slovensko vprašanje ima zelo vidno mesto v Speticevem programu, saj gre za problematiko, ki je življenjsko povezana z zgodovino in z vsakdanjo stvarnostjo tega mesta.

Narodnostna kontrapozicija blokira razvoj Trsta, bremeni njegove odnose z naravnim zaledjem in otežkoca njegovo mednarodno vlogo. SKP postavlja zato med svoje prioritete naloge boj proti rasizmu, nestrpnosti in vsakršnemu nacionalizmu. Zupanski kandidat SKP predlaga v tem sklopu celo vrsto sklepov in ukrepov, da bodo tudi Trzaski slovenski narodnosti cutili Obcino za svoje.

Okrepitev občinske prevojske službe ter dvojezične cestne table in smerokazi so nujno potrebni ukrepi, Obcina

pa bi morala takoj podpisati programski dogovor za izvajanje zakona o Krasu, s katerim je zupan Staffieri doslej naložil zavleceval in s tem ze naredil veliko skodo krasnemu prebivalstvu. Hkrati bi morala uprava prevzeti svoje odgovornosti za obstoj slovenskih kulturnih ustanov, zaceni s Glasbeno matiko, ki se po krivdi drzave in Dezele sooca z zelo hudo krizo.

Spetic ne verjame obvezam in obljubam ministra Paladina, ki imajo po njegovem le simbolni pomen, saj je vsem jasno, da je ta zakonodajna doba v bistvu pri koncu. Vlada se glede tega napovedanega zashitnega osnutka vsekakor se nispovetovala, kot je obljubila, z manjsino, govori ce o nactovanem prestevanju pa vzbujajo veliko zaskrbljenost. Po mnenju predstavnika SKP smo ocitno prica novim pritiskom na Slovence, vest o napovedanem zajamelem zastopstvu v dezelnem svetu pa je le pesek v oci. Zato sta potrebna revizija dezelnega statuta in ustavni zakon, kar bi zahtevalo zelo dolge casovne termine. Ce Paladin misli resno, je dodal Spetic, naj to vprašanje posreduje posebni dvojni komisiji, ki se ukvarja z reformami drzavnih institucij.

Občni zbor kraških lastnikov

Veliko zanimanje

Clani Zdruzenja zasebnih kraskih lastnikov so se v petek zvečer zbrali na domaciji Josipa Milica v Zagradcu na svojem prvem rednem obcnem zboru. Zasedanju, katerega se je udelezilo kakih sto ljudi, je predsedoval domacin Emil Krizmancic, uvodno porocilo pa je podal dosedanj predsednik Zoran Sosic.

Sosic je poudaril, da je zdruzenje nastalo za to, da bi zashitilo zasebna kraska zemljisca, ki so zlasti v zadnjih desetletjih predmet razlaskanj in najrazlicnejših omejevalnih ukrepov. Predsednik je tudi obnovil prvo leto delovanja, ki je bilo usmerjeno predvsem v zbiranje clanstva. Delo je bilo dokaj uspesno, saj je v zdruzenje pristopilo vec kot 150 lastnikov od Medje vasi do Bazovice.

Porocilu je sledila daljsa razprava, v kateri je prislo do izraza, kako obcutena je bila potreba po ustanovitvi takšne organizacije. Ob koncu so udelezenci izvolili 20-clanski svet in nadzorni odbor.

DOLINA / SEJA OBČINSKEGA SVETA

Naftni hranilniki spet v ospredju pozornosti

Nižji davek ICIAP spodbuda za dejavnosti

DAMIANA OTA

Tudi Obcina Dolina bo za 4 enote znižala odstotno mero občinske davka na gospodarske dejavnosti (ICIAP). Smotno poslovanje dovoljuje upravi tudi nactrovanje novih javnih del.

Sicer pa je bila na predsednični seji občinskega sveta spet v središču pozornosti postavitev dveh novih naftnih hranilnikov družbe SIOT. Poleg tega je svet preskočil razpravo o resoluciji, v kateri svetovalec zelenih Capuzzo predlaga razorožitev obmejnega pasu. Brez predvidene odobritve je ostal tudi sklep občinskega odbora glede delne spremembe k občinskemu splošnemu regulacijskemu nactru: večina je sprejela predlog nacelnikov DSL in SSK, da se sklep prenese na prihodnje zasedanje sveta. Baje se uprava ni ravnala po pravilih in je sklep izdelala pred razpravo v svetu, ki naj bi se prvi izrekel o novih območjih, namenjenih t.i. kolektivnim storitvam.

Glede nove gradnje družbe SIOT je pred nekaj tedni občinska gradbeno komisija ugotovila neoporečnost predstavljene dokumentacije in dejansko dala zupanu vse ustrezne pogoje, da naftni družbi podpiše gradbeno dovoljenje. Sicer pomeni to dodaten drastičen poseg v okolje vasi, ki je bila s številnimi razlastitvami že prizadeta pred skoraj tridesetimi leti. Zaznavno moretorej škrcila že itak ne

zelo obsejni zeleni pas in industrijsko cono tesno približala prebivalstvu.

Zupan Pečenik zagovarja doslednost dolinske občinske uprave v obravnavanju nactrov družbe SIOT: "Vse od lanskega novembra smo se ravnali po odločitvah občinskega sveta." S strani opozicije (prvi se je oglašil v razpravi zeleni Capuzzo) pa prihajajo zelo kritične pripombe glede nedoslednosti npr. v pravocasnem obveščanju prebivalstva, posebej pa zaradi "neupoštevanja morebitnega referenduma", ki ga statut predvideva za važnejša vprašanja.

Sicer je že predhodno zupan spregovoril o stvarnih predlogih, ki so jih posredovali sami prebivalci prizadetih vasi Dolina in Kroglice. Poudaril je namen Občine, da upošteva želje in potrebe svojih prebivalcev: doslej so se z odškodnino za prisilne razlastitve zgradili večnamenski kulturni domovi v Ricmanjih, pri Domju in v Boljuncu. Kot pravi zupan, je sedaj na vrsti Dolina, ki bo z gradnjo novih hranilnikov utrpela največ škode. Nactro vrednotenja vasi in njene okolja pa je sprejela tudi družba SIOT, ki se je obvezala za primerno sodelovanje.

JAVNI POSVET / V PRIREDBI KRAŠKE GORSKE SKUPNOSTI

Kakšne so vsebine in razvojne perspektive agriturizma na Krasu

Posvet bo v soboto, 6. t.m. v padriškem Centru za raziskave

Prizadevanja Kraske gorske skupnosti, da bi premaknila z mrtve točke izvajanje dezelnega zakona za razvoj Krasa st. 16, niso zal premaknila z mrtve točke za vzhodnokraske prebivalstvo tako pomembne zadeve in tako se nadaljujejo pogubni učinki »politične blokade« s strani tržaskе občine. Predsednik Kraske gorske skupnosti Ivo Sirca se je sestel z izrednim komisarjem na tržaski občini La Roso, ki je sicer v ljudnostno prislunil upravicenim zahtevam po takojšnji sprostitvi razpoložljivih finančnih sredstev (zaradi dosedanjih zavlecevanj je ze sla po zlu poldruga milijarda od skupnih 15 milijard lir), vendar pa niso bila dana zazelena zagotovila oziroma jamstva, da bo do volitev tudi tržaska občina prizgala zeleno luc kot ena izmed starih ustanov (poleg dezele, pokrajine in KGS), ki mora dati soglasje. Zato se Kraska gorska skupnost vse bolj nagiba k napovedani alternativni opciji, da zahteva od dezelne uprave naj spremeni zakon in naj postanejo kriteriji za izvajanje zakona za razvoj Krasa proznejši, predvsem pa naj precizije politične igrice na kozi prizadetih kraskih ustanov in krajanov. V to smer so bili že storjeni potrebni koraki in upanju, da bo to zgoce vprašanje naletelo na ustrezen politični posluh Fontaninijevga odbora.

Tudi postopek za revizijo in drastično skrcenje stevila gorskih skupnosti je optical na slepem tiru. Tako KGS, katero so namerali razpoloviti oziroma k zdruziti z Brisko skupnostjo, kot se zlasti skupnosti na Karnijskem območju, so se odločno uprle tej hipotezi, tako da trenutno ta osporavani sklep niti številčno ne bi mogel prodreti v dezelni skupščini.

Prihodnjo soboto, 6. novembra bo Kraska gorska skupnost organizirala v kongresni dvorani raziskovalnega centra pri Padricah javni posvet o vsebini in razvojnih perspektivah agriturizma na Krasu. Po uvodnih referatih treh univerzitetnih docentov in pose-

gih zainteresiranih stanovsko-gospodarskih ustanov se bo razvila razprava, med katero naj bi se izkristalizirala stališca in naj bi se oblikovala skupna platforma. Vsi zainteresirani dejavniki se morajo dogovoriti, katera urbanistična določila so potrebna za skladen razvoj te dejavnosti in katere vinkulacije je treba odpraviti oziroma sprejeti, da se pravilno zashiti okolje in ovrednotijo agroturistične pobude. To je tesno povezano tudi s vprašanjem upravljanja naravnega parka. Napočil je tudi cas, da se razčistijo pojmi o tem, katere dejavnosti spadajo pod okrilje agroturizma in da se onemogoci vsakršna zloraba. Nujno je tudi zacrtati locnico med agroturizmom in osmicarstvom. (B)

TRST / ČLOVEKOLJUBNA AKCIJA

V boj proti rakastim obolenjem tudi s prodajno razstavo

Dezelni odbor italijanskega zdruzenja za raziskovanje rakastih obolenj (AIRC) se bo tudi letos udelezil prodajne razstave antikvariata, ki bo na sporedu ze enajstic. Na svojem razstavnem prostoru bo AIRC razstavil vrsto malo poznanih del, ki so shranjena v muzeju Revoltella. Prvih stirosto obiskovalcev razstave, ki se bodo vclanili v zdruzenje (placati morajo 25 tisoč lir) bo prejelo dragoceno darilo.

Za ljubitelje knjige je delo "Il satiro di Aquileia", ena najbolj originalnih pripovedi princeze Marie Turn and Taxis. Objavljeno je bilo v Parizu leta 1.907 v 325 izvodih, ki so ze vsi razprodani; knjiga je bila ponatisnjena leta '89 v tisoč oštevilčenih izvodih v italijan-

skem prevodu Fulvie Costantini-des. Seststo izvodov so ze razprodali in po zaslugi založniške hise Italo Svevo je bil celoten izkupicek namenjen (po želji princeza Carla Alessandra Turn and Taxis) dezelnemu odboru Furlanije-Juljske krajine Italijanskega zdruzenja za raziskovanje rakastih obolenj.

Muzej Revoltella je s svojo ravnateljico Mario Massau Dan z veseljem sprejel pobudo zdruzenja AIRC, prav gotovo pa je to le začetek plodnega sodelovanja med ustanovama. Ob tem gre podcrtati, da omenjeno Zdruzenje v Furlaniji-Juljski krajini ze racuna na 40.000 clanov, po predvidevanjih pa bi se moralo stevilo clanstva zaradi njegovih clovekoljubnih ciljev prav gotovo se povecati.

NOVICE

Izid prvega zrebanja loterije pri Sv. Jakobu

Zdruzenje »Amici si San Giacomo« je objavilo zmagovite številke prvega zrebanja velike nagradne loterije, ki jo prireja ze vrsto let. Prva nagrada - avtomobil suzuki maruti bo sel lastniku srecke s številko 522259. Srečka bo veljavna do 6. novembra. Ce se do tedaj ne bo nihce javil, bo sla prva nagrada številki 250885, veljavni do 9. novembra. Kot druga rezervna številka (veljavna do 12. novembra) je bila izzrebana st. 275480.

Druga nagrada - bivanje v Bad Kleinkirchheimu - je sla številki 592556. Prva rezervna številka je 243336, druga pa 527822. Tretja nagrada - sivalni stroj Pfaff - gre srecki s številko 272751. Prva rezervna številka je 149676, druga pa 527388. Cetrtto nagrado - mountain bike - prejme lastnik srecke s številko 148598, ce pa se ta ne javi do 6. novembra, bo sla rezervni številki 286009 oz. drugi rezervni 591870.

Vse neizzrebane številke veljajo za nadaljnji dve zrebanji.

Mejni prehod na Plavjah začasno zaprt

Drugorazredni mejni prehod na Plavjah bo zaprt od 2. do 5. novembra. Obmejni organi sporocajo, da je do zacasnega zaprtja prislo zaradi cestnih del na slovenski strani prehoda. Obmejna policija zato poziva prebivalstvo, da bi se poslužilo mejnih prehodov v Raborju in v Prebenu.

Minister Andreatta prihaja v Trstu

V okviru prizadevanj in pobud za izdelavo strateskega nactra za trzasko gospodarstvo, ki se bodo zakljucila z decembrskim zasedanjem zbornice pokrajinske konzulte, bo Trgovinska zbornica organizirala okroglo mizo na temo "Drzavna politika na obmejnih podrocjih in korist Trsta in njegovega razvoja v novi Evropi". Zasedanje bo 13. decembra, ob 10.30, v glavni dvorani Trgovinske zbornice; udeležili se ga bodo podtajnik zakladnega ministrstva Sergio Coloni, evropski poslanec Giorgio Rossetti ter predstavniki krajevnega industrijskega sektorja. Okrogli mizi bo predsedoval predsednik Trgovinske Zbornice Giorgio Tombesi, zakljucke pa bo podal zunanji minister Beniamino Andreatta.

Vpisovanje za zimovanje

Na osmendemno zimovanje in silvestrovanje v Kranjski gori se je doslej vpisalo nad 50 mladih. Tudi letos bo zimovanje vodil Gorazd Pucnik ob sodelovanju dobrih vzgojiteljev in smučarskih uciteljev, med katerimi bo veckratna drzavna pravkinja prof. Milena Kordez.

V mladinskem hotelu, ki ga je Dijaski dom najel, je se nekaj mest. Ker sta bila zadnja dva dneva za vpis sobota in nedelja, je uprava podaljsala vpis do 6. novembra 1993. Informacije lahko dobite pri upravi doma, tel 573141, fax 573142.

Za praznike posebni umiki za tobakame

Italijanska federacija prodajalcev tobacnih izdelkov sporoca, da bo za tobakame v prihodnjih dneh veljal naslednji umik: v ponedeljek, 1. novembra bodo vse zaprte, naslednji dan (2. novembra) bodo odprte, v sredo 3. (na dan trzaskega patrona) pa bo zaprte fakultativno.

Prispevki za podjetja

Dezelni vladni komisar sporoca, da zainteresirani podjetniki lahko do 30. novembra 1993 predlozijo prosnje za prispevke v smislu crke A 1. odstavka 1. clena zakona 26 iz leta 1986. Prispevki so namenjeni za nove industrijske investicije v vrednosti najmanj 300 milijonov lir.

Obračun delovanja podjetja za prevoze

Dne 5. novembra, ob 11. uri, bo v Novinarskem krožku tiskovna konferenca upravne komisije Konzorcialnega podjetja za prevoze. Ob tej priloznosti bodo upravitelji podjetja orisali dejavnost ACT, ki preživlja tezavne trenutke in pa vrsto nactrov, ki bodo v veliki meri vplivali na funkcionalnost podjetja v prihodnjem obdobju.

Skupščina taksistov

Dne 7. novembra se bodo clani zadruge "Radio taxi" (tel. 30-77-30) zbrali na skupščini; zacela se bo ob 8.30 in se predvidoma zakljucila okrog polne. Taksisti zato obvescajo, da bo njihova telefonska centrala v teh urah zaprta. Kdor bi v teh urah potreboval taksi, naj se posluzi javnih telefonov, ki so sicer namešeni v neposredni blizini parkirisc za taksije.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418

Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958

Dopisništvo: Cedad, Ul. Ristov 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462

Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468

Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418

Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publistel

tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI

Slovenija: Studio Vista - Ljubljana

tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, visina 42 mm) 80.000 LIT,

financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglas

850 LIT besede; osmrtnice, zabvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.300 LIT - 45 SIT

Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT za leto 1993

za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, placilja preko DISTRIEST,

Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodiscu v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948

Clan italijanske zvezve casopisnih založnikov FIEG



POBUDA ZSKD

Tudi letos v novembru tečaj za zborovodje

Tudi letos bo v Trstu potekal tečaj za zborovodje, ki ga prireja Zveza slovenskih kulturnih društev. Ciklus predavanj je namenjen vsem, ki se želijo približati zborovskemu delu. Tečaj bo zaobjel niz petih predavanj. Nakazal bo zborovsko dejavnost iz različnih zornih kotov. Na vsakem srečanju bo prisoten drug predavatelj, ki se bo ukvarjal z različnimi problemi koralne glasbe.

Posebna pozornost bo namenjena formiranju mladih zborovodij, kar seveda ne izključuje možnosti izpopolnjevanja že delujočih zborovodij. Uvodni seminar, na katerem bo predaval Janko Ban, bo v petek, 12. novembra. Srečanje z naslovom Sproščena zvočnost je namenjeno raziskovanju in poglobljanju vokalne tehnike tudi iz praktičnega vidika. V petek, 19. novembra bo drugo predavanje, na katerem bo spregovoril Valter Lo Nigro o tehničnih osnovah dirigiranja zbora. Obravnaval bo gestualno tehniko zborovodstva: Lo Nigro, ki je sicer dirigent zbora

Obala iz Kopra in Zbora ljubljanske Opere, bo vodil tudi zborovsko delavnico v petek, 26. novembra.

Drugacem prijem bo predstavil na naslednjem seminarju mladi zamejski glasbenik Marko Ozbič, ki studira na dunajski Hochschule für Musik und darstellende Kunst. Njegov seminar bo potekal z analizo izbranih skladb iz Monteverdijevga Vespra della Beata Vergine. Predavanje, ki bo v soboto, 27. novembra in v nedeljo, 28. novembra, zeli prikazati praktično delo na ustaljenem repertoarju. Niz predavanj bo zaključil slovenski zborovodja Matjaz Seck, ki je dirigent Zbora RTV Slovenije in Ljubljanskih Madrigalistov. Zadnji seminar, ki bo v soboto 4. in v nedeljo, 5. decembra, bo namenjen praktični dejavnosti.

Tečaj za zborovodje je namenjen vsem, tako dirigentom kot pevcem. Prijavite se lahko na sedežu ZSKD ob ponedeljku do petka, od 8.30 do 13. ure in od 15. do 17.30 (tel. 635626). Luisa Antoni

KINO

ARISTON - 15.40, 17.45, 19.50, 22.00 »Misterioso omicidio a Manhattan«, 0.10 »El Mariachi«, r. Robert Rodriguez.
EXCELSIOR - 16.30, 19.15, 22.00 »Il socio«, i. Tom Cruise, r. Sidney Pollack.
EXCELSIOR AZZURRA - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Molto rumore per nulla«, r. Kenneth Branagh, i. Emma Thompson, Keanu Reeves.

NAZIONALE 1 - 16.00, 18.00, 20.10, 22.15 »Per amore, solo per amore«.
NAZIONALE 2 - 15.00, 16.25, 17.50, 19.10, 20.35, 22.00 »Tom e Jerry - il film«, risanka.
NAZIONALE 3 - 15.00, 16.40, 18.30, 20.00, 22.15 »Sliver«, i. Sharon Stone.
NAZIONALE 4 - 16.00,

18.05, 20.10, 22.15 »Dave, presidente per un giorno«, i. Kevin Kline, Sigourney Weaver.

GRATTACIELO - 16.30, 18.20, 20.10, 22.00 »Cliffhanger - l'ultima sfida«, i. Sylvester Stallone.

MIGNON - 10.00, 11.30, 15.00, 16.15 »Eddie e la banda del sole luminoso«, risanka; 17.30, 19.00, 20.30, 22.15 »Sud«, r. Gabriele Salvatores, i. Silvio Orlando.

EDEN - 15.30 - 22.00 »Anal party molto particolare«, p. n. m., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 15.00, 17.30, 19.50, 22.10 »Il fuggitivo«, i. Harrison Ford.

ALCIONE - 17.20, 19.45, 22.00 »L'età dell'innocenza«, r. Martin Scorsese, i. Daniel Day-Lewis, Michelle Pfeiffer, Winona Ryder.

LUMIERE - 10.00, 11.30, 15.00 »Brishy e il segreto di Nimh«, risanka; 16.45,



SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
EVALD FLISAR

KAJ PA LEONARDO?

Gostovanje MGL - REZIJA DUŠAN MLAKAR

V petek, 5. novembra, ob 20.30 ABONMA RED A, D in F
v soboto, 6. novembra, ob 20.30 ABONMA RED B in E
v nedeljo, 7. novembra, ob 16.00 ABONMA RED C

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
vpisuje v solo za

KLASIČNI BALET

in letos prvič tudi

MODERNI PLES

Vodila ju bosta profesorja

Janez Mejac in Mojca Horvat.

Vabljeni mladi in najmlajši!

18.30, 20.20, 22.10 »Film blu«, r. Krzysztof Kieslowski, i. Juliette Binoche, Benoît Régent.

RADIO - 15.30 - 21.30 »Amanda di notte n. 2«, p. n. m., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, NEDELJA,
31. oktobra 1993

DAN REFORMACIJE

Sonce vzide ob 6.43 in zatone ob 16.54 - Dolžina dneva 10.11 - Luna vzide ob 17.16 in zatone ob 7.37.

Jutri, PONEDELJEK,
1. novembra 1993

VSİ SVETI

VREME VČERAJ: temperatura zraka 14 stopinj, zračni tlak 1026.6 mb raste, veter 18 km na uro vzhodnik severovzhodnik, burja s sunki do 36 km na uro, vlaga 50-odstotna, nebo jasno, morje razgibano, temperatura morja 17.6 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Karen Richter, Emanuela Scaltari in Noemi Braico.

UMRLI SO: 71-letna Ada Stropolati, 79-letni Enrico Ferrogli, 69-letna Nerina Drioli, 86-letna Caterina Brecevic, 84-letna Adelia Svetina, 76-letna Zita Petel, 82-letna Artensia Mihevec, 87-letna Erna Sinigoi, 90-letna Iolanda Valle, 92-letna Norma Ruziczer, 83-letni Felice Saccin, 60-letna Franca Guiducci, 86-letna Eva Fabbri.

LEKARNE

Nedelja, 31. oktobra 1993
Lekarne odprte ob 8.30 do 13.00
Trg Venezia 2 (tel.

Elvisa, Barbaro in Rajo je 27. t. m., osrečel se

Samuel

Srečni družini čestitamo, malemu Samuelu pa želimo, da bi zrastle v zdravega in pridnega dečka.

Nono Iztok, nona Božena ter teta Jasna z Matijo.

Na trzaski fakulteti za matematiko je

Walter Auber

diplomiral s 110 in pohvalo
Sorodniki mu čestitajo

GLASBENA ZADRUGA »ARS NOVA«
vabi na koncert

OB 30. OBLETNICI UMETNIŠKEGA USTVARJANJA LOJZETA SLAKA

v soboto, 6. novembra, s pričetkom ob 20.30 v Sportno kulturnem centru v Zgoniku.

Cvetličarna NADJA - Prosek Gostilna SILVESTER - Nabrezina

ZDRUŽENJE SLOVENSKIH SPORTNIH DRUŠTEV V ITALIJI

sklicuje v petek, 12. novembra 1993, ob 20.00 v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju, v Ljudskem domu v Trebcah

23. redni deželni občni zbor

dom tel. 350505 - TELEVI-TA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka ob 8. do 13. ure - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118. Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

PRIREDITVE

VZPI-ANPI od Doma in KD F. Venturini priredita komemoraciji padlih v NOB jutri, 1. novembra. Zbirališče ob 14. uri pred centrom A. Ukmar-Miro pri Domju.

ODBOR ZA SPOMENIK

VZPI-ANPI Dolina, Mackolje, Prebened in KD Primorsko bodo položili vence na spomenik padlih v NOB v Mackoljah danes, ob 10. uri. S pesmijo se bo zrtvam poklonil MePZ Primorsko. Vabljeni so vsi vascani.

SEKCIJA VZPI-ANPI

Opčine, Bani, Ferluggi, Pisciardi priredi jutri, 1. novembra pokaštev padlih v NOB. Zbirališče ob 9.30 v Prosvetnem domu na Opčinah. Najprej bo pokaštev padlih pri vaskem spomeniku na Narodni ulici, nato na pokopališču. Istosčasno bo delegacija položila vence pri spomeniku 71. talcem, Pinku Tomaziću in tovarišev ter Rozaliji Gulic. Sodeloval bo MePZ Tabor. Vabljeni so cimstevilnejši udeležbi.

PEVSKI ZBORI VESELA

POMLAD iz Opčin prirejšo ob svoji 15-letnici danes, ob 17. uri v Prosvetnem domu na Opčinah koncert OPZ Vesela pomlad, ki ga vodi Franc Pohajac. Sodeloval bo OPZ Ladija iz Devina pod vodstvom Olge Tavcar. Poseben gost večera bo priljubljena pesnica Neza Maurer. Prisrčno vabljeni!

SKD IGO GRUDEN - Nabrezina prireja za cline in prijatelje 1. novembra 1993 ob 17. uri v družbenih prostorih VAHTIC (prigrizek in družabnost). Vabljeni!

ODBOR za postavitev spomenika padlim v NOB iz

Skednja, Kolonkovca in sv. Ane sporoča, da bo spominska svečanost ob zasneženem spomeniku pri Sv. Ani, s polaganjem vencev in cvetja jutri, 1. novembra, ob 11. uri. Govoril bo Renato Kneipp in nastopil bo ZPZ Ivan Grbec iz Skednje pod vodstvom zborovodje Boze Hrvatic. Vabljeni!

ODBOR Marijinega doma pri sv. Ivanu obvešča, da danes odpade uprizaritev komedije »Arzen in stare cipke« amaterskega odra iz Nabrezine.

7. NOVEMBRA, od 9. do 13. ure vabljeni na predavanje o vzhodnih zdravih masazah s praktičnimi prikazi (akupresura, siatsu, refleksna masaža stopal, reiki energija naravno zdravljenje). Predavanje v domu na Brdini, Proskeška 109 na Opčinah.

SLAVISTIČNO DRUŠTVO

VO in Narodna in študijska knjižnica vabita na »Pahorjev večer«, ob pisateljevo osemdesetletnici, ki bo v Kulturnem domu v Trstu, Ul. Petronio 4, v petek, 5. nov., ob 18. uri. Sodelujejo: A. Rebula, beseda o B. Pahorju; M. Pirjevec in V. Ban Tuta predstavitev jubilejnega zbornika; M. Kravos in L. Valencic odločki iz zbornika; pogovor z B. Pahorjem.

OBVESTILA

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO - Trst bo pokaštilo tri padle planince partizane s položitvijo venca pod spominsko tablo v Glinscici, na kraju, kjer se začena Vertikala. Svečanost bo jutri, 1. novembra, ob 9.30. Zbiranje udeležencev spominske svečanosti ob 9. uri na Gorici v Boljunec.

ODBOR Stranke komunistične prenoje - krožek Kras, vabi vse antifasiste in demokrate naj se udeležijo spominske svečanosti, ki bo na Opčinah jutri, 1. novembra, ob 9.30. Istosčasno bodo predstavniki krožka polagali vence tudi na ostale spominske vzhodnega Krasa in sicer po naslednjim urniku: Trebce 10.15, Gropada 10.30, Padrice 10.45 in Bazovica 11.00.

SK BRDINA organizira zimovanje in silvestrovanje v Mariboru. Možna je sola

smucanja pod vodstvom vateljev. Informacije in vpisovanje na sedežu kluba, Proskeška ul. 131 na Opčinah vsak ponedeljek od 18. do 20. ure. Namesto 1. novembra bo vpisovanje potekalo v celtrtek, 4. novembra.

ZVUTS področni zbor zamejskih vateljev organizira na Pohorju-Mariboru smučarske tečaje za odrasle in otroke.

SEKCIJA VZPI-ANPI TREBCE vabi organizacije in vascane da se udeležijo polaganja cvetja na spomenik padlim v NOB iz Trebca danes, ob 11. uri.

KD KRASKI DOM organizira nadaljevalni tečaj angleščine. Zainteresirani lahko pokličejo v večernih urah na tel. 327124.

ODBOR ZA ZRTEV OSVOBODITVE, KD UNION in KD S. SKAMPERLE obveščajo, da bo jutri, 1. novembra, ob 11. uri polaganje venca pred spominsko ploščo na Narodnem domu pri sv. Ivanu

IZLETI

SINDIKAT UPOKOJENCEV SPI CGIL NABREZINA vabi na družabni enodnevni izlet, ki bo v nedeljo, 7. novembra v Trepalade. Prijave na sedežu upokojencev SPI, Trg sv. Roka 103 v Nabrezini, tel. st. 200036 ali pri gospe Idi Bortolotti, tel. st. 200007.

KLUB PRIJATELJSTVA in Vincencijeva konferenca v Trstu vabita na izlet v Palmanovo na ogled razstave »Palmanova trdnjava Evrope 1593-1993« in v Gonars v sredo, 10. nov. Vpisovanje v trgovini Fortunato v Ul. Paganini 2, do petka, 5. novembra.

MALI OGLASI

OSMICO ima Zbogar v Samartorci st. 47.

BERTO Tonkic, Trzaska 25 - Doberdob, toci belo in crno vino ter nudi domac prigrizek.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini. Toči belo in crno vino.

KMECKI TURIZEM RADIKON na Oslavju pri Gorici obvešča cenjene stranke, da bo ponovno odprl do petka, 5. novembra. Rezervacije po tel. 0481-32804.

OSMICO je odprl Janko Kocman v Zgoniku, st. 59.

OSMICO je odprl Rafael Kosmac, Borst 132. Toči belo in crno vino.

V SREDISCU OPCIN dajemo v najem poslovne prostore. Tel. 211043.

NA OPCINAH prodamo stanovanje 84 kv.m., box-avto, kletni prostor. Tel. 211043.

UGODNO PRODAJ avto R5, letnik 1984, 83.000 prevoženih km. Tel. st. (0481) 882242.

ISCEN knjige Zgodovina slovenskega slovstva st. 7, Založba Obzorje - Maribor 72. Tel. na st. 413036.

UVOZNO/IZVOZNO podjetje isče mladega uradnika s končano vojaško obveznostjo, znanjem jezikov, večletno prakso na tehničnem komercialnem področju. Prosje poslani na Publiscit Srl, ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod sifro »Kreativen«.

GLASBENA SOLA ricmanjske godbe nujno isče klavir. Tel. st. 380749 ob urah obvedov.

ISCEN zazidljiv teren na Krasu, od 3.000 do 4.000 kv.m.. Tel. 370947 - umik urada.

FIAT 1, skoraj novo ali v per-

fektnem stanju iscem. Tel. 575145.

RIBOGONJICA AGROITICA GLINSICA iz Boljunca nudi kanadske losose vsak petek in soboto od 8.30 do 12.30. Tel. st. 228297.

PRODAM avtomobil Renault R4, letnik 84. Telefon 225631 v popoldanskih urah.

PRODAMO brez posrednikov v Rocolu hiso 160 kv.m z vrhom 1200 kv.m in garažo. Telefon 393624.

V OBMEJNEM pasu Lipica prodam hiso 196 kv m stanovanjske površine, dvorice in vrt skupaj 1547 kv m. Cena 140.000 DEM. Tel. 0038667-67084.

OB SOBOTOH prevzamem posravljanje stanovanja ali druge gospodinske dela pri slovenski družini v blizini goriske meje. Tel. 0038661-753405

DAJEM v najem gostilno v dolinski občini. Telefon 231991.

ZA UPELANO komercialno podjetje iscem iz zdravstvenih razlogov zmožnega operativnega partnerja ali uradnika. Ponudbe poslati na Publiscit, Ul. Montecchi 6, Trst sifra »Elektromehnika«.

46 LETNI mladostnega značaja, z univerzitetno izobrazbo, dobro situiran, isče za zakonsko zvezo 30-letno visoko plavalcko, tudi brez lastnih dohodkov, marljivo praktičantko katoliške kulta. Naprosi se dopis v italijanski, po možnosti s fotografijo na naslov: Giuliano Lauri, Via Sarda Davis 31 - 34135 Trst/Trieste.

ZA RAZNE bolečine, se posebej za težave s hrtenico ste gotovo poskusili vse mogoče. Tudi mi vam lahko pomagamo. Za brezplačen sestanek tel. na st. 228779 od 13.30 do 14.30 in od 18.30 do 19.30.

31. 10. 1988 31. 10. 1993

David



Ljubezen nas povezuje v večnosti.

Mama, oče in Vasijan

Boljunec,
31. oktobra 1993

1. 11. 1988 1. 11. 1993

Ob peti obletnici smrti našega draga

Alojza Černjave (GICKO)



se ga spominjajo SVOJCI

Gabrovce, 1. 11. 1993

1. 11. 1988 1. 11. 1993

Pet let je minilo, odkar nas je zapustila naša draga

Pavla Mejak - Terčon



Z ljubeznijo se te spominjajo vsi, ki so te imeli radi

Nabrezina, 1. 11. 1993

1. 11. 1988 1. 11. 1993

Ob izgubi draga

Alojza Obada

se zahvaljujemo vsem, ki so zalovali z nami in pokaštili njegov spomin.

Hči z družino

Katinara, 31. oktobra 1993

1. 11. 1988 1. 11. 1993

Ob izgubi draga

Zdravka Kureta

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami socustvovali in na katerikoli način pokaštili njegov spomin.

Posebna zahvala nosilcem krste in pevskemu zboru Slavec - Slovenec.

SVOJCI

Ricmanje,
31. oktobra 1993

†
Nepričakovano nas je zapustil

Sergio Mingot (Branko)

Pogreb bo v torek, 2. novembra, ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev v Boljunec.

Zalostno vest sporočajo žena Libera, sin Franko, Sandra, Jadranka, Igor in sestra Milka z družinami.

Boljunec,
31. oktobra 1993

Zalovanju se pridružujeta

družini Postogna in Zerjal

Za dragim bratom in stricem Brankom zalujejo sestra Milka z mozem, nečaka Fulvio in Nadja z družinama ter družina Gregori.

Guerrino in Aida Barich z družinama se pridružujeta zalovanju.

Ob nenadni izgubi očeta izrekajo Frankotu in družini iskreno sozljaje

Silvana in Vojko

Ob izgubi draga moza in očeta Branka izrekata iskreno sozljaje zeni in sinu z družino

družini Zerjal in Korošec

1. 11. 1988 1. 11. 1993

Pet let je minilo, odkar nas je zapustila naša draga

Zofke Pertot vd. Pertot

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na kakršenkoli način socustvovali z nami. Posebna zahvala župniku Brečlju in Godniču, ter vsem darovalcem cvetja.

Nabrezina,
31. oktobra 1993

1. 11. 1988 1. 11. 1993

Ob izgubi draga

Zdravka Kureta

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami socustvovali in na katerikoli način pokaštili njegov spomin.

Posebna zahvala nosilcem krste in pevskemu zboru Slavec - Slovenec.

SVOJCI

Ricmanje,
31. oktobra 1993

DI. ERRE s.a.s.

BLINDIRANA VRATA IN ZASTEKLITVE



POKRAJINA / SEVERNA LIGA

Nevarna simpatija do desnice

MARKO MARINČIĆ

O razburljivi celo noc trajajoči seji pokrajinskega sveta smo že obsirno poročali včeraj, zanimivih argumentov iz neskončne razprave pa je še nekaj. Pozornost zasluži zlasti poldruha ura, ki so jo namenili svetovalskim vprašanjem. Predstavnik DSL Ennio Pironi je med drugimi postavil predsednici tudi zgočeno vprašanje v zvezi z nedavnim spornim posvetom "Scomparsi senza storia" o fojbah in deportacijah.

Pironi sprašuje: 1) zakaj je na uradnih vabilih Pokrajine pisalo, da bodo med govorniki tudi stiri slovenski zgodovinarji, ki pa so bili vključeni samovoljno in brez njihove vednosti, kot trdijo sami in kot izhaja iz dejstva, da se je odbor Loviso ni ze oprostil zaradi tega? 2) je za ta "spodrseljaj" kriva uprava ali center "Silentes Loquimur" iz Pordenona, cigar predsednik Pirina je v znanstveno-zgodovinskih krogih že tako sporen in neverodostojen, da bi previdnost morala pokrajinski upravi odsvetovati vsakršno nadaljnje sodelovanje z njim? 3) ali uprava ne misli, da tolikšna neresnost zmanjšuje poleg

verodostojnosti samega posveta tudi ugled Pokrajine in kaj namerava s tem v zvezi ukreniti?

Na ta vprašanja, kot tudi na vsa druga, ki so jih postavili drugi svetovalci, uprava na seji ni odgovorila in si očitno pridržala pravico, da to stori naknadno. Izjema je edinole vprašanje, ki ga je misovec Cosma postavil v zvezi z urejanjem Birse, na katero je pristojni odbor takoj odgovoril. Sicer pa smo v teh uvodnih mesecih delovanja Severne lige na celotni Pokrajini - ne samo na zgoraj omenjenem in vsaj pristansko ce že ne revansistično nastrojenem posvetu - lahko ugotovili, da obstaja nek poseben "feeling" med mnogimi goriskimi ligasi in skrajno desnico, pa naj se utelesa v MSI ali v samozvanih študijskih centrih, ki jim je glavna skrb rehabilitacija crno-rnjajnikov X. MAS. V tem kontekstu nas torej ne sme presenetiti niti predvčerajšnja provokacija, ko so svetovalci Lige "za salo" izvolili misovca Cosmo v deželno komisijo za slovenske sole.

Ce je to "novo", ki nam ga ponujajo, potem se nam že skoraj toži po "starem".

GORICA / ZBORNIK O RABI SLOVENŠČINE

Ob zaščitnem zakonu potrebni novi odnosi

Ugledni gostje razmišljali o varovanju jezikovnih pravic

JURIJ PALIK

V Gorici so predsinoci predstavili zbornik s posveta o pravici do rabe slovensčine pred sodno oblastjo in javno upravo. Zbornik v italijanskem jeziku je izdalo društvo Jadro iz Ronk. Predsednik KD Jadro inz. Karlo Mucic je v strnjem slogu predstavil potek priprav na posvet (priredili so ga leta 1991 v Ronkah) in izdajo zbornika, ki naj bi predvsem italijanskemu občinstvu pokazal na pomanjkljivosti v zakonodaji o javni uporabi slovensčine v naši deželi. Problem rabe slovenskega jezika je zelo težka zadeva, ker kaže na dejstvo, da slovenska manjšina nujno potrebuje zakonsko zaščito.

Na večeru je najprej spregovoril državljano pravobranilec dežele Furlanije - Julijske krajine, dr. Mario Oliviero Drigani, ki je deloval na poslušalce izredno korektno, sveže, njegova izvajanja so bila strokovna in pragmatična, brez nepotrebnih besedjenj, za katere se običajno skrivajo izvedenci in pravniki zadevah. Orisal je svoje delo, ki ga premalo poznamo (mimogrede, naj povemo, da ima tudi v Gorici svoj urad). Rekel je, da je nepolitičen in



Razpravi je sledilo številno občinstvo (foto Studio Reportage)

predvsem neodvisen organ. Pri svojem delu ni imel težav, ko je slo za vprašanja Slovencev, zato nikoli pa se mu je, ko je nekdo k njemu prišla delegacija SKGZ in ga prosila, naj posreduje v prid rabi slovensčine v javni upravi. Tudi pravobranilec ne more zahtevati spoštovanja zakonov, ko teh ni in za rabo slovensčine v javni upravi zakona se ni.

Odvetnik Nereo Batello je za njim dejal, da se v kazenskih sodnih postopkih lahko uporablja slovenski jezik, v civilnih pa ne, ker za te se ni zakonskih norm. Isto velja tudi za uporabo slovensčine v javni upravi.

Po njegovem je edina stvarna nujna cimprenje sprejetje zakona o zaščiti manjšine.

Senator Darko Bratina je dejal, da že sam pogled na zbornik pove, kako velik napredek je bil narejen glede rabe slovensčine v zadnjih letih in poudaril, da bi po njegovem morali obravnavati slovensko in vsako manjšino kot narod v miniaturni in ji tako omogočili normalno življenje. V Italiji namreč nihče ne prepoveduje rabe slovensčine, treba pa je tudi ustvariti razmere za njeno dnevno uporabo. Problem je v spoštovanju in spoznavanju bližnjega, ki je po na-

rodnosti drugačen. Iluministično-jakobinska doba zadnjih dvesto let je prešla, konec je nekih gotovosti in treba je zacetiti z novimi, postenimi in spostljivimi odnosi, predvsem na ravni narodov in manjšin. Gradnja mostu med dvema kulturama in narodoma torej. Zakonska ureditev je lahko se tako dobra, a ce obenem ni prave politične volje in dobrih odnosov, je vse zaman.

Sledila je plodna debata, v katero je med drugimi posegel tudi Primož Sancin iz Doline in orisal svoje dramatične izkušnje in položaj na Trzaskem, kjer je stanje diskriminacije Slovencev

KD proti osnutku volilnih okrožij

Goriska KD ni zadovoljna z osnutkom goriskega volilnega okrožja za poslansko zbornico, ki ga je izdelala tehnična komisija, ki ji predseduje predsednik ISTAT prof. Ziliani. Pokrajinski odbor stranke je predsinoci vzel v pretes ta osnutek in izrazil presenečenje in celo zaprepačenost.

Zakaj se KD razburja? Razlog je v delitvi pokrajine, trdijo. Gradež, Starancan in Skocjan naj bi namreč priključili okrožju za spodnjo Furlanijo, medtem ko bi v goriskem okrožju vsem drugim 22 občinam pokrajine priključili se občine Benecije in Rezie, ki po oceni goriske KD nimajo nobene kulturno-zgodovinske, politično-upravne ali družbeno-ekonomske afinitete z goriskim pokrajino. Sedanja osnutek naj bi torej ogrožal "enotnost pokrajine", kot jo pojmuje KD, ki je poverila svojim predstavnikom zlasti v deželnem svetu nalogo, naj se zavzamejo za spremembo sedanjega osnutka goriskega volilnega okrožja.

NOVICE

Vpisovanje abonmajev za gledališko sezono SSG

Slovensko stalno gledališče (SSG) iz Trsta se letos predstavlja na Goriskem s se posebej bogatim repertoarjem abonmajse sezone 1993/94, saj zajema osem predstav, od katerih šest produkcije SSG ter dve gostovanji (Ljubljana-Kranj). Predstave bodo, kot je že tradicija, v Gorici enkrat mesečno po napovedanem razporedu. Prva predstava letošnjega abonmaja "Operacija Timava" trzaskega avtorja Alojza Rebule bo na sporedu v ponedeljek 8. (red A), oz. torek 9. (red B) v dvorani Katoliškega doma v Gorici (drevored XX. Septembra 85), s pričetkom ob 20.30. Vpisovanje abonmentov je že v polnem teku v uradu Kulturnega doma v Gorici, tel. 33288, vsak dan od 11. do 13. ure in od 16. do 18. ure. Ob sobotah od 10. do 12. ure.

Umiki za ogrevanje stanovanj

Goriska občina opozarja občane na pravila glede ogrevanja stanovanjskih in drugih prostorov. Na Goriskem je ogrevanje dovoljeno od 15. oktobra do 15. aprila. Kurilne naprave lahko delujejo največ 14 ur dnevno v enem ali več časovnih presledkih med 5. in 23. uro.

Vaje na strelišču pri Doberdobu

Občina Doberdob sporoča, da bodo v mesecu novembru spet strelske vaje na poligonu nad Selcami in bo zato 2., 3., 4., 9., 10., 12., 16., 17., 18., 19., 23., 25., 26., 29., 30. novembra prepovedano od 8.30 do 17.30 vsako gibanje na strelišču in do stop nanj. Obenem sporočajo, da je pobiranje tulcev ali morebitnega izgubljenega streliva strogo prepovedano in naj zato morebitni najditelji naj bodo sporočijo takoj najbližji postaji orožnikov ali policije.

Slikovito trčenje na križišču

V Gorici se je na križišču ulic De Gasperi, Crispi in Roma v predsinoci ob 23.10 pripetila slikovita nesreča, v kateri je bil ranjen 26-letni Alfredo Prisco iz Gorice, ul. Sauro 6. Zaradi močnega udara v vrat se bo Prisco doma zdravil 20 dni. 23-letni Marco Degano iz Gorice (ul. Pocarini 10) je povzročil nesrečo, ko je vozil svoj ford escort in v križišču ni dal prednosti avtomobilu lancia delta, ki ga je vozil Prisco. Prišlo je do trčenja, Deganov avtomobil pa je zaneslo na nasprotno stran ceste, kjer se je zaletel v ustavljeni avtomobil 27-letnega Agostina Comolijia, ul. Montesanto 108).

Lekcija v naravi

Danes bo druga lekcija v naravi o prepoznavanju dreves, ki jo organizirata krožek Lega ambiente in Pososko združenje za varstvo živali. Udeleženci naj se zberejo pred sedežem AIPA v ulici Boccaccio 6 ob 8. uri, od koder se bodo odpeljali do gozdica.

DAN MRTVIH / POLAGANJE VENCEV

Razpored svečanosti pri spomenikih padlim

Osrednja slovesnost jutri ob 11.30 v Gorici

Danes in v prihodnjih dneh, se posebno na jutrišnji praznični dan, se bodo povsod na Goriskem kot drugod zvrstili obiski na pokopališčih in pred spomeniki ter obeležji žrtvam vseh vojn. Poklon preminulim bo kot vsako leto imel vsaj dvoje dimezij: zasebno z obiski družinskih grobov, sodelovanjem pri verskih obredih na pokopališčih in družbeno dimenzijo z organiziranimi komemoracijami pred grobnicami in spomeniki padlim. V vseh slovenskih krajih so navadno se posebno doživete spominske prireditve pred spomeniki padlim v narodnoosvobodilnem boju.

Osrednja slovesnost bo v Gorici jutri ob 11.30 pred partizansko grobnico na glavnem pokopališču. Nanjo vabita SKGZ in VZPI, prisotna bo delegacija iz Nove Gorice, vabljeni so predstavniki tukajšnjih oblasti in javnost. Igrala bo tudi godba iz Anihovega.

Svečanosti bodo jutri tudi po rajonih. V Podgori bodo predstavniki rajonskega sveta, borcev in društev polagali vence k spomeniku ob 10. uri. Sledijo recitacije otrok zbora Podgora, govor, nastop zborov Paglavcev Soca, Podgora in skupine Akord.

V Standrežu se bodo najprej ob 11.15 poklonili padlim pred ploščo v domu Budal, ob 11.30 bo osrednja prireditev pred spomenikom na trgu, kjer bodo recitacije in nastop pevskega zbora Oton Zupancic.

V Pevmji bodo rajonski svet, borci in društva pri-

redili slovesnost ob 11. uri pred spomenikom, kjer bodo nastopili pevski zbor in osnovnošolci. Pred tem bodo na vaškem pokopališču odkrili ploščo pokojnemu župniku msgr. Antonu Rutarju.

Na Sovodnjemskem prireja občinska uprava v sodelovanju z borčevskimi in drugimi organizacijami polaganja vencev pred spomeniki: jutri ob 10. uri na Vrhu, ob 10.20 v Gabrjah, ob 10.40 v Ruppi, ob 11.10 na Peci. Osrednja komemoracija bo ob 11.30 pred spomenikom v Sovodnjah, kjer bo poleg občinske uprave položila venec tudi SSK.

V občini Doberdob bodo polaganja vencev na pobudo občinske uprave jutri, 1. novembra, ob

11.20 v Jamljah (pred spomenikom padlim v NOB in nato pri grobnici avstrijskih vojakov padlih v 1. vojni), ob 11.40 pred spomenikom padlim italijanskim vojakom pri Bonetih, ob 12. uri v Dolu pred spomenikom NOB, ob 12.10 na Poljanah in ob 12.20 pred spomenikom padlim v Doberdobu.

VZPI, AVL in ANED prireajo jutri se komemoraciji v Locniku (ob 10.40) in pred gorisko železniško postajo (ob 11. uri). Delegacija Pokrajine bo jutri nesla venec k grobnici italijanskih vojakov v Kobaridu, v torek pa se bo poklonila padlim na Oslavju, v spominskem parku in na glavnem pokopališču v Gorici.

TRŽIČ / LADJEDELNICA

Izročili križarsko ladjo Maasdam

Sledila ji bo dvojčica Ryndam, nato pa "pošast" za 3.000 potnikov

V trziški ladjedelnici so včeraj priredili večjo slovesnost ob izrocitvi druge o treh ladij velikank, ki so jo izdelali po naročilu ameriške družbe Holland America Line, ki deluje v sklopu koncerna Carnival Cruise. Gre za potniško ladjo Maasdam, ki jo bodo uporabljali za križarjenja predvsem ameriških pe-ticezev po karibskih morjih. Ladja z nosilnostjo 54 tisoč ton je dolga 218 metrov, lahko sprejme skoraj 1600 potnikov in 600 članov posadke. Opremljena je z luksuznimi suitami, apartmaji in kabinami, dvoranami, bazeni in vsemi prostori za udobje potnikov.

Slovesnost ob izrocitvi se je odvijala kar v dvorani na krovu, kjer sta

med drugimi spregovorila pooblaščenec upravitelj Fincantieri Corrado Antonini in častni predsednik družbe Holland Ted Arison. Potrdila sta sodelovanje, ki pomeni priznanje kakovosti trziške ladjedelnice. Prihodnje leto bodo izročili tretjo ladjo te serije Ryndam, nakar bo družba Carnival poverila Tržicu izdelavo največje križarske ladje na svetu, ki bo lahko sprejela na krovu nič manj kot 3 tisoč potnikov. To naročilo bo ladjedelnici in z njo povezanim firmam dalo kiksika do leta 1996, cetudi vsa ta naročila se vedno ne zagotavljajo polne zaposlenosti in je dopolnilna blagajna postala v obratu že fiziološka.

UMRLI SO: 92-letna upokojenka Rosa Pamichin vdova Colautti, 88-letni upokojenec Ermanno Tofful, 78-letni upokojenec Ivan Delpin, 87-letna upokojenka Ernesta Grion vdova Fornasari, 78-letni upokojenec Edoardo Natino, 72-letni upokojenec Mario Colonna, 87-letna upokojenka Italia Marcuzzi vdova Simeon, 89-letna gospodinja Teresa De Bellis vdova Sione, 87-letni upokojenec Francesco Fonzar, 81-letni upokojenec Savino Videtta, 60-letni upokojenec Sergio Gregoris, 79-letni upokojenec Mario Miseri, 57-letni upokojenec Ado Dedinano, 75-letni upokojenec Ferruccio Visintin, 79-letni upokojenec Massimiliano Rakussek ter 82-letna gospodinja Gemma Sialino poročena Vidoz.

OKLICI: zdravnik Carlo Miotti in uradnica Mariella Gorjup, trgovec Paolo Bratina in trgovka Cinzia Cedi.

PRISPEVKI

Ruggero (Luci) Bizjak daruje 50 tisoč lir za vzdrževanje partizanskega spomenika v Podgori.

Nomesto cvetja na grob Vankotu Delpinu daruje družina Bregant 50 tisoč lir za KD Paglavcev iz Podgore.

V isti namen daruje Riccardo Kocjancic 50 tisoč lir društvu Paglavcev v Podgori.

VČERAJ-DANES

Iz maticnega urada goriske občine v tednu od 24. do 30. oktobra smo prejeli naslednje podatke:

RODILI SO SE: Cristiana Defacio, Fabijan Muzic, Marta Simgis, Lorela Cagliari, Nicole Sudano, Riccardo Zanet ter Jacopo Conti.

UMRLI SO: 92-letna upokojenka Rosa Pamichin vdova Colautti, 88-letni upokojenec Ermanno Tofful, 78-letni upokojenec Ivan Delpin, 87-letna upokojenka Ernesta Grion vdova Fornasari, 78-letni upokojenec Edoardo Natino, 72-letni upokojenec Mario Colonna, 87-letna upokojenka Italia Marcuzzi vdova Simeon, 89-letna gospodinja Teresa De Bellis vdova Sione, 87-letni upokojenec Francesco Fonzar, 81-letni upokojenec Savino Videtta, 60-letni upokojenec Sergio Gregoris, 79-letni upokojenec Mario Miseri, 57-letni upokojenec Ado Dedinano, 75-letni upokojenec Ferruccio Visintin, 79-letni upokojenec Massimiliano Rakussek ter 82-letna gospodinja Gemma Sialino poročena Vidoz.

OKLICI: zdravnik Carlo Miotti in uradnica Mariella Gorjup, trgovec Paolo Bratina in trgovka Cinzia Cedi.

OBVESTILA

KD SOVODNJE vabi člane in prijatelje na redni občni zbor v petek, 5. novembra, ob 20.30 v Kulturnem domu v Sovodnjah. Sledi družabnost.

PSD NAS PRAPOR priredi v soboto 13. novembra martinovanje pri Radikonu. Prijave sprejemata Anica Primožic in Albert Sosol.

DRUŠTVO UPOKOJENCEV priredi 7. novembra martinovanje v gostišču Al Fogolar v Galianu pri Cedadu. Prijave do 3. nov. pri poverjenikih in na sedežu.

KD OTON ZUPANCIC priredi 6. novembra zvečer martinovanje v domu Andrej Budal v Standrežu. Prijave sprejemata Marta, tel. 21407.

KD BRISKI GRIC v Steverjanu priredi martinovanje v petek, 12. novembra. Prijave do 7. nov.: Silvan Pittoli - tel. 884226 ali Roman Juretic - tel. 884018.

KINO

GORICA VITTORIA 15.30-17.45-20.00-22.00 »Cliffhanger«. I. Silvester Stallone. Ozvočenje Dolby stereo.

CORSO 16.30-19.15-22.00 »Il socio«. I. Tom Cruise.

VERDI Zaprti.

TRZIC

COMUNALE 15.00-17.30-20.00-22.30 »Il segreto del bosco vecchio«. Režija Ermanno Olmi. Igrata Paolo Villaggio in Michel Piccoli.

PRIREDITVE

Komorni zbor JACOBUS GALLUS iz Kranja in mešani zbor PODGORA bosta danes ob 11. uri v cerkvi Marije sv. Rožnege venca v Tržicu izvajala Gallusovo maso za dva zbora Missa canonica.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI PROVIDENTI, Travnik 34, tel. 531972

DEŽURNA LEKARNA V TRŽICU OBCINSKA 1, Ul. Terenziana 26, tel. 482787

KMEČKI TURIZEM RADIKON OSLAVJE

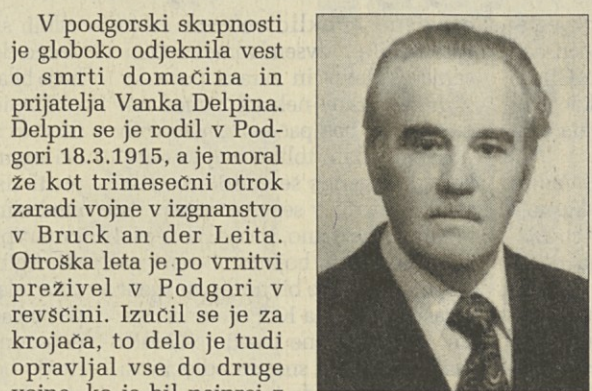
OBVEŠČA ČENJENE STRANKE, DA BO PONOVO ODPRTO OD PETKA, 5. NOVEMBRA

REZERVACIJE PO TELEFONU NA ST. 0481/32804

PODGORA / SMRT ZAVEDNEGA SLOVENCA

Odšel je Ivan (Vanko) Delpin

Bil je med stebri kulturnega in družbenega življenja v vasi



V podgorski skupnosti je globoko odjeknila vest o smrti domaćina in prijatelja Vanka Delpina. Delpin se je rodil v Podgori 18.3.1915, a je moral že kot trimesečni otrok zaradi vojne v izgnanstvo v Bruck an der Leita. Otroška leta je po vrnitvi preživel v Podgori v revščini. Izučil se je za krojca, to delo je tudi opravljal vse do druge vojne, ko je bil najprej z italijansko vojsko v Jugoslaviji, nato v specialnem bataljonu, na Siciliji zajet in odpeljan v Afriko, odšel v vrste NOV in prehodil s prekomorsko

umrl kot vojak na Sardiniji za malarijo. Vestno je opravljal svoje delo, zivel s sestrami in materjo na vasi in bil eden prvih članov Planinskega društva ter dober pevec, eden od stebrov kulturnega življenja na vasi. Vanko je bil vedrega značaja in dober karikaturnist, njegove risbe krajajo prostore zbora Paglavcev v Podgori. Po smrti svojih si je ustvaril z družico Angelo nov dom in srečno živel do lanskega zacetka neozdravljive bolezni. V vasi bo spomin na Vanka Delpina ostal vedno živ.

ČRPALKE

Danes so na Goriskem dežurne naslednje bencinske črpalke

GORICA IP - Ulica Crispi ESSO - Ul. L. Isonzo MONTESHELL - Ul. Aquileia

ERG - Ul. sv. Mihaela AGIP - Ul. Trieste

TRZIC MONTESHELL - Ul. Boito

IP - Ul. Metteotti AGIP - Ul. Cosulich KRMIN

AGIP - Drev. V. Giulia GRADISCE MONTESHELL - Ul. Trieste

SKOCJAN AGIP - Ul. Garibaldi RONKE

AGIP - Ul. Redipuglia STARANCAN AGIP - Ul. Mainardis

MOTO EXPO RACING

MOTORISTIČNA RAZSTAVA TREH BENEČIJ

GORICA - Sejmišče

23. oktobra - 1. Novembra

azienda CAMERA DI COMMERCIO INDUSTRIA ARTIGIANATO AGRICOLTURA

fiere gorizia

OUTLINE ORGANIZZAZIONE

RAS ASSICURAZIONI

MOTOR EXPO RACING

RADIO FANTASY



ES / PO IZREDNEM VRHU

GRUZIJA / SPOPADI ZA SENAKI IN KOBİ

BRUSELJ / SESTANEK MAJOR-REYNOLDS

Vrata v svetlo prihodnost

S polno paro naprej, pravijo voditelji ES

BRUSELJ - »Lahko zadržimo, da smo danes opravili dobro delo za Evropo,« je petkov izredni vrh sklenil belgijski premier Jean-Luc Dehaene. Evropski svet je ob 1. novembru, dnevu, ko stopi v veljavo mastrichtska pogodba, pripravil izjavo, ki so jo objavili ob koncu bruseljskega izrednega vrha dvanajsterice.

»Prvega novembra, na dan, ko stopi v veljavo Pogodba o evropski uniji, bo Evropa naredila velik korak,« so med drugim zapisali. »Smisel Pogodbe sestavljajo štiri preproste ideje: večji gospodarski napredek, večje zunanje ambicije, boljša učinkovitost, več demokracije.«

Evropski svet se zaveda težav, ki so jih imele posamezne vlade, da so svoje državljanke prepričale v »evropsko stvar«. Gert Heller, finacnik in pomočnik nemškega kanclerja Helmuta Kohla je pred bruseljskim vrhom izjavil: »Zavedamo se, da smo s Pogodbo dosegli skrajno točko, na kateri od svojih državljanov ne moremo zahtevati prav nič več. To ni čas, da bi na dan prihajali z novimi predlogi.« Očitno se tega zaveda tudi Evropski svet, ki priznava, da je se vedno veliko Evropejcem, ki jim ideja Evrope zveni oddaljeno, tuje in moteče. »Zelimo Evropo, ki bo blizu svojim ljudem in se bo

vmesavala le tam, kjer bo to potrebno zaradi ohranitve skupnih interesov. Enotnost naših dejanj je lahko in mora biti v skladu z raznolikostjo naših tradicij. Učinkovitost je lahko in mora biti v skladu z demokracijo. Pomembno je, da Pogodbo o evropski uniji spravimo v življenje.« Takšne izjave so po mnenju številnih politikov in diplomatov nujno potrebne, saj ideja Evropske unije med ljudmi še ni povsem zazvela. O tem pričajo tudi rezultati referendumov v posameznih državah dvanajsterice in malo manj sijajna kronologija poplavljanja od Mastrichta do Bruslja. (Agencije)



Velikani dvanajsterice na petkovem izrednem vrhu v Bruslju (Telefoto: AP)

Države ES so potrebovale več kot 20 mesecev, da so ratificirale mastrichtsko pogodbo. Podpisali so jo 7. februarja 1992, o njej pa so razpravljali že decembra 1991. 2. junija lani so jo Danci na referendumu zavrnili, 50,7 odstotka volilcev je glasovalo proti. Sprejeli so jo šele 18. maja 1993, ko je zanj glasovalo 58,8 odstotka Dancov. Pogodbo je prva ratificirala Irska, 19. junija 1992 je zanj glasovalo 69 odstotkov volilcev. V Franciji je slo bolj na tesno: 20. septembra 1992

se je za pogodbo odločilo 51,5 odstotka ljudi. Drugod so pogodbo ratificirali parlament: luksemburški in grški julija 1992, italijanski oktobra, belgijski in španski novembra, portugalski, nizozemski in nemški pa decembra. London je besedilo ratificiral 2. avgusta 1993. Zapletlo se je v Nemčiji, ki je morala počakati na razsodbo ustavnega sodišča, ki je 12. oktobra letos. Pogodba, ki so jo medtem hranili v Rimu, je tako dokala se zadnji podpis. (AFP)

NOVICE

Izredna seja Varnostnega sveta



NEW YORK, PORT-AU-PRINCE - Varnostni svet ZN se je sestal na izrednem zasedanju, da bi razpravljali o položaju na Haitiju. Clancije VS so soglasno sprejele resolucijo, s katero so ponovno podprle odstavljene predsednika Jeana Aristida. Resolucija obtožuje haitisko vojsko huntu pod vodstvom generala Raoula Cedrasa, da preperejuje Aristidovo vrnitev in uveljavitev demokracije na otoku, kot je bilo dogovorjeno že julija meseca. Varnostni svet o dodatnih sankcijah proti Haitiju tokrat ni razpravljaj. V haitiski prestolnici Port-au-Princeu pa je več tisoč ljudi demonstriralo proti Aristidovi vrnitvi. (Reuters, STA)

Kurdi spet demonstrirajo

KÖLN - V Kölnu se je včeraj dopoldne zbralo več tisoč Kurdov iz vse Nemčije, da bi protestirali proti ravnanju turske vojske v jugovzhodni Turčiji, kjer živi predvsem kurdsko prebivalstvo. Demonstranti turski vojski med drugim očitajo, da je 22. oktobra v kraju Lice v provinci Diyarbakir pobila več sto kurdskega civilistov. Od nemške vlade pa so udeleženci demonstracij zahtevali, naj prekine odnose s Turčijo, ker ta na grob način krši nacionalne in človeške pravice Kurdov. (Reuters)

Grki ponovno izganjajo Albance

TIRANA - Albanško notranje ministrstvo je sporočilo, da so grške oblasti v zadnjih desetih dneh iz države izgnale približno 5 tisoč albanskih državljanov, ki so ilegalno bivali v Grčiji. Dnevno naj bi tako izgnali nekaj sto Albancev, izgnali pa naj bi tudi 40 albanskih državljanov z veljavnimi vizumi, kar je po mnenju Tirane grobo kršenje mednarodnega prava.

Albanske oblasti se bojijo, da pomeni najnovejši izgon več tisoč Albancev ponovitev obsežne junjske deportacije, ko so iz Grčije izgnali več kot 25 tisoč Albancev. Ukrep so grške oblasti opravilevale s tem, da so albanske oblasti izgnale grškega duhovnika, obtoženega separatistične propagande.

Po padcu komunističnega režima leta 1990 naj bi v Grčijo ilegalno prislo več kot 200 tisoč ekonomskih emigrantov iz obubožane Albanije. (Reuters)

Ruska in vladna vojska sta se morali umakniti

Gruzijski predsednik Ševardnadze je Moskvo pozval, naj ruska vojska dejavneje poseže v boj proti zvižadistom

SENAKI - V zadnjih dveh dneh se je boj za premoč med gruzinskimi vladnimi silami in zvižadisti, pripadniki ostavljenega predsednika Gamzahuridze, osredotočil na dve mesti na zahodu Gruzije, Senaki in Kobi. Slednje je samo v zadnjih 48 urah kar trikrat »zamenjalo svoje gospodanje«, saj je bilo mesto do petka zvečer v rokah vladnih sil, zvečer pa so ga s silovitim napadom ponovno zavzele uporniške sile. Vlada v Tbilisiju trdi, da so uporniki pri napadu na mesti za živi ščit uporabili tamkajšnje prebivalce, zaradi česar so se ruski vojaki,

ki naj bi varovali pomembne prometne poti, in sile predsednika Ševardnadzeja »zacasno umaknile«. Najhujši spopadi naj bi tako trenutno potekali v okolici Senakija. Ruski viri poročajo, da se je ruska vojska, ki je nadzorovala most v bližini Senakija, umaknila brez boja. Novinarji, ki so prisli iz Zugdidijskega, kjer imajo uporniki svoje oporišče, so povedali, da zvižadistom pomagajo tudi abhazjski prostovoljci.

Gruzijski predsednik Ševardnadze, ki je v petek obiskal Kutajsi, oporišče vladnih sil, ter Samtredijo in Abaso, je včeraj zaradi

umika svojih enot v intervjuju na državni televiziji ruske vojske pozval, naj uresničujejo dogovor med Tbilisijem in Moskvo, ki jih zavezuje, da bodo branili predvsem železniške poti v Gruziji. Moskvo pa tokrat tudi bolj neposredno pozval, naj pomaga gruzinski vojski v boju z uporniki. Ševardnadzejev petkov optimizem je po porazu vladne vojske prav gotovo splahnel, saj je vlada v Tbilisiju nactovala, da se bo po zasedbi Senakija in Kobija lahko kmalu »lotila abhazjskih upornikov«. Prav zato polaga vse svoje karte na pomoč Moskve, kar lahko

sklepamo tudi iz izjave tiskovnega predstavnika tbilisjske vlade, ki je na vprašanje novinarjev, ali naj bi ruska vojska sodelovala tudi v spopadih z zvižadisti, odgovoril: »Obramba železniških povezav pomeni tudi nujno nevtraliziranje upornikov.« Kako se bo na pozive odzvala Moskva, ni jasno, čeprav imajo ruski vojaki že sedaj pooblastila, da na strele uporniške vojske odgovorijo z ognjem. Ševardnadze pa je že opozoril, da ima lahko moskovska zavrnitev vojske pomoči politične posledice v odnosih med Tbilisijem in Moskvo. (Agencije)

Beguncem moramo nuditi pomoč!

SARAJEVO - Teden dni je minil od krvavega pohoda vojske bosanskih Hrvatov v vasi Stupni Dol. V vasi so opazovali ES in Unproforja, ki so trupla vsaj 25 prebivalcev te vasi v bližini Vareša včeraj odpeljali v Brezo. »Prestrašnim prebivalcem Vareša, ki so zbežali zaradi spopadov med muslimansko in hrvaško vojsko, je treba nuditi zaščito,« je dejal poveljnik Unproforja v Bosni general Briquemont. Mednarodni Rdeči križ in Visoki komisariat za begunce pri ZN je pozval, naj ogroženemu prebivalstvu takoj pošlje pomoč. »Tu je popoln kaos in prav zato ne moremo delati v skladu s pravili, pač pa moramo takoj ukrepati.« Predstavniki Unproforja so povedali, da so muslimanski vojaki v vasi Ratanj začeli roparski pohod po praznih hrvaških hišah, iz katerih odnasajo vse, kar morejo. Srbska vojska je tudi včeraj obstreljevala Maglaj, Gorazde in Mostar, v Novem Travniku pa so se tolke hrvaške in muslimanske enote.

V Sarajevu je zaprisegla nova bosanska vlada, posrednik ZN za nekdanjo Jugoslavijo Stoltenberg pa je dopotoval na dvodnevni obisk v Beograd. (Agencije)



Modre čelade ocenjujejo posledice pokola v Stupnem Dolu (Telefoto: AP)

SRBIJA / PREDVOLILNE SPLETKE IN UGIBANJA

Milošević si je že izbral človeka, ki bo zastopal opozicijo

Bo Vojislava Šešlja zamenjal Željko Ražnjatović - Arkan?

Seselj očitno ni več Miloševićev najljubši predstavnik opozicije. Čeprav je dolgo pazil, da ne bi prišel v neposreden spopad s srbskim predsednikom, se je to kljub vsemu le zgodilo. Največji poraženec v tem spopadu sta Seselj in njegova stranka, saj je ostal brez svojega glavnega orožja - naklonjenosti državne televizije. Vendar pa spor tudi Miloševića ni pustil neprizadetega. Odločil se je za miroljubno politiko, s katero se zeli približati vse večjemu številu neopredeljenih volilcev, osirošenih državljanov, ter se prikupiti svetovni javnosti. Vendar pa je mavrica radikalizacije javnega mnenja zapustila očitno sled. Obstaja se pomemben del volilnega telesa, ki je vojsko in izrazito protikomunistično nastrojen. Za vso to populacijo se ponuja nova

stranka - Stranka srbske enotnosti, ki jo vodi Željko Ražnjatović-Arkan. V prostoru, ki se oblikuje z razglasenjem radikalcev za potencialne vojne zločince in za protisrbsko, nepatriotsko stranko, mora torej nastopiti Arkan, ki ima na prvi pogled, se posebej zaradi imidža vojaka, z voditeljem radikalcev Sesljem veliko skupnega.

Arkanova Stranka srbske enotnosti je prva stranka, ki je ze nalepila svoje plakate po beograjskih ulicah. Medtem ko druge stranke se vedno niso določile svoje politike pred prihajajočimi volitvami, plakati Arkanove stranke že dneve kljub prej povsem drugačni praksi se vedno ostajajo neposkodovani.

Ceprav si številni opazovalci prizadevajo, da bi pomen nove stranke mini-

mizirali in njen pojav pripisali predvsem muhavosti nečimrega in preboga- tega Arkanu, pa marsikaj dokazuje, da gre za zelo dobro pripravljeno akcijo. Stranka se je pojavila hkrati s sataniziranjem radikalcev, televizija jo nenehno predstavlja, težišče svoje dejavnosti so se na tak ali drugačen način že razglasile za simpatizerje ali celo člane nove stranke.

Arkan se zadnje case vse pogostejše pojavlja v izrazito elegantnih oblačilih in vse redkeje v maskirni uniformi, vendar pa, kadar le more, dokazuje svoj pogum in odločnost, pa čeprav le v parlamentu grozi madžarskim poslancem, da bodo

morali poklekati, ali pa med televizijskim intervjujem jemlje voditeljske listke s prispelimi vprašanji. To seveda se vedno ni dovolj za uspeh, nakazuje pa, da se je temeljito pripravil na boj v predvolilni kampanji.

Na koncu ostaja vprašanje, zakaj bi vladajoča oligarhija po neuspelem poskusu, da bi sklenili pakt s Sesljem, podobno pogodbo podpisala z Arkanom. Seselj je v političnega voditelja zrastle iz političnega zapornika; tudi Arkan je bil v zaporu, vendar ne zaradi političnih deliktov. Seslja je preganjala ideološka policija Pozderceve Bosne, Arkanu pa preganja Interpol. Seselj je vojsko vezan na Bosno, Arkan na Hrvaško, oba pa sta zelo



Bojeviti Željko Ražnjatović - Arkan

ponosna na svoje vojske akcije. S tem pa se spisek podobnosti in razlik med obema, z bojnimi barvami namazanima poveljnika, se ne končuje. Kot razlog za predsednikovo spremembo naklonjenosti velja omeniti tudi nikoli demantirane zgodbe o Arkanovem posebnem statusu glede državne varnosti v nekdanji Jugoslaviji, kar mu daje sloves profesionalca, ki je sposoben opra-

viti najtežje in najbolj umazane naloge.

Odgovorov ne vemo, zato nam preostane le, da spremljamo, ali Arkan zopet opravlja neko nalogo ali pa imajo prav tisti redki analitiki, ki trdijo, da se je po vzoru največjih ameriških mafijskih sefov iz tridesetih let odločil legalizirati svoj imperij in si poiskati ugledno mesto v javnem življenju Srbije. Nadežda Gaće

RUSIJA / VOHUNI V DENARNIH TEŽAVAH

Od nekdanjega ugleda KGB, ki so jo imenovali tudi oči in ušesa tedanjega režima, je ostalo bore malo

MOSKVA - Ruska Tuja obveščevalna služba (FIS), nekdo eden najpomembnejših oddelkov KGB, je morala ukiniti trideset uradov v tujini, spremeniti pa bo morala tudi metode in način dela.

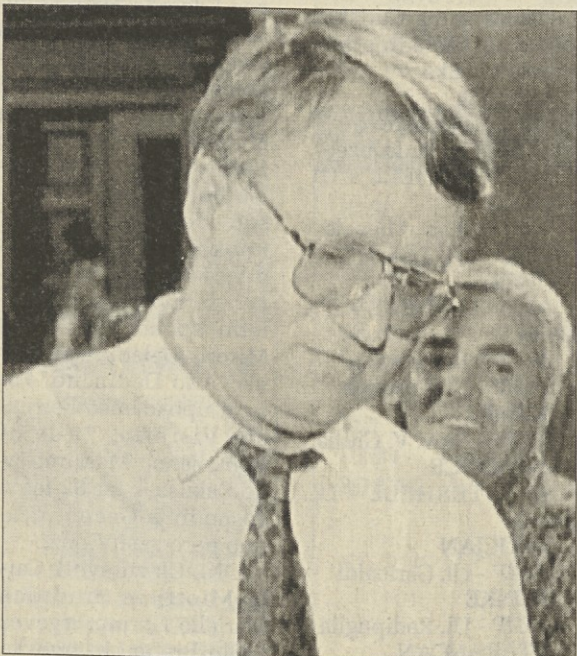
Glavni svetovalec pri FIS Vadim Kirpicenko je za časopis Krasnaja zvezda povedal, da ob koncu hladne vojne ruski vohuni naenkrat niso imeli več sovražnikov, s tem pa so izgubili tudi skoraj vse svoje delo. Agenti so se večkrat gibali v podtalnih krogih, zato so dobro poznali razmere in ljudi v njih. Kmalu so si pričeli sami iskati delo v okolju, ki so ga najbolje poznali. Sodelovali so v mednarodnem kriminalu, veliko jih je zvelo od prodaje mamil, se več pa jih je glavni vir dohodka poiskalo v trgovini z

orožjem. »Poklic vohuna se je spremenil predvsem zaradi zmanjšanja sredstev in zaradi postranskih zaslužkov nekaterih med nami. Sodiijo nas pač po neposteh posameznikih, toliko bolj se zato, ker smo agentje se vedno zaviti v mrak in skriti v sence, oboje pa je temno in neznano, ljudje pa se ne znanega vedno bojimo ...« razlaga Kirpicenko, ki je bil tudi sam agent v času, ko je bila KGB »oči in ušesa« komunistične partije. »Zaradi finančnih težav smo se odločili za globalizem; urade in agente bomo imeli samo se tam, kjer bo imela Rusija dejanske interese.«

Kljub Kirpicenkovim trditvam, da je njihova služba omejena in da je morala zmanjšati obseg delovanja, pa strokovnjaki zahodnih obvešče-

valnih služb zatrjujejo, da je FIS še vedno dejavna vsaj toliko kot takrat, ko je bila se del KGB.

Kirpicenko je podal več podatkov, ki nakazujejo, da se hočejo ruski agentje preusmeriti in bojevati proti tistim, s katerimi nekateri med njimi trgujejo na nedovoljenih in povprečnim smrtnikom neznanih trgih; FIS naj bi se namreč povezovala z zahodnimi službami in pomagala pri preprečevanju mednarodnega kriminala. S preusmeritvijo bodo verjetno opustili tradicionalne metode nekdanje KGB, ki jih po podatkih zahodnih služb Rusije še vedno uporabljajo. Kirpicenko pa to odločno zanika z besedami: »Prepovedano nam je uporabljati necivilizirane metode, kot je izsiljevanje in podobno.« (Reuters)



Vojislav Šešelj (Telefoto: AP)



ZDA / PRIMER BELE HIŠE

Kompjuterski sistemi bolehajo

Razni "virusi" v zadnjem času v vse večji meri otežkočajo njihovo uporabo

NEW YORK - V Združenih državah Amerike je prislo do novega presenečenja, obenem pa tudi do preplaha: kompjuterske diskete ("floppy disk") zdravstvene reforme so namreč "bolele". Vse namreč kaže, da toliko opevane diskete, ki jih je pred dnevi razdelila Bela hiša, da bi prebivalstvo v podrobnostih seznanila z novim zdravstvenim načrtom, "bolehajo" za virusom, ki onemogočajo delovanje kompju-terjev, poleg tega pa uporabnike pozivajo, naj kar uživajo marijuano.

»Tvoj kompju-ter je "omamljen": legalizirajmo zato marijuano.« Namesto da bi se upoštevalo zakonski predlog, ki sta ga v prejšnjem tednu predstavila predsednik Bill Clinton in njegova žena Hillary, je to edino sporočilo, ki se pojavlja na ekranih. To se je na primer pripetilo agenciji Bloomberg Business News, ki oddaja gospodarske vesti. V obdobju, ko informatika zadobiva vse večjo važnost v vseh sektorjih družbenega delovanja, je tiskovni urad Bele hiše prejšnjo sredo izdal "belo knjigo" o zdravstvu na dveh povsem običajnih kompju-terskih disketah. Očitno pa je, da ni sledil vsem proceduram, s katerimi bi lahko preprečil "infek-

cijo" raznih virusov, ki jo večkrat "zagodejo" računalnikom.

Paul Heldman, predstavnik agencije Bloomberg Business News je pri opravljanju svojega dela v prenosni računalnik vključil disketo, le malo za tem pa se mu je na ekranu pojavil poziv za legalizacijo marijuane, namesto da bi na zaslonu zagledal besedilo zdravstvene reforme. Kompju-ter se je takoj blokiral.

V Beli hiši zatrjujejo, da je slo le za enkratni primer: »Nase diskete so zdrave«, je takoj po dogodku zadržala glasnica Lorraine Valdes in ob tem dodala, da podobnih problemov niso imele

ostale tiskovne agencije, ali pa drugi mediji.

Izvedenka za kompju-terse Diane Winger pa ni prav tako gotova. Po njenih besedah so razni "virusi" povsem nepredvidljivi. "Floppy diski" lahko v začetni fazi delujejo povsem normalno, njihovo delovanje, ko so že malo obrabljeni, pa se lahko tudi spremeni.

Boj proti tem "virusom" (bilo naj bi jih vsaj tisoč), ki prizadevajo informatike sisteme je vsekakor ena prioriteten naloga, ki so si jih zastavile razne proizvodne hiše, saj postaja problem iz dneva v dan vse bolj perec.

Singapur: mesto kjer lahko ješ s tal

SINGAPUR - V Singapurju tvega vsak globo, tudi tisti, ki ima kužo, pa ga ni prijavil. Krajevni tisk poroča, da policija budno pazi ne samo na tiste, ki mečejo papirčke na tla, na one, ki zvečijo gumo ali pa tiste, ki gredo na stranišče pa ne spustijo vode za seboj. Lsče tudi pse, ki nimajo predvidene značke. Globa pa je še kar slana in gre od 500 do 1000 singapurskih do-

larjev, se pravi približno toliko mark.

Sicer pa so rezultati take politike pred očmi vseh: Singapur je eno najčistejših mest na svetu, gotovo najčistejše na vsem Daljnem vzhodu. Lahko se ponasa s tako čistim asfaltom in s tako čistimi stranisci kot jih nimajo niti v supermikovanih državah evropskega severa. Nadzor nad psi pa je baje premagal stekli-

ZDA / ZAKAJ NISO TAKO POLETELA PROTIPOŽARNA LETALA

Kalifornijski požari razplamteli polemiko

Birokracija premočna tudi v raju tehnologije



WASHINGTON - Požari, ki so v kaliforniji povzročili skode za več kot pol milijarde dolarjev, postopoma jenjujejo, istocasno pa se je razplamtela polemika zaradi zamude, s katero so posegli protipožarni avioni Nacionalne garde.

Obe letali, ki lahko prevazata vsak po 10 tisoč litrov protipožarne tekočine in katerih poseg je odobril guverner Pete Wilson, nista poletela do srede. In prav v sredo so ognjeni

zublji povzročili največ skode. Vzrok za zamudo gre iskati v zakonu iz leta 1932, ki pravi, da civilne oblasti ne smejo seči po vojaških sredstvih, dokler so na razpolago civilna.

V primeru obeh letal je bilo od vsega začetka jasno, da bi bili edino učinkovito sredstvo za boj proti požarom, vendar je birokracija zadrževala, da se vsa zadeva preveri in obe letali sta ostali mirno na letališču.

Eden najhujših požarov tega stoletja v kaliforniji na srečo ni povzročil smrtnih žrtev, bilo pa je 84 ranjenih, od katerih kar 67 gasilcev. Se včeraj je bilo na delu 60 tisoč gasilcev, da bi pogasili se zadnja žarišča. Njihovo delo je mrzlično, saj morajo končati, preden začne spet pihati veter iz puscave, ki bi ogenj utegnil spet razplamteti.

Na sliki (Telefoto AP): kalifornijski gasilci na delu.

CENTER NADOMESTNIH MATER

V Angliji otroka lahko naročite kar pri sosedu

Človekoljubna organizacija pomaga neplodnim materam

LONDON - Rodila se je najbolj velikodusna in najbolj originalna med človekoljubnimi organizacijami. Njen cilj ni zbrati nekaj drobca za lačne, prav tako ne pomagati otrokom, brezdomcem in bolnikom, njen cilj je veliko večji, ker se njene članice razdajo vse, saj so pripravljene brezplačno za neplodne pare rojevati otroke.

»To je prava krizarska vojna, tako da bi se zenske, ki ne morejo imeti otrok, pocutile del človeštva in ne nenormalne«, je razložila Claire Austin, ki je imela to neobčajno zamisel. Za druge rojevati otroke ni nobena redkost, a prvič so v ta namen ustanovili človekoljubno organizacijo. »Center nadomestnih mater« deluje v Midlandsu, industrijskem srcu Anglije, njegov cilj pa je »osrečiti tiste, ki so nesrečni, ker nimajo otrok«.

Vse so prostovoljke, vse so pripravljene dati svojo maternico v ime- nu »sestrstva«, ki se je po njihovem izgubilo. Zenske, ki »delajo« za gospo Austin (do sedaj osem), o sebi govorijo kot o normalnih zenskah, ki hočejo bliznjemu storiti kaj dobrega.

»Z našo pobudo po-

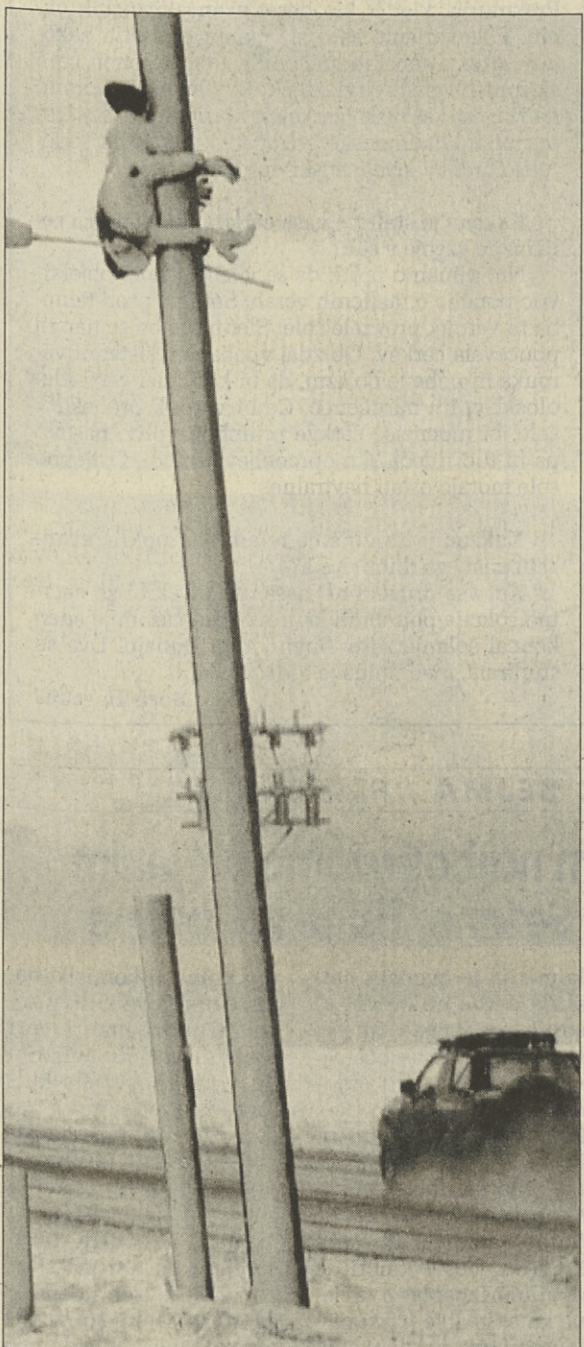
skusamo spremeniti zaostalo miselnost, ki s sumom gleda na to pobudo. Navsezadnje o tem govori tudi Sveto pismo«, poudarja ustanoviteljica združenja, ki ima 27 let in čaka že drugega »tujega« otroka. »Bolj pazim na nosečnost tujega otroka kot na lastnega. To je ogromna odgovornost, mislim na tisto zensko, ki mrzlično prakuje moj porod, da bi končno imela svojega otroka«, je se povedala Austinova.

Potem ko je pred osmimi leti plavalas Kim Cotton napolnila časopisne stolpce, ker je proti placilu rodila otroka za tujo zensko, so v Veliki Britaniji prepovedali take nosečnosti proti placilu. Nihče pa ne prepoveduje brezplačne, za katero so se odločile »dobrotnice«, ki imajo skoraj vse za sabo izkušnje družinskega nezadovoljstva zaradi sterilnosti.

Claire je povedala, da je trenutni otrok »polovico njen«, ker so njeno jajce umetno oplojili s semencami moza sterilne matere. Prejšnji otrok pa je bil »ves tuj«, ker so ji vnesli ze oplojeno jajce zenske, ki ji ne bi uspelo nosečnost speljati do konca.

ZDA / ZGODNJA ZIMA

Prvi sneg pobeli pokrajine in ceste v Koloradu



V Združenih državah, točneje v Koloradu, je prvi sneg ze pobelil pokrajino. Kljub temu pa je neki veseljak splezal na telefonski drog in tja obesil lutko, ki jo je medtem sneg pobelil. Nepricakovana snežna odeja je avtomobilistom v Koloradu povzročila nemalo nevsečnosti (Telefoto AP)



PROMOTRIESTE
CENTRO CONGRESSI STAZIONE MARITTIMA



ZBORNIKA ZA TRGOVINO
INDUSTRIJO, OBRTNOSTVO
IN KMETIJSTVO - TRST

XI.

PRODAJNA

RAZSTAVA

ANTIKVARIATA

TRST

4. oktober - 8. november 1992

KONGRESNI CENTER

POMORSKA POSTAJA

EIMA NA-EI BOLOGNA-BOLOGNA-BOLOGNA-BOLOGNA-BOLOGNA

6. - 10. novembra 1993

OBISKI ZA JAVNOST
6., 7. in 8. novembra

OBISKI ZA POVABLJENCE
9. in 10. novembra

Mednarodna razstava proizvajalcev kmetijskih strojev
Razstava strojev in naprav za vrtnarjenje

organizira

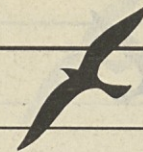


UNACOMA SERVICE S.r.l. v sodelovanju z
ENTE AUTONOMO FIERA DI BOLOGNA

informacije daje:

EIMA - 00161 RIM - Ul. L. Spallanzani 22/A

Telefon 8419441/2/3/4/5 - Telex 614126 - Telefax 06-4402722



BOJI ZA SEVERNO MEJO / OBLETNICA

Maistrove zasluge

Odnos med politiko in vojsko

MARIBOR - Slavnostni govornik na včerajšnji slovesni akademiji ob 75-letnici bojev za severno mejo v Narodnem domu Milan Kucan, je poudaril, da gre generalu Rudolfu Maistru za sluga, da ni Slovenija leta 1918 ostala brez Stajerske in Koroske.

Kucan je povedal, da je bil Maister v ljudskem spominu vedno živo prisoten, čeprav je bila njegova zgodovinska vloga doslej zamolčana, saj ta general in pesnik ni bil vsek prosrbski politiki Kraljevine SHS, pa tudi nekaterim Slovencem ne. S pomočjo srčnih prostovoljcev, ki so oblikovali polke Maistrove vojske je Slovenija jeseni leta 1918 obvarovala pred germanizacijskimi vplivi eno tretjino dežele: Stajersko, Korosko in Prekmurje.

Tako je slovenski ostal vsaj eden od starih Zupancicevih mejnikov - Trst, Gorica in Celovec so v tujih rokah, edino Maribor je Maistrov boj za severno mejo uspel obvarovati. Narodno navdušenje in prostovoljnost slovenskih rekrutov sta dokazala upravičenost dvoma v politične obljube. Milan Kucan je se povedal, da danes mineva tudi 75 let od ustanovitve prve domače vlade. Kot vzor sedanji politični stvarnosti pa

naj bi bila učinkovita skupna osvoboditvena akcija Lavantinske skofije in liberalno politično mislečega Maistra. V Kucanovem govoru je tematsko izstopal del o razmerju med politiko in vojsko. Opozoril je na nevarnost razvoja vojaške moči, ki bi lahko imela možnost razpustiti parlament in uiti s sodnih vajeti. Kucan se je oprl na slovensko javno mnenje, ki je pokazalo, da po prepričanju anketiranih varnost naše države najbolj ogrožajo notranji prepriji v državi.

Včeraj so v Mariboru tudi ponovno odkrili obnovljeno spominsko plosko v avli Narodnega doma, ki so jo postavili stajerski veljaki že leta 1898 ob ustanovitvi posojilnice in hranilnice, ki je leta 1918 financirala borbo za severno mejo.

Slovesna akademija v Mariboru je z nastopom dramskih igralcev Petra Bostjancica, Minu Kjudrove, Petra Ternovska, Vlada Novaka in Marjana Backa, režiserja Frana Zizka in glasbenika Mitja Reichenberga pridobila tudi izrazno moč, saj so nastopajoči v dramskem recitalu z naslovom Kralja Matjaža dan, uspeli vzbuditi med vojaškimi poslušalci silna domoljubna čustva.

Urška Černe

Janez Janša o neprimerni socialni politiki države

Takoj, ko postane stranka s kritično maso članstva, se bo uspešno upirala mafijškemu kriminalu in pretiranemu socialnemu razslojevanju

CELJE - Politiki so bili vedno najmodrejši del naroda in ko je bilo najmanj pričakovati, so znali povedati, kam je treba ravnati barko, na kateri je večini slabo, v mirnejše vode. Tudi predsednik Socialdemokratske stranke Slovenije Janez Janša je v včerajšnjem nagovoru članstvu na sejmici pod Golovcem potrdil to neizpodbitno dejstvo.

Srečanje je pripravila celjska SDSS, nanj pa so povabili tudi svoje poslance in predstavnike strankinih odborov z vseh koncev Slovenije. Morda so bili ne-

kateri zadnjič skupaj, saj je Janša kasneje po kadrovske reformi ljubljanskih odborov napovedal podobno prenovu tudi na Stajerskem. Kot je dejal, so tudi druge vesti s terena razveseljive. Oktobra je v SDSS »prostovoljno vstopilo več kot sto članov, kolikor jih prej ni v dveh letih« in ko bo stranka dosegla »kritično maso članstva, kar bo kmalu«, se bo lahko uspešno postavila po robu »mafijškemu kriminalu, nepoštenosti in velikemu socialnemu razslojevanju«.

Sicer pa je bilo najprej treba malce počakati, da so

predsednik stranke in spremstvo poizkušali, da je oktet Studencek na družabnem srečanju zapel državno himno in da je Vito-drag Pukl pozdravil navzoce in napovedal, da bodo časi, ki prihajajo, državljanom sami pokazali, katera stranka zastopa njihove interese. Ni povedal, katero je imel v mislih. Janez Janša je nato predstavil bistvo zmote, v kateri sta do razpada živel Demos in do lanskih volitev tudi SDSS. Slovenija je z letom 1990 zakoracila v tri reforme, nacionalno, politično in gospodarsko. Nacionalna je

večinoma uspela, pri ostalih dveh pa se mečkanje predolgo vleče. Ob lanskih volitvah je Janša ugotovil, da hitreje tudi ne more iti. Po njegovem smo v Sloveniji po prvih svobodnih volitvah leta 1990 zamenjali le državni parlament in lokalne oblasti, ne pa tudi zaposlenih v upravnem aparatu, pravosodju in na vodilnih mestih v gospodarstvu. Slednji naj bi si s preteklim zlorabljanjem Markovičeve podjetniške zakonodaje prigrabili kapital in s tem politično moč, ki so jo tudi poprej imeli podarjeno od partije, zato so

»mirno pristali na navidezen sestop z oblasti«.

Predvsem pa po Janševem mnenju že od leta 1985 izvajamo v Sloveniji neprimerno socialno politiko. Ta se od Zemljaričeve prek Sinigojeve in Demosove do Drnovskove ni prav nič spremenila, zato strašno obremenjuje proračun. Rezerve, je dejal Janša, pa so, le izkoristiti jih je treba. Čeprav je najprej ugotovil, da si SDSS v Sloveniji ne more privoščiti pravega socialdemokratskega programa po vzoru zahodnih strank, saj naj bi bil slovenski standard za kaj taksnega prenizek, je nato zahteval, da država bolj obdavci bogatejši sloj, z davčno politiko spodbuja odpiranje novih delovnih mest in preneha pokrivati primanjkljaje velikih izgub. Zavmil je očitke, da socialni programi trpijo zaradi stroškov za obrambo in navedel primer, kako bi v Sloveniji lahko prišli do nenačrtovanega prihodka v državno vrečo. Razveljaviti bi bilo namreč treba le zakon o republikah priznavalnih iz leta 1971, ki menda se vedno velja in ki opredeljuje privilegije tudi za tiste, ki imajo izjemne zasluge za socialistično revolucijo in razvoj socialistične družbene ureditve. Kaksni denarji so to, je se dodal, lahko člani stranke izračunajo sami, »če malo pogledajo po sesepčini«.

Bran Piano



Socialdemokrati čakajo na svojo kritično maso (Foto: Sherpa)

GENERALNA SKUPŠČINA UNESCA V PARIZU

Minister Bohinc pozval Unesco, naj pomaga končati vojno v BiH

Slovenija se konference udeležuje prvič kot država članica

PARIZ - Slovenski minister za znanost in tehnologijo Rado Bohinc je včeraj dopoldne nastopil na 27. zasedanju generalne skupščine Unesca v Parizu in v svojem govoru države članice med drugim pozval, naj pomagajo končati vojno v Bosni in Hercegovini.

Minister Bohinc je na kratko predstavil Slovenijo in njen boj za neodvisnost, saj se Slovenija konference udeležuje prvič kot članica. Minister je nato spomnil na vojno v BiH in članice pozval, naj se zavzamejo za trajni mir v svetu.

»Slovenija je prostorsko majhna dežela, vendar je močna v intelektualnem in kulturnem smislu,« je nadaljeval Bohinc. Slovenska znanstvena sku-

pnost je sposobna biti enakopraven partner mnogim znanstvenim skupnostim najvišje razviti dežel in je primerna za sodelovanje, čeprav se potrebuje pomoč, je dejal minister Bohinc.

Slovenija je ekološko zelo občutljiva in slovenska vlada temu namenja veliko pozornost, se posebej pri načrtovanju razvoja, ki mora temeljiti na ekološko in energetsko manj zahtevnih tehnologijah, zato si zeli sodelovati v medvladnih programih Človek in biosfera, Geološka korelacija, Medvladni hidrološki program ter v projektih Mednarodnega oceanografskega muzeja, je se povedal Bohinc.

Minister je nato izrazil prepričanje, da bi lahko Unesco igral bolj aktivno

vlogo pri združevanju intelektualnih potencialov vsega sveta, poudaril pa je tudi pomembnost izobraževanja za mir. Spregovoril je se o slovenski kulturi

ni dediščini ter izrazil upanje, da bo tudi Unesco posvetil posebno pozornost nadaljnjemu ohranjanju tradicionalnih obriti in umetnosti.



Minister Rado Bohinc (Foto: Srđan Živilović)

»Slovenska vlada pričakuje, da bo Unesco namenil večjo pozornost ohranjanju kultur majhnih narodov in nudil več podpore prevajanju njihovih del v svetovne jezike,« je dejal Bohinc ter ponovno opozoril na vojno na Balkanu, kjer je in bo uničene ali poskodovane veliko kulturne dediščine. Pozval je k obnovi Dubrovnika ter preprečevanju kraje in trgovanja s kulturnimi dobrinami z Balkana.

Bohinc je poudaril, da je Slovenija uveljavila svobodo tiska in demokratičnost medijev, da pa bi lahko podpora Unesca se prispevala k neodvisnosti medijev, usposobljenosti novinarjev ter oblikovanju pravnih predpisov o množičnih medijih. (STA)

ŠTUDENTSKE VOLITVE

Udeležba je bila rekordna

Čez deset dni seja parlamenta

LJUBLJANA - Letosnje studentske volitve so bile deležne večje medijske pozornosti kot prejšnja leta, večje pa je bilo zanimanje zanje tudi med študenti. Za 65 poslanskih mest je kandidiralo 280 študentov, ki so poskrbeli za veliko propagando. Fakultete so zasuli s številnimi plakati (na dragem papirju) s fotografijami in telefonskimi številkami kandidatov. Razdelili so se v tri velike tabore: Listi odprti oči, neformalno združenje regionalnih studentskih klubov ter skupino kandidatov, ki so blizu Združenju katoliških študentov.

Volilna udeležba je bila letos rekordna, saj je skupaj volilo 34, 8 od-

stotka študentov. Največ jih je volilo na Višji soli za notranje zadeve in Teološki fakulteti, najslabšo volilno udeležbo, pod dvajset odstotkov, pa so zabeležili na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo, Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo ter Biotehniški fakulteti.

Po oceni volilne komisije so volitve v študentski parlament SOU in študentski svet univerze potekale po predpisih in v skladu z zakonodajnimi akti SOU, zato naknadne volitve ne bodo potrebne. Prva seja novoizvoljenega študentskega parlamenta bo predvidoma 10. novembra ob 17. uri v skupščinskih dvorani občine Vič. Anita Zmahar

VPRAŠANJA ZA L. NOVAKA

Verouk naj bo skrb cerkve

Želijo, da jih vlada enakopravno obravnava

Danes osemnajst tisoč vernikov evangeličanske cerkve v Sloveniji praznuje dan reformacije, ki je tudi državni praznik. V vseh trinajstih evangeličanskih občinah, od katerih jih je kar enajst v Pomurju, bodo današnje nedelje označili s priložnostnim bogoslužjem. V evangeličanski cerkvi v Murski Soboti bodo ob 18. uri nastopili ljubljanski madrigalisti, koncert bo prenasala tudi TV Slovenija. Na dan pred praznikom smo obiskali seniorja evangeličanske cerkve Slovenije Ludvika Novaka, ki ima enake pristojnosti in funkcije kot skof. Čeprav ima tudi evangeličanska cerkev skofe, tega naziva ni hotel prevzeti, pravi pa, da bo lahko skof njegov naslednik.

Kaksen je odnos med protestanti in državo?

O tem odnosu lahko povem le nekaj besed, ki veljajo za evangeličane, ne pa za ostale protestante: kalvince, binkostne in baptiste. Evangeličanska cerkev nima najboljših stikov z državno vlado. Stike z vlado navezuje preko vladnega urada republike Slovenije, ki ga vodi Nina Coz. Po protokolu dobivamo vabila na prireditve in sprejeme. Več sodelovanja je na občinski ravni. Evangeličane moti, da je vlada ustanovila krožno komisijo za pogovore z rimskokatoliško cerkvijo, druge verske skupnosti pa je spregledala, čeprav bi prav slednje potrebovale največ pravne in druge pomoči. Kot pozitivno pa ocenjujem, da se pri vladi že ustanavlja urad za vse verske skupnosti.



Kaksni pa so odnosi evangeličanov do rimskokatoliške cerkve?

Ti odnosi so z obeh strani strpni. Ohranjamo medsebojne stike, ki jih je se posebno veliko v Prekmurju, kjer je kar deset evangeličanskih občin. Pogovarjamo se o sklepanju mešanih zakonov, o ekumenskih srečanjih, dogovarjamo se o skupni blagoslovitvi objektov. Omeniti moram, da rimsko katoliška cerkev v Mariboru vsako leto organizira ekumenske pogovore, na katerih sodelujejo tudi evangeličanski duhovniki.

Kaksno je stališče vaše cerkve do uvajanja religiozne vzgoje v soli?

Nic nimamo proti, da se v soli učenci objektivno poučijo o različnih verah. Smo pa proti temu, da bi verouk prevzela sole. Slednjega bo se naprej poučevala cerkev. Ob zdaj vpeljanem sistemu verouka ni nobene bojazni, da bi kdo imel večji ideološki vpliv na učenje. Če bi verouk prenesli v sole, bi močnejše cerkve pridobile vpliv, nastalo pa bi tudi ideološko opredeljevanje sol. Osnovne sole morajo ostati nevtralne.

Kaksno je zanimanje mladih za poklic evangeličanskega duhovnika?

Kot vse druge, tudi naša cerkev skrbi za načrtno solanje potrebnih kadrov. Pred časom je eden končal solanje za duhovnika na Dunaju. Dva se studirata, med njima je tudi zenska.

Boris Hegediš

Dva strela v glavo

MARIBOR - Čeprav do sinoci policija še ni izdala uradnega obvestila, smo izvedeli, da je v noči s petka na soboto v Mariboru na dvorišču neke stanovanjske hiše pod streli iz pištole padel Janez Repatec. Osumljeni poskusa umora je bil včeraj priveden k dežurnemu preiskovalnemu sodniku, ta pa je zanj odredil pripor. Medtem leži Repatec v bolnišnici v kritičnem stanju. Na mariborskem operacijsko-komunikacijskem centru vodja izmene ni hotel povedati niti tega, kje in od kateri uri naj bi prišlo do strela. (B. P.)

DAN MRTVIH

Številne žalne slovesnosti na Primorskem in v Italiji

NOVA GORICA - V idrijski občini bo ob dnevu mrtvih jutri osrednja slovesnost na pokopališču, kakor tudi na pokopališčih v Bovcu, Kobarižu in Tolminu. Posebne delegacije iz tolminske občine bodo odnesle danes vence tudi na grobove v Benetiji in Režiji. Tamkajšnjim slovesnostim bo prisostvoval tudi slovenski generalni konzul v Trstu Jože Susmelj. Jutri opoldne bo v Cedadu pred spomenikom odpora velika komemoracija, ki se je bode poleg tamkajšnjih oblasti udeležili tudi predstavniki tolminske občine. Novogoričani bodo že da-

nes odnesli vence na grobove v Steverjan, Standrež, Sovodnje, Palkisce, Dobrodo in Trzic (Monfalcone). Osrednja komemorativna slovesnost bo jutri v Gonarsu. Govoril bo sekretar za borbe pri slovenskem ministru za delo, socialno in družino Janko Stusek. Osrednje komemoracije v občini Nova Gorica bodo potekale jutri. Na vseh komemoracijah bodo sodelovali mešani zbor Topničar Trnovo, Goriski pihalni orkester, učenci OS Solkan, mladina s Trnovga, govoril pa bo predsednik novogoriške občinske skupščine Tomaz Marušič. (V. Č.)

Četrta mreža

PODLEHNIK - Sinoci se je končalo četrto srečanje radijskih postaj Slovenije, ki pa se ga zal niso udeležile tudi osrednja slovenska radijska hiša in nekatere regionalne in lokalne postaje. Predsednik združenja radijskih postaj Slovenije Ales Kardelj meni, da bo v prihodnje treba spremeniti položaj vseh radiodifuznih postaj na Slovenskem. Regionalnim in lokalnim radijem bi morali priznati status četrtega slovenskega radijskega omrežja. (B. P.)

Ali Bogo Brvar odhaja?

LJUBLJANA - Bogo Brvar, državni sekretar v notranjem ministru, bo menda razrešen v začetku novembra. Po neuradnih podatkih naj bi bil dokument o njegovi razrešitvi že pripravljen, in sicer z veljavnostjo 8. novembra. Po nekaterih virih naj bi bil Brvar, ki je v notranjem ministru veljal za poglavitno oporo prejšnjega notranjega ministra Bavčarja, ena od ključnih oseb v orožarski zadevi. (M. S.)



KONEC SEJMA / PRIZNANJA

Lipov list trem najbolj vzmemo urejenim kmetijam iz Sežane, Tišine in Poljane

LJUBLJANA - V okviru sejma Zdravje - Rehatih, ki se bo danes končal na Gospodarskem razstavišču, je Casopisno založniško podjetje Kmečki glas podelilo priznanja za najbolj urejene kmetije na Slovenskem. Akcija ocenjevanja najbolj urejenih domacij poteka že sesto leto pod naslovom Živimo s cvetjem, ki so ga letos preimenovali v Živimo s po-dezeljem. Po mnenju strokovne komisije je ta naziv ustrežnejši, saj je samo lepo cvetje premaplo, da bi bila kmetija zares urejena. Stiričlanska

komisija je avgusta obiskala petdeset kmetij, ki so jih predlagale kmetijske svetovalke ter ocenjevala urejenost in skladnost kmetije z okolico. Med njimi so izbrali tri, iz Sežane, Tišine in Poljane, ki so dobile najvišjo nagrado, lipov list za najbolj vzorno urejeno kmetijo. Deset kmetij je dobilo priznanja za urejene kmetije, dve pa za najlepše cvetje na domaciji. Velika večina gospodinj ali gospodarjev iz ocenjenih kmetij se je udeležila strokovnega predavanja o arhitekturi kmečke domacije. Pri ocenjeva-

nju domacij komisija namreč upošteva tudi, v kolikšni meri kmetije pri urejanju ali obnavljanju poslopij spoštujejo kulturno in zgodovinsko tradicijo ter prilagajanje naravi. Z akcijo Živimo s po-dezeljem bo Kmečki glas še nadaljeval, saj so jo na podeželju lepo sprejeli, pa tudi za strokovnjake je to priložnost, da lahko svetujejo izboljšave pri urejanju domacij. Prihodnje leto pa bodo akcijo predstavili na pomlad ter pri tem upoštevali pripombe gospodinj, da je takrat cvetje najlepše. (A. Z.)

V TEDNU DNI OKOLI SVETA

Občane so pogrele direktorske plače, parlament pa spet afere

Teden, ki se izteka, se je na notranjepolitičnem področju začel s pismom predsednika Socialdemokratske stranke Slovenije Janeza Janše Socialistični internacionali, ki jo opozarja, da se v njene vrste poskušajo vrniti nekdanji komunisti, ki so nasledniki tistega totalitarnega režima, ki ima na vesti več kot 20 tisoč brez sojenja umorjenih Slovencev, zdaj bi si pa radi nadel socialdemokratsko preobleko.

Nikoli dovolj afer

V bistvu gre le za nadaljevanje trenj med SDSS in ZLSD, ki naj bi se prenesla tudi na me-

je državni zbor v nadaljevanju septembrske seje ob obravnavi resolucije o nacionalni varnosti odločil, da je cilj Slovenije vključitev v vojsko zvezno Nato oziroma v Zahodnoevropsko unijo. Tudi zato je bila v torek ustanovna skupščina Atlantskega sveta, ki si bo kot prostovoljno in nevladno gibanje državljanov prizadeval za informiranje javnosti o problemih na področju varnosti v mednarodnih odnosih.

Državnemu zboru je vendarle uspelo končati septembrsko sejo. Med pomembnejšimi odločitvami omenimo začetek postopka za spremembo ustavnega zakona, s ka-

28. oktober: Vaja je uspela in naši so tudi tokrat zmagali



Cetudi so vojaške vaje na Notranjskem uspeli, pa je obrambni minister Janez Jansa ročno odkril tudi hudo pomanjkljivost: manjkala je namreč tudi prava zračna obramba. S tem je Jansa pokazal, da nenehno misli na mlado parlamentarno demokracijo, kajti sporočilo je bilo namenjeno prav

parlamentu. Ta se nekaj repenci in stiska z denarjem, zrtev pa so bile vaje zračna obramba. Sicer pa so bile vaje znamenite tudi zavoljo ponesrečenega tankistovega raporta (Jansi namesto vrhovnemu poveljniku Kučanu), ko je bil taktični zmagovalac Milan Kučan z izjavo: Nic se ne sekiraj, fant...

sali za eno leto, to je do konca 1994.

Sirše zlorabil pooblastila?

Poslanci so obravnavali tudi vmesno poročilo preiskovalne komisije v zvezi z afero Hit in ugotovili, da je bivši minister za turizem Janez

Sirše zlorabil pooblastila. V zvezi z odkritjem orožja na mariborskem letališču pa nismo zvedeli nič novega, poslanci od vlade le terjajo, naj poročilo dopolni s Sovinim gradivom.

V petek je svojo prvo novinarsko konferenco uprizoril tudi poslovodni Sove Drago Fers, ki je dokumente bivšega delavca nekdanje zvezne SDV Bozidarja Spasića - gre za gradivo, ki naj bi obremenjevalo nekatere slovenske politike, predvsem Janso, Kučana, Drnovska in Bavčarja - označil za očitne ponaredek. Njihov namen naj bi bil kompromitirati nekatere osebnosti in destabilizirati slovenski politični prostor.

Avstrije je se vedno nevtralna

Avstrija je v preteklem tednu s kontroverznimi razpravami o nevtralnosti države praznovala svoj nacionalni praznik. Kancler Vranitzky (SPÖ) se je izrekel za njeno ohranitev, ljudska stranka z vicekanclerjem Buskom se več ali manj od nje poslavlja, Haider jo je ze pokopal in pozval na »pot k tretji republiki«. Slednji je tudi zaneetil »notranjepolitično bombo«: poročal je o pogajanjih med FPÖ in VG in s tem - vsaj zaenkrat - razstrelil projekt skupne kandidature zelenih gibanj pri državnozbornih volitvah naslednje leto v Avstriji.

Pir Slovincih na Koroskem je prišlo do pomembne odločitve: SKKS bo v narodnostni

sosvet pri Uradu zveznega kanclerja le poslal svoje zastopnike, čeprav ne - kot doslej - prve garniture. Hkrati tečejo priprave za izvedbo temeljnega glasovanja »Skupno demokratično zastopstvo - da ali ne?«, ki mu odločno nasprotujeta ZSO in DS slovenskih socialdemokratov.

ga zakona v parlamentu: prišlo je do spora, ker so tri komponente same vložile besedilo kljub dogovoru, da bo do tega prišlo sporazumno, vendar nobenemu od dejavnikov ni bilo do tega, da bi spor zaostroval, kar je za dober znak. Teden se je nadaljeval z intervjujem ministra za dežele Paladina Primorskemu dnevniku, kjer je minister napovedal vladni zakonski osnutek, ki manjšine ne bo zadovoljil, bo pa - ce naj ministru verjamemo - boljši od prejšnjega. Nato je prišla vest, da družba Ponteco ne bo več iz svojega zepa placevala repetitorjev za koprsko in ljubljansko televizijo, kar pomeni, da manjšina na večjem delu svojega ozemlja slovenske televizije ne bo več videla. V Ljubljani odgovarjajo, da se bodo o tem dogovorili z državno družbo RAI, manjšinci pa pravijo, da imajo že slabe izkušnje, ker jim Italija kljub zakonu ze 18 let ni dala slovenske televizije. Teden se je končal z razburkanim glasovanjem v Gorici, kjer je pokrajina izvolila v deželni odbor za slovenske sole neofasističnega svetovalca.

Sklep je sicer občinski tajnik razveljavil, ker svetovalec ni pripadnik slovenske manjšine, kar

Balkan med Ameriko in Afriko

Iz Burundija v srcu Afrike je pred nasiljem zbežalo več kot pol milijona ljudi, na tisoce pa jih ni prišlo do meje. Pobili so jih ali žive zazgali v revnih kolibah. Svet je protestiral zaradi državnega udara in se zavzel za »demokracijo«, potem pa pozabil na manjšinske, gospodovalne Tutsije, ki so sprožili plaz, in na večinske Hutujce, ki se skušajo mascevat in bodo na koncu, ce bo krivi prevec, prav toliko krivi kot napadalci.

V Bosni v srcu Balkana so Hrvati v vasi Stupni Dol zagrešili zločin, ki jim ga svet ne bo tako hitro odpustil. Ker so posnetki obsli vso zemeljsko oblo, bo pokol za dolgo primerljiv z Vietnamom ali Salvadorjem. Žrtve so bili Muslimani. Njihovi politiki in poveljniki obračunavajo med seboj, zato so se bolj ranljivi kot prej, ko so imeli skupnega sovražnika, najprej Srbe, potem Hrvate. Poldrugo leto vojne je storilo svoje. Heroji obleganega Sarajeva so postali samopasni, zato se jih je moral njihov dolžnik Izetbegović odreci, ce ni hotel izgubiti podpore se v prestolnici.

V zahodni Bosni mu skušajo rešiti morebitno

OD NEDELJE DO NEDELJE

V zmedenih glavah učinkovito delujejo tudi slabi ponaredki

BOZO KOVAC

Skandinavski novinar, ki si je prišel ogledat Slovenijo, je v prijateljskem krogu pripisal državi novejšega datuma dve značilni težavi. Prva naj bi bila jugoslovanski kompleks. Celo najnovejši politiki, pravi, se ga ne morejo znebiti. Ni se mogoče pogovarjati skoraj o ničemer, ne da bi se vrnila nekdanja Jugoslavija. Pri Slovincih se, skratka, se vedno ni ustalila miselna nadstavba suverene države. Druga težava je premalo učinkovita promocija Slovenije v svetu. Večina držav podobnega letnika je po njegovem mnenju prodornejša od Slovenije.

Gotovo bi se dalo polemizirati, ces, saj je Slovenija tako rekoc hladna do svoje balkanske preteklosti. Se vec, po besedah nekaterih politikov je ze skoraj v celoti nadomestila izgubljeni jugoslovanski trg. To pa bi lahko se najbolj resno dokazovalo, da se Slovenija postavlja na svoje noge, kar bi ji po drugi strani omogočilo, da normalno posluje tudi s svojim jugovzhodom. A vendarle se skoraj ob vsaki javni temi na neki točki kot zakleto spet in spet pojavi skupna južnoslovenska preteklost, enkrat kot spomin na trg, drugic kot ljudje in kraji, tretjic kot slovenski dosjeji v nekdanji zvezni politični policiji, potem kot miselni in vedenjski vzorec. In tako naprej, vselej kot del zavesti. Na tujem pa seveda vlečejo slovenski rodovnik iz nekdanje Jugoslavije, od drugod ga niti ne morejo. In tu se stakneta obe težavi.

Nekdanja Jugoslavija vztrajno strši v slovenskih političnih glavah kot okostnjak, slabo prislojen na podboje vrat v svet. Kdor jih hoče odpreti, se mu v naročje sesuje nekdanja skupna domovina. V najboljsem primeru to zbujajo občutek nelagodja, politični in gospodarski učinki pa so seveda se bistveno važnejši. Precej nerodno je, ce se pojavis v svetovnih salonih z okostnjakom nekdanje Jugoslavije v naročju. Se manj pa lahko pri taksnih psihičnih in političnih zavorah sodelujes z državami, ki so nastale na jugoslovanskem pogoristu. Odnosi s Hrvasko in po svoje z Makedonijo so v tem pogledu nadvse poučni. Slovenija niti teh dveh držav se ne zmore v celoti obravnavati kot tujino, ki je lahko gospodarsko in kulturno se posebej zanimiva tudi zaradi nekdanje skupne »nadržave«, kaj sele Srbijo ali Crno goro. Bosna je v tem pogledu zaradi vojne vprašanje zase, se tu pa je Slovenija z orožarsko afero v precejšnji meri zapravila dolgoročno priloznost.

Tako je pač za zdaj, a ta »za zdaj« lahko se dolgo traja. Zgodba o slovenskih dosjejih v nekdanji zvezni politični policiji, ki jih je nekaj menda ze prišlo v Slovenijo, buri politične duhove v Ljubljani. To bi bila lahko prava poslastica v političnih spopadih, ce se glavnim igralcem ne bo se ob pravem času posvetilo, da jih lahko zgodba potegne samo nazaj v preteklost. Sova je pokazala prizadevnost, o kakršni ni bilo mogoče niti sanjati, ko je krožil podoben papir o novinarjih kot kosovcih in udbovcih, da bi jim odprla oči in olajšala delo. Vendar ni jamstva, da politiki ne bodo nasledili ali pa izkoristili priloznost. Ce bodo, potem bo sledil politični pretep, ki bo prej ali slej odmeval tudi po svetu in bo Slovenijo znova postavil v jugoslovanski miselni in vedenjski okvir.

Saj, reci niso enostavne in pogledi na dogajanje bodo ze zato različni. V tem je navsezadnje tudi smisel zgodbe o beograjskih dosjejih, ki bi lahko temeljito ocrnili najbolj vplivne Slovence in pripravili prostor za nekoga v senci. Bolj kot sama vsebina »dokumentov« lahko k temu prispeva poudarjen nacionalni cut, ki slabo prenaša vse, kar pride z jugovzhoda. Kar govorijo beograjski papirji, je namreč tako malo verjetno, da je vsebina očitno manj pomembna kot samo dejstvo, da prihajajo iz Beograda. Prav to pa lahko vzbudi tudi drugacno, seveda pokvarjeno misel: napovedana vsebina skrivnih papirjev in fotografij je tako slaboumna, da bi lahko vnaprej izničila celo tiste morebitne dokumente, ki bi bili pristni in bi se kdaj pozneje pojavili na Slovenskem.

Svet z različnih zornih kotov isče takšno ali drugacno rešitev za sedanjo balkansko vojno ter za srbsko in muslimansko oziroma bosansko nacionalno vprašanje. Slovenija pa bi ob istem času, ce bi se Spasičevi papirji prišli, znova potisnila v javnost svoj jugoslovanski kompleks. Zaradi svoje nacionalne strukture in tudi zaradi drugacenega družbenega razvoja sicer nima kaj iskati v teh stikah in zdajah, vendar bi sama dokazovala ravno nasprotno. To pa bi utegnilo komu celo ustrezati.

To sicer rada počenja ze nekaj časa. Navsezadnje tudi medsebojni očitki dveh parlamentarnih strank pred Socialistično internacionalo niso v prid slovenski podobni, saj spadajo po metodah v izključujoč se miselni in vedenjski vzorec monističnih družb. Takšni repi iz preteklosti pa pritrjujejo zadržanim pogledom na slovensko duhovno resničnost, ces da ni ravno takšna, za kakršno se izdaja, in da začenja zavirati tudi civilizacijski razvoj na južni strani Alp.

Na določeni točki namreč ni vec mogoče naprej, ce se ne znebis kaksnega neprijetnega kompleksa. V slovenskem primeru je to prav nekakšno jugoslovansko, ki ni ne normalen človeški odnos do ljudi in krajev onstran vzhodne meje niti želja za nekdanjimi manj zahtevnimi trgi, se nostalgija za državno tvorbo nad Slovenijo ne, marvec je miselni in vedenjski vzorec. Sem ter tja se na Slovenskem sicer hoče kazati celo kot bojeviti odpor proti ostankom in obnavljanju preteklosti, v resnici pa je zastarel instrumentarij v boju za oblast.

ČASTNIŠKI PLES / POT V VISOKO DRUŽBO

Ko mačke ni, miši plešejo



Slovenski častniški zbor igra na mondenost: plesali so - pod vodstvom šefa štaba Gutman in svojih boljših polovic, vendar brez ministra Janše. Foto Srdan Živilović

Slovinci v Italiji čakajo na zascito

Zelo bogat in pomemben teden: velikih dogodkov ni bilo, manjših pa na pretek. Tako bi lahko ocenili pretekli teden življenja Slovencev v Italiji. Začel se je z ne-sporazumom o tem, kako in kdaj naj manjšina vloži besedilo zascitne-

je pogoj za članstvo v odboru, vzbudil pa je mnogo slabe krvi. Skoraj neopazno pa je slo mimno dejstvo, da se v petek v Kulturnem domu v Trstu zaradi pomanjkanja sredstev ni začela koncertna sezona glasbene matice. Tega, cesar ni, namreč ne opazis, problem pa kljub vsemu obstaja.

28. oktober: V Trstu manifestacija proti brezposelnosti

Več kot 12 tisoč delavcev se je v četrtek zbralo v Trstu na protestni manifestaciji proti ukrepom vlade, ki bi popolnoma ohromili nosilne strukture trzasekega gospodarstva. Gre za več tisoč delovnih mest, ki bi jih ukinili, ce bi vlada izvedla svoje programe v zvezi z lajdjedelnico, pomorsko družbo, železarno in tovarno velikih motorjev.



IZŠLO JE... / KNJIGE



Tone Pavček: Sonce in sončice, zalozba Mladinska knjiga, Ljubljana 1993, zbirka Cicibanov vrtljak, ilustracije Marjan Mancek, trda vezava, 20 strani, cena 1218 tolarjev



Amaru, Miti in pripovedke iz Latinske Amerike, zalozba Mladinska knjiga, Ljubljana 1993, zbirka Zlata ptica, ilustracije Bozidar Grabnar, trda vezava, 387 strani, cena 2310 tolarjev

V knjigi, namenjeni pretežno mladim bralcem, so zbrani miti in pripovedke, ki so doma v Južni Ameriki. Večina se opirajo na izročilo ameriških Indijancev, nekaj pa jih kaže tudi podobnosti in povezave z evropskim pravljicarstvom. Govore o ustanovitvi naselij in mest, o nastanku gorovij, jezer, otokov, naravnih pojavih ter opisujejo bogat rastlinski in živalski svet tamkajšnjih dežel. Knjiga je razdeljena (za izbor je poskrbel Miro Bajt) v pet zaokroženih delov, največ je mitičnih pripovedk, sledijo pripovedke o prikaznih in strahovih, ljubezenske pripovedke, pripovedi o živalih in rastlinah, na koncu pa so uvrščene še hudomušne pripovedke. Skupaj je zajetih več kot sto zgodbic, ki prihajajo iz enainvajsetih držav. Ob koncu knjige je pridan tudi slovarček tujih besed. (V. S.)

Deset pesmic za otroke, ki jih je iz Pavčkovih zbir (do Cencarije) izbral Niko Grafenauer, je, opremljenih s cudovitimi celostanskimi risbami Marjana Manceka, izšlo pod skupnim naslovom Sonce in sončice. Ob knjigi je izšla tudi kasetna, na kateri so uglasbene pesmice (avtor glasbe je Aldo Kumer), ki jih je za otroke zapel in posnel Boris Cavazza. Pesmice pojejo o soncu, razlikah med majhnim in velikim, o pogumni Lenki, pomotoma posvojenem Marku, ki ne mara vode, tatu (ki je važna oseba), o tem, kako delimo strice (na lažne in prave in na strice kar tako), kako delimo tete, ki jih vse polno teka okoli, o najboljšem dedu, ki je dedek Mraz, o babici in stari mami ter se o marsičem, kar razburja otroško domisljijo in dopolnjuje njihov svet. Tone Pavček pripravlja skupaj z ilustratorico Marjanco Jemec Božić se eno prenovljeno slikanico in sicer Curija Murija v Afriki, ki bo prav tako izšel pri Mladinski knjigi. (V. S.)

Ivan Potrc: Dva admirala in druge zgodbe, zalozba Mladinska knjiga, Ljubljana 1993, zbirka Sončnica, ilustracije Marjan Mancek - Božić, 89 strani, cena 1323 tolarjev

Sedem zgodbic, ki so zbrane v knjigi za otroke, je postavljena v okolje, ki ga je pisatelj sam dobro poznal, v kraje okoli Ptuj. Potrcova pripoved je realistična, vedno je splet doživetij, ki ohranja klasično in dramatično obliko. Prva zgodba govori o dveh



mladih kapitanov - Vancu in Domnu, ki se odpravljata na domisljjsko brodarjenje v daljne dežele. Zgodba Niča se poglablja v Vanceve solske težave, kjer bi bilo lahko vse lepo in prav, če ne bi pozabil nicle. Pravljica o Vancu in Kralju Matjazju, se godi v času vojne, ko so otroci in stari samoti ubijali s pripovedovanjem povesti. Prepovedano sadje je vzgojna zgodba o veselju in grozi, ki otroka preveha ob početju prepovedanih stvari. Zgodbice o zajklji, o zebicah in o oracu popeljejo bralca na kmetijo in opisujejo dogodke, ki se tam godijo. V prvi se junak ukvarja z vzrejo kuncev, v drugih je beseda o kolinah, zadnja pa govori o malem oracu, ki se uci tovrstnega kmečkega dela. (V. S.)

Knjiznica Cebelica, st. 336 do 344, zalozba Mladinska knjiga, Ljubljana 1993, mehka vezava, cena kompleta 2982 tolarjev

V zbirki Cebelica je izšlo kar devet drobnih knjižic, h kompletu knjig pa je kot darilo dodan se daljnogled. Prva v vrsti knjig je zbirka ljudskih pesmi z naslovom Sinko nagajivi, ki jih je z ilustracijami obogatila Marlenka Stupica. Druga knjizica je delo Janje Polanec Sonce je dobilo pege, za slikovno podobo pa je poskrbela Maja



Jancić, tretja, ki jo je napisala Erna Gregorić, je Dusića iz oblačka (ilustracije Mojca Cerjak), četrt pa Zalostni princ Barbare Andrews z ilustracijami Mirosława Suputa. Antoinette Wehrmann je napisala Smolcka in Spelo Pocasnelo, upodobila pa ju je Irena Majcen. V zbirki je izšlo se Gugalkovo drevo, katerega avtor je Masao Tsurumi, (ilustracije Andrej Trobentar), Mavrica Mavra izpod peresa Ervina Fritza (ilustriral Hua Quing), basni s skupnim naslovom Orel z dvema ženama (ilustrirala Alenka Sotler), kot zadnja v zbirki pa je pripovedka o zamorskem kuharju Martinu, ki jo je napisal James Kruss, likovno pa jo je oblikovala Jelka Godić-Schmidt. (V. S.)

Marjan Mancek: Sreča ne počiva; strip, zbirka Hribci (2. knjiga), trda vezava, 27 strani, DZS, Ljubljana, 1993, 1190 tolarjev

Marjan Mancek si je že pred leti za revijo Kurirček zamislil Hribce, družino Praslovencev, ki živijo v koči na otoku sredi jezera. Energična Miloba, filozofični Kajtimar in Milimar se podajajo v najrazličnejše pustolovščine pra-sveta in jih vedno (ob izdatni pomoči



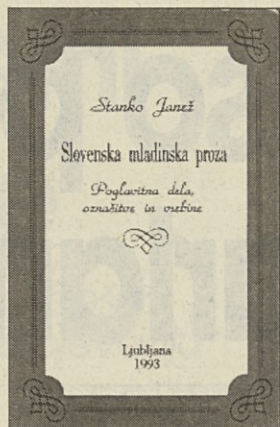
sreče) uspešno resijo. Lov, srečanja z živalmi in spoznavanje sveta potekajo radovedno in v prijetnem optimističnem duhu. Kljub okolišnim Praslovenjem pa zgode simpatičnih junakov nenavadno spominjajo na izkušnje sodobnih otrok in odraslih, zato se je z njimi lahko identificirati, četudi danes ne postopamo več naokoli v kozuhu in s sulico. Sreča ne počiva je že drugi letosnji (tokrat v barvah) strip o Hribcih, obenem pa je izšla tudi videokaseta s tremi zgodbami te smešne pradrudine in - po velikem zanimanju na bolonjskem in frankfurtskem knjižnem sejmu - tudi angleška izdaja stripa (The Hillies) v prevodu Dusanke Zabukovec. (T. V.)

Stanko Janez: Pot v prostost, samozalozba, Ljubljana 1992, 198 strani, cena 1575 tolarjev

Profesor slavistike Stanko Janez je doslej napisal že precej del, ki pred bralca polagajo zgodovinski



pregled literature, znana je predvsem njegova Zgodovina slovenske književnosti, ob osemdesetletnici pa se je odločil za samozalozniško izdajo kratkih zgodbic, crtic, zbranih pod skupnim naslovom Pot v prostost. Avtor je v ljubilejnem "prvencu" zbral svoje leposlovno delo, ki je večinoma nastalo pred drugo svetovno vojno, nekaj pa je tudi kasnejših, z ilustracijami pa ga je obogatila Irine Lunckmoss. Zgodbe so tematsko razdeljene v pet poglavij. Zgodbe govorijo o času gospodarske krize, brezposelnosti, negotovosti, tesnobi, pričakovanjih, so izraz avtorjevega doživljanja in odražajo čas svojega nastanka. Spominja se domače vasi, dogodkov v njej, svojega otroštva in mladostnih dogodivščin, v svojih zgodbah razkriva vsakdanje trpljenje navadnih ljudi, njihovo stisko pa opisuje realistično, stvarno, brez nepotrebnosti, zato zgodbe stopijo pred bralca kot resnične. (V. S.)



Stanko Janez: Slovenska mladinska proza, samozalozba, Ljubljana 1993, 162 strani, cena 2625 tolarjev

Knjiga nosi podnaslov Poglavitna dela, označuje in vsebine in prinaša oris o mladinski literaturi, kratek pregled mladinske književnosti do sredine 19. stoletja, obsirnejši del pa je posvečen razvoju umetniške mladinske proze od sredine 19. stoletja do danes. V drugem delu so predstavljena dela slovenskih avtorjev od Levstika, Trdine, Erjavca, Bevka, Seliskarja do najnovejših mladinskih pisateljev, kot so Pavle Zidar, Svetlana Makarovič, Vid Pecjak, Vitan Mal, Bogdan Novak, Ivan Sivec in mnogi drugi. Poleg označitve posameznega pisatelja je v poglavitem poglavju predstavljeno vsaj eno ali več njegovih mladinskih del z označitvijo dela in navedbo vsebine, ki naj bi mlade bralce spodbudila k globljemu preučevanju dela. Knjiga je prva take vrste pri nas. Pisci so v njej razdeljeni po kronološkem nadelu, kar mladim bralcem olajša delo, kratek povzetek vsebine posameznih del pa jih lahko pritegne k branju dela in jim je zato v veliko pomoč. (V. S.)

Marcia Williams: Grški miti za otroke, prevedel Blaz Udovc, trda vezava, DZS, Ljubljana, 1993, 1720 tolarjev

Ce se ji se tako izogibamo, se z grško mitologijo srečamo vsaj pri reševanju krizank, seveda pa spada vedenje o peripetijah grških bogov, polbogov in pomembnejših smrtnikov v splošno izobrazbo vsakega Zemljana. Zato je se toliko bolj hvalevredna poteka DZS, ki se je odlocila prevesti odlično strip - mitologijo osmih izbranih zgodb, ki jih je pripravila Marcia Williams, saj se bodo s Pandoro, Arionimo, Orfejem in Evridiko, Heraklejem, Dedalom in Ikarjem, Perzejem in Gorgono, Tezejem, Ariadno in Ateono odslej na nepriljen način lahko seznanili tudi mlajši bralci, ki jim je knjiga namenjena in ustrezno (brez hujših poenostavitve, a tudi brez telefonskih imenikov posameznih paraskih družin in rodov) prirejena. In ne le oni, saj so stripovski oblački ob posameznih prigrudah junakov - »kanonizirano« besedilo teče pod slikami - ponekod tako iskriki v komični, da bodo uživali tudi »veliki«. Vsekakor gre za odlično začetek poti proti izviro civilizacije, iz katere se je razvila ta, v kateri odrascamo. (T. V.)

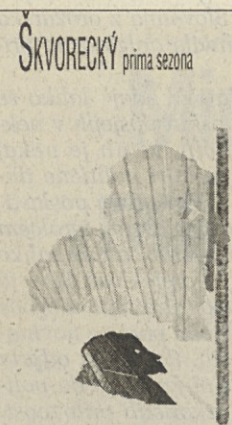


Pratika 1994, uredil Lojz Angerer, Mohorjeva družba, Celovec 1993, mehka vezava, 160 strani, cena 400 tolarjev

Zopet je, kot vsako leto, izšla tradicionalna Pratika za prihodnje leto, tokrat za leto 1994. Njena vsebina je zgrajena po načelu "za vsakogar nekaj", zato lahko v nji najdemo: koledar za prihodnje leto, izsek iz knjige Moje prvo sveto pismo, nekaj členov slovenske ustave, zapise o Reziji - slovenski pokrajini v Italiji, o kulturnem življenju Slovenca na avstrijskem Koroskem, o gledaliskih predstavah, ljudskih običajih, zdravilnih zeliščih, varčevanju z energijo, učenju slovensci- ne, vzreji domačih živali, prenosljivih bole-



znih, shranjevanju sadja in zelenjave, nosečnosti, zdravi hrani in njeni pripravi, skratka o vsem, kar človek potrebuje (ali ne) v vsakdanjem življenju. Dodane so fotografije, reprodukcije in pesmi, na koncu pa najdemo še številne podatke o Sloveniji in nekaj razvedrilnega gradiva v obliki križank, sal, rebusov in ugank. (V. S.)

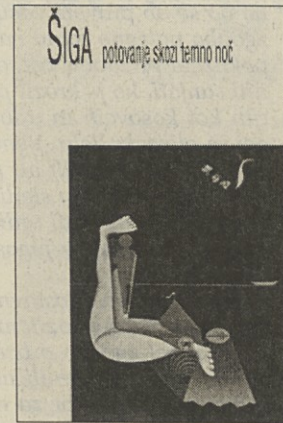


Josef Skvorecky: Prima sezona, Cankarjeva zalozba, Ljubljana 1993, zbirka XX. stoletje, prevod Frane in Zdenka Jerman, vezava platno z ovitkom, 248 strani, cena kompleta je 12915 tolarjev

Josef Skvorecky, ceski pisatelj iz generacije, ki je mnogo ustvarila v "svincenih casih" in bila zato politično preganjana. Dobro literarno ime si je ustvaril in ga s tem tudi politično zapravljal, s svojim romanom Strahopetci, ki govori o povojnih casih na Ceskem ter usodi mlade generacije. Leta 1975 je v svoji zalozbi Sixty-Eight Publishers v Torontu izdal roman Prima sezona, ki je pravzaprav predhodnik Strahopetcev in opisuje dogodivscine gimnazijce na zacetek vojne. Zgodba predstavlja tipicnega mladostnika, njegove tezavne in srecne dogodke, prve erotocene izkusnje in poskuse igranja v lastnem jazzovskem ansamblu. Za lahkotno zgodbo se odvija krvava drama, okupacija in zacetek vojne z vsemi njunimi posledicami, ki pa se jih mladina do samega konca zgodbe niti ne zaveda. V Strahopetcih se zgodba glavnega junaka Danjja Smirickyja nadaljuje in tu v ospredje stopijo dogodki, ki jih Prima sezona le nakazuje. (V. S.)

Naoya Siga: Potovanje skozi temno noč, Cankarjeva zalozba, Ljubljana 1993, prevod Bozidar Pahor, trda vezava, 483 strani

Naoya Siga sodi med vodilne japonske pisatelje, ki



so v japonsko literaturo vnesli evropski slog pisanja, vsebinsko in duhovno pa ostali izrazito v nacionalnih okvirih. Roman Potovanje skozi temno noč je avtor pisal celih sedemnajst let, formalno pa sodi med najbolj priljubljene oblike pisanja na japonskem - avtobiografije. V resnici gre za deloma izmišljeno zgodbo, ki skozi prvoosebno pripoved junaka predstavlja tudi osrednje družbene probleme casa - razkol med staro tradicijo in vplivi sodobnosti. Junak se srečuje z različnimi vrednotami, v moralni in bivanjski stiski pa išče samega sebe in smisel svoje življenja. Zgodba se začne s selitvijo glavnega junaka Kensaka k dedu, po tem, ko mu je umrla mati. Ded, ki živi precej lahkon, je Kensaku zoprn že od prvega dne, zato je njuno skupno življenje polno konfliktov in problemov. Moralne vrednote in navede, ki jih je Kensaku prinesel od doma, so dedovi hisi tuje, Kensaku pa mora zato že kot otrok sam presojati, kaj je prav in kaj ne. Moralne dileme ga spremljajo vse življenje, zgodba njegovega življenja pa se konča na smrtni postelji, s spokojnostjo in pomirjenostjo s svetom. (V. S.)

Gabriel García Márquez: General v svojem blodnjaku, prevedla Nina Ković, zbirka XX. stoletje, trda vezava, 231 strani, Cankarjeva zalozba, Ljubljana, 1993

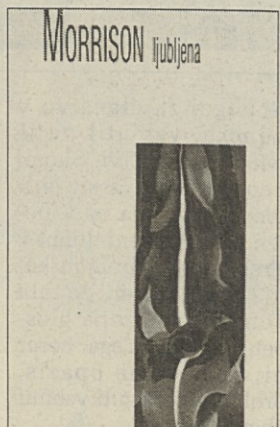
Zadnji roman Garcíe Márqueza, izšel je leta 1989, je za enega največjih mojstrov magičnega realizma presenetljivo delo, saj gre za pripoved o življenju Simona Bolívarja (1783-1830), velikega (in zgodovinsko neuspešnega) združitelja Južne Amerike in



osvoboditelja izpod spanske kolonialne oblasti. V večinoma dokumentarističnem slogu avtor zasleduje Bolívarjevo kariero, glavni čar romana pa je posten odnos do svojega junaka, saj Márquez ne zanemara tudi vizionarskih protislovnosti in človeških napak svojega junaka ter političnega razočaranja ob propadu ideje velike Kolumbije, ki je pred Bolívarjevimi očmi razpadla na Kolumbijo, Venezuelo in Ekvador. Po mnenju prevajalke in avtorice sprejete besede gre pri Generalu v svojem blodnjaku za "inkarnacijo latinskoamerične duše, ki se kljub neskončnim oviram v imenu svojih idealov bori naprej." Svojo umetniško moč in poznavanje latinskoamerične duše je tako Márquez tokrat usmeril na konkretno zgodovinsko osebnost, kar bo morda presenetilo ljubitelje njegove proze, nedvomno pa bodo navdušeni bralci biografij velikih mozi. (T. V.)

Toni Morrison: Ljubljana, Cankarjeva zalozba, Ljubljana 1993, prevod Ko je Stabej, zbirka XX. stoletje, trda vezava, 230 strani

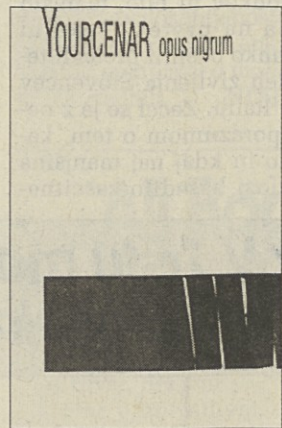
Predzadnji sestih romanov letosnje nobelove nagrajenke za književnost je kompleksna pripoved o hiši 124 v Cincinnatiju, v kateri se dogajajo čudne stvari. Ko Paul D. s svojim prihodom prežene hisnega duha, dedlike, ki jo je mati Sethe pred 18 leti umorila, da ne bi prišla v roke belim lovcom, je stari urok preganen le navidez: s pojavom neznanke z imenom Ljubljana se tri zenske začnejo vse bolj zapirati pred svetom in izženejo morskoga, da se lahko do onemoglosti posvetijo



mučnim dogodkom iz preteklosti. Izjemno pripovedovano zgodba z vrsto dogodkov, ki se pred bralcem razkrivajo postopoma, je Morrisonova napolnila z mistiko in carobnimi izročili afroameričanov, ki so svojo kulturo (ob pomanjkanju pisne kulture) dejansko razvili v podobi mitov in mističnih verovanj. Če zgodbo o detomoru lahko primerjamo z Medetino, pa je iskanje identitete in korenin znotraj sužnjelastnosti Amerike bolj zapleteno, obenem pa prežeto z bogato "crnsko" logiko. Zato Toni Morrison ne obsoja, kaže zgolj mnogotero podobo Amerike s konca 19. stoletja. (T. V.)

Marguerite Yourcenar: Opus nigrum, Cankarjeva zalozba, Ljubljana 1993, zbirka XX. stoletje, prevod Marija Javorsek, trda vezava z ovitkom, 342 strani

Marguerite Yourcenar, od leta 1980 prva zenska članica Francoske akademije, je ustvarila bogat opus pesmi, dram, novel ter zgodovinskih in avtobiografskih romanov, njena dela pa so prevedena v številne tuje jezike, sama pa je mnogo prevajala v francosčino. Delo Opus nigrum (prvotni slovenski naslov je bil Crna magija) se odvija v 16. stoletju, v obdobju prehoda med srednjim vekom in renesanso, ko so se odvijali nenehni spopadi med sektami in verami, med narodi in posamezniki. Zgodovinska dejstva, ki jih pisateljica po naceru poetske svobode opisuje v delu, so dokazljiva, osebe, ki so jih povzročale, pa so nekoliko spremenjene ali



celo izmišljene, toda tako, da se vedno ostajajo verjetne. Glavna oseba, zdravnik, znanstvenik in alkimist Zenon je nosilec svobodnega duha, ki se skuša rešiti spon okolja in navad, ki vladajo njegovemu času in prostoru. Zelfa, da bi spremenil svet se izkaze za iluzorno, zato ga svet obsodi in zavrne, na koncu pa se Zenon sam odreče mravnjaskemu svetu in svojemu življenju. (V. S.)

Tone Kuntner: Moje bregace, zalozba Mladinska knjiga, Ljubljana 1993, 171 strani, cena 2500 tolarjev

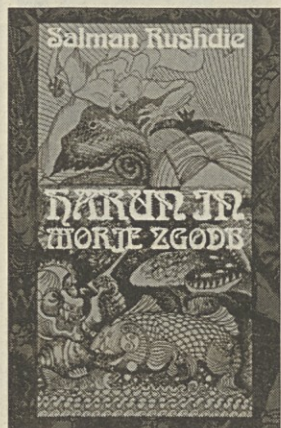
Pesniška zbirka Tonea Kuntnerja, poeta in igralca, prinaša obsežen izbor njegove dosedanje poezije, ki jo je avtor ustvaril v več kot petindvajsetih letih. Kuntnerjeva poezija je nekako samosvoja, drugačna, ne podlega časovnim trendom, ne tematsko ne slogovno. V nji se odraža navnost, nepokvarjenost, pesniški jezik je doumljiv in hkrati subtilen. Prizadeto in trpko zapisuje svoje doživljanje "mrtnve" zemlje, opuščenih in propadajočih kmečkih domacij in tujstva v mestu, kamor ga je vodilo življenje. V poeziji se odraža dvojna erotocna navezanost: na rodno grudo in na ljubljeno bitje, ki niha med potrjevanjem in zatajevanjem ter izdajanjem te ljubezni. Poleg ljubezenske lirike v vseh oblikah najdemo v Kuntnerjevi knjigi tudi socialno kritično poezijo, pesmi, v



katerih se kaže razočaranje nad človekom, nad samim seboj, nad ljudmi. Pesniška zbirka je obogatena z grafikami akademika Rudija Spanzla, ki je s svojo "naddutno grafiko", kot je njegovo ustvarjanje označil Nace Sumi pred leti razklal slovensko javnost. Oprema pesniške zbirke z originalnimi grafikami pomeni v Mladinski knjigi novost, ki pa knjigi da posebno vrednost. (V. S.)

Salman Rushdie: Harun in morje zgodb, prevedel Jure Potokar, ilustriral Andrej Trobentar, zbirka Velikanci (2), trda vezava, 163 strani, DZS, Ljubljana, 1993, 1491 tolarjev

Salmana Rushdieja, indio-angelskega pisatelja je svet spoznal po ne razumni smrtni obsodbi, ki so mu jo zaradi romana Satanski stih izrekli islamski skrajneži. Tako pisatelj že nekaj let živi v osami, eno prvih del, ki jih je v tem času napisal, pa je bil mladinski roman Harun in morje zgodb. Harun je sin Rasida Kalife (že imeni poveda, da so bile avtorjeva vzpodbuda Zgodbe tisoč in ene noči), velikega pripovedovalca zgodb, ki ob zeninem odhodu nenadoma izgubi dragoceni vir svojega pravljicarskega poslanstva. S sinom se odpravita na dolgo in nevarno pot proti morju zgodb, kjer naj bi se Rasid vrnil dar pripovedovanja. Roman tako lahko

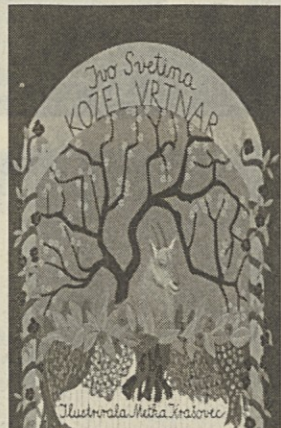


beremo kot napeto pustolovsko zgodbo, obenem pa kot prispodobno današnjega sveta in človeških odnosov ter predvsem kot metaforo odnosa umetnika in oblasti. Čeprav so »srečni konci« v zgodbah, pa tudi v življenju, mnogo redkejši, kot si predstavlja večina ljudi, kakor ob koncu potovanja pripomne Mroz, Harun in Rasid le najdeta tisto, po kar sta se podala. (T. V.)

Ivo Svetina: Kozel vrtnar; pravljica; ilustrirala Metka Krasovec, zbirka Velikanci (2), trda vezava, 38 strani, DZS, Ljubljana, 1993, 1706 tolarjev

Pod visoko in belo gorjo, onkraj katere se pričenja konec sveta, je bil cudovit vrt, na katerem je raslo vse cvetje, grmice in drevje tega sveta. Le obdeloval ni vrta nihče, saj so vsi, ki jih je zamikala njegova lepota in skrivnostnost za belo ograjo, odvrnili ob cudnem vprašanju o smrti in strahu pred njo. Le kozel, izkušen in vaje vsega, tudi smrti, se je z veseljem ponudil za vrtnarja (kozel, pa vrtnar!) in je po kozlovsko vrtnaril toliko casa, da od vrta ni ostalo nič razen golih dreves. Tako je vrt plačal za svojo nespametno željo po gospodaruju, kozlu pa je zrasel se tretji rog. Svetina je tako na nov in globok način se enkrat povedal pravljico o oglealcu, ki ne kaže zmeraj pričakovane podobe.

Pesnik Ivo Svetina ima pravljico za nekaj, kar človeku ostane za zmeraj, tudi potem, ko v njegovem svetu ni ničesar pravičnega več. Ze tretjico mu je slikarka Metka



Krasovec s cudovitimi ilustracijami pomagala, da je nastala resnicno lepa in globoka, četudi po sporočilu zalostna pravljica knjiga. (T. V.)

Stefania Fabri: Postala si kraljica, Postal si carodija, Postal si dobra vila, ilustrirala Chiare Carrer, prevela Dusanca Zabukovec, zbirka Vrtavka, trda vezava, DZS, Ljubljana, 1993, cena posamezne knjige 981 tolarjev

Ze francoski pisatelj Raymond Quenau si je izmislil knjigo, ki je od bralca zahtevala aktivno sodelovanje, v zadnjih letih pa smo na slovenskem to spoznali ob zbirki Casovni stroj, se bolj pa ob vrsti racunalniških igrice, na katere spominjajo tudi stiri knjige italijanske avtorice Stefanie Fabri. Mladi bralec je postavljen v določen položaj, izbrati si mora po tri pomagala ter se z reševanjem ugank in tehtanjem odločitev prebiti do konca naloge, ki mu je zastavljena. Prava pot na poti kraljice do kraljice, kraljevica do kraljice, male carovnice do dobre vilecarovnice do Merlinovega gozda je ena sama, zato pa je stranpoti, ki se končajo pred koncem knjige, nekoliko. Knjižice Stefanie Fabri v otrocih vzpodbujajo kreativnost in predvsem estetsko domisljijo, tudi »resena« uganka pa se bere kot prijetna pravljica. In če ne uspeš z malo truda in poizkušanja različnih možnosti vedno. (T. V.)



FESTIVALI / BORŠNIKOVO SREČANJE MED PRETEKLOSTJO IN PRIHODNOSTJO

Gledališče mora biti

Profesionalne stiske vse bolj ovirajo ustvarjalni zagon - Zasluge, še prej pa obstoj, pa postaja pomembnejši od uprizorjanja in odkrivanja obraza resnice

Milena Muhič: Želim si žlahtne komedije!

Letošnja dobitnica Boršnikovega prstana je igralka Milena Muhič. To nagrado za življenjsko delo prejema slovenski igralci od leta 1970. Muhičeva kot stiriindvajseta.

Gospa Muhičeva, kakšen občutek imate v slovenskem gledališkem prostoru, kjer igralci veliko prehajajo iz ansambla v ansambel, vi pa ste vesekozni zvesti enemu ansamblu, mariborski Drami?

Cepprav so me vabili v več gledaliških hiš, sem se odločila ostati v Mariboru, ker sem si tukaj ustvarila svoj dom, ker sem rojena Mariborčanka in, če hočete, tudi »zakrknjena« Stajarka. Zelo rada sem hodila na izlete po Sloveniji in veliko delala pri filmu in na televiziji v Ljubljani, vedno pa sem se srčno rada vrnala domov. Morda je tej odločitvi botrovalo tudi to, da nisem nikoli cutila nobenega pomanjkanja dela v svoji matični hiši, prej nasprotno, delala sem s skorajda

vsemi slovenskimi režiserji. Ustvarjas pa dejansko lahko kjerkoli. Ne vidim nobene razlike med Mariborom, Dunajem ali Ljubljano, če zeliš, hočeš in zmoreš, lahko delaš povsod dobro.

Vam je bilo morda vendarle kdaj za hip zal, da niste poskusili tudi kje drugje?

Ja. Bilo je obdobje po Stihu, ko je bilo naše gledališče v resnično hudi krizi, vendar je bilo takrat zame v bistvu že prepozno, da bi se se kam premaknila. Takrat sem razmišljala o tem, da bi sploh odšla iz gledališča, da bi se predčasno upokojila.

Kaj vas je od teh misli spet odvrnilo?

Prihod Tomaža Pandurja v naš teater. Vedno sem občudovala in imela rada mlade ljudi. V pogovoru z njim in njegovo ekipo sem zacutila, da bo iz tega nekaj nastalo. Bili so tako nabiti z energijo, z veseljem od dela in sem jim hvalezna za to. V svoji karieri sem vendar

le odigrala repertoar, ki je bil, kot vidim danes, zelo obsežen, s širokim karakternim razponom in mislim, da je zdaj tudi čas, da se poskusim se v tej odrski optiki in poetiki. To me vznemirja in me zanima.

Za vas je bilo gledališče vedno na prvem mestu, cepprav ste veliko tudi smemali.

Vsekakor. Predvsem gre za pristen stik z občinstvom. Pred kamero in mikrofonom si »golk«, sam in ni tistega stika, ki me vedno fascinira. Jaz se, že preden grem na oder, priklonim, ker občinstvo vedno spustujem in vse življenje sem se trudila, da ga ne bi prevarala, da bi bila iskrena in postena.

Igrali ste celoten spekter, od tragičnih vlog do komedije. Vecina igralcev pravi, da je to zelo težko. Kako vi preahajate v ta različna stanja?

S tem nisem imela nikoli težav. Res je, da umetniški vodje ali režiserji kaj hi-

tro kakega igralca spravijo v neki predal, ga opredelijo za zvrst. Meni se to ni zgodilo. Morda tudi zato, ker sem imela srečo, da sem se že zelo zgodaj spopadla tako s komedijo kot tragedijo, burko, kabarejem... Iskreno mislim, da je komedija najtežja. Pri tem seveda mislim na žlahtno komedijo, kajti teze je nasmajati ljudi kot pa spraviti občinstvo v jok.

Mariborsko gledališče ste doživeli pod različnimi ravnatelji in umetniškimi vodji. Katero obdobje se vam je vtisnilo najboljše v spomin?

Zelo se spominjam prvih starih let, ko sem delala pod vodstvom Frana Zizka, ko sem bila dejansko se vaju, cepprav mi je že zelo zgodaj zaupal izjemno zahtevne vloge. Najlepše obdobje mojega igralskega vzpona pa je vodil Branko Gombac. On mi je zaupal izjemno lepe vloge. To je trajalo deset let.

Ni bilo tudi Boršnikovo

srečanje v tistem obdobju nekako bolj pristno, prijetno?

Pri srečanju sem zraven od vsega začela, ko se se ni imenovalo festival po Boršniku, marveč je bilo to srečanje slovenskih gledališč, ki je nastalo na pobudo Frana Zizka. Takrat smo delali s srcem in ljubeznijo. Z vsakim ansamblom, ki je prišel v Maribor, smo bili do jutra, se pogovarjali in bili resnični prijatelji. To je bilo obdobje, ko festival se ni imel tekmovalnega značaja. Danes je povsem drugače. Praktično se sploh ne vidimo. Se na dan igralca, s katerim se Boršnikovo srečanje tradicionalno zaključuje, jih pride le pestica.

Ali si lahko zamisljate, da Boršnikovo srečanje nekega dne ne bi bilo več potrebno?

To bi bila velika napaka. Boršnikovo srečanje se mora obdržati, to je vendarle edini reprezentativni festival s številnimi gosti, ki prihajajo, naj uporabim to popularno besedo, iz Evrope. Mislim pa, da bo treba ogromno narediti, da bo postalo srečanje vedno boljše, poiskati je treba nove poti, ki bodo morda primernejše duhu časa. In kar me posebej muči, ne vem, kako doseči spravo med gledališči. Zelo me je bolelo v tistih letih, ko Mladinsko gledališče ni sodelovalo na srečanju. Tako malo nas je v tem poklicu, da bi morali ta voz vsi družno vleči, ne pa, da prihaja do preprirov, ljubosumja, nesoglasij.

Predvsem pa bi morali bolj spoštovati drug drugega. Mislim, da so tega stanja kriva generacijska trenja. Vsakdo bi moral vedeti, da je nekega dne tako daleč, da prepusti svoj prostor drugemu, mlajšemu. To je vendar naraven pojav. In se en faktor je v našem poklicu zelo boleč, da namrec kakovost ni primerno nagrajena. Treba je imeti vsaj

za preživetje.

Kaj je v vas zbudilo željo po igralskem poklicu?

Začela sem zelo zelo zgodaj. Lahko rečem, da v najnežnejših otroških letih. Moja družina je bila izgnana kot zavedno slovenska v Srbijo. V Srbiji smo se srečevali izgnane družine in privedile recimo božični večer, kjer sem bila izbrana, da sem zaigrala Jezuska, z verzi, ki mi jih je skrbno izbral oče. In potem se je to kar spontano nadaljevalo in že v času zrelostnega izpita sem na deskah mariborskega gledališča igrala v Finzgarjevi Razvalini življenja. In tako sem se zapisala tem deskam, ki vendarle se pomenijo svet in življenje, cepprav so včasih trhle.

Ko ste govorili o izgnanstvu. Kako doživljate ta civilizirani, nekulturni razpad nekdanje države, ki nas je v gledališču včasih le povezovala?

Zelo me prizadeva. Mislim, da smo tudi mi kot Slovenci naredili kakšno napako, ne da bi bili krivi za to, kar se dogaja, morda smo si preveč zatiskali oči ob bolečinah drugih. Za gledališče pa se mi zdi nevdružno, da se ne moremo več srečati na Sterjevem pozorju, da je umrl Bifeč, da je sarajevski Fest pokopan... Bila so prekrasna doživljaja. To je pogreb, civilizacijska izguba. Kje, kdaj, kako spet? Lahko je nekaj podreti, zaloputniti vrata za seboj, zgraditi pa je zelo težko.

Kaj vam pomeni Boršnikov prstan?

Veliko mi pomeni. Nikoli nisem pričakovala, da bom kdaj delezna tega najvišjega priznanja v našem poklicu. Trenutno niti se ne dojemam, da je to res.

Kaj vas najbolj moti v slovenskem gledališču danes?

Ce sem cisto iskrena, moti me, da v predstavah vseh slovenskih gledaliških hiš vidim premalo mladih. Vloge, ki so napisane za

mlade, velikokrat igrajo starejši igralci, je pa dovolj mladih, med njimi so izjemni talenti in ne dobijo priložnosti. Moti me pa tudi to, da so nekateri izjemni igralci prežgadolj odšli v pokoj.

Vas moti dandanes razkorak med besedo in vizualnostjo, ki je opazen povsod?

Mislim, da se bo to spet obrnilo. Celotno v najkrajšem času, vsaj v gledališču. To je razvidno iz pogovorov z dramaturgi, z režiserji, tudi s Paolom Magellijem in Pandurjem. Ce vzameva konkretno, na to kaže tudi zadnji del La divine commedie, Paradiž. Beseda se bo vrnila.

Je kakšna vloga, ki je niste igrali, pa ste si jo želeli?

Ne. Nikoli si nisem želela igrati te in te vloge. Tudi nisem imela nikoli v življenju možnosti, da bi izbirala, igrala sem tisto, kar so mi ponudili. O tem pravzaprav sploh nisem nikoli razmišljala. Tudi si nisem želela Julije, ko sem bila mlada. Nikakor! Res pa bi si želela se enkrat, preden se poslovim od tega poklica, igrati v dobri in žlahtni komediji! To je že skoraj bolečina, da že leta nisem imela priložnosti igrati v takem delu.

Napišete slovenski avtorji dovolj dobrih del?

Ja. Jaz sem igrala veliko slovenskih avtorjev in vse nagrade, ki sem jih prejela, so bile prav za interpretacijo domačih besedil.

Kaj pa komediografi?

Ja, teh pa trenutno res ni. Upam, da je že nekeje rojen. Zadnji? Ja, moja »velika ljubezen« je bil Tone Partljic v Scukah, potem pa ne več. Tudi, ce je kdo uzaljen, tiste prve Scuke so bile res napisane z dušo in telesom. To je res težko vprašanje. Kot sem že rekla, pa bi rada se enkrat poudarila, ta zvrst je izjemno težka, tako za pisca kot izvajalca.

Adrian Grizold



Letošnji nagrajenci

MARIBOR - Trinajst predstav v tekmovalnem sporedu BS kaže izjemno raznolikost slovenskega gledališča, zacenja poročilo žirija 28. BS in nadaljuje: letošnji program sicer ne prinaša estetskih presenečenj, zato pa izrazita prizadevanja avtorjev, da izgradijo vsak svoj prepoznaven rokopol kot opredelilev do sveta in svoje vloge v njem. Poleg nekaterih uprizoritev, zazrtih v konvencionalne forme, nastajajo predstave, ki grade predvsem na celovitosti gledališkega dogodka, izhajajo iz igralca. Literarno besedilo je eden od elementov predstave, ki v skladu z vsemi ostalimi znaki govori o problemih sodobnega človeka. Pri tem so opazni ustvarjalci mlade generacije, ki nakazujejo tvorna iskanja bodočega gledališča. Na podlagi teh izhodišč je žirija, ki jo sestavljajo predsednik srečanja Jože Babic, Ignacija Fridl in Edi Majaron, na svojih dvanajstih delovnih sestankih obravnavala vse elemente vsake predstave in se po preudarku soglasno odločila, da dodeli razpisane nagrade 28. BS takole:

- Boršnikovo nagrado in diplomo za najboljšo predstavo v celoti avtorskemu projektu Damirja Zlatarja Freya Zabe po drami Gregorja Strnise,
- Boršnikovo nagrado in diplomo za režijo Tomažu Pandurju,
- Boršnikovo nagrado in diplomo za igro Borisu Ostanu, Milanu Stefetu, Branetu Sturbeju in Tomažu Tribusonu,
- Boršnikovo nagrado in diplomo za scenografijo Bojanu Jablanovcu in Dušanu Milavcu,
- Boršnikovo nagrado in diplomo za kostumografijo Svetlani Visintin in Leu Kulasu,
- Boršnikovo nagrado in diplomo za dramaturgijo Tomažu Toporišču,
- Boršnikovo nagrado in diplomo za najboljšo epizodno vlogo Vlado Novaku,
- Boršnikovo nagrado in diplomo za posebne dosežke po presoji žirije (pokrovitelj Radio Slovenija) igalkam Nataši Barbari Gračner, Olgi Grad, Olgi Kacijan in Marinki Stern,
- Boršnikovo diplomo in denarno nagrado po presoji žirije (pokrovitelj Petrol Ljubljana) maskerja Halidu Redzebasicu in Mirjani Djordjevic,
- Boršnikovo diplomo in denarno nagrado za mladega igralca (pokrovitelj TV Slovenija) Lucki Pockaj,
- Boršnikovo diplomo in nagrado za najboljši jezik ansamblu predstave Samorog,
- nagrado občinstva Liviu Badurini,
- zlato značko Boršnikovega srečanja Vilijemu Pozebu.

(STA)



Predsednik Boršnikovega srečanja Rudi Seligo, dobitnica letošnjega prstana Milena Muhičeva in Radko Polič (l.v.)

Srečanje ne bo mednarodno

Olga Jančar (na sliki) je dolgoletna direktorica Boršnikovega srečanja. Kakšne so skozi njene oči videti letošnje prelomnice?

Na Boršnikovem srečanju ste v preteklih letih napovedali nekaj sprememb, govor je bil o novem vsebinskem konceptu, mednarodni prireditvi in predstaviti le najboljše domačih predstav. Koliko sprememb ste izvedli?

Dejansko je začelo Boršnikovo srečanje z novim konceptom lani. Resda smo bili mnenja, naj bi festival postal mednarodni, vendar naj s tem ne bi rešil koncepta tekmovalnosti slovenskih gledališč. Za uvajanje mednarodnih predstav, se pravi gostovanj iz tujine je treba imeti velik pregled nad dogajanjem in ogromno finančnih sredstev. To nam v današnjem položaju ni

dosegljivo. Lanski poseg je bil rigorozen tudi pri domačih gledališčih, saj so iz tekmovalnega programa izpadla kar tri gledališča. Letos smo se odločili, da bomo sicer ohranili novi koncept v tem, da lahko na Boršnikovem srečanju nastopijo le kakovostna gledališča. Mednarodnega spremljevalnega programa, razen predstavitev iz Hrvaske in Makedonije, ni bilo. Ta mednarodni del festivala bomo zagotovili tudi v prihodnje prepustili drugim. Morda se bodo zanj odločili na Obali, v Novi Gorici ali Ljubljani.

Gledališki svet mariborskega SNG je pred dnevi sklenil, da bo Boršnikovo srečanje poslej »le« akcija v programu tega teatra. Ali to pomeni po dolgoletni tesni povezanosti nekakšen prelom z Boršnikom?

Boršnikovo srečanje je bilo vedno obravnavano kot akcija mariborskega gledališča, ki ga je gostilo. Ta novi poudarek je v bistvu le varovalka, ce bi prišlo denimo do prevelike izgube, da se mariborsko gledališče s takšnim sklepom lahko ustrezno zavaruje. Res je, da doslej do takšnega dramatičnega položaja ni prišlo, saj smo vedno naleleti na razumevanje vseh, od

gledališča samega, mesta, republike in sponzorjev. Letos imamo enajst tekmovalnih in devetindvajset spremljevalnih predstav in prireditelj, kar je nekoliko manj kot doslej in upam, da bomo tudi to srečanje izpeljali brez večjih težav.

Nekoliko polemike je bilo glede tekmovalnih predstav, ki naj bi se odvijale zunaj Maribora.

Naj spomnim, da sta bili že lani dve tekmovalni predstavi zunaj Maribora. Cepprav se mnogi s tem ne strinjajo, mislim, da je to vendarle dobro. Tako namrec lahko tudi mariborska publika organizirano obišče druga slovenska gledališča, se srečuje z drugimi kulturnimi okolji. Slovenija je v bistvu »ena dolga vas«, kjer ne bi smelo biti težko izvesti festivala na več prizoriščih. Tudi v prihodnje bo ostal koncept, ki bo omogočal nastopanje le najboljšim, in Boršnikovo srečanje bo vsekakor ohranilo svoj tekmovalni značaj. Mislim, da je človek tisti hip, ko se rodi, vržen v nekakšno tekmovalno, z okolico, v soli, poklicu, družini... Tezko je tukaj izreči pravilno sodbo. Morda nagrade res prinesejo tudi kaj slabega, sem pa prepričana, da na-

redijo tudi veliko dobrega. Kakšen je odnos med predsednikom BS Rudijem Seligom in strokovno skupino srečanja?

Seligo je letos prvič predsednik Boršnikovega srečanja. Mislim, da se je ustvaril napaden vtis. Seligo je tudi sam pozneje pojasnil, kako je mislil glede Pandurjevih »spektaklov« (na nagovoru po La divini commedii); poudaril je, da so nekatera druga gledališča, ki imajo sicer veliko tekstualnega elementa, slabša, saj se prevec ravna po nekakšni postmodernistični tradiciji.

Kako pa je z zavezano stjo sirsemu okolju, ko je Boršnikovo srečanje obiskovalo kraje in ustanove, kjer vlada kulturna sivina. Je ta oblika povsem crtna?

Ni rečeno. Mislim, da je vrsto stvari odpadlo predvsem zato, ker nimamo denarja. Kulturna »migracija« v času Boršnikovega znotraj Slovenije naj bi vsekakor v neki obliki ostala. Vsekakor je pomembno, da mi, ki se trenutno ukvarjamo s tem srečanjem, verjamemo v gledališče, v njegov carobni svet, v dobre predstave, igralce in ne nazadnje v občinstvo.

Dejansko ste že od vsega

začetka sestavni del Boršnikovega srečanja. Dozvela velika obdobja slovenskega teatra, se vam je kakšno prav posebej vtisnilo v spomin?

Bili so viski in padci in vsako obdobje je imelo nekaj zanimivega. Po naravi sem optimistična in mislim, da je tudi svez veter, ki je prišel v mariborsko gledališče s Pandurjem, prispel k mnogim pozitivnim premikom in vizijam, cepprav ga vesekoz veliko napadajo.

Kako je s tisto informacijo, da je Boršnikovo srečanje letos veljalo kar 500.000 nemških mark?

Ne vem, kako je prišlo do tega podatka. Celotno Boršnikovo srečanje stane 22 milijonov tolarjev. To pomeni, da je v to vključen tudi spremljevalni program in celotno dogajanje stiri najstih dni, od tega sta Maribor in republika dala skupaj iz kulturnega proračuna blizu deset odstotkov. Je pa res, da je v Mariboru zdaj zelo težko organizirati takšno srečanje, saj je to mesto z največjo brezposelnostjo, slabim socialnim položajem in številnimi krizami, vseeno pa daje polovico, ce ne celo malo več kot republika.

Adrian Grizold

Meriti in primerjati

V zvezi s konceptom Boršnikovega srečanja je bilo veliko dvomov. Kako gleda nanje, smo vprašali kulturnega ministra Sergija Pelhana. »Nobena institucija in tudi nobena prireditelj ni večna,« pravi. »Ce Mariborčani želijo in potrebujejo takšno srečanje, ga bo nedvomno tudi država podprla, ker Slovenija tudi potrebuje Boršnikovo srečanje. Mislim, da je Maribor primerno mesto, po velikosti in tudi po bogati tradiciji tega srečanja. Država naj se ne bi vmešavala v vsebinski koncept, ce naj bi bilo to tekmovalno ali mednarodno srečanje. Osebnost pa menim, da je slabo predolgo razpravljati o tem, kakšen bo koncept, ali ga večkrat poskušati spremeniti. Slovenija potrebuje tudi tekmovalno srečanje, hkrati pa tudi primerjanje s tujino, ne da bi nam bilo treba hoditi v Anglijo, Francijo ali celo Mehiko. Ce se bo Boršnikovo srečanje tako odločilo, bomo imeli mednarodno srečanje, drugace pa ga bomo imeli morda kje drugje, v Ljubljani, Celju ali na Obali.«

(A.G.)

Ustvarjanje in poustvarjanje z roko v roki



Prstane, nagrade Boršnikovega srečanja, so sprva po zamisli oblikovalca Matjaža Vipotnika izdelovale in Srečanju podarjale Zlatarne Celje. Pred petimi leti je vlogo takšnega sponzorja prevzel Renaldo de Monte. V statutu Srečanja je zapisano, naj se podobni Cankarja in Shakespearja, ki sta reliefno upodobljeni na prstanu, ne spreminjata. De Monte je vsako leto izdelal nekoliko drugačen prstan in je z letošnjim (na sliki) se posebej zadovoljen. Največja sprememba so tokrat diamanti na maskah. Organizatorji Boršnikovega srečanja se se posebej zavedajo povezave obrti in gledališča, kar so v preteklih dneh dokazali tudi s številnimi spremljevalnimi modnimi prireditvami.

(A.G.)



REPORTAŽA / ZGODOVINA KOČEVSKA - ZGODOVINA GOZDOV

Hvalnica naravi

Gozdovi so iz Kočevske naredili odmaknjeno deželjo - Prav zaradi gozdov se danes Kočevci poskušajo uveljaviti kot dobri gospodarji, ustvarjalci in plemeniti ljudje

Kočevska je bila vedno odmaknjena od dogajanj v Sloveniji predvsem zaradi velike gozdnosti, ki je pogojena s kraskim značajem krajine in majhnimi možnostmi za primerno kmetijsko proizvodnjo.

Prazgodovinski človek je imel v teh krajih lovsko naselbino, ilirski trgovec je svoje bronasto blago zakopal v strmih hribu nad Poljansko dolino, kjer ga je buldozer odkril ob gradnji gozdne ceste. Vse premalo vemo o tem, kaj se je vse dogajalo, saj se sele zadnjih nekaj let nekaj več izkopava in raziskuje. Veliko več je znanega o dogajanjih v srednjem veku, ki pa so imela največje posledice na današnje stanje gozdov.

Redka naseljenost je narekovala zemljiškemu gospodu Ortenburzanu, da je okrog le-

Kočevska - razvpita, a neznana. Sleherni Slovenec jo pozna kot medvedjo deželo. Resnično sta zemlja, ki jo je težko obdelovati, in nepreohodna pokrajina ljudem vedno znova preprečili, da bi se tu ustalili. Na njej je lahko vztrajal in se bohotil le gozd. Zato tisti Kočevci, ki danes zelijo deželo izviti iz njene odmaknenosti, poskušajo to doseči prav v priateljstvu z gozdom. Zavarovati ga hočejo v Naravni park, iz njega črpati ustvarjalno moč in poiskati nove načine, da bi bil njihov vir preživljanja.

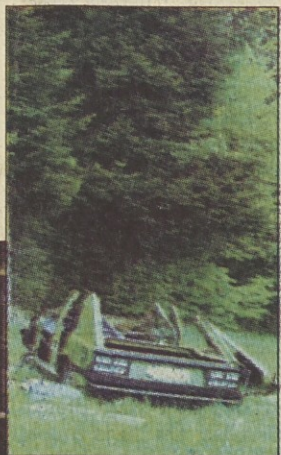
ta 1330 naselil na Kočevskem Korošce in Tirolce, ki so bili preseljeni zaradi svoje upornosti. Novi naseljenci so se pomesali med redke slovenske naseljence ali pa so osnovali svoje vasi in zaselke. Kolonizacija pomeni intenzivno krčenje gozdov povsod, kjer je bila dana možnost za ureditev polja, travnika ali pašnika. 1343-1363 so prihajali na Kočevsko še kmetje iz Turingije in frankovske vojvodine in začela

se je tudi notranja kolonizacija. Toda že leta 1406 je zemljiški gospod prepovedal nadaljnje krčenje zato, da je imel čim večje lovišče. Po izumrtju Ortenburžanov leta 1420 postanejo istega leta gozdoparji Kočevske grofje Celjski in po njihovem izumrtju leta 1456 preide Kočevska v last Habsburžanom.

Pogosti roparski upadi Turkov na Kočevsko so povzročili v deželi veliko revščino. Da bi se prebivalci vsaj

in prisotni v teh krajih do osvoboditve leta 1945.

Površina gozdov, njihova oblika in velikost se ni veliko spreminjala vse do zemljiške odveze leta 1848 oziroma do njenega zaključka v letu 1888. Novi lastniki gozdov - kmetje so začeli močno sekati, se pogostejše po izgradnji železnice Grosuplje-Kočevje leta 1893. Pretežni del gozda so sestavljali listavci, katerih les se v 19. stoletju ni veliko cenil. Največ se je zato gozdove sekalo za kuhanje oglja, manj za izdelavo drugih gozdnih sortimentov, ve-



liko pa se je v njih paslo živino.

Na drugi strani so bili veleposestniški gozdni kompleksi sredi 19. stoletja še povsem nedotaknjeni. Tako se je od 18.000 hektarov veleposesti Auersperga v letu 1848 sekalo le na površini ca. 500 hektarov, in to kljub delovanju železame na Dvoru, ki je po letu 1793 potrebovala velike količine oglja iz roških gozdov. Sečnje za železarno in steklarstvo v Gla-

zuti na ribniški Veliki gori (1835-1852) pa pomenijo tudi začetek prvih večjih pogozdovanih smreke in s tem spreminjanje naravnih gozdov. Do konca stoletja se je pogozdilo že ca. 1.500 hektarov. Leta 1856 je bila zgrajena prva parna žaga na Travniku v Loškem potoku, ki pomeni začetek industrijskega izkoriščanja veleposestniških gozdov. Grade se prve gozdne ceste in vse več zag v takratnih pragozdovih. Lastnik gozda je veleposestvo Auersperg, ki les prodaja na panju lesnim trgovcem. Ti potem poskrbijo za posek, spravilo in prevoz lesa ter cesto tudi zgrade žago. Zaradi pogoste sečnje samo lepih dreves iglavcev in zelo majhne sečnje listavcev pa tudi posegov v pragozdne sestoje se je stanje gozdnih sestojev slabšalo, ker so nastajale spremembe v naravnih zasnovah drevesnih vrst in pomlajevanju.

Zaradi postavljanja zag pa tudi železarne na Dvoru so gozdove prvič izmerili v letu 1793 na Rogu, leta 1885 pa so se začeli z izmero vseh gozdov veleposesti Auersperg. Leto 1894 pomeni začetek načrtnega gospodarjenja z gozdovi te veleposesti, saj je bil izdelan gozdnogospodarski načrt in ugotovljeni vsi osnovni gozdnogospodarski podatki, kot solesna zaloga, prirastek, bila je izračunana etat oziroma dovolje-



ni posek.

V letu 1895 je začela v kompleksu roških gozdov delovati velika parna žaga, ki je vse do leta 1928 izkoriščala gozdove Roga. Hkrati z žago so bile zgrajene gozdne ceste in 26 kilometrov gozdne železnice za dovoz hlo-dovine. Kljub sečnjam so gozdovi ohranili naravno obliko, ni se sekalo na golo, razen že omenjenega. Svetovna gospodarska kriza pa je zmanjšala povpraševanje in s

Vabilo v kočevski gozd

Gozdno gospodarstvo Kočevje se poleg svoje redne dejavnosti varovanja in gospodarjenja z gozdovi posveča tudi izobraževalnemu delu z mladino, pri kateri poskusa vzgojiti pozitiven odnos do narave. Mnenja so, da je daljše usmerjeno bivanje sredi gozda najboljše tovrstna vzgoja. Tako nudijo strokovno vodstvo in brezplačno nastanitev v gozdarskih kocaš solskim ek-skurzijam in tabornikom, zavzemajo pa se tudi za ustanavljanje gozdarskih krozkov v solah. (L.B.N.)

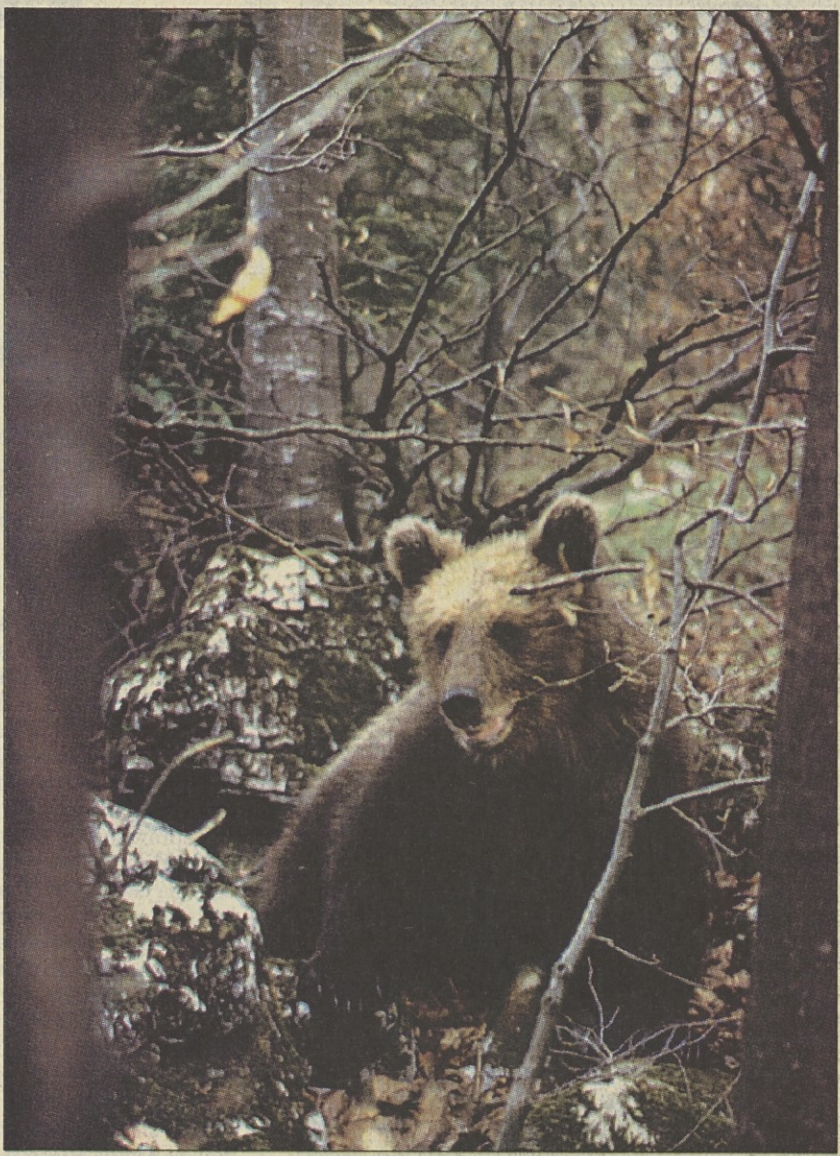
tem tudi sečnje.

Prebivalstvo Kočevske, zlasti nemškega poretka - Kočevarji, se je le malo zaposlovalo pri delu v gozdu. Cesto so zapuščali Kočevsko, tako leta 1685, ko so se izseljevali v Avstrijo, od 1809-1814 so odhajali v Banat in leta 1890 so se začeli izseljevati v Združene države Amerike. Kulturna krajina je bila prizadeta in je počasi začela zginjavati, saj je bilo leta 1939 že ena tretjina zemlje na Kočevskem neobdelane. Prejšnje sožitje med Slovenci in Nemci se je po nastopu nacizma bistveno spremenilo. Potujoči krosnjari s Kočevske so ideje nacizma prinesli v domače kraje. Zaradi prihoda italijanskih okupatorjev in ne Nemcev so se Kočevarji v letu 1941 izselili. Prazne kočevske vasi je okupator pozgal, sečnje gozdov pa so partizani preprečili. Gozdovi Kočevskega Roga so postali operativna baza NOB.

Po vojni so bile sečnje v gozdovih Kočevske izredno obsežne in sele po letu 1950 se je začelo s strokovnim gospodarjenjem. Strokovni problemi so bili veliki, saj je bilo treba najti načine gospodarjenja za gozdove, ki so se prvič sekali sele pred 60 leti, in na drugi strani oblikovati gospodarsko koristne gozdove v bivših grmiščih ali slabih gozdovih. Kočevske vasi se namreč niso nikoli več nase-lile, razen tistih v dolini, in velike površine, nekoč kmetijsko izkoriščene, so bile prepuščene delovanju narave.

Anton Prelesnik

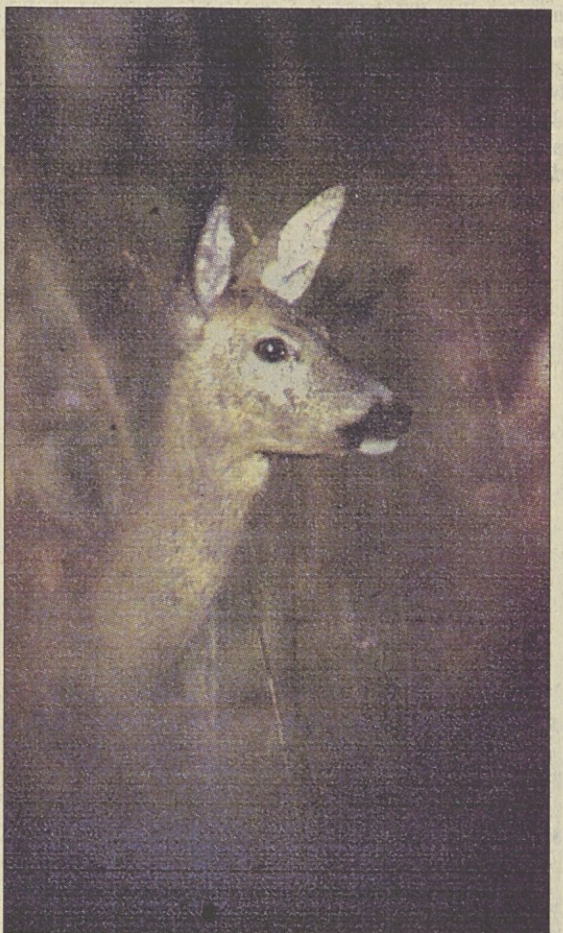
Narava v očesu



Leta 1973 so pri Lovski zvezi Slovenije ustanovili Fotoklub Diana, ki se ukvarja samo z lovsko fotografijo. Kljub temu da je njen sedež v Ljubljani, je v zadnjih letih najbolj aktivna kočevska sekcija, saj prav njene članice, ki sploh niso vsi lovci, nenehno navdihuje in v ustvarjanje z naključnimi priložnostmi naravnost sili gozd in gozdni prebivalci.

Avtor fotografij medveda in divje svinje je član kočevske sekcije Fotokluba Diana, gozdarski inženir Janez Konecnik. Fotoaparati jemlje s seboj tudi med službenimi obhodi gozdov. Lisico in srno je posnel Marjan Masterl, veterinarski tehnik, ki se sicer ukvarja z računalništvom in v gozdove odhaja na oddih. Oba sta povedala, da zivalim fotograf vzbudi radovednost ravno za hip, potreben, a nastane posnetek, nato pa jih zvok sprožilca prežene.

(L. B. N.)



Pomen gozda za človeka

Dolgo časa so bile les, paša in strelja tiste reči, ki jih je gozd dajal človeku. Ostalih koristi se je človeštvo zavedlo sele v zadnjem času. Ko so se ljudje obdali s smetmi in hrupom, ko so onesnazili reke, zgradili velemestne asfaltne dzungle, so se spet začeli vracati nazaj v mir nedotaknjene narave - gozda. Z začeli so odkrivati njegove vsestranske koristi in tako so ugotovili, da je gozd: čistilec pitne vode in njen zbiralnik, preprečevalec odnasanja tal in ustavljalet snežnih plazov, vir miru in čistega zraka, nezamenljiv prostor oddiha, dragocen vir surovine, ki raste - lesa, zaščitnik živalskega in rastlinskega sveta ter dragocen del nase pokrajine. Gozd ni neuničljiv, zato moramo vedno in povsod zanj skrbeti, ga spoštovati in na to opozarjati druge.

(A.P.)

Misel in korenine



Misel in korenine je naslov razstave likovnih del, nastalih julija letos na obrobju pragozda Rajhenavski Rog na Kočevskem. Na povabilo Gozdnega gospodarstva Kočevje so slikarji, kiparji, fotografi in oblikovalci ustvarili umetnine, ki bodo do konca novembra na ogled v kočevskem Likovnem salonu in v vrtu stavbe Gozdnega gospodarstva, katerega direktor Janez Černac je bil pobudnik delavnice, ki naj bi prispevala k uveljavitvi kočevskih naravnih zakladov. O ustvarjalnosti v naravi razmišlja takole: »Ustvarjalnost v človeku je življenska energija, ki usmerja in razvija družbo in jo lahko tudi ruši in uničuje. Ustvarjalnost v življenju narave je tako srž medsebojne borbe in medsebojne podpore. Posameznikom lahko uspe le ob podpori večine, ki sooblikujejo življenske pogoje. Se tako močan, s se tako uspešnimi programi v genih ne uspe, če v okolju ni pogojev za njegovo rast in razvoj. Veliko generacij je sooblikovalo pogoje za uspeh posameznikov, ki postanejo nato v svojem življenju nosilci razvoja, nosilci usvarjanja.« Tatjana Pregl Kobe mu je skupaj z Maksimom Sedejem pomagala izbrati vabljen ustvarjalce: Stano Gabrijelčič, Hermana Gvardjancica, Wang Huiquin, Zdenka Huzjana, Borisa Jesiha, Antea Kuduza, Janeza Kneza, Poldeta Oblaka, Franceta Persina, Vido livnik Belantic, Mojco Smerdu, Marijana Trsarja, Jozeta Tisnikarja, Giorgija Valvassorija in Franka Vecchieta, ki sta se jim pridružila se domaćina Janez Konecnik in Stane Jamn (Na sliki njegova skulptura, nastala v likovni delavnici.). Slednji, po rodu iz Osilnice, je s svojimi kipi, večinoma iz lesa in razpostavljenimi po vsej Kočevski, dopolnil značaj dežele, za katero pravi: »Pragozd - narava, sama v vsem, od začetka do konca. Suverena, neizprosna; lepa, a neusmiljena, izvrševalka naravnih sil in zakonitosti. Rojstvo-zivljenje-smrt so nenehno prisotni: v nastajanju, rasti in odmiranju. To so neusmiljena dejstva, ki so v svoji posteni doslednosti pravzaprav lepa. Človek je ob teh posastnih lepotah presunjen, sokiran. Vendar ne more drugega, kakor da sprejme to resničnost, saj je tudi sam z vsem, kar je in kar misli, le del te neskončne, nezaustavljive narave. Presunjen mora priznati svojo ne-bogljnost pred njeno mogočno silo.«

(L.B.N.)

PESEM

Iz žive skale izrezan
marmorno bel
jutranji sen
zajet v objem
da dolino pusti za seboj
klesan iz pogleda in nasmeha
kljub svarilom
in
izdolben
delavcev ne moti moja prisotnost
delam se da ne vidim
v postkoitalnem dimu ovita ljubimca
in
zdaj vem komu so posvečeni
vsi ti socrealistični kipi
so
slaba vest naročnika
in dez prsi ceznjo
moja bojazen je bila odvec
se so možne sanje

Andrej Trobentar je slikar, pesnik in glasbenik, ki je vrsto let zivel in ustvarjal v Kočevju.



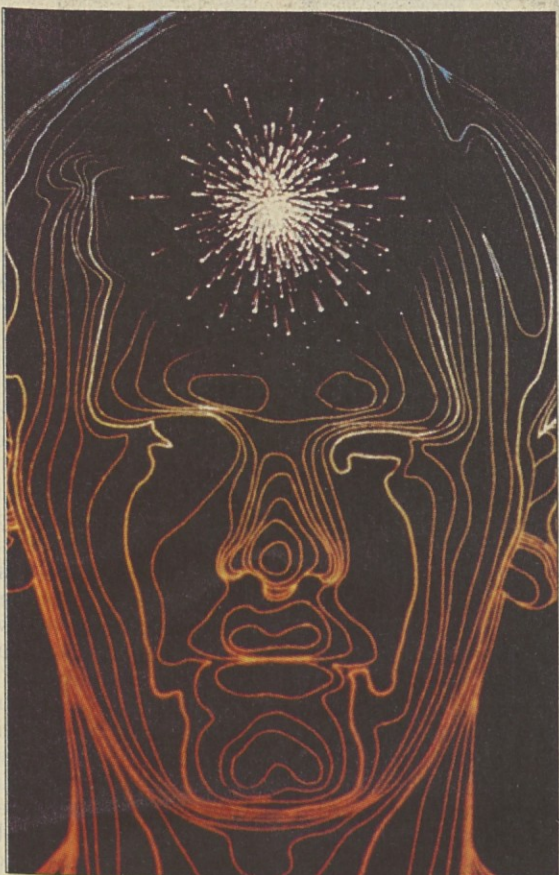
STO LET PSIHOANALIZE (6)

Psihoanaliza, ideologije in svetovni nazor

PAVEL FONDA

Včasih beremo, kako kak pisec ugotavlja, da »gre s psihoanalizo h koncu,« da »je njena usoda skupna današnjim ideologijam«, ki pač neizbežno padajo druga za drugo in podobno. Za nekoga, ki deluje v psihoterapevtskem, psihiatričnem in psihološkem okolju, ki se ukvarja s klinično psihoanalizo, taka stališča nekam čudno zvenijo. Vendar pa tudi povsem ne presenečajo, saj je psihoanaliza od vsega začetka vedno imela veliko kritikov, ki so ji med drugim pogosto napovedovali bližnji konec. Nasprotovali so ji - v različnih obdobjih tega stoletja - idealistični filozofi, katoliki, fašisti, marksisti in še veliko takih, ki so se pač bali, da bi novi pogledi na človeka lahko ogrozili njihove vseobsegajoče razlage sveta.

Pri tem pa obstaja ločnica, ki se mi zdi bistvena: ali



Mehanicična predstava o tem, kaj se dogaja v ...

pojmujeemo psihoanalizo kot svetovni nazor oz. ideološko-filozofski sistem, ali pa le kot znanstveno teorijo, ki uporablja določeno metodo opazovanja miselnih procesov, jih skuša s hipotezami razložiti, te pa - kolikor je pac mogoče - izkustveno preveriti in končno tako pridobljene izsledke uporabljati v terapiji.

Ce hoče kdo postavljati psihoanalizo izven svojega izkustvenega in kliničnega okvira, v katerem je nastala in v katerem se danes razvija, da bi iz nje priredil svojstven Weltanschau, je to tvegana zadeva in bi si med psihoanalitiki - t.j. med tistimi, ki se s psihoanalizo res ukvarjajo - težko pridobil samoslenjke.

Prav med laiki, med intelektualci, ki so se »od zunaj« navdušili za psihoanalizo, jo potem idealizirali in ji pripisali omnipotentno vlogo v zgodovini človeštva, neizbežno potem najdemo razočaranja, ki bi jo vrgli v kos, ker pac ni izpolnila želja, ki so jih sami projicirali vanjo. Ni čudno, ce potem kdo trdi: »Sto let psihoterapije, toda na svetu je vseeno cedale slabše«. Saj bi podobno lahko rekli: »500 let Kopernikove teorije, 130 let Darwinove teorije in 80 let Einsteinove teorije, pa na svetu ni nič boljše«.

Naivnost je prav v začetnem pripisovanju nekakšne cudodelne moči temu ali onemu odkritju. Potem seveda postane to odkritje krivo, ce »politika nazaduje«, ce »svet dozivlja dekadenco«, sploh za vse, kar gre na svetu narobe. Taka salisca izhajajo iz simplicističnega pojmovanja človeka in družbe, saj predpostavljajo, da bi bilo dovolj, ce bi vplivali na psiho, pa bi se potem uredili vsi nesteti - znani in neznani faktorji -, ki determinirajo življenje človestva: od ekonomije in razpoložljivosti virov za preživetje, tja do demografije, politike itd. Vsako vanejšje novo odkritje neogibno spremeni predstavo o svetu in o človeku. Razumljivo je, da se prejšnji pogledi kultije ogrozene, vsaj dokler ne integrirajo v svoje sheme - ce to zmorejo - nove poglede.

Psihoanaliza je z odkritjem nezavednega miselnega sveta nedvomno spremenila pojmovanje človeka in prisilila bodisi kulturo kot znanost, da nove poglede integrirata. Po sto letih lahko rečemo, da se je to v veliki meri zgodilo. Zato se mi zdi povsem neaktualno, da si danes zastavljamo vprašanje: »Psihoanaliza - da ali ne?«; saj je zdaj bolj zanimivo vprašanje: »Psihoanaliza - kako?«. Seveda je nevarnost, da se novi pogledi - torej tudi psihoanalitični - fosilizirajo v okorele sheme in se potem sami boje nadaljnjih novosti. Menim pa, da ni za to med današnjimi psihoanalitiki veliko privržencev. Prav zavest, da niso pridobitve psihoanalize ogrozene, povečuje odprst do novih pogledov v sami psihoanalizi, kot tudi v odnosu do ostalih področij znanosti in kulture.

Prof. Robert Blinc - šestdesetletnik

Danes slavi svojo šestdesetletnico akademik Robert Blinc, fizik, znanstvenik in pedagog. Rodil se je v Ljubljani, kjer je tudi koncal klasično gimnazijo. Nekaj časa je nihal med sahom in studijem, potem pa se je kot državni mladinski sahovski prvak odločil za fiziko in diplomiral na Oddelku za tehnično fiziko. S šestindvajsetimi leti je doktoriral kot eden izmed najmlajših doktorjev znanosti pri nas, z dvaintridesetimi je postal izredni profesor na Oddelku za fiziko Univerze v Ljubljani, s sedemintridesetimi pa redni profesor. S šestintridesetimi je bil izvoljen za dopisnega, s trinajstidesetimi pa za rednega člana SAZU, spet eden od najmlajših. V letih 1976-1980 je bil tajnik razreda za matematiko, fizikalne in tehnične vede SAZU, od leta 1980 pa je podpredsednik SAZU. Je eden izmed naših znanstvenikov, ki ima izredno razvejane in tesne strokovne stike po svetu. Po doktoratu je bil v letih 1960-1961 na podoktorskem izpopolnjevanju na MIT v ZDA, pozneje pa kot gostujoči profesor na University of Washington, Seattle, v Argonne National Laboratory in na University of Utah v Salt Lake City, ZDA, kjer je sedaj pridružen profesor, ter v Belo Horizonte, Brazilija, ETH Zürich, Svica, na uni-

verzah na Dunaju, v Saarbrückenu, v Nijmegenu, v Bozemanu itd. Poleg domačih nagrad (dvakrat Kidričeva nagrada, Avnojska nagrada, ambasador znanosti RS itd.) je prejel tudi pomembna tuja priznanja (npr. nagrada Mednarodne unije za magnetno resonanco). Je predsednik Evropskega komiteja za raziskave feroelektrikov in,

Blinca je stiriidesetletno neprekinjeno in trdo raziskovalno delo. Ze kot doktorant se je usmeril v eksperimentalno fiziko trdne snovi in na Institutu Jozef Stefan ustanovil 1959 majhno skupino, ki se je z leti razvila v - za naše razmere - izjemno uspešen in svetovno znan center za raziskave strukturnih faznih prehodov v trdni snovi in v

de se v strokovnih krogih govori o »Blincevem modelu« ali o »Blin-De Gennesovemu modelu«. Pozneje je s sodelavci eksperimentalno in teoretsko proučeval strukturne fazne prehode v trdni snovi in tekočih kristalih, tako da bi lahko govorili o »ljubljanjski soli« na tem področju. Z razvojem znanosti v svetu in s premikom težišča raziskav proti neurejenim sistemom se je tudi njegova skupina usmerila v studij inkonzistentnih kristalov in protonskih stekel, medtem ko je osnovna eksperimentalna metoda in življenska ljubezen prof. Blinca ostala jedrska magnetna resonanca, za katero velja vsa ta desetletja za vodilnega strokovnjaka v svetovnem merilu.

gresh s teh področij. Bil je tudi mentor okoli tridesetimi doktorjem znanosti, ki uspešno delujejo doma in v svetu.

Prof. Blinc si je ves čas zelo prizadeval, da bi se slovenska znanost čim bolj približala svetovnemu vrhu. Vztrajal je pri tem, da je znanstvene rezultate mogoče meriti le z enotnimi mednarodnimi merili, in se zavzemal za ustrezno materialno podporo raziskovalnemu delu. Aktivno je deloval v organih Raziskovalne skupnosti, sedaj pa je podpredsednik Sveta za znanost in tehnologijo Republike Slovenije. Njegovi mednarodni stiki so pogosto pripeljali v Ljubljano znanstvenike mednarodnega slovesa. Organiziral je vrsto mednarodnih konferenc in letnih sol in mnogim mlajšim sodelavcem omogočil stik s tujino. Vse to je bistveno pripomoglo k temu, da se danes slovenska fizika lahko enakopravno vključuje v mednarodno znanost.

Rezultati tega dela so bili objavljeni v več kot stiri sto publikacijah v mednarodnih strokovnih revijah, od teh trideset v Physical Review Letters, ki objavlja le najtehtnejše in najaktualnejše prispevke. Razultat tega dela je tudi monografija o feroelektričnih in antiferoelektričnih kristalih, ki je bila iz angleščine prevedena tudi v rusino in kitajščino. Prof. Blinc je tudi avtor oziroma soavtor vsaj 15 poglavij v raznih monografijah o feroelektrikih, tekočih kristalih in jedrski magnetni resonanci ter je imel okoli šestdeset vabljnih predavanj na mednarodnih kon-



Akademik prof. dr. Robert Blinc

ze tretje mandatno obdobje, predsednik Evropskega združenja za magnetno resonanco (AMPERE). Je član večjih tujih akademij: hrvaške, poljske, grške in saske ter član širših uradnih odborov vsaj sedmih mednarodnih strokovnih revij.

Osnova vseh teh priznanj in dosežkov prof.

tekocih kristalih ter za jedrsko magnetno resonanco. Prodor v mednarodno znanost se je začel ze leta 1960 s ključnim delom o izotopskem efektu v feroelektričnih kristalih z vodikovimi vezmi. To delo, ki ga v svetovni literaturi se danes citirajo, predstavlja osnovo razlage pojva feroelektricičnosti v teh sistemih, tako

PRAVICE MANJŠIN / EVROPSKA LISTINA ZA REGIONALNE IN MANJŠINSKE JEZIKE

Evropa o »drugem« jeziku

Povzetek predavanja J. E. Kuipersa na posvetu o manjšinskem šolstvu v Leewardenu

PAVEL STRANJ

Maja letos je bil v Leewardenu posvet o manjšinskem šolstvu, na katerem je nastopil tudi nizozemski predstavnik Jan Egbert Kuipers. Zaradi zanimivosti tematike, ki jo je nacer - govoril je namrec o Evropski listini za regionalne in manjšinske jezike - povzemamo v glavnih obrisih njegovo predavanje.

Zgodovina Listine

V okviru Sveta Evrope, zgodovina te Listine sega kar 35 let nazaj, v leta 50, ko je bila zacutena potreba, da se razširi dotedanjo Evropsko konvencijo o človekovih pravicah in osnovnih svobostih, ki je omenjala le nacelo nediskriminacije na osnovi jezika ali pripadnosti manjšini, vendar brez točnejših jamstev. V to smer je prišlo iz raznih evropskih ustanov veliko priporočil, resolucij in deklaracij, a brez praktičnih rezultatov.

Do bistvenega premika je prišlo leta 1981, ko je Parlamentarni zbor Sveta Evrope sprejel pomembno priporočilo (st. 928) o vzgojnih in kulturnih problemih manjšinskih jezikov in narecij. V istem letu je tudi Evropski parlament sprejel podobno resolucijo in oba dokumenta sta v zaključkih ugotavljala, da je potrebno priti do listine o regionalnih ali manjšinskih jezikih in kulturah.

Na tej osnovi je stalna konferenca krajevnih in deželnih uprav, ki je posvetovalni organ Ministrskega odbora pri Svetu Evrope, prevzela pobudo v svoje roke in leta 1983 sprožila široko zasnovano raziskavo o položaju manjšinskih jezikov v Evropi. V tem okviru je bila leta 1984 v Strasbourg organizirana javna avdicija, katere se je udeležilo preko 250 predstavnikov stiriidesetih manjšin. Delovna skupina Stalne konference, s pomočjo nekaterih izvedencev, je nato začela oblikovanje sedanje Listine.

Leta 1988 je Permanentna konferenca predstavila (kot Resolucijo 192) prvo besedilo, zasnovano kot konvencija, to je kot mednarodni dogovor, ki pravno obvezuje državne podpisnice.

Parlamentarni zbor je podprl pobudo (Resolucija 142) in jo predal Ministrskemu odboru, ki pa je našel v tem prvem osnutku prevec komplikacij, da bi ga lahko takoj odobril. Posamezne države članice niso bile do slej formalno vključene v razpravo, zato je Ministrski odbor imenoval medvladni namenski odbor vladnih izvedencev, ki naj bi izoblikoval dokončno besedilo. Gospod Kuipers je bil imenovan za podpredsednika tega odbora, ki je začel z delom leta 1989 in v ka-

terem so sodelovali tudi predstavniki Permanentne konference, Parlamentarnega zbora in tajnik Urada za manj razširjene jezike Donall O'Riagain.

Odbor je koncal svoje delo spomladi lanskega leta in Ministrski odbor je 25. junija 1992 sprejel dokument kot konvencijo in ga 5. novembra istega leta razgnil v podpis v Strasbourg.

Listino je doslej podpisalo dvanajst držav članic in sicer: Avstrija, Ciper, Danska, Finska, Nemčija, Madžarska, Nizozemska, Leichtenstein, Luxemburg, Malta, Norveška in Spanija. Pričakovati je, da se bo tem državam v teku tega leta pridružilo še nekaj drugih. Svet Evrope ima trenutno 26 članic in kot je razvidno manjkajo nekatere pomembnejše, kot na pr.: Francija, Anglija in Italija.

S podpisom Listine vsaka država članica izrazi pripravljenost, da začne postopek ratifikacije v lastnem parlamentu, s čimer bi vsebina Listine presla v domaco zakonodajo. Listina bo postala polnoveljavna, ko jo bo ratificiralo pet držav članic. To se bo verjetno zgodilo leta 1994.

Postopek je trajal doslej deset let, kar pravzaprav niti ni veliko glede na zapletenost in politično občutljivost snovi.

Cilji in usmeritev Listine

Problem sestavljalcev je bil predvsem v tem, kako realno in učinkovito podpreti manjšinske jezike, ne da bi se pri tem zadelo ob ozemelsko celovitost in suverenost posameznih držav članic. V tem smislu izraza Listina nekaj osnovnih izbir:

1. na prvem mestu je aktivna pomoc ozroženim kulturam, vendar Listina podpira jezike, ne pa jezikovne manjšine in zato ne določa nobenih individualnih ali kolektivnih pravic za njih govorice;
2. osnovno izhodišče je nacelo večjezičnosti namesto enojezičnosti - manjšinski jezik je obravnavan kot komplementarni, dopolnjujoči element, ki lahko obogati Evropo, a manjšinci morajo govoriti tudi uradni državni jezik;
3. manjšinske jezike se ne zaščiti z obsojanjem diskriminacije, ampak s konkretnimi pobudami, zlasti na področju vzgoje. Listina je v tem smislu zelo bogata in vsebuje dolg seznam možnih ukrepov, a to je tudi slabost Listine, ker nekakšen program nima iste pravne moči kot klasični zakoni. Rezul-

tat programa je odvisen od politične volje izvajalcev;

4. manjšinski jeziki se morajo vključiti »(integrirati)« v sole in vladne ustanove, a tudi to ni se dovolj. Bistvena je tudi njihova uporaba v javnosti in zlasti v javnih obcih;

5. raznolikost razmer, v katerih se nahajajo manjšinski jeziki danes v Evropi zahteva njihovo uskladitev in omilitve razlik. To bi moral biti bistveni prispevek manjšin k utrjevanju evropske enotnosti, zato je jedro Listine v njenem II. delu, v 7. celeni, ki vsebuje seznam nacel in ciljev, ki bi morali biti enaki za vse države članice. Glede uresničevanja je Listina bolj prozna in v svojem III. delu navaja »menu« ukrepov, med katerimi lahko države - podpisnice izbirajo, tudi z različnimi kombinacijami za različne manjšine znotraj iste države. Vendar med 96 možnostmi jih mora biti sprejetih najmanj 35;

6. nobena od navedenih možnosti ne obvezuje uporabo manjšinskih jezikov, ampak vse dajejo govorcem možnost, da jih uporabljajo;

7. Listina ne izbira med personalnim in teritorialnim nacelom, ampak dopusca oba. Nekatere določbe se lahko aplicirajo le na določenem ozemlju, a Listina spoustje voljo posameznika in uposteva tudi manjšinske jezike, ki nimajo strnjenege, zaokroženega ozemlja.

Pravna struktura Listine

Listina je razdeljena na pet delov. V prvem so definicije, splosne obveznosti in povezava z drugimi Listinami. V drugem delu so na splosno navedeni cilji in osnovna nacela, ki morajo veljati za vse države podpisnice in za vse manjšine znotraj vsake države. Tretji del spremeni prejšnja nacela v stvarne in praktične ukrepe. Tu lahko podpisnice izbirajo, kaj bodo prisodile posameznim manjšinam. Četrti del določa postopek za izvajanje in preverjanje izvajanja in peti del običajne zaključke podobnih dokumentov.

Nekaj komentarjev k glavnim ciljem in nacelom Listine

Avtor citira vrsto odstavkov iz besedila in jim dodaja svoje komentarje: za nekatere so tu strnjeni le končni zaključki.

Ko neka država, v skladu s tretjim delom

Listine, dodeli nekemu manjšinskemu jeziku minimalni »komplet« pravic, mu s tem dejansko izrazi mednarodno priznanje.

Notranje upravne meje posameznih držav ne smejo predstavljati ovire pri razvoju manjšinskih jezikov.

Bistveni ukrep za okrepitev sibkih jezikov je njih pouk, njihovo raziskovanje in povezava s skupinami, ki govorijo podobne jezike. Ce te skupine živijo onstran državnih meja, jih država ne sme ovirati ali jemato to kot znak nelojalnosti.

Posebej glede vzgoje in izobraževanja Listina predvideva, da se to za vsako manjšino uresnicuje v skladu z razmerami, ne da bi se pri tem omejevalo poučevanje državnega jezika. V uvodu Listine so jasno izpostavljena nacela večjezičnosti in interkulturalizma, kar naj bi preprečevalo nastanek jezikovnih getov. Pri poučevanju manjšinskega jezika opozarja, da se ta ne more vršiti izven okvira manjšinske zgodovine in kulture, in priporoča, da bi do te imeli dostop tudi pripadniki večine. Dokument se ukvarja z vsemi stopnjami sol in priporoča, da bi cim vec snovi v obvezni in srednji soli bilo podane v manjšinskem jeziku; uposteva tudi stevilčno sibkost manjšine in priporoča, da se zanjo uporabljajo drugačna merila pri oblikovanju razredov.

Listina uposteva tudi rabo manjšinskega jezika na sodiscih in v javni upravi, kajti »vladna raba manjšinskega jezika je bistvena za njegov ugled in razvoj. Jezik, ki se ga lahko rabi le v zasebnem življenju, je obsojen na počasno smrt«.

Bodoči razvoj na relaciji med Svetom Evrope in Evropsko skupnostjo

Po resoluciji, ki jo je Evropski parlament sprejel leta 1981, s katero je pozival Evropsko Komisijo, da izda Listino o manjšinskih jezikih, se je delo v tej smeri premaknilo v pravno komisijo Evropskega parlamenta. Kaj malo verjetno je, da bi Evropska Komisija sprejela neko Listino o manjšinah, ker je za tak sklep potrebno soglasje, a vsaj dve državi (Francija in Grcija), sta bili doslej dosledno proti.

Enako malo verjetno je, da bi Evropska skupnost postala podpisnik sedanje Listine. Odprta je le se ena pot, da se sedanji Listini doda poseben protokol, ki vkljuci vanjo Evropsko skupnost. Trenutno znotraj ES ni dovolj politične podpore za tako pobudo. To pa ne zmanjšuje pomena sedanje Listine, take kot je.

CELJE / SLAVISTIČNO ZBOROVANJE

Najprej o delu Borisa Pahorja

O pisatelju, ki je bil na srečanju, je predavala prof. M. Pirjevec

Letosnje vsakoletno zborovanje slavistov, ki se je odvijalo v Celju v dneh od 14. do 16. oktobra, je imelo posebno slovesen zacetek. Za uvod so gimnazijci zagrali odlomek iz Hermana Celjskega, nato so sledili uradni pozdravi. Uvodno predavanje je imela prof. Marija Pirjevec s trzasko univerze o literarnem delu Borisa Pahorja; z referatom, ki je obravnaval Kocbekov pogled na Pahorjev roman, se je prof. Pirjevecva poklonila pisateljevi 80-letnici in je prisotne tudi opozorila na Pahorjev zbornik, ki je v tistih dneh izšel. Za imenitno vzdušje je poskrbel tudi sam slavljencec, ki je pozdravil udeležence v polnozasedeni dvorani in jih je opozoril najprej na pomen slovenske identitete v okviru evropskih narodov, obenem pa se je tudi zavzel za cim tesneje slovensko povezanost med srediscem in zamejstvom, kar pomeni, da mora biti tudi zamejska stvarnost enakovredno vključena v solske programe v osrednji Sloveniji.

Dopoldanski program se je nato nadaljeval s sklopom predavanj o mladinski literaturi. Nastopili so Marjana Kobe, Igor Saksida, Alenka Glazer in Darka Tancer-Kajnih.

Popoldne je bila na vrsti okrogla miza z zanimivim naslovom Slovenska jezikovna politika; prof. Breda Pogorelec je povabila k udeležbi vidne predstavnike slovenskega političnega in kulturnega življenja, med njimi Dimitrija Rupla in Slavka Gabra, sociologinjo Inko Strukelj in druge. Izpostavljenih je bilo več problemov, med njimi pa predvsem dejstvo, da je slovenscina postala državni

jezik in je kot taka enakopravna drugim državnim jezikom v Evropi. To dejstvo je pocasi prodira v zavest ljudi, saj je opaziti vedno večji vdor angleščine v slovenske govorne navade. Minister Gaber je posebej opozoril na precej razširjeno željo po zgodnji dvojezičnosti in je to stališče postavil pod vprašaj. Problematiko zaščite jezika v jezikovnih polotokih na Primorskem in na Koroskem pa so predstavili Majda Kaučič-Basa, Samo Pahor in Teodor Domej. Prof. Kauciceva je teoreticno osvetlila razmerje med jezikom in družbo in je podčrtala pomen takega jezikovnega nacrtovanja za manjšino, ki bi omogočilo ohranjanje slovenskega jezika in, ker je jezik pogoj za obstoj manjšine, bi bilo tudi pogoj za ohranitev manjšine. Pri tem je izpostavila vlogo treh nosilcev jezikovnega nacrtovanja, namrec slovenske manjšine same, države Italije in Slovenije kot matične države. Posebej je podčrtala vlogo matične države, ki lahko po diplomatski poti prispeva k uresnitvi manjšinskih zahtev, obenem pa lahko nudi manjšini strokovno pomoč pri nacrtovanju, saj »ne moremo pričakovati od italijanske univerze, da bo usposabljala manjšino za dejavnost, ki je v nasprotju z italijansko jezikovno politiko«.

Okrogla miza o jezikovnem nacrtovanju se je časovno zavlekla, tako da je zal moral odpasti napovedani posvet o slovenscini v šolstvu. Organizatorji so ta del programa prenesli na 5. november, vedno v Celju, z zacetkom ob 10. uri.

Vera Tuta



21. NOVEMBRA BODO V ŠTEVILNIH ITALIJANSKIH MESTIH POMEMBNE UPRAVNE VOLITVE

Novosti volilne tekme

Od podkupnin do ponožev, poleg tega pa čedalje večji razpon med Severom in Jugom

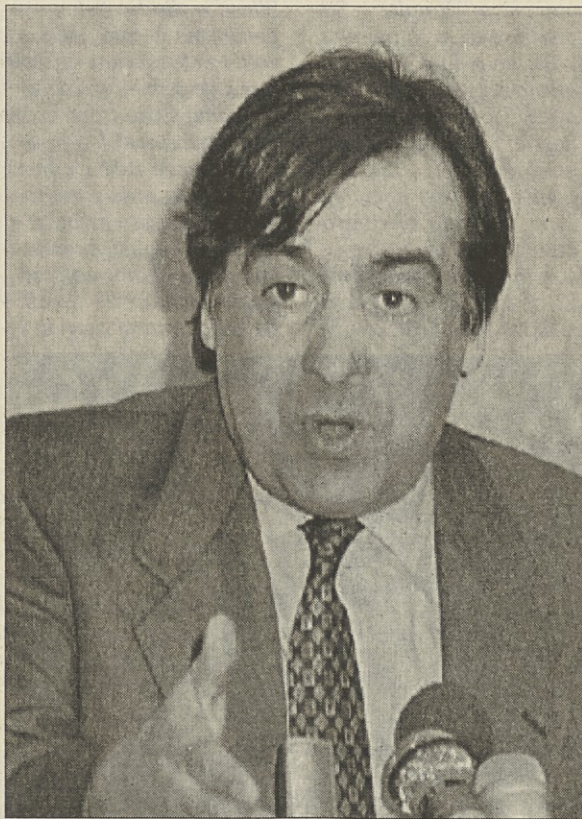
VOJIMIR TAVCAR, RIM

Halo, volilni urad kandidata...? Radovednosti rimskega volilca, ki se zeli pozanimati, kakšni so programi kandidatov v tekmi za Kapitol, ne bo potesil ne kandidat ne kdo iz njegovega volilnega staba. Na magnetofonski trak posnet glas mu zdrdza nekaj osnovnih podatkov in... zdravo. Strojek se ne zna odgovarjati na vprašanja, pac pa lahko ponudi le tišto malo informacij, ki so mi jih »nalili« ljudeje. Razocarjanje je precejšnje, vendar bo se hujše, ko volilec ugotovi, da telefonska informacija ni zastoj, pac pa stane in da mu bo zaradi radovednosti »zasojen« telefonski račun, saj često tak pogovor stane več kot običajni mestni klic.

Podkupninska afera je zupanske kandidate v Rimu, pa tudi v vseh drugih italijanskih mestih, kjer se bo 21. novembra volilo, silila k varčevanju. Zato nobenega velikega volilnega staba, nobenih telefonskih informacij zastoj, nobenega posebnega razkosja. Kot že med junijskimi upravnimi volitvami so tudi v tej vroči italijanski politični jeseni kandidati stavili predvsem na varčnost. Malo televizijskih oddaj, malo letakov in tiskane reklame, veliko osebnih stikov in propagande od vrat do vrat.

Navzlic zunanji skromnosti pa je v igri velik zalogaj, kot kažejo zarometi medijske pozornosti, ki z javnomnenjskimi raziskavami skoraj dnevno merijo priljubljenost kandidatov. K izbiri novih upraviteljev je poklicanih nad 11 milijonov volilcev, kar je skoraj četrtina italijanskih volilnih upravicencev. Test je torej važen in tudi verodostojen pokazatelj razpoloženja v javnem mnenju. Poleg tega pa je, za razliko od junijskih volitev, 445 občin, kjer bodo obnovljene uprave, precej enakomerno porazdeljenih po Skornju, kar bo dalo testu še večjo verodostojnost. To dokazuje že geografska porazdelitev največjih mest, ki pritegujejo pozornost medijev: Genova, Benetke in Trst na Severu, Rim v Srednji Italiji, Neapelj in Palermo na jugu.

Odgovori, ki jih stranke pričakujejo tudi v vidiku političnih volitev (velika verjetnost je, da bodo volitve spomladi, čeprav si marsikdo zlasti v vrstah stare stristrankarske koalicije prizadeva, da bi oddaljšal »ljudsko sodbo volilne kabine«, kot test imenuje vodja Severne lige Umberto Bossi), so številni. Prvi zadeva Krščansko demokracijo, ki z Minom Martinazzolijem za krmilom trudoma pomika k



Bo Leoluca Orlando zopet župan v Palermu?

prenovljeni Ljudski stranki. Bo zdržala volilno preizkušnjo? Bodo njeni kandidati - marsikje skupni z nastajajočo Centristično unijo - prišli do drugega kroga? Bo nagrajeno bolj napredno in prenoviteljsko usmerjeno severno krilo, ki ima v Rosy Bindi svojo glasnico, ali pa bo prevladalo tradicionalistično južnoško s Clemmentem Mastello in drugimi pobudniki shoda v Ceppa-

loniju? Javnomenjske raziskave demokratskim kandidatom zaenkrat ne dajejo velikih možnosti. Treba pa je dodati, da je število nedotovih tri tedne pred volitvami še zelo veliko (suče se okoli 30 odstotkov anketiranih).

Nekaj odgovorov pa pričakuje tudi Severna liga. Če ji skromni odzivi na Bossijeva zborovanja v Rimu in zvižganje predsedniku Francu Rocchetti v

Neaplju ne obetajo zaenkrat velikega uspeha na jugu, je Sever za ligo pomemben test. Zlasti v Genovi in Benetkah - kot že junija v Turinu - Liga meri svojo priljubljenost, predvsem pa sposobnost, da se uspešno zoperstavi vidnim in odmevnim kandidatom, pogumnim antagonistom dosedanjega režima, kot sta bivši pretor Adriano Sansa v Genovi in filozof Massimo Cacciari v Benetkah.

Na odgovor volilcev pa caka tudi levica, predvsem DSL. Occhettov Hrast je na upravnih volitvah prisoten v raznih kombinacijah. V Neaplju je na primer kandidat Antonio Bassolino izraz levičarske koalicije, ki vključuje Stranko komunistične prenovne in Mrezo, medtem ko ga ne podpirata ne Demokratično zavezništvo ne Mario Segni s svojimi ljudskimi reformisti. V Rimu in v Genovi sta kandidata Francesco Rutelli in Adriano Sansa izraz levih reformističnih sil (podpirata ju DZ in Segni), ne pa opozicijska levica SKP in Mreze. Se najbolj pa bi Achilleju Occhettu ustrezal uspeh Massima Cacciarija v Benetkah, ki je, kot kaže, uspel združiti reformistično in opozicijsko levico v koalicijo, ki je za voditelja Hrasta v tem trenutku najbolj nepravilna in neuporabna.

Kaj pa desnica? Test je tudi zanjo zanimiv. Če bi

se tajnik MSI Gianfranco Fini v Rimu in poslanka Alessandra Mussolini v Neaplju dokopala do drugega kroga, bi v balotazi najbrž ne imela možnosti uspeha. Toda desnica bi se v Srednji in Južni Italiji uveljavila kot nova Liga, tista sila, ki je sicer se manjšinska, vendar sposobna zbrati protestne glasove.

Iz drugih razlogov so zarometi medijske pozornosti obsijali tudi Palermo in Trst. V siciliskem glavnem mestu in prestolnici »Cose nostre« se je prvič po vojni zgodilo, da je bistvena oznaka glavnih kandidatov njihova protimafijska angaziranost. Tako Leoluca Orlando, ki vodi levo koalicijo, kot Elda Pucci, ki je izraz desnosredinske, sta se že tudi kot bivša zupana angazirala v boju proti hobotnici. In s tega vidika je povsem legitimiran tudi tretji kandidat, bivši predsednik porotnega sodišča Alfonso Giordano, ki je med drugim vodil prvi maxiproces proti pripadnikom »Cose nostre«. Od Orlandovega uspeha ali neuspeha je najbrž v precejšnji meri odvisna tudi prihodnost Mreze, usoda centra pa ni več povezana z uveljavitvijo Elde Pucci, ker je bila kandidatka izključena iz volilne tekme zaradi nezadostne dokumentacije. Tekma se zato omejuje na Orlanda in politično manj profiliranega

Alfonsa Giordana.

In končno Trst. Tu je v igri sposobnost mesta, da se odpre in prenovi in ob tem vprašanju se je Krščanska demokracija razbila. Del te stranke je skupaj z Listo za Trst, mislovci in upokojevcem podpril listarskega kandidata Giulia Staffierija, drugi del je z blagoslovom komisarke Tine Anselmi skupaj z Hrastom, Zavezništvom za Trst, Slovensko kupnostjo, Zelenimi in republikanci stavil na mladega podjetnika Riccarda Illyja. Kot tretja pa bi se lahko - sodeč po javnomnenjskih raziskavah teh dni - vključila v igro še mlada predstavnica Severne lige Federica Seganti. Trzasko koalicije in trzaski test so v italijanski panorami anomalija, toda Trst je večkrat bil laboratorijsko mesto ter je v dobrem (redkokdaj) in slabem (pogosto) anticipiral dogajanje v italijanski družbi. V tem okviru velja omeniti, da je koalicija, ki se je oblikovala ob kandidaturi Riccarda Illyja tista, za katero se vsaj za Severno Italijo poteguje Rosy Bindi v polemiki in sporu s KD iz Ceppalonija.

Ob predstavitvi volilnih kandidatov in list, ki jih podpirajo, je marsikdo z osuplostjo ugotovil, da se je število list v primerjavi s prejšnjimi volitvami povečalo in to se zlasti v velikih občinah z več kot 15

tisoc prebivalci. Delno je večje število list odraz fragmentiranja italijanske družbe in manjšega vpliva velikih strank, ki so ves povojni čas dominirale italijansko politično sceno. Delno pa je odraz tudi volilne strategije. Ker je dovoljeno povezovanje listov v drugem krogu in ker je dovoljen razčlenjen glas (volilec lahko na primer izbere kandidata za zupana ene koalicije, vendar v tekmi za občinski svet podpre tudi kandidate nasprotno koalicije), lahko širša paleta list zagotovi več glasov.

Upravne volitve so - kar naj bi sledilo iz povedane - sila pomemben test, torej važna in zelo resna stvar. Vendar imajo - tudi zaradi mediteranske radoživosti - nekatere manj resne aspekte. Zato za konec še marginalen, vendar dražljiv utrinek z italijanske volilne fronte.

Novost volilne tekme je tudi veliko število ponožev in zvezdic, ki se je angaziralo v bitki za zupanske stolčke. Moana Pozzi v Rimu s svojo Stranko ljubezni, Milly D'Abbraccio v Neaplju, Eva Orlovsky v Acqui Termah (ob njih pa se Vampirella, Animalia idt. v manjših občinah) so po zgledu Ciccioline, ki ji je v presnjem mandatu vrata v parlament odprl lider radikalcev Marco Pannella, sklenile, da bodo »artistično« kariero usklajale s politično. In se

z gesli kot intelektualističnim »Ponesi tudi v Občino pogum spreminjanja« Moane Pozzi, slikovitim »Vroca kandidatkinja za vrelo mesto« Eve Orlovsky, ali prozaičnim »Zabava in seksanje za vse« Milly D'Abbraccio spustile v politično areno. Kolikšno je njihovo upanje na uspeh? Najbrž nobeno. Toda za temi kandidaturami je videti spretno roko njihovega pornomenadžerja Riccarda Schichija, ki se ne zadovoljuje več z nekdajnim pravilom, da je »reklama duša trgovine«, pac pa jo dopolnjuje s tem, da je »politika lahko tudi breplacna in koristna reklama«. Vzor je Moana Pozzi, ki s ponosom usklajuje svojo pornoumetnost z natopanjem kot mamekenka in tudi »opinion maker«. Skratka diferencirane dejavnosti in naložb po najbolj sodobnih pogledih ekonomije.

Kandidatke za pornozupanje so nedvomno marginalen aspekt te jesenske volilne kampanje, a vendar po svoje odraz Italije brez gotovosti in opornikov, brez velikih idealov in iluzij, ki so se zrušile s podkupninsko afero. In navsezadnje bi se kdo lahko celo vprašal: kaj je bolj pohujšljivo - Moana Pozzi ali predstavniki tistega režima, ki se ruši ob preikavi »čiste roke« in ki je bogatel celo na medicinskih preparatih?

TA TEDEN V SREDIŠČU POZORNOSTI V ITALIJI

Afera, ki izbruhne ob vsaki krizni situaciji, ali, igra resnic in neresnic pri ugibanju, kdo in zakaj je ustrelil Aldo Mora

VOJIMIR TAVCAR, RIM

Ali je iz zakulisja kdo manevriral ugrabitev in umor Alda Mora? Čeprav je od dramatične pomladi leta 1978 minilo več kot 15 let, se to vprašanje z vso svojo eksplozivno močjo še vrača na italijansko politično sceno, razdvaja javno mnenje, stranke, novinarje, razpihuje polemiko.

Kratka raziskava v zbirkah italijanskih casopisov kaže, da je v poldrugem desetletju afera Moro bruhnila na dan vselej ob kriznih situacijah. Zato se marsikdo vprašuje, ali je naključje, da je ta »bomba« spet eksplodirala sedaj, ko je Italija sredi recnega toka med brogovoma prve in druge republike in ko se družbena situacija zaostruje zaradi gospodarske krize, ko polemika in nezadovoljstvo pretresajo državne vrhove in ko prve polemike ter nasprotja nacenjajo homegenost in akcijsko enotnost milanskega državnega tožilstva, glavne gonilne sile v razkrivanju podkupninske afe.

Morda ta vprašanja in pretirano sumničenje vodijo v brezpredmetno in zavajajočo zakulisologijo, ki daje prav tako izkrivljeno sliko dogodkov kot nekritično sprejemanje teorije, da gre zgolj za naključja. Najbrž bo prihodnost z večjo časovno distanco omogočila jasnejši pogled v današnjost. Zato je morda boljše, da se omejimo na dejstva.

In neizpodbitno dejstvo je, da je zadeva Moro se nepojasnjena in skrivnostna, da je ena od tistih tajnosti, ki zastrupljajo italijansko politično dogajanje in ki bi jo marsikdo rad zbrisal. Z ugrabitvijo in umorom predsednika Krščanske demokracije je bil namreč nasilno odstranjen s politične scene človek, ki je skupaj s pokojnim tajnikom KPI Enricom Berlinguerjem tkal niti politike državne solidarnosti kot uvod v tisto zrelo demokracijo izmeničnosti, ki je za Italijo postala nuja sele sedaj, ko se je z berlinskim zidom zrušil vzhodni sovjetski imperij in z njim bipolarna blokovska delitev sveta in ko so se v Italiji pod udarci podkupninske afe krepko zamajali temelji prve republike. Z ugrabitvijo Alda Mora 16. marca 1978 so Rdece brigade - nehote - pospešile negotovo rojstvo prve vlade narodne solidarnosti, ki jo je vodil Giulio Andreotti. Z njegovim umorom 55 dni pozneje so odstranile s politične scene človeka, ki bi morda - sicer z mnogimi ovinki, kot je bilo v njegovem značaju - veliko prej prepeljal Italijo na breg demokracije izmeničnosti. Vlada demokratične solidarnosti je prezvela Aldo Mora. V raznih raz-

licah je trajala do začetka osemdesetih let. Zmanjkala pa je osebnost, ki bi bila lahko omogočila dejanski korak naprej. Namesto tega je v osemdesetih letih italijanska politična scena ubrala rakovo pot, ki je dosegla višek v oblikovanju takimenovanega Caf, tistega zavezništva med Craxijem, Andreottijem in Forlanijem, ki je do volitev lani spomladi obvladovala politično sceno.

Zaradi tega je afera Moro v italijanski politiki še vedno tempirana bomba, ki jo lahko aktivira tudi »nenovica«, kakršna je v teh dneh razbojnano priznanje Maria Morettija, da je na demokratskega državnika streljal on in ne - kot je veljalo doslej - njegov somisljenik Prospero Gallinari. S sodnega vidika je to morda nezanemarljiv detalj, splošnega okvira pa dejstvo, da je na Mora streljal ta jecar namesto onega, res ne more spremeniti.

V splošnem okviru je nekaj resnic nedvomno znanih. Prva je ta, da so Aldo Mora ugrabile Rdece brigade in nihče drug. Druga resnica je, da Rdece brigade niso bile nekaj uvoženega ali nekaj umetnega, pac pa organizacija komunistov, ki je del marksistično-leninističnih prvin spojila z revolucionarnimi izvajanjimi latinsko-ameriškega tipa in ki je rasla v iluziji, da je v sedemdesetih letih tudi v razviti zahodnoevropski državi še možna oborožena revolucija. Rdece brigade so bile iskren sad revolucionarnega zanosa ob koncu šestdesetih let, obenem pa tudi tisti »kratkostik«, ki ga je povzročila blokirana italijanska politična situacija s Krščansko demokracijo stalno na oblasti in skoraj prav tako močno družbeno silo - Komunistično partijo stalno v opoziciji. K rojstvu Rdecih brigad pa je prispevalo najbrž tudi vzdušje tistih let (val bombnih atentatov kot najokrutnejši izraz strategije napetosti), ki

je pred Curciom, Franceschinijem in Maro Cagol tudi levega zaloznika Giancoma Feltrinellija prepračalo, da je treba oblikovati zametek ilegalne oborožene moči, ki naj se zoperstavi verjetnemu poskusu državnega udara desnice. Rdece brigade niso bile zato samo peščica oboroženih in vojaško kar dobro pripravljenih fanatikov. Aretacije vseh teh let so pokazale, da so lahko računali na okoli šest tisoč somisljenikov, revolucionarna »voda«, v kateri so plaval pa je bila še globlja.

S tem pa je gotovosti tudi konec. Zacenjajo se vprašanja in dvomi. In eden od bistvenih zadeva prav ravnanje rdecih brigadistov ter nerazumljivo ravnanje z eksplozivnim gradivom, ki jim ga je zaupal Aldo Moro. Predsednik Krščanske demokracije je bil med 55 dnevi zasliševanja zgovoren. Povedal je marsikaj o podkupninskih aferah, spregovoril o načrtih Nata, razkril obstoj protigverilske strukture Gladio. Zakaj brigadisti niso uporabili tega gradiva proti KD, ki je bila njihov deklariran nasprotnik? Zakaj niso razodeli obstoja Gladio, kar bi bilo najbrž povzročilo padec vlade nacionalne solidarnosti ter prekinilo sodelovanje med KD in KPI, kar je bil tudi deklariran cilj brigadistov? Zakaj so v prvih sporočilih brigadisti namigovali na odgovore jetnika, nakazovali nekatere teme, obljubili objavo celotnega gradiva, po lažnem sporočilu, da je Morovo truplo v zmrznjemem jezeru Duchessa, pa ubrali drugacno pot in »pozabili«, na to, kar je izdal jetnik?

»Iz zapora smo tovaršem večkrat poslali sporočilo, naj objavijo ves zapisnik zasliševanja,« je pred nekaj dnevi povedal eden od ustanoviteljev RB Alberto Franceschini. »Odgov-

vorili so nam, da Moro ni povedal nič zanimivega. Ko sem pozneje, ko je bil objavljen sicer »izčiscen« zapisnik Morovega zasliševanja, ta tekst bral v casopisih, sem se kot furija spril nad sojetnike, ki so sodelovali pri ugrabitvi. Saj ste vendar imeli v rokah eksploziv in ga niste uporabili. Zakaj? Nikoli nisem dobil odgovora.«

Sicer pa je prav zapisnik Morovih zasliševanj ena največjih skrivnosti v aferi Moro, pravzaprav v preiskavah, ki so sledile njegovi smrti. Zapisnik je baje zaplenil karabinjski general Carlo Alberto Dalla Chiesa, ko je vdril v milansko skrivališče v Ul. Montenevoso. Dobrih deset let pozneje so po naključju v istem stanovanju našli v skrivališču pod oknom kopijo zapisnika. In glej presenečenje: izkazalo se je, da je bil tisti, ki je bil objavljen deset let prej, manipuliran in »preciscen«, saj je ob drugih zgnil ves del o strukturi Gladio, ki je v kopiji bil. A to se ni vse. Senator KPI Sergio Flamigni, ki se je kot član parlamentarne komisije za raziskovanje pokolov ukvarjal z zadevo Moro, je leta 1986 naslovil vladi parlamentarno vprašanje, v katerem je omenjal možnost neodkritega skrivališča v Ul. Montenevoso. Ker ni dobil odgovora, se je nato večkrat obrnil tudi na sodstvo z zahtevo, naj bi spet preiskali skrivališče. A zaman. Kopija zapisnika je bila odkrita leta 1990, ko je bilo stanovanje prodano in so novi lastniki zadolžili zidarje za prenovitvena dela.

Kdo je vse dotlej hranil celotni zapisnik? In kdo tudi seznan vprašan, ki so bila po pričevanju brigadistke Nadie Mantovani na locenem listu? Nekaj možnih odgovorov je minulo poletje nakazal mafijski skesanec Tommaso Buscetta, ob njem pa tasca umorjenega generala Dalla Chiese. Buscetta je povedal, da naj bi Carla Alberta Dalla Chiese umorila mafija, zločin pa naj bi bil naročil Giulio Andreotti, ki je bil na tej osnovi osumljen sodelovanja s kriminalno organizacijo. Dalla Chiesejeva tasca pa je razodela, da je general izročil original zapisnika Morovega zasliševanja prav bivšemu premieru, sam pa naj bi tudi ohranil kopijo.

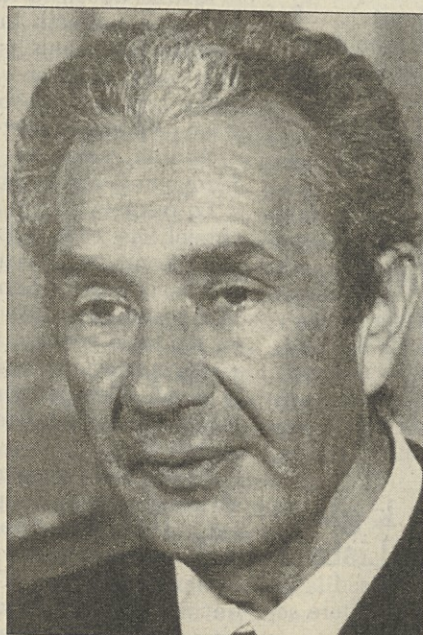
V ta okvir sodi tudi se nepojasnen umor novinarja Mina Peccorellija, odgovornega

urednika in zaloznika revije OP, ki je v spretni zmesi resnic in lazi večkrat objavljval informacije o ugrabitvi in smrti predsednika Krščanske demokracije. In tudi v zvezi s smrtjo novinarja, ki je bil

ubit leta 1979, je minulo poletje Giulio Andreotti dobil od rismskega sodstva jamstveno obvestilo. Osumljen je, da je mandator zločina. Ko je bil Aldo Moro ugrabljen, je celotno preiskovalno akcijo vodil krizni stab, ki mu je predsedoval tedanji notranji minister, bodoči premier in bodoči predsednik republike Francesco Cossiga. V tem stabu so bili med drugim vodja obveščevalne službe, vodja finančne straže, vodja karabinjerjev, ki so bili vsi člani skrivne fratronske lože P2. In neuvinkovitost varnostnih sil ter organov pregona je bila v 55 dneh Morove ugrabitve, neverjetna. Ali je bila samo odraz nesposobnosti, ali pa hotena? Sedaj tudi bivši predsednik parlamentarne preiskovalne komisije in sedaj podpredsednik senata Luigi Granelli priznava: »Državne strukture tedaj niso funkcionirale, v nekaterih primerih pa so celo prispevale k iztirjenju preiskave, zlasti pri iskanju podatkov, ki bi lahko koristili za odkritje Morovega zapora in njegovo morebitno osvoboditev.«

Te - in še mnoge druge - so nepojasnjene okoliščine afe Moro, ki je niso razkrili ne stirske procesi ne parlamentarna preiskava komisije za raziskovanje pokolov. In najbrž je res, da resnice o teh okoliščinah ne bo mogoče najti v spominu brigadistov, pa čeprav nekatere - in med temi je po prepričanju Alberta Franceschinija in Sergia Flamignija tudi bivši vodja celotne akcije Moro Mario Moretti - niso se povedali vsega, kar vedo. Dober del te resnice je najbrž treba iskati v arhivih in v spominu agentov obveščevalnih služb, pri politikih, ki so utelesili italijansko državo.

Dokler te okoliščine ne bodo pojasnjene, bo Italija sredi poti v deroci vodi med bregom prve in druge republike. Paradoksalno bo gotova, da je na bregu druge republike in da je ta breg prijaznejši od prve, ko bo odgovorila nekdanjemu smrtnemu nasprotniku, bivšemu brigadistu Albertu Franceschiniju, ki je ob predstavitvi Flamignijeve knjige Pajkova mreža o zadevi Moro, obupanovo klinil: »Sem postel in tudi kot brigadist sem posteno, brez sprenevanja verjel v revolucionarno perspektivo. Sedaj želim vedeti, ali me je kdo, ne da bi se jaz tega zavedel, manevriral.«



Aldo Moro



ONA IN ON / ZAKONSKA SREČA

Kje tiči skrivnost?

Tisti pari, ki so prebrodili kritično sedmo leto skupnega jarma, najbrž že vedo, kako se tej stvari streže - Pomen vzgoje otrok

Za zakonske pare v 90. letih so otroci prvi pogoj za zakonsko srečo. Denar nima posebne vloge. Partnerja želita biti dobra stariša, to jima je pomembnejše od uspeha v poklicu. Taksne osupljive rezultate so pokazali odgovori na vprašalnik, ki ga je Institut za demoskopijo iz Alenšbacka poslal zakonskim parom, ki so že prebrodili kritično sedmo leto. Presenetljivo: kar tretjina od vprašanih parov je v zakonu srečna, zelo srečna ali celo izjemno srečna. In: v srečnih zakonih možje sodelujejo tudi pri hišnih opravilih.

Za obstoj zakona, dobro sožitje in srečo je pomembno še veliko drugega. Najzajmo samo nekaj ključnih dejavnikov: na primer prijatelj. Skupni prijatelj in znanci utrjujejo zakon. 68 odstotkov jih je v vprašalniku odgovorilo, da imajo številne skupne prijatelje. In zanimivo: ženam je krog skupnih prijateljev se pomembnejši kot moškim. Če zakonca scasoma opusca družjenje s skupnimi prijatelji, je lahko v nevarnosti tudi njuna zakonska sreča.

Otroci so za srečo v zakonu osrednjega pomena. Moderna družba je zelo neizproсна do staršev. Od njih zahteva hude napore, da pravilno uskladijo skrb za otroka z zaposlitvijo in da obremenjenost v službi ne vpliva na dom. Izkaze se, da je skrb za otroka, za

njegovo pravilno vzgojo, pravo težko delo. Razveseljivi so zato odgovori v vprašalniku: 54 odstotkov vprašanih verjame, da so otroci zelo pomembni za srečo v zakonu, pri izjemno srečnih zakonih celo 67 odstotkov, pri neska-

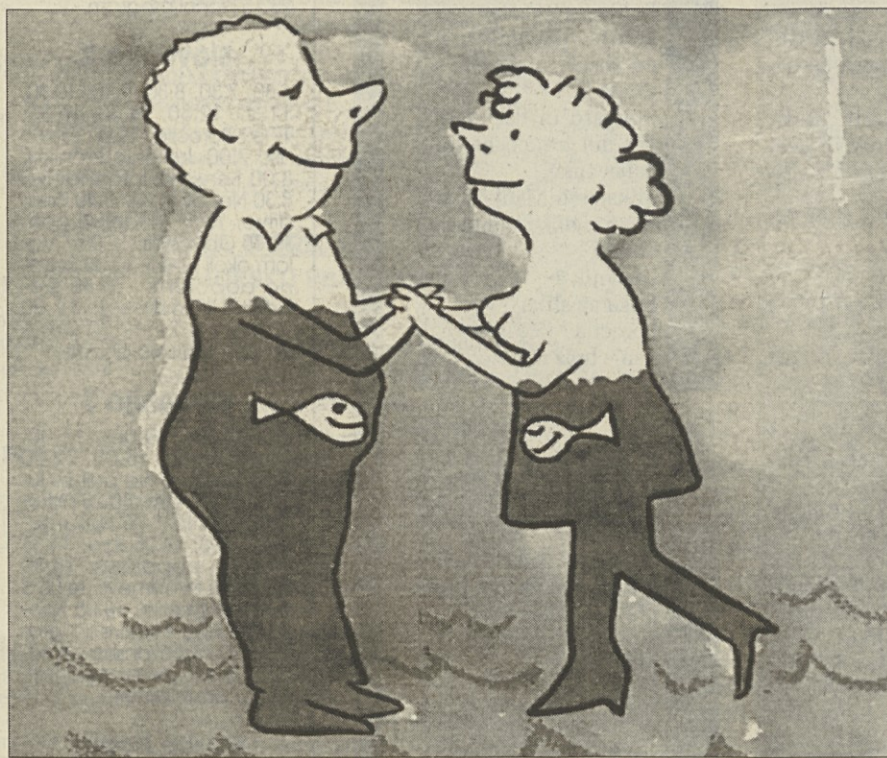
in »dober oče« tolikšno pomembnost, da sta se uvrstila na četrto mesto, takoj za zvestobo, iskrenostjo in srčno toplino. Prav tako jih kar 70 odstotkov trdi, da so za skladnost med zakoncem zelo pomembni pogledi na vzgojna vprašanja in

njihovo materinsko vlogo, in le 22 odstotkov je omenilo njihovo uspešnost v poklicu. Tudi 65 odstotkov zensk si želi, da bi bili možje dobri očetje. Usklajenost in enotnost pri reševanju vzgojnih vprašanj je eden od stebrov dobrega

Kaj pa gospodinjstvo, je zanimalo vpraševalce. No, pri kuhi ostajajo vloge klasično razdeljene. Kljub temu pa je osupljiv izid odgovorov na vprašanja o »delu v gospodinjstvu«: 55 odstotkov zelo srečno poročenih je odgovorilo, da se družno ubadajo s takim delom. Toda ko gre za kuhinjo, se izkaže, da se vedno velja klasika: za moske gre ljubezen skozi želoce, saj jih 56 odstotkov v izjemno srečnih zakonih visoko ceni zennine kuharske sposobnosti. Vendarle pa je zgrešeno mišljenje, da je gospodinjstvo zgolj ženina skrb. Kdor misli tako, ne bo srecen v zakonu.

Vedrost in humor imata v srečnih zakonih posebno mesto. Sploh je veselost tisti gumb, ki poskrbi, da nas ovratnik ne tisti - je zapisal neki modri mož. Tudi vprašani zakonski pari so z odgovori postavili humor kar na sedmo mesto med 18 značilnostmi, ki so pomembne srečo v zakonu. Značilno pa je, da je za pare, ki menijo, da je njihov zakon zelo srecen, vedrost v družini nekaj samoumevnega.

Se veliko je takih dejavnikov, ki vplivajo na zakonsko srečo. Lahko je to denar, za katerega ni pomembno, da ga je veliko, ampak je pomembno to, da se troši ali hrani po dogovoru. Potem so tu še usklajene želje za razvedrilo, sport, letni dopusti in še kaj. (B. N.)



dnihi zakonih pa 46 odstotkov. Če se žena in mož ne moreta zediniti v vzgojnih vprašanjih, je zakon prej ali slej v nevarnosti.

Zakonci želijo biti dobri stariši. Po vprašalniku jih je kar 64 odstotkov pripisalo pojmom »dobra mama«

pa to, da je vzgoja otroka pomembnejša od velikih uspehov v službi. Za moske in za ženske je torej družinska skupnost na precej višji stopnji kot poklic. Triinšestdeset odstotkov moskih je povedalo, da cenijo pri svojih ženah

zakona. Več kot dve tretjini tistih zakoncev, ki so svoj zakon označili kot izjemno srecen, je izjavilo, da se tudi pri vzgoji otroka izjemno ujemajo. In bolj kot se stariša pri skrbi za otroke gibljeja v isti smeri, bolj harmoničen je njun zakon.

Ne se bati belih halj

Od ameriške založbe *Interval Books* so pri *Dravni založbi Slovenije* povzeli dva priročnika, namenjena predvsem lajsanju in premagovanju strahu, ki ga otroci čutijo pred zdravniškimi in zobozdravstvenimi ordinacijami. To sta knjizici *Le brez strahu k zdravniku* avtorice Stacie Strong in *Le brez strahu k zobozdravniku*, ki jo je napisala Marianne Borgardt. Obe je ilustrirala Eugénie Fernandes. Kopica zanimivih podatkov o dogajanju v ordinacijah in delu ljudi, ki ne živijo samo zato, da bi ljudem povzročali bolečine in težave, ter poteznih, zlozljivih in tridimenzionalnih slicic bo otroku pomagala, da se bo v zdravstveni dom odpravil tako rekoč na znanstveno ekspedicijo, obenem pa bo lea skrivnosti ne bodo več zavite v nepoznavanje in strah. Knjizici bosta tudi staršem odlični vodniki, kako ob priliki spodbudi obisk zdravnika ali zobozdravnika za mladega obiskovalca lahko postane pozitivna izkušnja.

Tone Vrhovnik

MI MED SEBOJ / ŠTUDENT NAJ BO

Vpis na faks ni mačji kašelj

Zapletena pot do žiga v indeksu

Nastopilo je novo solsko leto in z njim moja druga priložnost za fakultetno izobrazovanje. Ker mi je lažni hud kronični napad lenobe onemogočil uspešen zaključek prvega letnika, je bilo tokrat na sprejemnih izpitih potrebno odgovoriti na 1500 vprašanj, ki so bila vsa v nemščini. Če bi se odločil za drug izpit, bi bila v slovenščini, bilo pa jih je 105 tisoč, če upoštevam tedanji tečaj marke. Odgovarjal sem na banki s poloznico v roki in izpit uspešno opravil. Od zaresnih izpitov me je torej ločil le še vpis. Malenkost.

V nasprotju z normalnim študentom potrebuje študent ob delu nekaj malenkosti več in za nakup teh malenkosti mi je sla večina avgusta. Na dom sem dobil obvestilo, da bo moj vpis 7. septembra na FDV v Ljubljani. V redu. Pisalo je tudi, da potrebujem potrdilo o zaposlenosti. Tudi v redu. Če pa tega nimam, pa potrdilo o nezaposlenosti. Se vedno v redu. Poleg teh formalnosti se plačano položnico za 1500 mark, kar pa že ni bilo več v redu. Prva stopnja je bila vedna placilo in od te stopnje naprej naši odnosi doma niso več sijajni. Druga stopnja so bila potrebna potrdila, kar se mi je zdelo malo cudno, kajti ce nisi zaposlen, si pač nezaposlen, ampak tokrat naj birokrati še uživajo.

Ker nisem zaposlen, sem potreboval (zelo bistra ugotovitev, na katero sem se zdaj ponosen) potrdilo o nezaposlenosti (ki ga nimam). To potrdilo naj bi dvignil na Zavodu za zaposlovanje (kjer nisem prijavljen). Da se lahko prija-

je bil, ko sem videl, da ga imajo vsi na moji fakulteti, tretji pa, ko sem prebral, da je v Rodeziji iztiral vlak. To se me sicer kaj dosti ni tkalo, toda bil sem pač v takem stanju.

Na faksu sem poiskal referat za študijske zadeve in



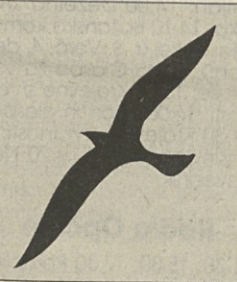
vim, potrebujem delavsko knjizico (ki je nimam), da lahko dobim delavsko knjizico, potrebujem indeks srednje sole (ki ga, hvalabogu, imam) in dve slici (ki ju nimam)... No, približno tu sem dobil živčni zlom in birokratu, ki mi je dal to zadnje obvestilo, sem hotel prerezati grlo, vendar me je opozoril, da za to potrebujem nož (ki ga nimam), tako da sem se rajše slikal. Po dolgem boju in placilu nestetih taks sem torej imel vse potrebno za vpis in v lahkim srcem sem se odpravil v Ljubljano.

Ze na vlaku sem dozivel prvi sok, ko sem ugotovil, da imajo vsi Mariborčani vpis prav ta dan, drugi sok

prav brihtno pripomnil, da sem tu za vpis. Uničujoč pogled tajnice me je prečital, da sem umolknil in vzel obrazec za vpis, navdilo za reševanje in navdilo za razumevanje navdila za reševanje. Ker mi navdila niso kaj dosti pomagala, sem povsod vpisal ime in priimek, tu pa tam naslov, kjer sem bil pa res v dvomih, sem dodal prvo poglavje iz Krsta pri Savici. Ko sem vse skupaj oddal, me je tajnica obudujoče pogledala (očitno sem edini, ki je prišel tako dalec) in mi v indeks pritislila žig. Hvaležno sem ji ga iztrgal iz roke, zavriskal in stekel na prosto, kjer me je povozil avtobus.

Martin Murn

STISKE, SANJE, SREČANJA



Duša

Pogled in videnje usod s ptičje perspektive

Bliznja povezanost z ljubljenskim soclovekom - s partnerjem, stariši, otrokom - nam da je občutek varnosti in smisla. Potem nekega dne spoznamo, da clovek poleg nas živi, celo ljubi neodvisno od naših čustev in sanj, predstav o skupnem življenju. Nastopil je torej čas, da spregledamo, kako nam je bilo prav do tega hipa vse podarjeno, pa se nam je zdelo vse samo po sebi umevno, od zdaj naprej pa si moramo ljubezen in lastno srečo zaslužiti kot nekakšni izgnanci iz raja. Začenja se pot, ko moramo potrgati vezi svojih predstav in pričakovanj, v katere smo ujeli sebe in bližnje, in posvetiti vase in vanje z dopuscanjem, da smo taki, kot smo v svojem bistvu. Če se bomo med seboj lahko sprijeli in vzljubili tudi take, se nam nikoli več ne bo podiral svet. Gradili ga bomo od temeljev, sami ali skupaj s tistimi, ki bo imeli toliko ljubezni kot mi. Vse, kar se nam dogaja, se nam namreč dogaja v merilu moči ljubezni, ki smo jo sposobni sprejeti in dati. - Zau-pajte Duši svoje tesnobne dvome, pogledala bo za vas naprej in vas podprla v negotovosti. Izrežite kuponček, pripišite »za Dušo«, za daljši odgovor pa priložite polni naslov.

V mladosti me je neznanja sila kot ateista postavila na kolena v molitvi. Odulj se z dna prebijam v trenutke najvišje sreče, je da se ne znam doseči trajnega mira in čistosti zavesti. Odpuvedujem se željam in hrepenim po spoznanju najvišjega. V blazni vznesenosti cakam na presvetljeni trenutku, ta stanja pa trgajo breztrihodne situacije. Ali bom našel vodnika, učitelja, ki ga cakam? Robert

Stara sem 24 let, poročena, imam dva čudovita otroka. Prej sva se z možem zelo razumela, zadnja 3 leta pa se pripravljamo. Zbolela sem, pa mi zdravniki ne znajo pomagati. Imava finančne in stanovanjske težave, zato se pripravljamo. Moja je veliko zdoma, otroka sta le v moji družbi. Kako bo z mojim zdravjem? Kaj čaka moja otroka? Kako bo z nama z možem, kakor z denarjem in stanovanjem? Natasa

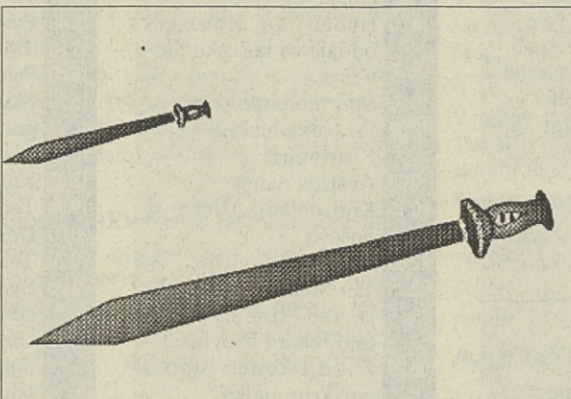
smislu celo življenje, ceprav sem vzgojiteljica in se razdajam tudi drugim otrokom. Sin je dobil službo na vodilnem položaju in si v enem letu kupil hišo in razkosen avto, ob mojih vprašanjih, odkod vse to, pa je postal do mene kruto neobziren. Življenje mi je spremenil v obup, iz katerega ne najdem izhoda. Barbara

Kot vzgojiteljica veste, da z obupom ne boste konstruktivni. Uporabite svoj smisel za humor tudi pri analiziranju svoje navezanosti na sina. Čeprav se je poslužil spornih metod za obogatitev in to boli vasa vest, je vendarle s tem hotel izpolniti vasa velika pričakovanja glede njegovih sposobnosti. Namesto da bi ga moralno obsojali in jemali njegova dejanja nase, je zdaj čas, da končno prerežete popkovo in mu dopustite, da v celoti zazivi svoje življenje in sam prevzame vso odgovornost za svoje ravnanje. Odstavitev s položaja, ki ga čaka v kratkem, bo potem dobrodejno srečanje z njegovo lastno vestjo, in ne vas obup. Dobil bo manj zahtevno službo v politiki, kjer se bo uravnovesil in si ustvaril družino.

Stara sem 48 let in imam nezakonskega otroka, ki sem mu posvetila vso ljubezen, v nekem

PRIJETNO OBCUTJE / EKSKALIBUR

Z mečem do sreče



Vas pogosto mučijo neprijetno občutki? Se vam zdi, da niste ravno najbolj zdravi, srečni, zadovoljni s svojim življenjem? Ekskalibur je preprosta in močna tehnika, s pomočjo katere lahko razkrijemo vse svoje neprijetne občutke in stanja, na njihovo mesto pa posadimo afirmacije (t. i. alfe) harmonije, ljubezni in uspeha. Tako si scasoma ustvarimo lasten svet, individualni univerzum po svoji meri, po svojih željah in pričakovanjih. Ekskalibur pomaga cloveku prevzeti odgovornost za svoje življenje. Z njegovo pomočjo se naučimo izprazniti energetski potencial problema. Spoznamo moč pozitivne naravnosti, ki nam olajša in olepsa življenje. Ekskalibur je gnostični sistem Vodnarjeve dobe, ki rešuje življenjske probleme hitro in učinkovito. Z neponovljivo sintezo stare tibetanske tehnike meditacije in spoznanj sodobnih neognostičnih sistemov ga je ustvaril Z. M. Slavinski, patriarh in ustanovitelj t. i. Bele gnostične cerkve (Ecclesia Gnostica Alba - EGA). Ekskalibur je v bistvu zgoscena magicno-

mistična formula, ki v sebi združuje komponenti ustvarjanja in razkranjanja. Ko se nezazelenega občutka zavemo in ga občutimo v popolnosti, se z vdihom razširimo čez njegove skrajne meje in ga razkrijemo. Namesto njega v sebi oblikujemo zazelen občutek. Ekskalibur ni ideologija, filozofija ali vrednotni sistem, zato ga lahko uporablja vsakdo. Je kot neke vrste računalnik, ki ga programiramo po svoji izbiri. Tehnike se naučimo na intenzivnem dvodnevem tečaju, ki ga vodijo usposobljeni mojstri Ekskaliburja EGA. Ze med samim tečajem se v sproščenem vzdušju s tehniko kreiranja in diskreiranja razrešijo številni problemi, po njem pa so jo udeleženci sposobni tudi praktično uporabljati v vsakdanjem življenju. Simbol Ekskaliburja je meč, ki ponazarja lucidno moč duha, orožje odločitve in sredstvo ustvarjalne resnice.

Vsi si želimo zdravja, harmonije, ljubezni, življenjskega uspeha in notranjega mira. Ekskalibur je se ena izmed poti, ki vodijo k tem ciljem. Marjetka Jersek

Zaupno / POSEBEN ŽANR SEKSUALNE PROZE

Ohranjanje starih razmerij med moškim in žensko

Zakaj časniki temu namenjajo takšno pozornost?

»Zaupno« in »strogo zaupno« sta oznaki, ki krasita različne zapise, pogovore, predloge, gradiva... in povzročata nemalo hude krvi. Kadar nepoklicani poskus razkrinkati avtorje »zaupnih« besedil, se dvignejo gore prahu. T. i. »raziskovalni« novinarji se zapodijo v »iskanje resnice«, jutranji poročevalci zvestim bralcem napočijo »zaupno«. Seveda pa obstaja še druga vrsta »zaupnega«. To so t. i. zaupne rubrike, ki ljudem dajejo priložnost, da svoje probleme in tegobe razkrijejo različnim svetovalcem ali natančneje svetovalkam.

Zlasti ženski časopisi in revije po vsem svetu »zaupnim besedam« posvečajo veliko pozornosti. Tako tudi Rosalind Coward v svoji knjigi *Zenska želja* eno od poglavlji namenja prav vprašanju, kaj ženske, ki svoje težave sporočajo anonimnim svetovalkam časopisov in revij, od njih pričakujejo. Če se sprehodimo po zaupnih rubrikah ne le tujih revij in časopisov, lahko pridimo Cowardovi, ki pravi, da so zaupne rubrike poseben žanr seksualne proze za pisca in bralca. Ženske spodbujajo, naj razkrivajo in berejo, kako je katere dosegla določeno razpotje; vabijo nas, naj razmislimo o vzrokih in posledicah seksualnih razmerij.

To, da ženske pišejo zaupnim rubrikam in jih berejo, je del splošnega naraščanja konstruiranja žensk kot tistih, ki raziskujejo seksualna razmerja in nosijo odgovornost zanje. Zaupne rubrike in njih podoba

bne domace »porote« so neke vrste seksualna proza. So priložnost navadne ženske in tudi moškega, da se izpove javnosti in uredi svoje misli in življenjske krize v male romančke. Urednice svetovno znanih časopisov in revij menijo, da je najboljše, kar lahko za bralke storimo, da ji damo priložnost - morda prvo, ki jo je kdajkoli imela -, da opiše svoje težave in ob tem spet zbere misli, ki jih je stiska razpršila. »Narekovanji jim, kaj naj storijo, bi bilo predrzno.« Trdi Marjorie Proops iz Daily Mirrorja. Tudi Claire Rayner iz časopisa *Sun* zagotavlja, da »nikoli ni reševala tujih problemov, ampak je samo pokazala ljudem pravo smer«. Glavna rešitev, ki jo ponujajo svetovalke, je, naj se o svojih problemih pogovorimo s svojimi najbližjimi in najdražjimi. Poskusaj se pogovoriti z njim, odkrit pogovor bo služil obema... je najpogostejši »nasvet« in spodbujanje k pogovoru se, odkar obstajajo zaupne rubrike, nadaljuje na straneh vrste različnih časopisov in revij.

Zaupne rubrike so zgrajene na nenehnem spodbujanju k javnemu izpovedovanju. Prefinjeno vabijo, da izpoves in označiš svoje najbolj skrite misli in čustva, da odkrito spregovoriš o vsem, kar te teži, tudi o seksualnih problemih, saj ti ne smejo biti tabu. Ženske so sprva dobivale spodbude, naj pišejo revijam zaradi lepote, pa gospodinjstvih problemov, pa priprave ozimnice in urejanja vrta... Po drugi svetovni vojni pa so jih začeli nagova-

rjati, naj vsem razkrijejo intimne podrobnosti o svojem spolnem življenju. In tako se nizajo zgodbe: Moz ima mlajšo, v postelji ostajam le njegov objekt, sram me je, ker sem se zaljubila v mlajšega...

Zaupne rubrike imajo opravka z brezčasnimi cloveskimi problemi, ce pa jih podrobno analiziramo, lahko ugotovimo, da so v resnici le zgodovinsko znani simptom nacin, kako so seksualnost in njene custvene posledice kot iz katapulte poletele v ospredje tudi naše kulture kot resnični izraz clovekovega najintimnejšega jaza. In bralci so dobili poseben žanr seksualne proze. Kaj pa je vsebina teh zaupnih besed drugega kot vsebina zgodbic in romanov, ki jih pišejo pisatelji in novinarji? Tudi tu »nastopajo« intrige, zavrnitve, nezvestoba, ljubosumje, impotenca, lju-

bezenski trikotnik. Toda to so vendarle pisma resničnih žensk o njihovih resničnih problemih. Spodbujati k pisanju tovrstnih doživljanj, k seksualni odkritosti, na neki nacin poskusa ohraniti stara razmerja med moškim in žensko. »Pogovorite se z njim, prisluhnite mu,« nagovarjajo svetovalke. To je najpogostejši odgovor. Moške se tako le redko nagovarja.

Toda, kot pravi Cowardova, morda bo to opogumljanje žensk k »pogovorite se, prisluhnite mu, spodbudite ga k pogovoru« doseglo se kaj več kot zadovoljstvo bralcev ob prebiranju teh zgodbi; doseglo bo zunanji svet in nemara kmalu - očisceno vseh nesporazumov in iracionalnosti - spet naslo pot nazaj v spalnico, nazaj k paru, k moškemu in ženski.

Katarina Lavs





SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

08.40	Živ zav, ponovitev
09.35	Hovl, ponovitev 1/8 dela angleske nanizanke
10.00	Sezamova ulica, 7/13 del otroške nanizanke
11.30	Obzorja duha
12.00	Ljudje in zemlja
12.30	Divji svet zivali, ponovitev 23/25 dela angleske poljudnoznanstvene serije, VPS 1230
13.00	Poročila
13.30	Samaritan, ameriški film, VPS 1330
15.05	Elite boje enote, pon. 2/8 dela ameriške dok. serije, VPS 1505
16.00	Edvard VII, 5/13 del angleske nadaljevanke, VPS 1600
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Po domače, VPS 1710
19.05	Risanke
19.15	Slovenski loto, VPS 1915
19.30	TV dnevnik 2
20.10	Zrcalo tedna
20.30	Nedeljskih 60, VPS 2030
21.30	Prezivetje v avstralski divjini, 15., zadnji del VPS 2130
22.05	TV dnevnik 3, VPS 2205
22.25	Sova
22.25	Mojster in Margareta, 4/8 del poljske nadaljevanke, VPS 2225
23.15	Severna obzorja, 16/29 del ameriške naniz., VPS 2315
00.00	Videostrani

SLOVENIJA 2

09.50	Sölden: Veleslalom (Z), prenos 1. teka
12.50	Sölden: Veleslalom (Z), prenos 2. teka
14.45	Hlapčič (Jackaroo), ponovitev 3/4 dela avstral. nad.
15.50	Sportna nedelja
16.30	Veleslalom (Z), posnetek iz Söldna
16.30	Hrpelje: Rokomet (M) za pokal EHF: Andor Jadran - Niederwürzbach, prenos
18.00	Murska Sobot: Koncert ob dnevu reformacije
19.30	Dnevnik 2
20.05	Ob prazniku reformacije
20.35	DZS za male in velike otroke
20.45	Noč, mama, ameriški film, 1986

KANAL A

08.00	Nedeljski nagovor patra Benedikta Lavriha
08.15	RIS, risanke in spoti
08.30	Odiseja, 2. del risanege film za otroke
08.55	Male zivali
09.20	Ljubezenska prevara, ponovitev filma
11.30	Dance Session, ponovitev 4. oddaje
12.00	Nedeljski nagovor patra Benedikta Lavriha
12.15	Helena
18.00	Srebrni jubilej New Swing Quarteta, 2. del
19.05	Tropska vročica II, ponovitev 5. dela
20.00	Marlboro Music Show
20.30	Tropska vročica II: Jack z diamanti, 8. del ameriške nadaljevanke
21.30	Kino, kino, kino, oddaja o filmu
22.00	Pet minut za Film Art Fest
22.05	Noc živih mrlicev, ameriška grozljivka
22.05	Skrivnostno sevanje, ki ga je s seboj prinesel satelit z Venere, oživlja mrtve, ki morijo in jedo svoje žrtve. Skupina ljudi se znajde v zapušteni hiši. Le sest jih je, vendar se ne morejo dogovoriti, kako naj se obranijo nevarnosti.
23.45	CMT

KOPER

17.50 Slovenski program

KOROŠKA

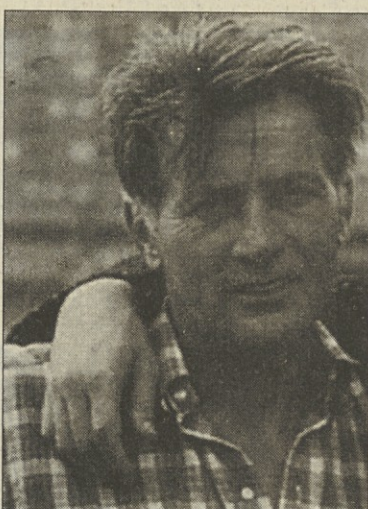
14.00 Dober dan, Koroska, oddaja za koroske Slovence

TV SLOVENIJA 1 / OB 13.30

Ko se preseliš na ulico, postaneš neviden človek

SAMARITAN, ameriški barvni film, 1986

Socialna drama o revežih in brezdomcih se dogaja v osemdesetih letih v Washingtonu, lahko pa bi se kjerkoli v Ameriki, pa tudi v Evropi. Ljudi, ki nimajo strehe nad glavo, je iz dneva v dan več, zato film na svoj način poskuša opozoriti na ta problem, hkrati pa trka na vest ljudi, ki žive v izobilju. Mitch Snyder, nekoč poslovnež na Wall Streetu, je član skupine za pomoč brezdomnim in lačnim ljudem in nesebično poskuša reševati najbolj pereče primere. Majhna, a pomembna skupnost aktivistov, prevzame zasebno vojno z mestnimi oblastmi in uradno



politiko. bori se za to, da bi jim mesto dodelilo prazno stavbo, v katero bi lahko naselili ljudi s ceste. To so du-

sevni bolniki, ki so bili nekoč v zavodih, pa so jih po novih zakonih vrgli na cesto, neozdravljivi alkoholičarji, vojni veterani, brezposelni ali pa samo navadni reveži. Armada nesrečnikov je vedno večja. Politiki in odgovorne osebe se ne sprašujejo, kam z vsemi temi ljudmi.

Martin Sheen (na sliki) pogosto sprejema zahtevne in angazirane vloge, v katerih se spopada z družbeno stvarnostjo, ki je vse prej kot humana in privlačna. Film Samaritan je bil posnet po resnici zgodbi Mitcha Snyderja, nekdanjega vietnamskega veterana.

RETE 4

7.45	Film, 9.00 Stelle della moda, 9.30 dnevnik
10.00	Nad.: Ines
11.10	Aktualno: Affari di cuore, 11.40 Berelegante, 11.55 vesti
12.00	Kviz: Il gioco dei 9
13.00	Nad.: Sentieri
13.30	Dnevnik, 14.00 nad. Sentieri, 14.20 Primo amore, 15.30 La signora in rosa
16.00	Aktualno: Perdonami, 17.00 C'eravamo tanto amati, 17.30 dnevnik
18.00	Il meglio di Funari
19.00	News, 19.00 dnevnik, 19.30 Lui lei l'altro
20.30	Film: Ufficiale e gentiluomo (dram., '82)
22.50	Colpevole o innocente, 23.30 A tutto volume, 23.45 dnevnik

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Nabozna oddaja
9.45	Dok.: 5 kontinentov
10.00	Aktualno: Reportage
11.30	Na setu nan. Papà prende moglie
12.00	Risanke: Simpsonovi
12.30	Glasbena oddaja: Superclassica Show, vmes (13.00) dnevnik
13.50	Variete: Buona domenica, vmes 18.00 man. Casa Vianello
20.00	Dnevnik TG 5
20.30	Nan.: Papà prende moglie (1. epizoda)
21.30	Variete: Occhi allo specchio
22.30	Aktualno: Ciak, 23.00 Nonsolomoda, 23.30 Italija sprašuje
0.30	Dnevnik TG 5
0.45	Sgarbi settimanali

ITALIA 1

6.30	Otroški variete
10.30	A tutto volume
11.10	Sport: Whitbrea, 11.30 Grand Prix
12.30	Odprti studio
12.45	Sport: Vodic nogometnega prvenstva
14.00	Film: Domani mi sposo (kom., lt. '84)
16.00	Film: Navigator (fant., ZDA '87, i. J. Cramer)
18.00	Nan.: Tale padre tale figlio
18.30	Odbojka lige A1
19.30	Odprti studio
20.00	Variete: Benny Hill
20.30	Nan.: Highlander
22.30	Sport: Pressing
23.45	Variete: Mai dire golf
24.00	Studio sport in vreme
0.30	Sport: Veliki golf
1.40	Film: Domani mi sposo (i. Jerry Calà)

TELE 4

Lastne oddaje
20.35 Film
22.00 Dogodki in odmevi

Koper

13.10	Mannix
14.00	Laznivec Billy - angleška komedija 1963
15.35	Carobna svetilka, otroški spored
16.15	Ezopove pravljice, risanke
16.30	Oscar Junior
16.45	V znamenju Rima, ital.-franc.-nemski film, 1958
17.50	Slovenski program: Umetnost in simbolika naših pokopališč
19.00	TV dnevnik
19.30	Mannix
20.20	Nočni sodnik, ameriška tv nanizanka
20.40	Zrebanje Loto
20.45	J.A. Martin Fotograf, kanadska drama, 1976
22.25	TV dnevnik
22.40	Slovenski magazin
23.10	Sandokan, 1/7 del ital.-avstr.-nemške nadaljevanke
23.10	Igrajo: Kabir Bedi, Philippe Leroy in drugi; režija Sergio Solli-ma

Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
13.35	Železni vitez iz Falwortha, am. film, 1954
14.30	Igrajo: Tony Curtis, Janet Leigh; režija Rudolph Mate
15.25	Voda, ogenj, zrak in zemlja, 9. del
15.30	Hobothica, kviz
17.10	Trdno v sedlu: Clarissa
18.00	Cas v sliki
18.05	X-Large, reportaža
18.30	Fotograf ali Božje oko, serija
20.15	Levja jama, 26. del: Nagrada na glavo
21.45	Moč majhnega stevila
22.35	Gepard, ital.-franc. film, 1962
22.35	Igrajo: Burt Lancaster, Claudia Cardinale, Alain Delon; Režija: Luchino Visconti

Avstrija 2

09.05	Cebelica Maja
09.55	Sölden: Veleslalom (Z); 1. tek
11.00	Godzila, japonski film
12.35	Sölden: Veleslalom (Z); 2. tek
14.00	Dober dan, Koroska, oddaja za koroske Slovence
15.00	Sportno popoldne
18.00	Pri Huxtablovih: Kvartopirci
19.00	Avstrija danes
20.15	Kraj dejanja: Neznost pošasti
22.05	Hej, sestra!, serija
22.25	Tin Men, am. komedija, 1987 (Danny DeVito, Richard Dreyfuss)
00.20	Zadnji konec tedna, am. kriminalka

Hrvaška 1

08.30	TV koledar
08.45	Slika na sliko, pon.
09.30	Hišni ljubljenci
10.00	Poročila
10.05	Ob dnevu reformacije
11.05	Sezamova ulica, 22. del
12.05	Plodovi zemlje
13.00	Mir in dobrota
14.05	Sto helebard za papeža, ital. dokumentarna oddaja
15.05	Ime mi je Bruce, ameriški film
16.35	Opera box
17.05	Poročila
17.10	Lazi pred poljubi, ameriški barvni film, 1991
17.10	Igrajo: Jaclyn Smith, Ben Gazzara, Nick Mancuso in drugi; Režija: Lou Antonio
18.45	Leteci medvedki, 16. del risane serije
19.30	Dnevnik 1
20.10	Bouvard in Pecuchet, 1/2 del francoske nadaljevanke
22.05	Slikarstvo Matije Skurjenija, dokumentarna oddaja
22.35	Dnevnik 2
23.00	Slika na sliko
23.50	Poročila
00.00	Sanje brez meja

Hrvaška 2

11.45	Rokomet: West Wien-Medvescak Badel; prenos iz Dunaja
12.30	Dunaj: Rokomet, 2. polčas
15.20	TV koledar
16.25	Rokomet: Pokal evropskih pokalov (Z): Podravka-Rotor
17.10	Rokomet (Z), 2. polčas
18.55	Tenis: ATP magazin
19.30	Dnevnik 1
20.15	Tisocletje, 9/10 del
21.15	Dobri fantje, zadnji del humor. nanizanke
22.10	Pohiti, kmalu jih bom imel trideset, ameriški film

Madžarska

07.30	Risanke
08.05	Mladinski magazin
08.30	Halo nedelja, magazin
11.00	Reformatsko bogoslužje, prenos iz Debrece-na
12.00	Opoldanski zvon
12.05	TV magister
13.40	Pesem doni
13.55	Telesport
15.40	Privlačnost
16.20	Ekumenski verski program
16.45	Disneyev popoldne
18.30	Kolo sreče, kviz
19.00	Teden
20.00	Dnevnik
20.20	Telesport
21.05	Svaki, svakinje, francoski film
22.55	Umetniki naivci iz Erdeljskega: Istvan Török

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88,5; 90,0; 91,8; 92,9; 94,1; 96,4; MHz; 16,00 SV 918 KHz)

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00 Poročila: 19.00 Dnevnik; 6.50 Duhovna misel; 7.00 Kronika, vreme; 8.05 Veseli tobogan; 9.05 Pomnjenja; 10.00 Maša; 11.05 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 12.05 Na današnji dan; 13.10 Obvestila in osmrtnice; 13.20 Za naše kmetovalce; 14.15 Poslušalci čestitajo; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.45 Poslušalci čestitajo; 17.30 Naš gost; 18.00 Nedeljska reportaža; 18.30 Zborovsko petje; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 23.05 Literarni nočturno; 23.15 Nočni program

svečen Pirandellu; 19.40 Nedelja na športnih igriščih; 20.00 Nočni program.

R. Glas Ljubljane

9.15, 11.15, 12.15, 15.15, 17.15 Poročila; 7.00 Otroški program; 10.45 Vreme; 10.30 Horoskop; 12.00 Duhovna misel; 13.00 Reportaža; 13.55 Pasji radio; 14.00 Lestvica za MTV; 15.00 Vodenilni program; 17.25 Vreme; 18.15 Hollywood; 19.00 American Top 40; 22.15 Jazz; 1.00 Glasba preko satelita.

Radio Kranj

8.00 Dobro jutro; 10.00 Dežela kranjska - Goinik; 11.00 Po domače na kranjskem radiu; 12.00 Mali ogledi; 12.40 Kmetijska oddaja; 13.00 Med praznovanci; 17.20 Točke, metri, sekunde; 18.20 Kino kviz.

Radio Maribor

9.00, 10.00, 13.00, poročila; 19.00 Dnevnik; 9.05 iz roda v rod; 9.30 Vstopite, prosim; 10.05 Marjanca; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.25 Osmrtnice, obvestila; 11.35 Meh za smeh; 12.00 Mariborski fejtajn; 13.05 Zeleli ste; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleli ste; 18.00 Sport in glasba; 20.00 Nedeljski klepet; 22.00 Zrcalo dneva; 23.15 Nočni program.

Radio Študent

11.00 Vzig; 12.00 Nisam ja odavde; 15.30 Novi režiserji, novi filmi: Zhang Yuan; 17.00 Retrovizor: Na oni strani sankcij; 18.00 Coca Cola is the music live; 19.00 Tribute to R. Johnson Era; 20.00 Zgodovina žensk v Ameriki; 21.00 Oldies Goldies Chart; 23.00 Koncert Sun Ra & His Omniverse Orkestra; 24.00 Radio-satellit.

Radio Trst A

8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00, 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša iz cerkve v Rožanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Mladinski oder: Igra za dedja (Z. Petan, r. M. Soslj); 10.30 Slovenska lahka glasba; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.15 Narodnozabavna glasba; 11.30 Film na ekranih; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Obzorjnik; 12.45 Orkestralna glasba; 13.20 Glasba po želji; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Božanska komedija; Pekl (r. S. Verč, 4. del, pon.); 14.45 Glasba za vse okuse; 15.00 Krovne stvarnosti; 16.00 Sport in glasba; 17.30 Krovne stvarnosti: Z naših prireditev; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Jutrarnji val; 19.00 Morski val (vsakih 14 dni).

Radio Koroska

6.30 - 7.00 Dobro Jutro na Koroskem - Duhovna misel (zpk. Dušan Cesen, Zih-polje); 18.10 - 18.30 Dogodki in odmevi.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

08.00 Awake on the Wild Side; 10.30 Porocila, 11.00 The Big Picture; 14.00 Sport; 15.00 Video, pon.; 18.30 Porocila, 19.00 US Top 20; 21.00 120 Minutes; 23.00 Beavis and Butt-head; 23.30 Heabangers Ball; 02.00 Video; 03.00 Nočni video

SKY ONE

07.00 Hour of Power; 08.00 Fun Factory; 12.00 DJ Kat Show; 13.00 Rokoborba; 15.00 Crazy Like a Fox; 16.00 Vesoljska ladja Galaktika; 17.00 UK Top 40; 19.00 Simpsonovi; 20.00 Deep Space Nine; 21.00 Bloodlines; Murder in the Family, 1. del; 23.00 Hill Street Blues; 00.00 Entertainment This Week

PRO 7

05.00 Serije; 08.35 Ugrabitve zensk v Maroku; 10.35 Bel gospodar Tonge; 13.40 Potovanje okoli sveta, 3. del; 14.40 Otok na bojni ladi; 16.20 Pot na Divji Zahod; 18.30 Matlock; 20.00 Porocila; 20.15 Afriški lev; 22.30 Ceta Pet; 00.30 Special Squad

PREMIERE

08.00 Kremenčkov; 08.50 Manta-Film; 10.20 Potovanje kapitana Fracassa; 13.00 Cetra dimenzija; 14.00 Hokej na ledu; prenos tekme nemške zvezne lige; 17.00 Blood and Sand; 19.00 Kino '93; 20.15 What about Bob?; ameriška komedija; 21.55 Stormy Weather, am. kriminalka; 23.30 Sweethearts, franc. kriminalka

EUROSPORT

08.30 Aerobika; 09.00 Atletika, prenos maratona iz San Sebastiana; 09.50 Sölden: Veleslalom

(Z), prenos 1. teka; 11.30 Maraton iz San Sebastiana; 12.00 Boks, dvoboji profesionalcev; 12.50 Sölden: Veleslalom (Z), prenos 2. teka; 13.45 Umetnostno drsanje; 16.00 Tenis, posn. finala WTA turnirja iz Essna; 19.00 Golf; 21.30 Tenis, ATP magazin

SAT 1

05.20 Nogomet; 06.30 Otroški spored; 08.05 Smešni obraz; 11.00 Primer Gideon; 13.25 Posledeh vsemogočnega; 13.55 Vesoljska ladja Orion; 15.00 Tenis: Turnir v Stockholmu; 17.35 Kopalski mojstri iz Malibuja; 18.20 Kolo sreče; 20.15 Pipekajocce nebo, 3/4 del ital.-franc. nemške nadi; 22.10 Pogovor v stolu

RTL

06.00 Otroški spored; 06.30 Risanke; 10.00 Wonder Woman; 11.00 Vrnitev v preteklost; 12.00 Tropical Heat; 14.30 Disney: Kdo je ukradel dinosavra?; 16.45 Krokodil in Niski konj; 18.45 Porocila; 20.15 Oddaja za sto tisoč mark; 22.40 Pozna oddaja; 23.00 Z jeklenimi pestmi; 02.05 Cml Borter, am. akcijski film

SKY MOVIES PLUS

13.00 Ironclads; 15.00 Knight Rider 2000; 17.00 Body Slam; 19.00 The Man in the Moon; 21.00 Late for Dinner; 23.00 out for Justice

MOVIE CHANNEL

15.00 The Brave Little Toaster; 16.50 The Russia House; 19.00 Ferngully: The Last Rainforest; 21.00 Basic Instinct; 00.10 Puppet Master

TV SLOVENIJA 2 20.45

NOČ MAMA, ameriški barvni film, 1986

Film se začne z izjavo hčerke o njeni nepreklicni odločitvi, da bo ta napravila samomor. Njena mati je ob hčerki izpolnila šokirana, nato pa ji noče verjeti, saj se hčerka vede normalno, opravlja svoja vsakdanja opravila, ki pa se izkažejo kot opravila zaokrožanja, dokančanje nečesa, in ko bodo končana, bo lahko storjeno tudi poslednje dejanje. Ko mati sprevidi, da gre zares, skuša hčerko pregovoriti. Njene besede so besede ljubezni matere do otroka, s svojimi argumenti pa razkrivajo ozadje življenja tako matere kot hčerke, v skrajnosti pa izražajo obupni strah pred osamljenostjo po hčerki smrti. Odlični in prepričljivi v svojih vlogah nastopata: Sissy Spacek in Ann Bancroft.

TV SLOVENIJA 2 21.30

PREZIVETJE V AVSTRALSKI DIVJINI, Obala, 15. del

V zadnji oddaji les peš raziskuje osupljivo vzhodno obalo lalotoka Cape York. Na poti odkrije veliko zanimivost, ki so jo vidi konji, edina možnost potovanja na Zahod. Da bi kaze premagovali nevarnosti, so se povezovali v karavane. Igrajo: Kirk Douglas, Robert Mitchum (na sliki), Richard Widmark...

RAI 3 16.30

LACOMBE LUCIEN, francoski film, 1973

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA
CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
V torek, 2., in v ponedeljek, 8. novembra, ob 20. uri OB LETU OSOREJ (SD, 700 SIT).
V torek, 9. novembra, ob 20. uri P. Shaffer: LETICIJA IN LUSTREK (SD, 600 SIT).
DRAMA SNG, tel. 061/ 221-511
V petek 5. novembra, ob 19.30 D. Jovanovic: ANTIGONA, za abonma petek (parter), izven in konto. Prosimo, da ne zamujate na predstavo, ker po začetku vstop v dvorano ni več mogoč!
V soboto, 6. novembra, ob 19.30 I. Cankar: ZA NARODOV BLAGOR, za izven in konto.
MALA DRAMA
V sredo, 3., in v četrtek, 4. novembra, ob 20. uri W. Allen: ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM, za izven in konto.
V petek, 5. novembra, ob 20. uri I. Cankar: PISMA ANI, za izven in konto.
OPERA, tel.: 331-950
V četrtek, 4. novembra, ob 19. uri Verdi: RIGOLETTO, za izven in konto.
V petek, 5. novembra, ob 16.30 G. Verdi: FALSTAFF, za red petek.
V soboto, 6. novembra, ob 19. uri Puccini: TOSCA.
MESTNO GLEDALIŠČE, tel. 061/ 210-852
V sredo, 3. novembra, ob 19.30 M. Camoletti: PRIDI GOLA NA VECERJO, predpremi- ra za abonma studentski B. Predstava bo se v četrtek, ob isti uri za abon- ma četrtek in v petek, 5. novembra, za izven. Vstopnice so že v prodaji.
KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
KULTURNI DOM
V petek, 5. novembra, ob 20.30 (abonma red A, E in F) - Gostovanje MGL s predstavo Evalda Flisarja »Kaj pa Leonardo?«
v režiji Dusan Mlakarja.
Ponovitvi v soboto, 6. novembra, ob 20.30 (abonmared B in E) ter v nedeljo, 7. novem- bra, ob 16. uri (abonma red C).
Nadaljuje se prodaja abonmajev vsak delav- nik od 10. do 14. ure in eno uro pred začetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma, Ul. Petronio 4 (tel. 632664).
VERDI - DVORANA TRIPCOVICH
Jesenska simfonična sezona - Ludwig van Beethoven
Danes, 31. t.m., ob 18. uri (red B) koncert za klavir in orkester v izvedbi orkestra in zbora gledališča Verdi. Vodi dirigent Lj. Jia. Solisti Giorgia Tommasi - Koncert st. 1 Ostali soli- sti za Simfonijo st. 9 - Francesca Pedaci, Hel- ga Müller Molinari, Etienne Martin Duprè in Claudio Otelli.
GLEDALIŠČE ROSSETTI
Danes, 31. t.m., ob 16. uri (red II. delja) zadnja ponovitev predstave »L'idiota«, ki jo po romanu F.M. Dostojevskega priredil Furio Bordon. Režija Glauco Mauri. Predsta- va v abonmaju: odrezek st. 1.
V torek, 2. novembra premiera dela Dereka Walcott »Ti-jean e i suoi fratelli«. V glavni vlogi: Remo Gironè in Victoria Zinny. Režija

KOROŠKA

CELOVEC
Mestno gledališče
V torek, 2. novembra, ob 19.30 - Franz Lehár »Die lustige Witwe«
(Vesela vdova).
Ponovitev 4. novembra ob 19.30.

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA
CANKARJEV DOM: FILM ART FEST
4. MEDNARODNI FESTIVAL AVTORSKEGA FILMA:
Danes, 31. oktobra, ob 18.30 v KD KOLEDAR / CALENDAR (Kanada, 1993); ob 21. uri v LD MOJ- STER LUTK / XIMENG RENSHENG (Tajvan, 1993).
V petek, 5. novembra, ob 17. uri PROCES, angle- ski film po Kafkovem romanu (KD, 250 SIT).
V sredo, 3. novembra, ob 20. uri nastopa plesna skupina KARINE SAPORTA: PLES V ZELEZNEM HODNIKU (LD, 500 SIT, dijaki in študentje 300 SIT).
MREZA ZA METELKOVO:
Danes, 31. oktobra, ob 20. uri koncert POLKA BAND (Gala dvorana); ob 20. uri Channel zero vi- deoprojekcija: DOWN BY LAW, sponzor Urad RS za mladino.
MAJLAK
Danes, 31. t.m., se bo v Domu pristaniških delavcev odvijal 8. Festival latinskoameriskega filma, ki ga prireja Združenje za pospeševanje latinskoameriske kulture v Italiji iz Trsta.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
Gledališče Mielà
Se danes, 31. t.m., se bo v Domu pristaniških delavcev odvijal 8. Festival latinskoameriskega filma, ki ga prireja Združenje za pospeševanje latinskoameriske kulture v Italiji iz Trsta.

ZA NAJMLAJŠE

SLOVENIJA

LJUBLJANA
LUTKOVNO GLEDALIŠČE
LJUBLJANA, tel: 061/ 314-962
V torek, 2. novembra, ob 16.30 Jan Malik: ZOGICA MAROGICA. Razprodana!
Predstava bo se v sredo, 3. novembra, ob 16.30 in ob 18. uri in v četrtek, 4. novembra, ob 11., 16.30 in 18. uri.

MARIBOR
LUTKOVNO GLEDALIŠČE,
tel. 062/ 26-748
V torek, 3. oktobra, ob 11. uri Jozica Ros: UGANKE ZANKE, za izven. Predstava bo se v torek, 2. novembra, ob 11. uri za izven.
V nedeljo, 7. novembra, ob 11. uri Levstik-No- vak: KDO JE NAPRAVIL VIDKU SRAJČICO.

V četrtek, 4. novembra, ob 20. uri Miro Ga- vran: MOŽ MOJE ZENE.

CELJE
SLOVENSKO LJUDSKO
GLEDALIŠČE, tel.: 063/ 25-332
V nedeljo, 7. novembra, ob 16. uri Bogomir Veras: ZELENÁ KAPICA, krstna uprizoritev mladinske predstave.

KRANJ
PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ,
tel.: 064/ 222-681, 222-701
V sredo, 3. novembra, ob 19.30, Igor Torkar: REVIZOR 93, za abonma zeleni, izven in konto. Predstava bo se v četrtek, 4. novem- bra, ob isti uri, za abonma četrtek, izven in konto in v petek, 5. novembra, za abonma petek II, izven in konto.

MARIBOR
DRAMA, tel. 062/ 221-206
V sredo, 3., v četrtek, 4., in v petek, 5. no- vembra, ob 20. uri M. Vezovisek: JERMANOVO SEME, Muzikalicno in dra- matično društvo Bratje Marx v Minoritski cerkvi, za abonente in izven.
V četrtek, 11. novembra, ob 19.30 Aishil: ORESTEJA, premiera, za red premierski in izven.

NOVA GORICA
PRIMORSKO DRAMSKO
GLEDALIŠČE
V četrtek, 4. novembra, ob 20. uri A. A. Ro- zman: TARTIF, za red premiera in red nede- lja. Predstava bo se v petek, 5. novembra, ob isti uri za red petek in v soboto, 6. novembra, za red sobota in sobota-A.

Sylvano Nussotti. V abonmaju odrezek st. 2G (rumeno-alternativna) red premiere. Popust za abonente. Predprodaja in rezervacija Gledališče Rossetti (tel. 54331), osrednja blagaj- na (tel. 630063).
V torek, 2. novembra bo ob 18. uri srečanje s Sylvano Bussotti, Remom Gironajem in Vic- torio Zinny. Vstop prost.
Vpisovanje novih abonmajev in potrditev starih pri blagajni gledališča Rossetti (ob de- lavnikih 8.30-10.00, 16.00-19.30) in v Pasazi Protti (ob delavnikih 9.00-12.30, 15.30- 19.00, ob praznikih in nedeljah 9.00-12.30).

GLEDALIŠČE CRISTALLO - LA CON- TRADA
Danes, 31. t.m., ob 16.30 ponovitev predsta- ve Carpinterija in Faragune »Pronto, ma- ma?«, v izvedbi gledališke skupine La Con- trada. Režija Francesco Macedonio, glasha Livio Cecchelin.

GORICA
KATOLIŠKI DOM
V ponedeljek, 8. novembra, ob 20.30 (abon- ma red A) gostovanje Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta s predstavo Alojza Rebule »Operacija Timava«
v režiji Maria Ursica. Ponovitev v torek, 9. novembra, ob 20.30 (abonma red B).
Vpisovanje abonentov vsak delavnik od 10. do 12. ure in od 17. do 19. ure, ob sobotah od 10. do 12. ure pri blagajni Kulturnega do- ma, Gorica, Ul. Brass 20, tel. 33288.

RADIŠE
Kulturni dom
Danes ob 20.00 - Nadaljevalni plesni tečaj. Vodi dipl. plesni učitelj G. Kristof.

Za pomoč se zahvaljujejo podjetju Cetis iz Med- vod.
V ponedeljek, 1. novembra, ob 20. uri Channel ze- ro videoprojekcija: THE ROCKY HORROR PICTU- RE SHOW, sponzor Urad RS za mladino; ob 21.30 1001 noc dr. MANCA KOSIR: pogovor o smrti.
Za pomoč se zahvaljujejo servisu fotokopirnih strojev Lesjak & Lesnik.
V torek, 2. novembra, ob 20. uri koncert KAPELA LA CHATELLIERE (Gala dvorana); ob 21.30 1001 noc IGOR KRAMBERGER: Otroške in hišne pravljice (Hanger); ob 22. uri Channel zero video- projekcija: PINK FLAMINGOS, sponzor Urad RS za mladino. Za pomoč se zahvaljujejo Vinku Petku, PONI d.o.o.
VELENJE
V petek, 5. novembra, ob 18. uri v knjižnici Vele- nje, predstavitev potopisa BORUTA KORUNA: KACA IN JAGUAR.



V galeriji knjižnice Prežihov Voranc v Ljubljani je na ogled razstava karikatur

ALJANE PRIMOŽIČ

Slovenska časopisna karikatura si je v svoji najlepši, umetniški po- dobi naprtila že devetl kriz. Karikature so si v preteklih desetletjih pridobile prostor tudi na stenah galerij, saj smo vsebinsko in obli- kovno privlačno začeli odkrivati tudi v prenekatem delčku vsakdanje minljivosti: v karikaturi, ilustraciji, plakatu in stripu. Vidno mesto med našimi karikaturisti nedvomno zavzema tudi Aljana Primožič, pa ne samo zato, ker naj bi bila v zgodovini slo- venske karikature potrjena kot doslej edina karikaturistka. Ob vi- dnih likovnih kvalitetah svojih karikatur si zna Aljana ustvarjati pri- ljubljenost tudi z rednimi objavami v Slovenskih novicah in z ob- časnim objavljanim v Kmečkem glasu, Primorskih novicah. Z odzivom v javnosti in svojo dejavnostjo jo je dolgo prekašal le Franco Juri. Odločna in dognana risba ter zgovorni stilizacijski postopki, ki vključujejo tudi črke ali stripovske oblačke, v katere vpisuje tekst, Aljani omogočajo, da z vsako karikaturjo predstavi svoj zlahka prepoznavni slog, ki je tudi po formalni plati hitro dostopen in ra- zumljiv, saj ga morda najbolj karakaterizirata ravno preprostost, in jednatost, a hkrati tudi prepričljivost in učinkovitost predstavlje- nih komičnih situacij in zapletov. Politični karikaturi, ki je zaradi svoje aktualnosti po pravilu tudi najbolj odmevna, Aljana pogosto pridružuje tudi karikature, ki svojo snov zajemajo iz vsakdanjega družabnega, zakonskega in erotičnega življenja. Če se karikaturam od srca nasmejemo, meni karikaturistka, so zadele v polno. Še bolje pa bi bilo, če bi se jim najbolj prirčno nasmejali kar karikiranci sami. Zvesta spremljevalka karikatur - majčkena avtoportretna coprnica tik ob Aljaninem podpisu - pa priča, da se zna karikaturistka pošaliti tudi na svoj račun.

Damir Globočnik

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA
FESTIVAL LJUBLJANA:
V nedeljo, 7. novembra, ob 11. uri v Sloven- ski filharmoniji - cikel nedeljske matineeje: KOMORNI ORKESTER TARTINI; solista Stefania Bellodi - klavir, Pavel Vernikov - vi- olina.
Program: Tartini, Vivaldi, Albinoni, Men- delssohn.
V sredo, 10. novembra, ob 19.30 v Viteški dvorani - cikel mladi virtuoz: JURE MESEC - fagot, PETER ZOLTAN - klavir.
Program: Saint-Saens, Rene, Vivaldi, Gro- vlez.

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
V petek, 5. novembra, ob 20. uri KONCERT SIMFONIKOV RTV SLOVENIJA, zeleni abonma (GD, 600, 500, 400 SIT); ob 20. uri PIAF - koncert za dva igralca. Igrata in poje- ta ALENKA VIDRIH in GOJMR LESNJAČ (SD, 600 SIT).

K4
V ponedeljek, 1. novembra, ob 22. uri VAL- HALA.
Skupina Vahala združuje energijo starih mladih glasbenih ustvarjalcev. Jodi Gazdova, kitara, Sergej Jereb, bas kitara, Uros Ra- kovec, kitara, in Domen Rakovec, sintetiza- tor, skušajo v današnjem zmedenem casu prek sporočila starih mitov, odetih v sodo- ben zvok, posredovati pozitivno glasbeno energijo. Njihovo glasbeno znanje sega od poznavanja stare glasbe, klasične strukture, do novejših glasbenih tokov, od katerih so po zvoku najbližje rockovski glasbi. Vse na- stele elemente spretno povezujejo v skrbno strukturirane instrumentalne skladbe, s pou- dardom na skupni igri, sem in tja pa si dovo- lijo kaksen »solo izlet«. Mitologijo Valhale in skratov, ki se z glasbo borijo proti zlu, je cutiti predvsem v harmonski gradnji posa- meznih skladb ter grajski zvočnosti, ki jo prispeva intenzivni in široki zvok sodobne- ga sintetizatorja. Ta zvočna barva v rockov-

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA
TRIESTE PRIMA - V sredo, 3. novembra, ob 20.30 bo na sporedu »Thierry Miroglio«. Vstop- nice po 6.000 lir so na razpolago pri blagajni Dvorane Tripicovich in uro pred pričetkom v Avdotoriju Muzeja Revoltella.
FESTIVAL TRIO - Danes, 31. t.m., ob 11. uri bo nastopil Trio Florestano. Izvajal bo Schubert, Beethovna in Schumann. Vstopnica 10.000 lir
Prodaja vstopnic pri blagajni Dvorane Tri- piovich: 9-12, 16-18 (ob ponedeljkih zaprti) ali uro pred pričetkom pri blagajni Avdito- rija Muzeja Revoltella.

GLEDALIŠČE ROSSETTI
V torek, 30. novembra, ob 21. uri celovečerni koncert neapeljskega kantavtorja Pina Danie- leja. Predprodaja vstopnic in rezervacije v gledališču Rossetti in pri osrednji blagajni v Pasazi Protti.

MILJE
GLEDALIŠČE VERDI
Sezona Jazz koncertov -1993-94: V petek, 19. novembra.1993 bo nastopil Guido Manusar- di Trio.
Vstopnice so na prodaj v tajnistvu gleda- lišča od ponedeljka do sobote od 10. do 13. ure.

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA
MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE
Na ogled so razstave: Kočevska - Izgubljena kul- turna dediščina kočevskih Nemcev, razstava slik Veljka Tomana Pariskih mostovi in razstava slik iz zbirke likovne kolonije Počitelj - Capljina 1966-85.

MODERNA GALERIJA, Cankarjeva 15
V spodnjih prostorih Moderne galerije je do 2. novembra na ogled razstava fotografij JANETA STRAVSA.

MODERNA GALERIJA - MALA GALERIJA
Razstava španske kiparke CRISTINE IGLESIAS iz ciklusa Velika imena sodobne svetovne umet- nosti je na ogled do 5. decembra.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5
Razstava NEOKONSTRUKTIVISTI 1968-1972 bo na ogled do 7. novembra. Razstava sodi med študijske preglede o dogajanjih v slovenski liko- vni umetnosti ob koncu sedesetih let. Svoja dela razstavljajo DRAGICA CADEZ, DRAGO HRVACKI, TONE LAPAJNE, DUSAN TRŠAR, VINKO TUŠEK in SLAVKO TIHEC.
Pred zaključkom razstave bo v sredo, 3. novem- bra, ob 18. uri v pritličju Mestne galerije okroga miza, na kateri želijo opozoriti na pomen te umetniške skupine in dogajanja v poznih sed- desetih letih. Pogovor bo vodil dr. Stane Bernik, sodelovali pa bodo dr. NACE SUMI, dr. TO- MAZ BREJC, dr. MILCEK KOMELJ, dr. PETER KREČIČ, dr. CENE AVGUSTIN, IGOR ZABEL, BRANE KOVIČ in sodelujoči umetniki.

IDCO
Razstava celostne grafične podobe Petrola je na ogled do 5. novembra. Oblikovanje Metka Daris in Tomaž Perme.
KNJIZNICA PREŽIHOV VORANC, Trzaska 47 a
Razstava karikatur ALJANE PRIMOŽIČ.
JAKOPIČEVA GALERIJA, Slovenska 9
Razstava fotografij BARBARE KLEMENC je na ogled do 7. novembra v Malem salonu.

GRAD FUZINE
Razstava 20 let otroškega pohišta v Sloveniji je na ogled do 10. novembra.
GALERIJA AVLA, Trz republike 2
V galeriji AVLA Ljubljanske banke je do 11. no- vembra na ogled razstava Placilnih sredstev iz obdobja 1941-1945 iz zbirke ZMAGA JE- LINCICA.

GALERIJA COMERCE, Einspielerjeva 6
Razstava slik MILANA VOLOVSKA je na ogled do 5. novembra.
GALERIJA FILIPOV DVOREC
Cankarjevo nabrežje 1
Razstava slikarskih del HERMANA GVARDJANCICA je na ogled do 26. novembra.

GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40
Razstava kipov galerije Ivan Napotnik Sostanj je na ogled do 4. novembra.
GALERIJA KRKA, Dunajska 65
Razstava slik akademske slikarke JASNE SAMARIN je na ogled do 17. novembra.

GALERIJA KOMPAS
Razstava slik akademskega slikarja TODORCE- TA ATANASOVA.
GALERIJA PIC LEK
Razstava gvashev in temper MATJAZA ROLIHA

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST
GALERIJA BASSANESE
Na ogled razstava Michaela Goldberga. Ur- nik: vsak delavnik od 17.00 do 20.00.

ART GALLERY
Se danes, 31. t. m., so na ogled dela slikarjev Augusta Bartolija in Armanda Pizzignacha. Urnik: 10.30-12.30, 17.00-19.30.

GALERIJA CARTESIUS
Do 15. novembra bo na ogled razstava slikarja Lojzeta Spacala. Urnik: ob delav- nikih od 11.00-12.30 ter od 16.30-19.30, ob praznikih od 11.00-13.00.

GLEDALIŠČE MIELA
V spomin na Jamesa Joyceja je na ogled foto- grafska razstava o Dublinu in Trstu na začetku stoletja .

GALERIJA NADIA BASSANESE
Do 16. novembra je na ogled Riccardo Dalis- sija. Na ogled je ob delavnikih od 17. do 20. ure.

TRGOVSKI CENTER IL GIULIA
Do 13. novembra bodo na ogled skulpture in grafike umetnika Ugo Carà.

MUZEJ ŽIDOVSKÉ SKUPNOSTI CARLO IN VERA WAGNER
Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme židovske liturgije. Urnik :ob ne- deljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrtkih od 10. do 13. ure.

KOROŠKA

CELOVEC
MOHORJEVA KNJIGARNA
Na ogled je razstava Jasne Merkl.
SKOFIJSKA REZIDENCA (Mariannengasse 2)
Do 12. novembra je na ogled razstava »Franc Ksaver Salm«. Urnik: 10/17.

GALERIJA ARS TEMPORIS (Herrengasse 14)
Do 4. novembra je na ogled razstava umet- nikov: Svatopluka Kasaly in Jana Poh- ribnjaja.

BOROVLE
Galerija Holzer
Na ogled je razstava 50 koroskih umetnikov.

BELJAK
Galerija Holzer

je na ogled do 15. novembra.
GALERIJA ZDSLJ, Komenskega 8
Razstava likovnih del ZELJKA OPACAKA.
GALERIJA SKUC
Razstava avstrijske umetnice SUSANNE PO- PELKA je na ogled do 7. novembra.
GALERIJA SOU
Do 5. novembra je na ogled razstava dokumen- tarne modne fotografije SIFA 93 SMIRNOFF, PINA KOLADA IN SNOPO v izboru LEONORE MARK.
AJDOVŠČINA
Razstava slik JULIJANA KRAPEZA je na ogled do 14. novembra.

DOMŽALE
LIKOVNO RAZSTAVISČE DOMŽALE
Razstava slikarja in grafika MARJANA VOJSKA je na ogled do 13. novembra.

KRANJ
V galeriji v Presernovi hiši je na ogled razstava del akademskega slikarja VINKA TUSKA.
GALERIJA SENK
Razstava slik slikarja JOZETA TISNIKARJA.

NOVO MESTO
DOLENJSKI MUZEJ, Muzejska 7
Razstava likovnih del FRANZA BERGERJA, GIORGIA CELIBERTIA, ROBERTA PRIMIGA, HUGA WULZA in FRANCA ZELEZNIKA bo na ogled do 28. novembra.

Razstava malega unikata na papirju MINI PRIKX LUCAS 93 je na ogled do 7. novembra.

POSTOJNA
Razstava UMETNISKI PONAREDKI, impresio- nizem in postimpresionizem je na ogled do 14. novembra.

SEŽANA
V kulturnem domu Srečka Kosoveja je do 6. no- vembra na ogled razstava akvarelov ANDREJA KOSICA.

NARODNI MUZEJ

Matjaž Kmecl

Andrej Smole

znameniti Slovenec

igra

Tone Gogala

Režija Dušan Mlakar

Petek, 5. 11. ob 20^h

Petek, 12. 11. ob 17^h

Sobota, 13. 11. ob 20^h

Petek, 26. 11. ob 20^h

Sobota, 27. 11. ob 20^h

Rezervacije: 218 886

Blagajna muzeja



OB SVETOVNEM DNEVU VARČEVANJA

Ljudje še varčujejo

Oblike varčevanja so nekoliko drugačne, bistvo pa je ostalo nespremenjeno

MARKO WALTRITSCH

Se pred dobrim desetletjem, ob svetovnem dnevu varčevanja, smo v časopisnih reklamah in na lepkih v izlozbah bank ali na oglasnih mestih ob cestah videli sliko marljivega dečka, ki daje kovanec v hranilnik. To je bila že kar obvezna slika, ki se je iz leta v leto menjavala le v toliko, da je zanj poskrbel drug likovnik. Reklamne akcije v prid varčevanja že dobro stoletje podpirajo skoro vse države, najbolj pa ga seveda reklamirajo banke, se zlasti tiste, ki imajo opravka z najbolj preprostimi ljudmi. Na varčevanje učitelji navajajo tudi solarje. Prav zaradi tega je bila na prej omenjenih lepkih že kar obvezna slika dečka.

Varčevanje ni bilo in ni tako enostavna stvar. Se zlasti ne v tistih okoljih, v katerih kraljuje veliko pomanjkanje vsega. Kaj bi vendarle ljudje varčevali, saj denarja sploh nimajo niti za preživetje. Prav tako ne moremo govoriti o varčevanju v državah, kjer je inflacija na pohodu. Kaj bi ljudje varčevali n.p. na začetku dvajsetih let v Nemčiji, kjer si za navadno postno znamko moral odšteti 50 milijard mark, ali pa v današnji Srbiji, kjer prav tako operirajo z milijardami in niti ne utegnejo slediti iz ure v uro naraščajoči dinarski inflaciji. In vendar so se ljudje

oprijeli varčevanja tudi v težkih casih, ko je vsega manjkalo. Tudi pri nas, ko so, kljub splošnemu pomanjkanju, v skoro vsaki vasi na Slovenskem - enako je bilo tudi drugod po Evropi - bile ustanovljene posojilnice. Ljudje so si v njih za majhne obresti izposojali denar. Treba pa je bilo denar tudi dobiti. V posojilnico so ga djali varčevalci, ljudje iz iste vasi. V marsikaterem primeru je taka oblika domače solidarnosti marsikaterega človeka resila težav in bede.

Da se se za trenutek zastavimo pri varčevanju lahko morda pove, da so Italijani, tik za Japonci, največji varčevalci na svetu. Poprečno ima vsakdo v Italiji na hranilnih knjižnicah več denarja kot drugod v Evropi. Po svoje je to čudež.

Bankirji tudi danes govorijo o svetovnem dnevu varčevanja. Vendar pa se tokrat ne omejujejo več na spodbujanje za naložbe v navadno hranilno knjižnico. Banke, od največjih pa do najmanjših, svojim klientom danes ponujajo cel niz paketov investicij. Od lastnih hranilnih pisem pa do delnic, ki so kotiane na borzah, tja do državnih vrednostnih papirjev. Ker marsikdo ne zaupa v domači denar, ki ga tudi tukajšnje banke ponujajo investicije v marke, franke, dolarje, v ka-



Emisijski zavod Banca d'Italia je tudi letos na slavnostni seji opozoril na pomen varčevanja (AP)

terokoli valuto, tudi evropske evre.

Banke, tudi slovenske pri nas v Trstu in Gorici, tudi podezelske kmečko-obrtne posojilnice, ki so se do pred kakim desetletjem veljale le kot kraj v katerih si hranil ter si izposojal denar, ti danes ponujajo cel palet servisov, takšnih na katere pred leti niti niti niti. O vsem tem poročamo tudi v našem časopisu, z vsem tem se seveda seznanjeni klienti

bank in posojilnic, med katerimi je, v mislih je vedno naš manjšinski problem, kakih dvatisoč članov.

Od časa do časa najbrž kak član ali delničar bank kot tudi navaden klient podvomijo v uspešnost bančnega sistema, v borzo, državne vrednotnice, v vse to kar, hočeš nočeš prinaša tudi nekaj dobička. V to podvomijo zlasti takrat, kot ti radio ali televizija poročata o padcu vrednosti delnic ali pa ob padcu vrednosti italijanske lire v odnosu do dolarja ali marke. Prežes pa vest takrat ko izveš, da je vrednost tvojih delnic zrasla.

Kljub vsemu temu pa ljudje bankam zaupajo. Prav pred nekaj dnevi smo prav v Primorskem dnevniku poročali o uspehih, dejal bi kar precej velikih

uspehih, slovenskih denarnih zavodov na Trzaskem in Goriskem, ki so lani, v primerjavi z letom prej, svoje poslovanje in tudi dohodke povečali za dobro četrtino. To je znak zaupanja kot tudi znak gospodarskega procvita naših ljudi, pa čeprav je treba tudi povedati, da več pristidimo kot pa porabimo. Varčujemo torej, pa čeprav bi bilo marsikdaj zaželeno, da bi več investirali v razvoj domačega gospodarstva in bi torej tudi na tak način pripomogli k nadaljnji gospodarski rasti naše narodnostne skupnosti. Tudi upravitelji slovenskih bank in posojilnic so se zavedli, da je treba dati večji poudarek razvijanju domačega podjetništva in tudi zaradi tega so povečali svoje ponudbe na tem področju.

Ob ze kar simboličnem dnevu letošnjega varčevanja je kar prav, da se enkrat poudarimo, da so se v sedanjem izrazito ostrem konkurenčnem vzdušju zrasle tudi tukajšnje slovenske banke in posojilnice. Vse to jih bo skoro prisililo, da se oprimejo novih načinov poslovanja in sodelovanja. Tudi v korist skoro dvatisoč članov in delničarjev, ki so v glavnem varčevalci.

STRAN PRIPRAVIL
IN UREDIL



PUBLIEST Srl
Tel. 725877
TRST



KMEČKA
IN OBRTNA
HRANILNICA IN POSOJILNICA
V NABREŽINI



Zadruga
z neomejenim
jamstvom

Tvoja domača banka

Nabrežina 106
Tel. (040) 200186

FARCO s.r.l.
FINE CHEMICALS

34132 TRST
Ul. del Lavatoio 4
Tel. (040) 365424
Tlx: 461012 FARCO I
Fax (040) 363918

PETROKEMIJA
KEMIJA
FARMACEVTIKA
KOZMETIKA

Filiala v Gorici
Ul. Trieste 160
Tel. (0481) 20769

Crescendo

Od leta 1909
uspešno delamo za
vašo rast.
V osemdesetih letih
smo z vami zrastle
tudi mi.



POSOJILNICA OPČINE

Ul. Ricreatorio 2 - Opčine
Trg della Libertà 5 - Trst
Tel. (040) 21491

MOJA BANKA



BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

TRST - ROJAN - DOMJO - ČEDAD

adsGlen

VARČEVANJE
JEANS
VELIKE UGODNOSTI
SAMO ZA
NAJMLAJŠE

JEANS CARD
Banche Popolari del Friuli Venezia Giulia
024 54 0000449
VALIDA DAL 09/93 AL 09/93
ANNA LISA BIANCHI

Banca Agricola Gorizia
Kmečka banka Gorica
čimveč na najbolj enostaven način





KOTALKANJE / SVETOVNO PRVENSTVO V BORDEAUXU

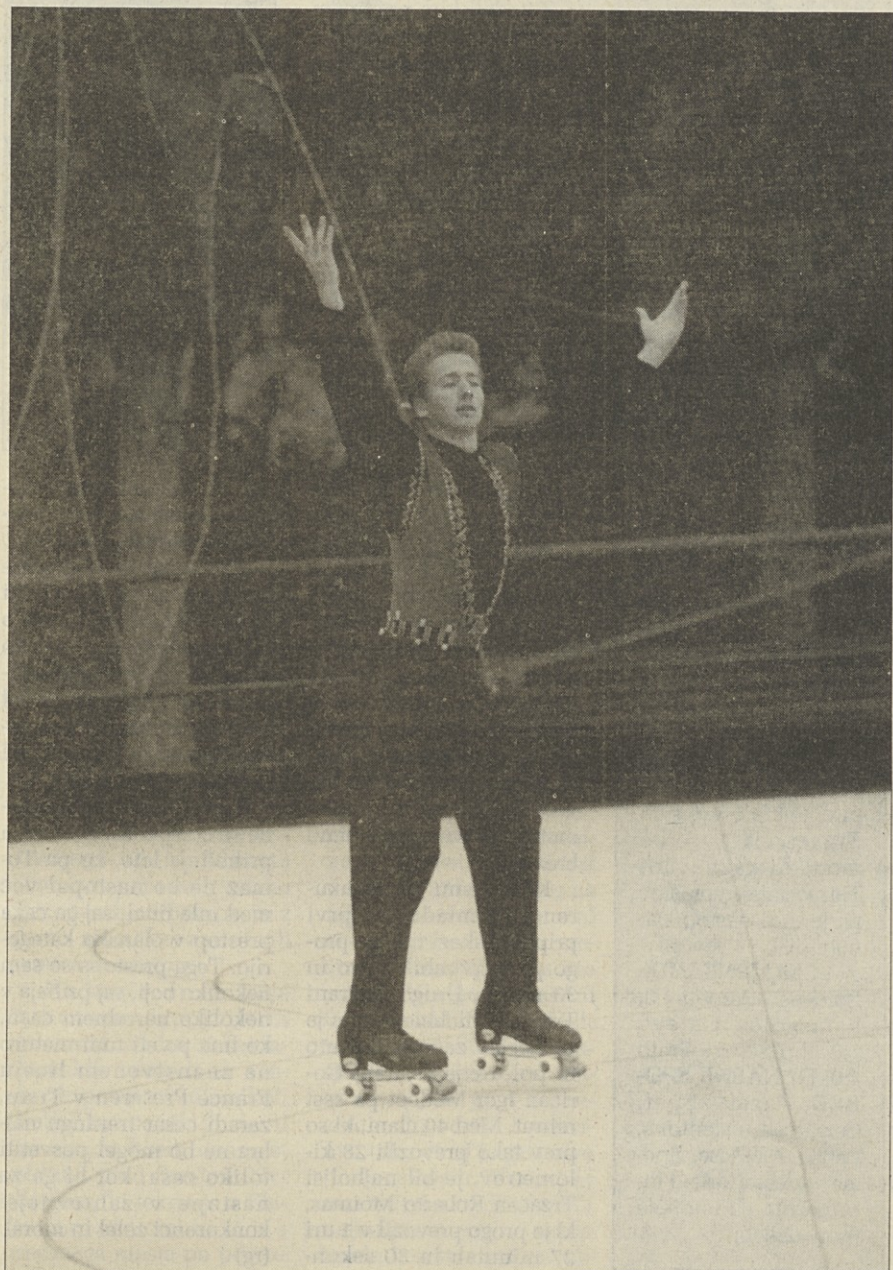
Kokorovec svetovni prvak

V prostem programu je bil Poletov kotalkar četrti, kar mu je prineslo drugi svetovni naslov v karieri

BORDEAUX - Samo Kokorovec je svetovni prvak v kombinaciji! Na svetovnem prvenstvu v kotalkanju v Bordeauxu je Poletov kotalkar včeraj s 4. mestom v prostem programu (in po bronu v obveznih likih) nizu svojih bleščečih uspehov dodal še en svetovni naslov. Ta je najbrž se toliko bolj dragocen, saj je Samo tudi včeraj, po velikem uspehu, potrdil svojo namero, da se poslovi od aktivnega kotalkanja.

Ce se povrtno k včerajšnjemu nastopu, lahko zapisemo, da je Kokorovec dobro izpeljal svoj program, za bronasto kolajno pa mu je zmanjkalo nekoliko bolj realno ocenjevanje sodnikov, ki so bron »politično« dodelili Avstralcu Jasonu Sutcliffeu, čeprav bi bronasto kolajno bolj zaslužil nas kotalkar. Zlato v prostih likih je osvojil Američan Heat Medeiros pred rojakom Ericom Anderssonom in Avstralcem Sutcliffeom. V kombinaciji pa je bil srebrni »azzur« Mauro Mazzoni, bron pa je osvojil Sutcliffe.

V kratkem programu je nas kotalkar osvojil 5. mesto, za konec pa še povejmo, da se je v tekmovalju sportnih parov Trzacan Alessandro D'Agostino skupaj z Barbaro Valente uvrstil na 6. mesto.



Jadran TKB v Caorlah zmagal po podaljšku

Caorle - Jadran TKB 85:89 (39:44, 76:76)
CAORLE: Marcorin, Carli 6 (2:2), Zorzi, Cosini 4 (2:2), Vicentini 23 (12:17), Dalborgo 23 (3:5), Buso 8, Maltecca 4 (0:3), Moschino 17 (1:2), Pasqual, trener Bergamo.

JADRAN TKB: Arena 12 (3:5), Oberdan 4, Cuk 2, Pregarc 22 (3:5), I. Milic, Starc 8, Rebula 15 (1:2), Rauber 26 (4:6), Hmeljak, M. Milic, trener Vatovec.

SODNIKA: Del Fabbro (Tricesimo) in Provini (Videm). PON: Maltecca (30), Cuk (30), Starc (40). TRI TOCKE: Moschino 4, Vicentini 1; Rauber 2, Starc 2, Arena 1, Pregarc 1.

CAORLE - Jadranovci so sinoci v 5. kolu tretjeli-gaskega prvenstva premagali se domače mostvo Caorle in se neprimerno sami vodijo na razpredelnici. Sinocnja zmagala nasih kosarkarjev pa je bila vse prej kot lahka. Dosegli so jo le po enem podaljšku in ko je ze vse kazalo, da bodo jadranovci prvič v tem prvenstvu ostali praznih rok. Ko so se gostitelji ze veselili gotove zmage, saj so 9 sekund pred koncem srečanja vodili za tri točke, je David Pregarc z »bombo« stanje izenčil in tako prislužil svoji ekipi podaljšek.

Tudi v nadaljnjih petih minutah igre se je bil oster boj za vsako zogo, naposled pa so jadranovci le imeli toliko moči in tudi kanček sreče, da so osvojili svojo peto zaporedno zmago.

Samo srečanje se je za naše kosarkarje začelo zelo dobro, saj so v 12. min. vodili že za 16 točk (19:35). Gostitelji pa so strnili vrste in zmanjšali zaostanek na pet točk. V nadaljevanju pa se je v vrstah Jadranove ekipe nekaj zataknilo in se obremenjeni so bili z osebnimi napakami. Nasi kosarkarji so kot pribiti obitali pri 60 točkah, gostitelji pa so začeli pravi juris in celo povedli. Zlasti uspešna sta bila Vicentini in Dalborgo, ki sta bila tudi najboljša strelca domače ekipe. (Kaf)

Brežani so se prvič veselili Dom zanesljiv v podaljšku Sokol in Cicibona izgubila

GORISKA SKUPINA
Breg - Grado 91:84 (46:38)

BREG: Kovacic 13 (2:4), Pavlica 15 (13:17), Corbatti 5, Barini, Kneipp 14 (6:9), Spacal, Malalan 14 (2:2), Bandi, Salvi 26, Savoia 4 (0:2), trener Canciani.

TRI TOCKE: Malalan 2, Corbatti 1, Kovacic 1. IZKLJUCEN Corbatti (31).

Brežani so v 2. kolu tega prvenstva osvojili prvi točki na račun stare, a izkušene ekipe Grada, ki je predvajala zelo trdo kosarko, ki je bila večkrat na »robu dovoljenega«. Sodnika sta pač tako igro dovoljevala, med srečanjem je večkrat prislo tudi do »manjših iskr«. Vse pa se je na srečo dobro izteklo tudi po za-slugi nasih kosarkarjev,

ki so obdržali mirne živce do konca tekme in pokazali dokajšno točnost pri izvajanju prostih metov ter tako tudi povsem zaslužen zmago.

Gostitelji so začeli srečanje zelo zbrano do sredine polcasa, ko so zelo dobro izpeljali osnovne kombinacije proti posamični obrambi gostov. V tem delu sta se zlasti izkazala Dario Kovacic in Igor Malalan. Ob vstopu na igrisce se izkušeni Kneipp in Salvija je našim uspešno izbojevali rahlo prednost, ki so jo ob polcasu zaokrožili na 12 točk.

V nadaljevanju so gostje se bolj »pritisnili« na Bregove organizatorje igre in se ob sredini polcasa nevarno približali domacinom na sami dve točki (62:64). Grado je nadaljeval s trdo obrambo in si tudi prislužil več osebnih napak, tako da so imeli nasi na razpolago kar lepo število prostih metov, ki so jih tudi na srečo uspešno izkoristili.

Za to pomembno zmago je treba pohvaliti vse Bregovo mostvo, ki je igralo zelo postrvovalno in tudi taktično dokaj modro. (Canciani)

Pom - Dom 78:85 (40:39, 71:71)

DOM: Kosuta 35, Silic, Kocjancic 2, Orzan 6, Semolic, Pecanac 10, Bric 2, Battello 10, Zavadlav, Jarc 20

3 TOCKE: Kosuta (2); PON: Kocjancic (24).

Lepo, privlačno in napeto srečanje je bilo izenačeno vse do konca 2. polcasa, o čemer najbolj zgovorno govori podatek, da je samo stiri sekunde pred krajem ekipe locila le točka. V prednosti so bili domaci, vendar so nasi z Dusanom Kosuto, ki je bil uspešen pri metu 1:1, znova vzpostavili ravnotežje. Potrebno je bilo odigrati podaljšek, v katerem pa so domovci pokazali bolj zrelo, preudarnostno kosarko, obramba je delovala brezhibno, a sad vsega tega je bila nova zmaga.

V Domovih vrstah je bil najboljši Kosuta, Jarc se je izkazal v 1. polcasu in pri lovljenju odbitih zog, Vanek Battello pa v obrambi. (Re.P.)

TRZASKA SKUPINA
Sokol Warm - CUS Trst 68:74 (31:28)

SOKOL WARM: Bajc 6 (0:2), Pahor 9 (1:2), Stanissa 2 (0:2), Busan, Paulina 18 (1:2), Pertot 15 (4:4), Devetak 1 (1:2), Starc 13 (2:2), Usaj 4, Tercon, trener Ivo Starc.

TRI TOCKE: Paulina 3, Starc 1. PON: Bajc (40).

Sokolovci niso najbolje pričeli letošnjega promocijskega prvenstva, saj so izgubili proti močnemu Cusu, ki se je letos okrepil. Tekma je bila zelo izenačena, saj ni nobene ekipe uspelo, da bi povedla več kot za pet točk.

Domacini so prvi polcas zaključili z majhno prednostjo, se posebej po za-slugi Pahorja, ki se je dobro boril pod nasprot-nikovim košem.

V drugem polcasu so gostje poosttrili tempo igre in povedli. Dve zaporedni trojki Pauline pa sta spet vzpostavili ravnotežje, ki je trajalo do konca, ko je nasprotnik imel nekaj več športne sreče in pri sebnosti ter pospravil prvi par prvenstvenih točk. Slab odstotek pri metu in pomanjkljiv skok pod lastnim košem sta bila glavni vzrok za poraz. Ta spodrs-ljaj pa naj bo za naše kosarkarje tudi lekcija za prihodnje tekme, ko bodo morali dokazati, da spadajo med favorite, med katere pa moramo sedaj gotovo vključiti tudi Cus. (Gorazd Bajc)

Cicibona - Ferroviario 75:89 (35:56)

CICIBONA: Pertot 16 (3/11, 0/3, 10/11), Giacomini, Jogan 19 (5/12, 1/5, 6/10), Bajc (0/2, -, -), Cupin 12 (3/4, 0/1, 6/9), Battilana (0/1, -, -), Semen 7 (3/5, -, 1/4), Tom-sic 11 (1/2, 2/5, 3/4), Furlan 10 (5/8, -, -), Volk; trener Kovacic.

Meti za 2 točki: 20/45; Meti za 3 točke: 3/14; PM: 26/38; SON: 24; 3 točke: Tomsic 2, Jogan 1.

Cicibona je pokopala katastrofalen začetek, v katerem so si gostje že do 8. minute pririgali prednost 23:6. Ferroviario je igral zelo dobro, poleg tega pa so bili igralci gostov pri metih izredno natančni. Na drugi strani je imela Cicibona velike težave proti izredno agresivni obrambi Ferroviaria.

Po zelo slabem prvem delu je Cicibona zaigrala boljše in prednost gostov znižala na 12 točk do polovice drugega polcasa. Od takrat dalje je bilo srečanje enakovredno, dve minuti pred koncem pa je prednost Ferroviaria zrasla še na 11 točk. Za preobrat je bilo premalo casa, lahko pa recemo, da je zmaga gostov, ki so se predstavili kot zelo solidna ekipa, zaslužena.

V Ciciboninih vrstah naj omenimo dobro igro Petra Furlana in Vicotija Tom-sica, ki je tudi opravil krstni nastop v tej ekipi. (VJ)

DRŽAVNI KADETI
Menta Più - Bor Radenska 90:92 (39:52)

NARASCAJNIKI
Jadran - Don Bosco B 88:109 (39:52)

TURNIR LIBERTASA
ZA DECKE

Kontovel - Bor 84:51 (45:20)

Libertas - Jadran 98:60 (40:30)

DANASNJI SPORED
9.30: finale za 3. mesto; Bor - Jadran; 11.00: finale za 1. mesto; Libertas - Kontovel.

Obe tekni bosta v »balonu« Nesbeda v Trstu, Vrdska cesta.

ODBOJKA / ZVEZNI POKAL

Imsa Kmečka banka v naslednji fazi

Zmaga Koimpexa - V dež. pokalu naprej Sloga

Imsa Kmečka banka - Ponte Alpi 3:2 (11:15, 15:2, 15:13, 16:17, 15:12)

IMSA KMEČKE BANKA: Feri 11+12, G.L. Populini 11+10, Marchesini 2+1, Stabile 7+9, Lutman 4+6, Buzzinelli 7+1, Princic 0+0, G.C. Populini 0+0, Rigonat 0+0, Florenin, Ursic, Paoletti.

Trajanje setov: 25, 12, 26, 33 in 12 minut; Zgreseni servisi: Imsa Kmečka banka 17, Ponte Alpi 19

Z zmago nad Ponte Alpi so se odbojkarji Imsa Kmečke banke uvrstili v naslednjo fazo pokalnega tekmovanja. Na končni lestvici v skupini imata obe ekipi sicer enako število točk, toda imsovci so v šestih tekmah zgubili set manj od nasprotnikov, kar je bilo na kon-

cu odločilno.

Včerajšnje srečanje je bilo po pričakovanju zelo težko. Nasprotnik je domače namrec ze takoj v začetku spravil v težave s servisom in povedel s 6:3, nato pa je Ales Feri prav tako s servisi stanje izravnal. Nato smo bili prica celi seriji menjav, domači so povedli, v zaključku seta pa so gostje s sedmimi zaporednimi asi s servisom iz skoka dobili set. Drugi set je bil povsem v rokah Standrežcev, zato pa sta bila izredno razburljiva tretji in četrti set. Domaci so sicer v obeh visoko povedli, toda nasprotniki so jih vedno ujeli in celo dohiteli. Po vodstvu z 9:1 v 3. nizu so domaci popustili in gostje so povedli celo s 13:11, vendar je

imsovcem se uspelo osvojiti set. Drugace pa je bilo v 4. nizu, ko domacim niti vodstvo z 12:5 in 14:9 ni bilo dovolj za zmago. O zmagovalcu je torej odločil tie break, ki je potekal v znamenju izenačenosti, čeprav so bili igralci Imsa Kmečke banke stalno v vodstvu. Pri stanju 13:11 za domace pa so za konec poskrbeli gostje sami. Najprej so napravili napako, nato zmanjšali stanje na 14:12, v zadnjem napadu pa se je njihov napad koncal izven igrisca.

A&D
ZENSKE

Tarcento - Koimpex 1:3 (4:15, 12:15, 15:4, 10:15); Bor Tombolini - Kennedy 2:3.

DEZELNI POKAL

Sloga v finalu
Prata - Sloga 1:3 (15:5, 4:15, 9:15, 15:17)

SLOGA: Bozic, Gisolla, Cac, Delise, Jercog, Kralj, Sgubin, Strajn.

Odbojkarji Sloge so se z zmago v Prati uvrstili v finalni del deželne pokala. Za to sta jim sicer zadostovala ze dva seta (doma so zmagali s 3:1), ki so ju po izgubljenem prvem setu (po katastrofalni igri) tudi z lahkoto osvojili. V četrtem setu, ki je bil nato samo se formalnost, so slogasi razumljivo popustili, na koncu pa se nasli dovolj moči za zmago nad nasprotnikom, s katerim bido merili tudi v bližnjem prvenstvu C2 lige. Finalni del deželne pokala bo spomlad.

ZENSKE

Cordenons - Kmečka banka 3:0 (15:3, 15:13, 15:10)

NOGOMET / V MLADINSKIH PRVENSTVIH

Sovodnje in Primorje izvrstno Juventina preveč »odprto«

Obe postavi Zarje uspešni, tesen poraz Bregovih cicibanov

DEŽELNI MLADINCI
Juventina - Ronchi 2:4 (0:3)

STRELEC za Juventino: Peter Gergolet (2)

JUVENTINA: Zanier (v 46' Pavio), Rippa, Makuc, Trampus, Kobal, Gallo, Romano, Curci (v 46' Macuzzi), P. Gergolet, D. Gergolet, Brumatti (na klopi ranci in Ambrosii)

Juventina je igrala prevec odprto, prevec se je zanasala na postavljanje off-sidea, kar je lahko tudi tvegana poteza. To se je izkazalo ob prvem zadetku, medtem ko je drugi padel iz 11-metrovke, pri tretjem pa je slo za napako obrambe. Tekma je bila tako zavozena ze po prvem polcasu, saj je bilo dejansko nemogoce nadoknaditi previsok zaostanek.

Standrežci so sicer takoj po začetku drugega dela igre dosegli gol s Petrom Gergoletom, kaj vec pa jim ni uspelo. Gostje so zatem se enkrat zatresli domaco mrežo, poraz pa je deset minut pred koncem ublrazil strelec prvega gola.

POKRAJINSKI MLADINCI

Muggesana - Zarja Adriaimpex 1:4 (0:2)

STRELEC: Cocevari (2), Jurincich, Vrše

ZARJA ADRIAIMPEX: De Rota, Gregori, Grgic, Rencelj, Dandri, Lipovec, Fasini, Cocevari, Jurincich, Verginella, Vrše

Po dveh zaporednih porazih je bazovska ekipa osvojila novi točki, tokrat proti sicer sibkemu nasprotniku.

Prvi polcas je minil brez kakrsnekoli težave za zarjane, ki pa so v začetku drugega polcasa

nekoliko »zaspali«, tako da so domacini pršli do gola. Gostje so zatem znova poprijeli, vsekoli napadali in visoka zmaga ni bila več v dvomu. V napadu se je zlasti izkazal Vrše, v obrambi pa je bil viden doprinos Dandrija. (dgr)

ZACETNIKI
Zarja Adriaimpex B - Costalunga 2:0 (2:0)

STRELECA: Giraldi in Tomizza

ZARJA ADRIAIMPEX B: Furlan, Pilat, Gregori (Lonzar), Cemjava, Pavletic, Zornada (Emili), Svara, Tomizza, V. Krizmancic, Giraldi (Vidali), I. Krizmancic (Grgic)

Zarjani so zelo dobro pričeli, ofenzivno, in potisnili nasprotnika na njegovo polovico terena. V njihovi igri sicer se manjka povezanosti (vendar je glede tega ze viden napredek), tako da sta tudi oba zadetka padla po osebnih akcijah. V drugem delu tekme je bila razlika med ekipama se bolj očitna, a čeprav so pokazali se boljši nogomet, niso več pršli do gola, bodisi zaradi lastne netočnosti kot tudi zaradi učinkovitejše igre nasprotnika v obrambi.

NARASCAJNIKI

Ponziana - Primorje 1:1 (0:1)

STRELEC za Primorje: Turk

PRIMORJE: Gruden (Gregori), Ban, Miliani (Tence), Bukavec (Ota), Lorenzi, Lovrecic, Braini, Sustersic (Furlani), Kuk, Curman, Turk (Iozza).

Prosečani so v prvem polcasu zaostale tekne 1. kola igrali precej dobro in disciplinirano. Nasprotnik je imel sicer pobudo,

vendar ni bil nevaren v napadu. Rdece-rumeni so domacega vratarja ogrozili s protinapadi in prav v protinapadu so tudi povedli, ko je Turk po podaji Kuka zatresel mrežo. V drugem delu je Primorje sicer nekoliko popustilo, a se je vseeno urejeno branilo in imeli tudi veliko priloznost, da povisa na 2:0, ki pa je niso izkoristili, nato pa so domacini zaradi nepazljivosti obrambe Primorja po strelu s kota izenacili rezultat. (G.H.)

NAJMLAJSI

Sovodnje - Lucinico 5:0 (3:0)

STRELCA za Sovodnje: Florenin (2) in D. Ferletic (3)

SOVODNJE: D. Devetak, Bagon (Nikolic), Morro, Zanier, Pavsic, Jelen (Perna) Cotic (Figelj), M. Devetak, D. Ferletic (Pirat), M. Ferletic, Florenin

Sovodnje so bile vse-skozi v napadu (obrambna vrsta je bila bolj malo zaposlena) in bi lahko zmagale se z večjo razliko, ce se v začetku drugega polcasa ne bi posko-doval Dimitrij Ferletic, gotovo eden najboljših v ekipi: prisel je na pomoč obrambi in ko je skusal zaustaviti nasprotnika, si je zal zlomil desni gledeznj, tako da so ga morali odpeljati v bolnico.

Prav zaradi nezgode, ki je doletela Dimitrija, je morala domaca obramba biti bolj pazljiva in je tudi tvegala, da prejme gol, kar pa se ni zgodilo. (Pavsic)

CICIBANI

Costalunga - Breg 4:3 (2:2)

STRELCA za Breg: Razem, Strajn (2).

BREG: Gregori, Franco, Iozza, Strajn, Baldè, Pauluzzi, Razem, Ota, Scroccaro, Damin.

Ob koncu izenačene in borbene tekme so se mladi Brežani zal morali sprijazniti s tesnim porazom.

Varovanci trenerja Lovrečica pa so pokazali viden napredek v primerjavi s prejšnjimi srečanji, kar dobro obeta pred nadaljnjimi prvenstvenimi nastopi.

»Plavi« so v prvem polcasu celo vodili 2:0, vendar so domacini zaostanek nadoknadili.

V 2. polcasu so Brežani vidno popustili, tako da je nasprotnik dvakrat zatresel njihovo mrežo.

Prav v poslednji minuti je Strajn postavil končni izid neposredno s prostega strela. Pohvalili bi predvsem Gregorija, Strajna in Baldeja. (E.B.)

Primorje - Esperia 5:0 (4:0)

STRELCI za Primorje: Puzzer (2), Milic (2), Kante.

PRIMORJE: Buzzai, Stoka, Kante, Antonini, Pipan, Milic, Puzzer, Rebula.

Z odlično igro so nasi cicibani brez večjih težav visoko premagali trzasko Esperio. Sad te igre so bili štirje zadetki, ki so jih dosegli v prvem delu tekme.

V drugem polcasu so sicer bili se vedno v premoči, očitno pa so se z rezultatom tudi zadovoljili, tako da svojih akcij niso v zadostni meri konkretizirali.

Prav zato so v drugem polcasu samo se enkrat zatresli nasprotnikovo mrežo (Gorazd)

domaci šport

Danes

Nedelja, 31. oktobra 1993
 NOGOMET
 PROMOCIJSKA LIGA
 14.30 v Gonarsu: Gonars - Juventina; 14.30 na Proseku: Primorje - Pro Fiumicello
 1. AMATERSKA LIGA
 14.30 v Vidmu, Ul. Piemonte: Donatello - Zarja; 14.30 v Reani del Roiale (UD): Reanese - Vesna
 2. AMATERSKA LIGA
 14.30 v Castionsu: Castionese - Kras; 14.30 v Trebbah: Primorec - Morsano; 14.30 pri Domju: Domio - Gaja; 14.30 v Sovodnjah: Sovodnje - Capriva
 3. AMATERSKA LIGA
 14.30 v Savogni di Udine: Savognese - Mladost; 14.30 v Gradežu: Grado - Breg; 14.30 v Trstu, Campanelle: S. Giacomo - Dolina.
 NARASCAJNIKI
 10.30 na Proseku: Primorje - Esperia
 ZACETNIKI
 9.30 v Trstu, pri sv. San Sergio: San Sergio - Zarja Adriampex A; 10.30 v Starnzanu: Starnzano - Mladost
 NAJMLAJSI
 10.30 na Opcinah: Opicina - Bor Farco
 NAMIZNI TENIS
 ZENSKA A LIGA
 16.00 v Zgoniku: Kras Adria Caravan - Abbadia Lariana
 3. KATEGORIJA
 9.30 v Trentu: državni turnir 3. kategorije za ženske (Kras)
 KOSARKA
 D LIGA
 17.00 v Briscikih, tel. Ervatti: Bor Radenska - Arte
 KADETI
 11.00 v Ronkah: Acli Ronchi - Kontovel

Jutri

Ponedeljek, 1. novembra 1993
 KOSARKA
 DEZELNI MLADINCI
 18.30 v Briscikih, tel. Ervatti: Jadran - Villesse
 NAMIZNI TENIS
 1. KVALIFIKACIJSKI DEZELNI TURNIR
 8.30 v Zgoniku mladinske kategorijem (nastopa tudi Kras in Bor); 12.00: 3. kategorija moski; 15.00: 3. kategorija ženske (nastopa Kras)

Obvestila

SLOVENSKO PLANINSKO DRUSTVO TRST
 bo počastilo tri padle planince partizane s polozitvijo venca pod spominsko tablo v Glinscici, na kraju, kjer se začena Vertikala. Svečanost bo jutri, 1. novembra, ob 9.30. Zbiranje udeležencev spominske svečanosti ob 9. uri uri na Gorici v Boljuncu.

SD BREG - smučarski odsek

prilaga smučarski tečaj za začetnike na plastični stezi v Nabrezini. Tečaj bo potekal enkrat tedensko po dve uri v mesecu novembru. Vse in formacije in vpisovanje (do 2. novembra) lahko dobite v dolinski občinski telovadnici vsak torek od 21. do 22. ure.

SK DEVIN

organizira zimovanje in silvestrovanje v Sappadi od 26. decembra do 2. januarja. Informacije in prijave na sedzu kluba v Cerovljah vsak torek od 20.30 do 22.30. Pojasnila dobite tudi na tel. 220423 Stojan.

SK DEVIN

obvešča, da so na razpolago se prosta mesta za zimovanje na Kronplazu (Brunico) od 2. januarja do 6. ozioroma 8. januarja. Informacije in prijave na sedzu kluba v Cerovljah vsak torek od 20.30 do 22.30. Pojasnila dobite tudi na tel. 220423 Stojan.

SK DEVIN

obvešča, da bodo smučarski tečaji na plastični stezi v Nabrezini ob torkih in četrtkih od 17.00 do 19.00 ure. Zamudniki se lahko še prijavijo. Za informacije tel. 201207 Gabry ali 220423 Sarah. Zaradi tečaja na plastični stezi v Nabrezini, odpadejočasno kondicijski treningi v Cerovljah.

SK KRAS - odsek za otroško telovadbo

obvešča, da poteka v športno-kulturnem centru v Zgoniku otroška telovadba s sledenim urnikom: sreda od 16.30 do 17.30 mlajša skupina (vrtec) ter od 17.30 do 18.30 starejša skupina (osnovna sola). Zainteresirani se lahko pridružijo.

SK KRAS - odsek za rekreacijo

obvešča, da poteka v športno-kulturnem centru v Zgoniku rekreacija za odrasle in sicer: starejša skupina: torek in petek od 9. do 10. ure, mlajša skupina: torek in četrtek od 21. do 22.30. Pridružite se nam!

SK BRDINA

organizira zimovanje in silvestrovanje v Mariboru. Informacije in vpisovanje na sedzu kluba, Proseka ul. 131 na Opcinah vsak ponedeljek od 18. do 20. ure. Namesto v ponedeljek, 1. novembra bo potekalo vpisovanje v četrtek, 4. novembra vedno od 18. do 20. ure.

SK BRDINA

organizira SEJEM RABLJENE SMUCARSKKE OPREME v Domu Brdina na Opcinah. Sejem bo 12. in 13. novembra od 18. do 21. ure ter 14. novembra od 17. do 21. ure. Zbiranje rabljene smučarske opreme bo 11. novembra od 18. do 20. ure. Na sejmju dobite informacije za zimovanje. Istocasno obveščamo clane, da bodo na razpolago izkaznice FISI.

PLANINSKA SEKCIJA SZ SLOGA in SK DEVIN

vabitaclane in simpatizerje na martinovanje v nedeljo, 7. novembra. Odhod iz Sessljana, ob 10. uri z lastnimi vozili v Gorishka brda. Informacije Stopar 226283 in Skerk 200236.

KOŠARKA / V VNAPREJ ODIGRANI TEKMI A1 LIGE

Stefanel zmagal tudi v Veroni

S tekmo več Tržačani sami na vrhu

Glaxo - Stefanel 81:85 (35:42)

GLAXO: Bonora 21, Torri 6, Boni 4, Dalla Vecchia, Gray 6, Galanda, Frosini 8, Williams 37.

STEFANEL: Bodiroga 21, Gentile 13, Pilutti 4, Fucca 17, De Pol 14, Cattabiani 4, Pol Bodetto 1, Lampley 5, Cantarello 6.

PM: Glaxo 28/37, Stefanel 25/37; METI ZA 3 TOCKE: Glaxo 5/10 (Bonora 0/1, Gray 0/1, Williams 5/8); Stefanel 6/10 (Bodiroga 1/1, Gentile 3/7, Fucca 1/1, De Pol 1/1); 50N: Lampley v 32' (57:69), Gray v 35' (63:71), Boni v 40' (74:81).

Košarkarji Stefanela se tudi iz Verone vračajo z zmago, ki jih je s tekmo več (Buckler igra danes) popeljala na časno prvo mesto. Tržačani so tako v prvenstvu že šest zapored zmagali, s svojo igro pa iz kola v kolo potrjujejo, da so najbrž edini, ki se lahko zoperstavijo Bucklerju na poti do ponovne osvojitve državnega naslova. Stefanel včeraj v Veroni ni blestel, kljub temu pa je večji del imel srečanje trdno v svojih rokah. Po začetni izenačenosti je Stefanel počasi prevzel pobudo, dobil prvi polčas, nato pa v začetku drugega dela nekoliko pojačal ritem in povedel s 14 točkami (65:51). Glaxo je v prvem delu odgovarjal le z Bonoro in Williamsom, ki sta skupaj dosegla 30 od 35 točk, ista igralca pa sta tudi v drugem delu predstavlja edino resno nevarnost za kos Tržačanov.



Pilutti je včeraj solidno opravil svojo nalogo

To je bilo seveda premalo, da bi Glaxo lahko ogrozil vodstvo Stefanela, pri katerem je tokrat precej slabše kot običajno zaigral Lampley. Toda Tržačani so dokazali, da so močni tudi kot ekipa in zato njihova zmaga ni bila niti trenutek vprašljiva. Pri Stefanelu sta bila v prvem delu Fucca in Bodiroga tista, ki sta pokopala upe domaćinov na presenečenje, v drugem polcasu pa jih je dotolkel

se Gentile s tremi trojkami v najbolj pomembnih trenutkih. Pohvalo zaslužita tudi de Pol (4/4 pri metih iz igre in 5/6 v prostih metih) in Pilutti, ki je v drugem delu dobro pokrival Williamsa, ki pa je bil s 37 točkami najboljši strellec tekme.

OSTALI VCERAJSNI IZIDI: Kleenex - Bialelli 99:91, Napoli - Olitalia Siena 72:73 (A2 liga), Recoaro - Reyer 95:77; DANASNI SPORED: Buckler - Caserta, Benetton - Reggiana, Viola - Baker, Burghy - Scavolini.

Triestina danes z izredno nevarnim Comom

Nasprotnik v boju za vrh C-lige

Danasnja tekma med Triestino in Comom predstavlja osrednje srečanje tega kola v C1 ligi, saj imata obe ekipi za cilj napredovanje. Po sedmih kolih imata tudi enako število točk in si delita tretje mesto na lestvici. Triestina mora po prepričljivem porazu s Foggio (0:4) v pokalni tekmi gledalcem nujno »podariti« zmago, s katero bi se se bolj približala vrhu. Toda trener Buffoni je skrajno previden in opozarja, da Triestino po Comu čaka se en izredno neugoden nasprotnik, in sicer vodca Fiorentinola.

Como je mlada ekipa, ki jo vodi bivši reprezentant Tardelli, ki pa pravi, da B liga za zdaj še ni prioriteten cilj ekipe. V vrstah Tržačanov bo manjkali kaznovani Terracciano, vprašljiv pa je tudi nastop Daneluttija.

VCERAJSNI IZIDI: Bologna - Empoli 1:0, Palazzolo - Chievo 1:0, Pro Sesto - Prato 1:0; DANASNI SPORED: Carpi - Spal, Carrarese - Mantova, Lefte - Massese, Spezia - Alessandria; Fiorentinola - Pistoiese (ponedeljek).

GORSKO KOLESARSTVO

Tomaž Legiša z novo zmago končal sezono

Z nedeljskim nastopom v Locniku, ki je veljal kot zadnja preizkušnja za trofejo »My bike«, je končal letosnje tekmovalno sezono v gorskem kolesarstvu član društva Cicli Marc iz Bazovice Tomaž Legiša. Sezono, ki je bila zanj zelo uspešna, je zaključil z zmago na izredno naporni 28 kilometrov dolgi progi v Locniku.

Konkurenca je bila precej dobra, proga pa izredno zahtevna. Ves čas je deževalo in proga, ki je bila že tako razmočena od dolgotrajnega deževja, se je spremenila v blatno reko, po kateri so bili vzponi skoraj nemogoči, spusti pa izredno zahtevni in nevarni. Kot ilustracija razmer, v katerih je potekala dirka, lahko povemo, da je Tomaž Legiša že po prvem krogu zaradi blata pomešanega s peskom povsem obrabil zavore in je drugih 14 kilometrov prevozil praktično brez njih.

Kljub temu je v konkurenci 20 mladincev prvi pripeljal skozi cilj, za progo pa je porabil 1 uro in 33 minut. Drugoplasirani Tržacan Michele Fabris je za Legišo zaostal minuto in pol, tretjeplasirani Gorican Igor Medoet pa šest minut. Med 40 clani, ki so prav tako prevozili 28 kilometrov, je bil najboljši Tržacan Roberto Moimas, ki je progo prevozil v 1 uri 27 minutah in 30 sekun-



Tomaž Legiša je končal sezono z zmago na 28 kilometrov dolgi progi v Locniku.

dah. Povejmo se, da je Tomaž Legiša dosegel absolutno tretji najboljši čas. Za Legišo je torej sezona konec, s tem pa ne tudi konec treningov, ki bodo odslej nekajkrat tedensko obsegali tek, enkrat tedensko se bo s kolesom podal na daljši trening, v programu treninga pa so tudi vaje za krepitev mišic.

Prava tekmovalna sezona se bo spet začela marca prihodnje leto, ko pa Tomaž ne bo nastopal več med mladinci, saj ga čaka prestop v člansko kategorijo. Tega prestopa se sam nekoliko boji, saj prihaja v nekoliko nerodnem času, ko ima poleti tudi maturo na znanstvenem liceju France Prešeren v Trstu, zaradi cesar treningu najbrž ne bo mogel posvetiti toliko časa, kot bi ga za nastope v zahtevnejši konkurenci želel in moral. (rg)

NAMIZNI TENIS

V Zgoniku deželni turnir za uvrstitve na DP

Za mladinske in 3. kategorijo

Vzporedno z državnimi turnirji je tudi mlajšim igralcem dana možnost, da se na državno prvenstvo uvrstijo preko kvalifikacijskih turnirjev na deželni ravni. V športno kulturnem centru v Zgoniku bo tako v organizaciji društev SK Kras, Tripčevih in Chiadino jutri prvi deželni kvalifikacijski turnir za mladinske kategorije in tretjo kategorijo. Ob 8.30 bodo pričeli s tekmovanjem najmlajši, sledile bodo tekme dečkov in deklic, tekmovalna za mladinske kategorije pa se bo zaključila s tekma-mi v kategorijah narasčajnikov in mladincev. Nato bo sledilo tekmovanje v tretji kategoriji s pričetkom ob 12. uri za moske in ob 15. uri za ženske.

Kras bo tako kot v mladinskih kategorijah, kjer bosta nastopila tudi dva predstavnika Bora, tudi v obeh članskih kategorijah zastopan s številnimi igralci in igalkami.

Na turnirju bosta nagrada prva dva uvrščena kluba, prvi štirje igralci bodo prejeli medalje in kar je še važnejše kvalifikacijske točke, ki jih bodo zbirali na starih deželnih turnirjih. Glede na nove predpise o tehnični urejenosti bodo vsi turnirji v zgonski telovadnici. (J.J.)

AMATERSKI NOGOMET / V PROMOCIJSKI LIGI JUVENTINA V GONARSU

Bo Primorje doma le zmagalo?

V 1. AL bo Zarja skušala obdržati nepremagljivost - Neugodno gostovanje za Vesno - V 2. AL bi se Kras zadovoljil s točko - Primorec za 2. mesto - Sovodnje na zmago - Gaja ne sme izgubiti - V 3. AL Breg favorit

PROMOCIJSKA LIGA

Gonars - Juventina
 Po lepem podvigu v prejšnjem kolu, ko je sredi Krmina premagala Cormonese, čaka Juventina danes se eno naporno gostovanje. Standresko mostvo se bo tokrat sprijeli z Gonarsom, ki je doslej v 5 kolih zbral 4 točke. Mostvo iz Gonarsa je predvsem ranljivo v obrambi, saj je doslej prejelo kar 8 zadetkov (največ jih je dobila Ponziana, 10), dokaj učinkovito pa je tudi v napadu (7 zadetkov, kolikor jih je dosegla tudi Juventina).

Standrezi so na četrtkovem turnirju ob odprtju domačega igrišča osvojili prvo mesto in so celo premagali Pro Gorizio. Igralci so v zadovoljivi formi, vzdušje v ekipi je zelo dobro, Juventina pa bo doslej lahko trenirala in igrala na svojem igrišču. Skratka, dani so vsi pogoji za uspešen nastop ne samo danes v Gonarsu, temveč tudi v nadaljevanju tega prvenstva.

Primorje - Pro Fiumicello

Tako pri Primorju kot pri Pro Fiumicellu smo letos zabeležili precej sprememb začeni od novega trenerja Simonettija, ki sedi na precej »vroči« klopi, ce upostevamo, da je lani Fiumicello zamenjal kar tri trenerje. Kljub temu pa je končal prvenstvo na 5. mestu s 30 točkami. Letos je kazalo, da bodo gostje igrali vidno vlogo v tem prvenstvu, vendar so doslej izbojevali le tri neodločene rezultate. Sibko točko imajo v napadu, ki je kot Primorje

doslej dal en sam gol. Se bo današnji dvoboj na Proseku končal brez golov?

Upoštevajoc kočljiv položaj, ki ga imata ekipi na lestvici smo prepričani, da obe ekipi računata na zmago. Neodločen rezultat bi bil seveda bolj po godu gostom kot pa domaćinom, ki bodo morali na igrišče v okrnjeni postavi. Kapetan Savarin, zaradi četrtega opomina ne bo igral, novi nakup Favento se je poškodoval prejšnjo nedeljo, Stoka pa je oblekel vojaško suknjo. Kot vidimo, ima mladi trener Tul precej problemov, kljub temu pa Tul upa, da bo po dveh porazih na domaćih tleh ekipa tokrat zadovoljila svoje navijače.

1. AMATERSKA LIGA

Reanese - Vesna
 Krizani igrajo z ekipo, ki je prejšnjo nedeljo klonila v Bazovici kar s 4:0 in s tem potrdila, da je le senca mostva, ki je lani z 41 osvojenimi točkami pristalo na četrtem mestu. To seveda dokazujejo tudi dosedajši izidi (tri neodločeni rezultati, dva poraza). S tem seveda nočemo reci, da bo Vesna imela lahko nalogo, nasprotno, prav po drugem porazu v Bazovici je pričakovati, da bo Reanese odločno reagal. Tega mnenja je tudi trener Del Fabbro, ki je priznal, da je bil v nedeljo proti Zarji poraz neizbežen, zato pa je prepričan, da bo že proti Vesni ekipa pokazala svoje zmogljivosti.

Za Vesno, ki igra v gosteh bo morda tudi točka dobroslosla, vendar ce

upostevamo dobro razpoloženje, ki vlada v ekipi po treh zaporednih zmagah, Krizanom lahko uspe priti tudi do celotnega izkupicka.

Donatello - Zarja

V začetnem delu prvenstva kaze, da so Bazovci neustavljivi, saj so z lahkoto odpravili vseh pet nasprotnikov, skupno dosledgi 15, prejeli pa en sam gol. Danes gostujejo v Vidmu pri ekipi, ki se je lani za las resila izpada. Voditelj kluba so bili zato aktivni na nogometni borzi in prav zaradi tega so v začetku sezone mnogi pristevali Donatello med kandidate za visoko uvrstitev. Doslej pa Videmčani se niso zmagali, vendar niso niti porazeni zapustili igrišča, saj so izbojevali pet zaporednih neodločenih rezultatov.

Z delitvijo točk bi se tokrat morda zadovoljila tudi Zarja, saj je treba upostevati, da je Donatello prav prejšnjo nedeljo prekrizal račune Bearziju, ki si je delil prvo mesto z Bazovci.

Glede postave Zarje ne bi smelo biti problemov. Trener Bidussi ima na razpolago vse nogometase in prav zaradi tega vlada med navijači Zarje optimizem, čeprav se zavedajo, da naloga tokrat ne bo lahka.

2. AMATERSKA LIGA

Sovodnje - Capriva
 Derbi 6. kola v tej ligi bo gotovo v Sovodnjah, kjer bo domače mostvo gostilo Caprivo. Obe ekipi sta se nepremagani in sta s po 8 točkami na vrhu razpredelnice. Capriva pa ima tekmo manj, saj v nedeljo zaradi



Kapetan Juventine Tabaj (levo) na tekmi s Ponziano (F. KROMA)

slabega vremena srečanja s Fossalonom ni igrala.

Z najemom Dina Persoglie so se Sovodnjenci precej ojačili. Ni pa se gotovo, ce bo bivši Juventinin nogometas danes stopil na igrišče, skoraj verjetno pa bo na rezervni klopi.

V sovođenjskih vrstah pa ne bo igral izključen Spangher. Sovodnjenci so na četrtkovem turnirju v Standrožu zapustili povsem zadovoljiv vtis. Igrali so neodločeno z Juventino in castno izgubili s Pro Gorizio. Prisotni so tudi cestitali predsedniku Gianniju Marsonu, da je sestavil tako močno mostvo, ki je gotovo eden izmed glavnih favoritov za napredovanje v visjo ligo.

Castionese - Kras
 Domacini, ki se lani se

niso najbolj izkazali (8. mesto, 30 točk), tudi v letosnjem prvenstvu najbrž ne bodo igrali vidnejše vloge. Dva poraza, ena zmaga, dva neodločena rezultata o tem jasno pričajo. Enako število točk oziroma enake rezultate pa je dosegel tudi Kras, ki je pred tednom dni celo doma nerodno klonil Romansu. S tem porazom se je seveda položaj Krasovcev na lestvici precej poslabšal in zato je tokrat obvezna vsaj točka, čeprav bo imel trener Dazzara probleme s postavo. Za Padoana in Spazzapana, ki v nedeljo nista igrala se upa, da bosta lahko na igrišču. Gotovo pa bo odsoten branilec Sirotti, ki je bil prejšnjo nedeljo izključen.

Primorec - Morsano
 Trebencem prihaja v goste ekipa, ki si je lani s

tezavo zagotovila obstanek v ligi (13. mesto, 24 točk). Letos pa je odlično začela. Kot Trebenci so zbrali že 7 točk in zgubili so le proti ekipi Teor. Obeta se torej napet boj za točke in zato je res škoda, da Trebenci ne bodo igrali v popolni zasedbi. Pertan je izključen, Benet, Cerchi in Milkovic so poškodovani, Apuzzo pa praznuje komaj opravljeno diplomu na univerzi. Trener Colavecchia bo danes moral poslati na igrišče res improvizirano postavo in zato bi bil gotovo bili zadovoljni tudi s točko, čeprav so navijači računali na zmago s katero bi Primorec ohranil drugo mesto na lestvici.

Domio - Gaja

Nepričakovani nedeljski poraz s Piedimontejem, ki je prišel, ko so že vsi računali na točko, je nekoliko potrl Gajeve. Toda tudi kotirani nasprotnik je pred tednom dni prvič porazen zapustil igrišče. Ekipa Domia, ki je lani končala prvenstvo v tej skupini na solidnem tretjem mestu s 36 osvojenimi točkami, je tudi letos startala na visoko uvrstitev. Vse ji je slo po nactih do nedeljskega poraza s S. Lorenzom. Je bil to le nepričakovan spodrsrlaj, ali pa ekipa nima takega potenciala, kot so napovedovali? To bomo verjetno videli že danes, saj si Gaja ne sme dovoliti tretjega zaporednega poraza. Kar se tiče postav, je pri Domiu izključen Cornacchini, pri Gaji pa je dobil dvonedeljsko prepoved igranja Majcen.

3. AMATERSKA LIGA

Grado - Breg
 Brezani potujejo v Gradez s trdnim namenom, da obdržijo prvo mesto na lestvici. Nasprotnik ne bi smel predstavljati težje ovire za Breg, čeprav Grado letos doma ni se nikomur prepustil točk. Gladko je premagal Servolano in Dolino, v gosteh pa je s tesnim izidom klonil Unionu in v nedeljo kar s 4:0 Stocku. Kot vidimo, so torej v tem srečanju varovanci trenerja Valdevita nesporni favoriti.

S. Giacomo - Dolina

Čeprav se bosta pomerila novina lize, se obeta zanimiva tekma. Tržačani so po treh zaporednih porazih prišli do prve točke prejšnjo nedeljo proti Unionu. Tudi Dolincani so pred tednom dni končno prebili led in osvojili prvo točko. Morala Dolincanov se je zato precej dvignila in zato so tudi navijači precej optimistično razpoloženi pred današnjim srečanjem. (BRUNO RUPLE)

Savognese - Mladost

Po delnem spodrsrlaju doma proti Pulferu (le neodločen izid s 3:3 z grobimi napakami obrambe) čaka danes doberdobsko Mladost dokaj težko gostovanje. Dobrodboci bodo namreč igrali proti Savogneseju, ki je sicer doslej igral s spremeljivo srečo, je pa zelo nevaren posebno na domaćem terenu.

Dobrodboci bodo igrali s popolno postavo, saj je okrevail tudi David Argentin, ki ga na nedeljski tekmi ni bilo (kar se je se kako poznalo ...).



ALPSKO SMUČANJE / ZAČETEK LETOŠNJEGA SVETOVNEGA POKALA

Piccard presenetil vse

Na zmagovalnem odru še Šved Nyberg in Norvežan Aamodt - Tomba odstopil v drugem teku, potem ko je bil po prvi vožnji tretji - Slovenski smučarji skromni - Danes ženski veleslalom

SÖLDEN - Z zmago-slavljem Francka Piccarda se je včeraj na avstrijskem ledeniku Sölden prišel svetovni pokal za alpske smučarje. Franck Piccard je po dvajsetih letih in Henriju Duvillardu prvi Francoz, ki je zmagal v veleslalomu. Devedindvajsetletni Piccard se je po neuspešni lanski sezoni že hotel posloviti od aktivnega tekmovanja, vendar se je nazadnje odločil, da bo tekmoval še deseto leto. Drugo mesto je osvojil Šved Fredrik Nyberg, tretji pa svetovni prvak Kjetil-Andre Aamodt.

V sončnem vremenu in pred velikim številom gledalcev se je prvi s progo spopadel lanski zmagovalec v skupnem seštevku svetovnega pokala Luksemburčan Marc Girardelli. Proga je bila zelo težka, saj je bila postavitev v strmini za marsikatero tekmovalca usodna. Na prehodu iz strmine v ravnilo je bila zahtevna kombinacija vrat, ki so bila odločilna za vožnjo v ravlini. Med favoriti so bili Girardelli, Aamodt in Tomba, vse pa je že v prvem teku navdušil Francoz Franck Piccard, ki je edini dobro opravil s prvo progo in napovedal trd boj za sam vrh. Od slovenskih smučarjev so največ pričakovali od Mitje Kunca, ki pa je na sredini

proge obremenil zgornjo smucko in zdrsnil pod vrata. Gregor Grilc je zamudil vstop v vrata in odstop je bil zanesljiv. Miklavc je bil najbližji uvrstitvi med trideseterico, ki se pomeri v drugem teku, saj je bil 34. Miran Ravtar je v svojem debiju v svetovnem pokalu klonil pred veliko odgovornostjo in bil na koncu uvrščen na 51. mesto. Jovan pa je svoj nastop zaključil že pred startom prvega tekmovalca, saj si je pri ogrevanju poškodoval glezenj.

Na drugi progi, ki jo je postavil trener Alberta Tombe, bivši odlični italijanski smučar Gustavo Thöni, je bila največja ovira za nastopajočo prehod iz sonca v senco in nazaj, pri katerem so bili tekmovalci za trenutek popolnoma zaslepljeni. Drugi tek je gledalcem iz Italije, ki so prisli v velikem številu bodrit svojega idola Alberta Tombo, prinesel veliko razočaranje. Tomba je z levo smucko zadela ob vrata in odstopil.

Na koncu so se zelje Francozov izpolnile in Piccard, ki na veleslalomskih tekmah za svetovni pokal ni bili nikoli boljši kot četrti, je slavil zmago za borih dvanajst stotink pred Švedom Nybergom, ki tekmuje z Elanovimi smučmi in se je s sedmega mesta po prvem



Nyberg, Piccard in Aamodt (od leve) na zmagovalnem odru (Telefoto AP)

teku prebil na drugo mesto, tretji pa je bil Norvežan Kjetil Andre Aamodt. Marc Girardelli, branilec velikega kristalnega globusa, se je moral v svojem 331. nastopu na tekmi za svetovni pokal zadovoljiti s četrtim mestom, domačine pa sta razveselila petouvršenci Günther Mader in Helmut Mayer. Slednji je nastopil v starem kombinzonu, saj so ga v reprezentanci že crtali s seznama, tako da si je priprave placeval sam. V skupni razvrstitvi narodov je bila najboljša Avstrija, saj je imela kar šest tekmoval-

cev med najboljšimi stiri-najstimi. Danes se bodo v veleslalomu pomerila še dekleta. Med njimi bo nastopilo tudi sedem slovenskih smučark, od katerih pričakujemo več kot od fantov.

Izjave:

Frank Piccard: »Ta strmina mi prinaša srečo. Pred šestimi leti sem tu v paralelnem slalomu premagal Tombo. Uspela mi je izredna vrnitev na smučarske proge po lanski neuspešni sezoni.«

Fredrik Nyberg: »Drugi tek se mi je izvrstno posrečil. Dokazal sem, da sem v dobri formi. Raz-

mere na progi so me spominjale na zmago v Mt. Huttu. Drugo mesto na začetku sezone je dobro za moralo.«

Kjetil-Andre Aamodt: »V prvem teku sem nekoliko zamujal pri vstopu v vrata, vendar sem v drugem že vozil bolj agresivno. Se vedno nisem v formi in zato sem s tretjim mestom zadovoljen.«

Marc Girardelli: »V spodnjih delih obeh prog sem izgubil veliko casa. Veleslalom je dolgo nisem odpeljal tako slabo. Danes sem razočaran, vendar si ne delam skrbi glede sezone, kajti zač-

tek sezone mi ne leži. Sploh se ne spomnim, kdaj sem začel tako dobro.«

Günther Mader: »Za začetek ni slabo. Vzdušje je bilo enkratno. Vsi smo bili zmagovalci: tekmovalci, gledalci, podjetja in prireditelji.«

Rezultati: 1. Franck Piccard (Fra) 1:56.32 (prvi tek 58.61, drugi tek 57.71), 2. Fredrik Nyberg (Sve) 1:56.44 (59.80, 56.64), 3. Kjetil Andre Aamodt (Nor) 1:56.56 (59.74, 56.82), 4. Marc Girardelli (Luk) 1:56.58 (59.20, 57.38), 5. Günther Mader (Av) 1:56.98 (59.54, 57.44), 6. Michael von Grünigen (Svi) 1:57.18 (59.65, 57.53), 7. Matteo Belfrond (Ita) 1:57.25 (1:00.07, 57.18), 8. Bernhard Gstrein (Av) 1:57.71 (1:00.40, 57.31), 9. Rainer Salzgeber (Av) 1:57.86 (1:00.55, 57.31), 10. Steve Locher (Svi) 1:57.88 (1:00.27, 57.61), 11. Helmut Mayer (Av) 1:57.91 (59.98, 57.93), 12. Richard Kröll (Av) 1:58.26 (1:00.99, 57.27), 13. Ivan Bormolini (Ita) 1:58.28 (1:00.83, 57.45), 14. Hubert Strolz (Av) 1:59.08 (1:00.95, 58.13), 15. Tobias Bernerssoi (Nem) 1:59.56 (1:01.04, 58.52), 16. Luca Pesando (Ita) 1:59.58 (1:01.24, 58.34), 17. Siegfried Voglreiter (Av) 1:59.67 (1:01.54, 58.13), 18. Ian

Piccard (Fra) 1:59.80 (1:01.53, 58.27), 19. Jan Einar Thorsen (Nor) 1:59.99 (1:01.54, 58.45), 20. Paul Accola (Svi) 2:00.26 (1:01.46, 58.80), 21. Achim Vogt (Lie) 2:00.49 (1:01.25, 59.24), 22. Peter Roth (Nem) 2:00.56 (1:01.47, 59.09), 23. Roberto Spampatti (Ita) 2:00.75 (1:01.62, 59.13), 24. Marcel Sulliger (Svi) 2:01.02 (1:01.54, 59.48), 25. Markus Wasmeier (Nem) 2:02.09 (1:01.86, 59.23), 26. Tobias Hellman (Sve) 2:01.12 (1:01.91, 59.21), 27. Massimo Zucchelli (Ita) 2:01.42 (1:01.91, 59.51).

Skupni vrstni red in veleslalomski razvrstitev v svetovnem pokalu: 1. F. Piccard (Fra) 100, 2. Nyberg (Sve) 80, 3. Aamodt (Nor) 60, 4. Girardelli (Luk) 50, 5. Mader (Av) 45.

Pokal narodov: 1. Avstrija 184, 2. Francija 113, 3. Švedska 85, 4. Švica 84, 5. Italija 83, 6. Norveška 72.

Danes bo na sporedu ženski veleslalom, v katerem naj bi vrh krojile iste smučarke kot lani. Zelo močne bodo Avstrijke, Italijanke največ pričakujejo od Deborah Compagnoni in Morene Galizio, v slovenskem taboru pa ima v veleslalomu največ možnosti za dobro uvrstitev Spela Pretnar.

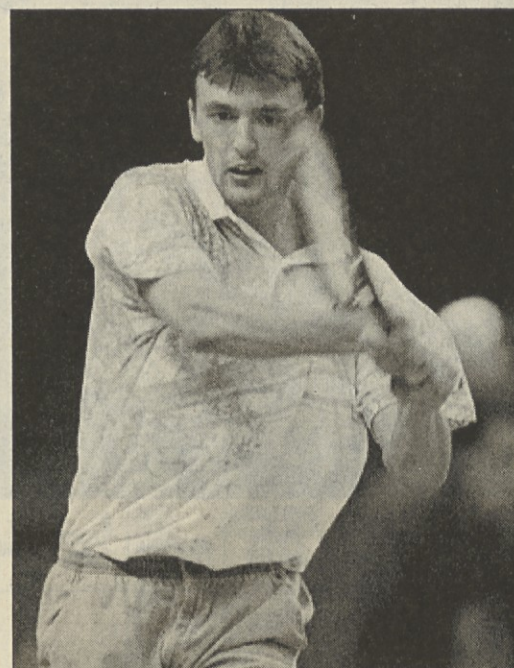
NOVICE

Timman zmagal v dvajseti partiji

DŽAKARTA - Nizozemec Jan Timman je po petih urah zmagal v 20. partiji dvoboja za naslov svetovnega prvaka Mednarodne šahovske federacije (FIDE). Kljub temu, da je Timman igral s črnimi figurami, se je moral Anatolij Karpov po 40. potezi predati. Karpovu, ki vodi z 12:8, za naslov prvaka zadostuje že en sam remi. Naslednja, 21. partija bo jutri.

Stich in Ivanišević v finalu

STOCKHOLM - Finalista moskega teniskega turnirja z nagradnim skladom 1,65 milijona dolarjev v Stockholmu sta četrti nosilec Nemeč Michael Stich in osmi nosilec Hrvat Goran Ivanišević.



nišević (na sliki AP). Lanski zmagovalec Ivanišević je včeraj v 66 minutah gladko s 6:2 in 6:1 premagal Američana Maliva Washingtona. Stich pa je s 6:4 in 7:6 (7:1) premagal olimpijskega zmagovalca Svicarja Marca Rosseta.

Mansell spet doma

LONDON - Predvčerajšnjim je na dirkalnici v Doningtonu prvič po lanski zmagi v Silverstonu na angleskem asfaltu nastopil Nigel Mansell. Njegov nastop na neuradnem treningu pa se je koncal precej klavrnno, saj je dvakrat zletel s ceste, sicer pa postavil sele peti čas. Letošnji prvak formule indy bo danes nastopil na prestižni dirki tihih vozil, na kateri bodo nastopili nekateri britanski zvezdniki tega tekmovanja. Mansell bo vozil 300-konjski ford mondeo. »To bo vse kaj drugega kot formula indy. Prepričan pa sem, da bom z nekaj treninga povsem konkurten. Zelo vznemirljivo pa bo ponovno voziti na domačih tleh,« razlaga brkati Anglež. Od bolj znanih dirkecev bo nastopil še Derek Warwick, voznik Footworka v formuli 1. (S. D.)

Grafova spet trenira

BRÜHL - Stiriindvajset dni po operaciji desne noge je s treningi ponovno začela trenutno prva teniska igalka sveta Nemka Steffi Graf, ki vadi v domačem Brühlu. Oče Peter Graf je povedal, da je Steffi opravila le nekaj lažjih treningov in da mora še okrevati. Zato je vprašljiv njen nastop na turnirju v Philadelphiji, ki se bo začel 9. novembra, zanesljivo pa bo nastopila teden dni pozneje na mastersu v New Yorku.

Ketila Ulvanga so nehali iskati

OSLO - Dva tedna po izginotju Ketila Ulvanga, brata slovitega tekaca na smučeh Vegarda Ulvanga, so reševalne ekipe prenehale s iskanjem pogresanega. V okolici mesta Kirkenes na skrajnem severovzhodu Norveške je pogresanega iskalo okrog 2500 ljudi. Norveška televizija je sporočila, da se je za korak odločila družina Ulvang sama. Tridesetletni Vegard Ulvang, trikratni zmagovalec na olimpijskih igrah v Albertvillu leta 1992 in najboljši član norveški sportnik, je tudi sam sodeloval v akciji. Trinajstega oktobra, ko je izvedel, da brata pogresajo, je takoj odpotoval iz južnotrilskega smučarskega središča Val Senales domov in se pridružil iskalcem.

Nana loseliani iztržila pol točke

MONTE CARLO - V tretji partiji za naslov svetovne šahovske prvakinja sta izzivalka Gruzinka Nana loseliani in Kitajka Xie Jun po treh urah igre in 31 potezah remizirali. Xie Jun ima 2,5 točke, izzivalka pa je osvojila prvo polovico.

Američanke so odstopile

LONDON - Posebnost letošnje regate okoli sveta Whitbread je gotovo U. S. Woman Challenge. Ta jadralnica z izključno žensko posadko, ki je doslej uživala veliko medijsko pozornost, ne bo nastopila v drugi etapi od Punte del Este v Urugvaju do Freemantla v Avstraliji. U.S. Woman Challenge je na cilj prve etape prišla s tridnevno zamudo, bila pa je tudi težje poškodovana. Poleg težav s krmilnim mehanizmom, raztrganih jader, poškodovane jambora in okvare elektronike sta ekipo zaradi nesoglasij zapustili tudi dve ključni jadralki. Zaradi vsega tega, predvsem pa zaradi pomanjkanja denarja, ki bi ga Američanke potrebovale, da bi opravile vse napake, je krmarka Nance Frank ugotovila, da je pametneje odstopiti kot pa trmoglavo nadaljevati nevarno pot po Pacifiku. Frankova neuspeh opravičuje predvsem z dejstvom, da so Američanke zaradi finančnih težav komaj uspele zbrati dovolj denarja za nastop na letošnjem Whitbreadu in se jezi predvsem na ameriške sponzorje, ki raje podpirajo tuje ekipe kot domače tekmovalce. (M. J.)

Presenečenje v Essnu

ESSEN - V polfinalu ženskega teniskega turnirja z nagradnim skladom 375.000 dolarjev je Ukrajinka Natalija Medvedeva presenetljivo s 6:4, 2:6 in 6:4 premagala prvo nosilko Spanko Arantxo Sanchez Vicario.

NOGOMET / ITALIJANSKA A LIGA

Sampdoria - Milan: vstopnice razgrabili

Težave pri Udineseju na gostovanju v Rimu

GENOVA - Uprava Sampdorie je zamudnikom sporočila, naj nikar ne hodijo na stadion: vse vstopnice za tekmo z Milanom so razprodane, na voljo je edino 300 oštevilčenih »foteljčkov«, ki jih bodo dali na razpolago danes. Osrednja tekma kola bo prav na Marassiju, kjer bo domača Sampdoria skusala pripraviti renomanu nasprotniku prvo letošnje neprijetno presenečenje in se bolj utrditi mesto med kandidati za naslov. Zanimanje za srečanje je še toliko večje, ker v vrstah genovske ekipe igra bivši Milanov as Ruud Gullit, ki so ga pri Berlusconijevem moštvu preveč zlahka pustili oditi.

V ospredju današnjega kola bo tudi tekma med Interjem in Parmo, ki je prav tako važna za sam vrh lestvice. Med kandidati za naslov pa bo najlažje nalogo imel Juventus, ki mu Genoa res ne bi smela prekrizati računov. Pri Genoi so si sicer po izločitvi iz italijanskega pokala nekoliko »oddahnili«, saj nimajo igralcev, da bi se lahko merili na več frontah, tako da se bodo lažje posvetili prav prvenstvu in zato bi znali marsikomu prekrizati račune.

Gledalce bi morali zadovoljiti tudi srečanja Cagliari - Torino in Foggia - Cremonese, medtem ko ni pričakovati posebno briljantne igre v Rimu med Lazio in Udinesejem. Pri Videmcanini imajo namreč precej težav s postavo, tako da bo trener Fedele še bolj okrepil obrambno vrsto:

Carnevaleja se boli gleženj, Calorija hrbet, Montalbano in Statuto sta kaznovana. Medtem pa se širijo govorice o možnih okrepitvah. Kaže, da so že dosegli dogovor o odhodu Matteia v Piso, medtem ko naj ne bi dosegli napredka na pogajanjih o nakupu Dell'Anna ter Daleyja, za katerega naj bi pri Aston Villi zahtevali 6 milijard lir.

DANASNJI SPORED (10. kolo; ob 14.30): Cagliari - Torino, Foggia - Cremonese, Inter - Parma (20.30), Juventus - Genoa, Lazio - Udinese, Lecce - Atalanta, Piacenza - Napoli, Reggiana - Roma, Sampdoria - Milan.

VRSTNI RED: Milan in Parma 14, Juventus in Sampdoria 13, Inter 12,

Napoli 11, Torino in Cremonese 10, Lazio 9, Cagliari, Foggia in Roma 8, Piacenza 7, Genoa, Atalanta in Udinese 6, Reggiana 5, Lecce 2.

Italijanska B liga
DANASNJI SPORED (10. kolo; ob 14.30): Ascoli - Palermo, Brescia - Ancona, Cesena - Modena (včeraj, nočna tema), F. Andria - Vicenza, Fiorentina - Pescara, Monza - Acireale, Padova - Cosenza, Pisa - Lucchese, Venezia - Ravenna, Verona - Bari.

VRSTNI RED: Fiorentina 14, Cosenza in Cesena 12, Brescia, Bari, Ancona, Padova in Lucchese 11, F. Andria 10, Venezia in Modena 9, Ascoli, Verona in Acireale 8, Vicenza 7, Ravenna, Pisa in Palermo 6, Monza 5, Pescara 2 (3 točke penalizacije).



Ruud Gullit (št. 4) danes proti bivšim soigralcem

ŠPORTNA RITMIČNA GIMNASTIKA / PRED SVETOVNIM PRVENSTVOM

V Španiji rekordna udeležba

Prvič samostojno tudi Slovenija

Glavni favoritinji Lukjanenko (Belorusija) in Petrova (Bolgarija)

LJUBLJANA - Od 3. do 7. novembra bo v španskem mestu Alicante že 17. svetovno prvenstvo v sportni ritmični gimnastiki. Prizorišče dogajanja bo Centro de Tecnificación de Gimnasia, ki naj bi zagotavljalo po besedah predsednika španske gimnastične zveze Jesusa Orzoca Nestaresa optimalne pogoje za tekmovalke, gledalce in novinarje. Letos bo prvenstvo rekordno po številu držav udeleženk, saj se jih je prijavilo kar 51. Tekmovanje bo potekalo le za članice posamezno, prvič pa se ga bodo udeležile tudi slovenske predstavnice pod svojo zastavo.

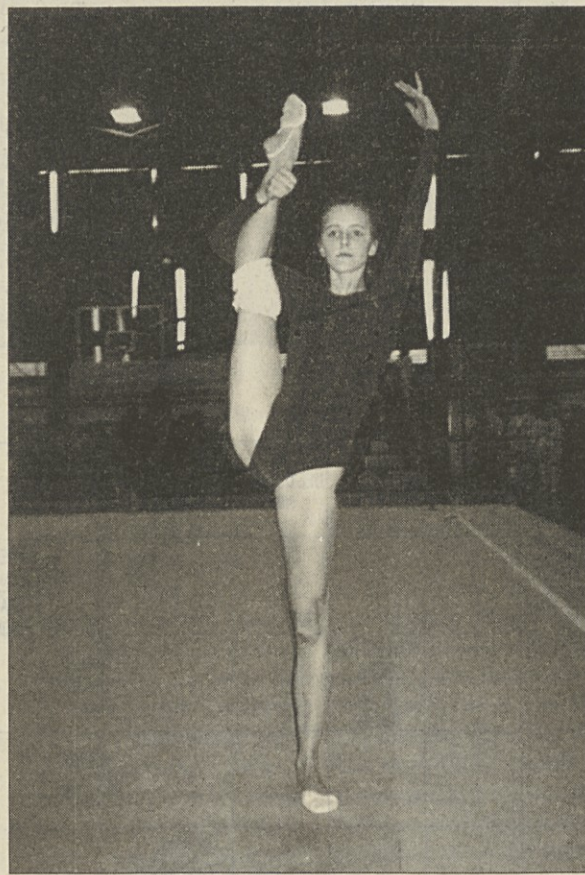
Tokrat bo tekmovalni sistem precej drugačen, saj se bodo države morale predstaviti z vsemi petimi rekviziti - kolebnico, obročem, zogo, kiji in trakom po dvakrat, ekipo pa lahko sestavljajo 3 ali 4 tekmovalke. Doslej so se namreč po tri telovadke predstavile z vsemi štirimi rekviziti, eden pa je vsaki dve leti izpadel in so ga tekmovalke uporabljale pri skupinskih vajah.

Slovenske tekmovalke so se na osnovi treh kvalifikacijskih tekmovanj razvrstile takole: Monika Podpečan se bo kot državna prvakinja potegovala za čim višjo uvrstitev in bo nastopila s štirimi vajami, izpustila bo le kolebnico. Ana Kokalj se bo predstavila z obročem, zogo in kiji, Sandra Žilavec s kolebnico in trakom ter Zala Zaletel samo s kolebnico. Vse bodo nastopile v prvem mnogoboju za razvrstitev ekip, prvih 26 posameznic pa se bo nato potegovalo za posamični naslov najboljšje. Za ekipo mnogoboju bo dal imena osmih najboljših tekmo-

valk s posameznimi rekviziti, ki bodo v nedeljo nastopile v finalih. Slovenske tekmovalke bodo nastopile v zadnji skupini (J) in jim je tako že vnaprej skoraj onemogočen preboj v drugi mnogoboj.

Vodja delegacije bo predsednica strokovnega odbora Branka Vajngerl. Prve dni novembra se bo udeležila tehničnega sestanka za sportno in sportno ritmično gimnastiko, kjer bodo med drugim sestavljali tudi koledar največjih gimnastičnih prireditvev po letu 1997. Sama je zelo zadovoljna, da bo lahko sodelovala na tem zborovanju, saj bi bilo za uveljavitev te mlade sportne vrste pri nas zelo potrebno v prihodnje organizirati kako večje tekmovanje. Kot vodja ekipe bo v Alicante odpotovala selektorica sportne ritmične gimnastike Marjeta Kline-Suzic, ki upa, da bo slovenskim tekmovalkam uspel preboj v višjo skupino, obenem se zaveda, da bodo tekmovalke predvsem orale ledino, veliko manj možnosti pa je, da bi se kateri uspelo prebiti na SP leta 1994 v Parizu. Na prvenstvu bo sodila Vesna Turk, mednarodna sodnica brevit II. stopnje, ki se bo na največjih tekmovanjih prav tako predstavila prvič.

Vrh bodo vsekakor krojile predvsem tekmovalke iz držav bivše SZ in Bolgarije, morda pa bo uspelo poseči v boj za kolajne tudi domačinkam Carolini Pasqual in Carmen Acedo. Najresnejši kandidati za naslov, ki ga je lani v Bruslju osvojila tragično preminula Oksana Kostina, pa sta gotovo 21-letna Larisa Lukjanenko iz Belorusije in nekoliko



Monika Podpečan je najboljša slovenska tekmovalka, vendar tudi ona nima možnosti za višje uvrstitev

mlajša Bolgarka Marija Petrova. Prvo odlikuje predvsem izredna gibljivost ter visoki skoki, medtem ko se Marija ponasa predvsem s tehnično brezhibnimi vajami in hitrimi liki z rekviziti.

Slovenske reprezentantke so pred prvenstvom povedale:

Monika Podpečan: »Na zadnjem tekmovanju v Lahtiju mi je uspelo izvesti ves program brez napak, uvrstila sem se celo v dva finala. Menim, da sem dobro pripravljena in upam, da bom to uspela tudi dokazati.«

Ana Kokalj: »Trenirala sem veliko, kar se je odra-

zilo tudi v visokih ocenah za uspešno izvedene vaje v jesenskem obdobju. Najraje treniram s kiji in s to vajo pričakujem tudi najvišjo uvrstitev.«

Sandra Žilavec: »Moja največja želja je, da bi naredila obe vaji brez napak in tudi težino B iz piruete. Če mi bo to uspelo, bom s seboj zadovoljna ne glede na ocene.«

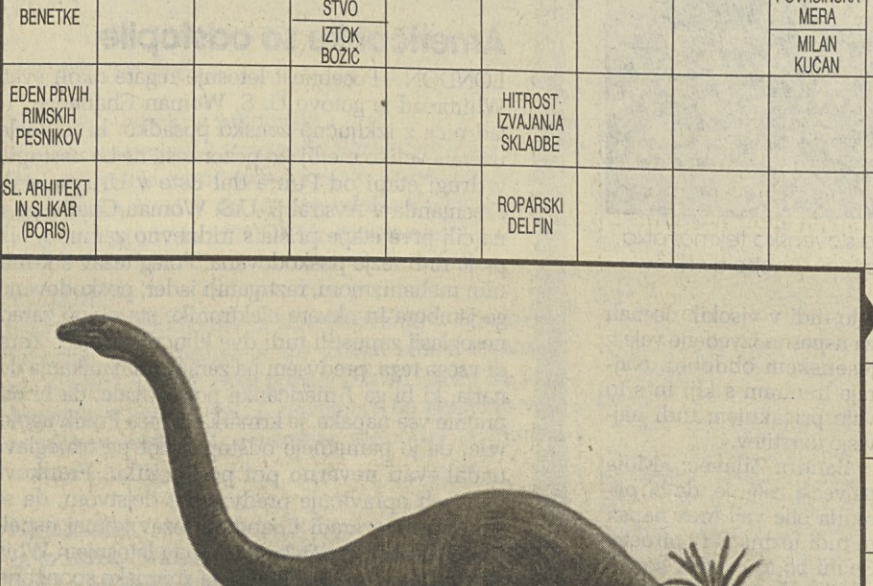
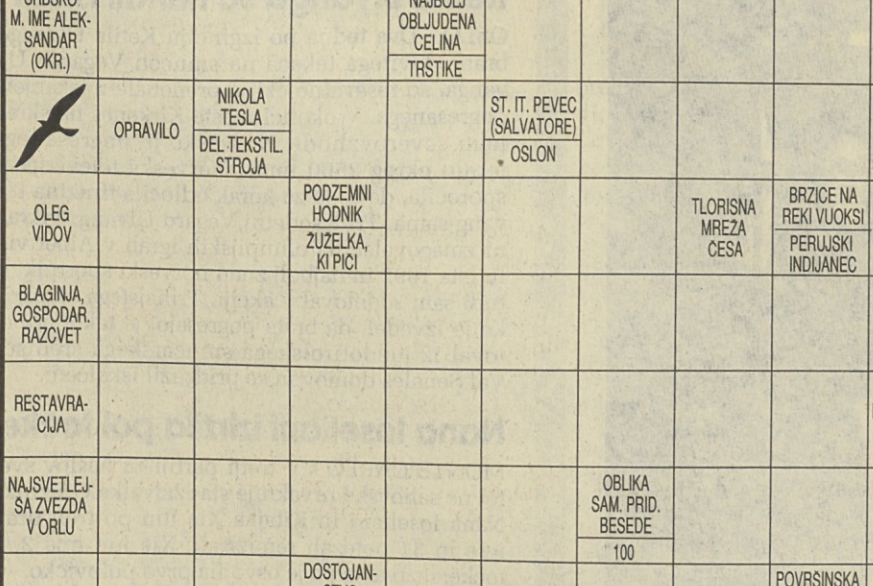
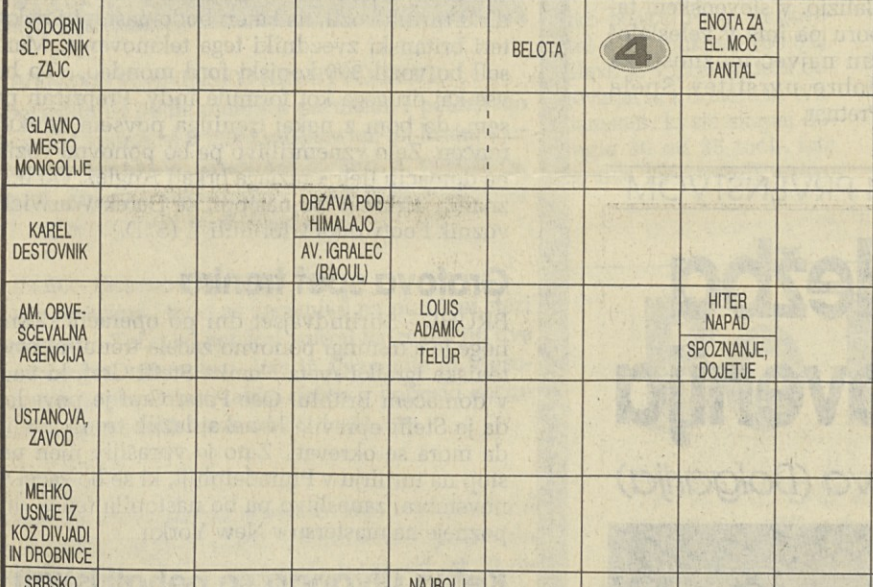
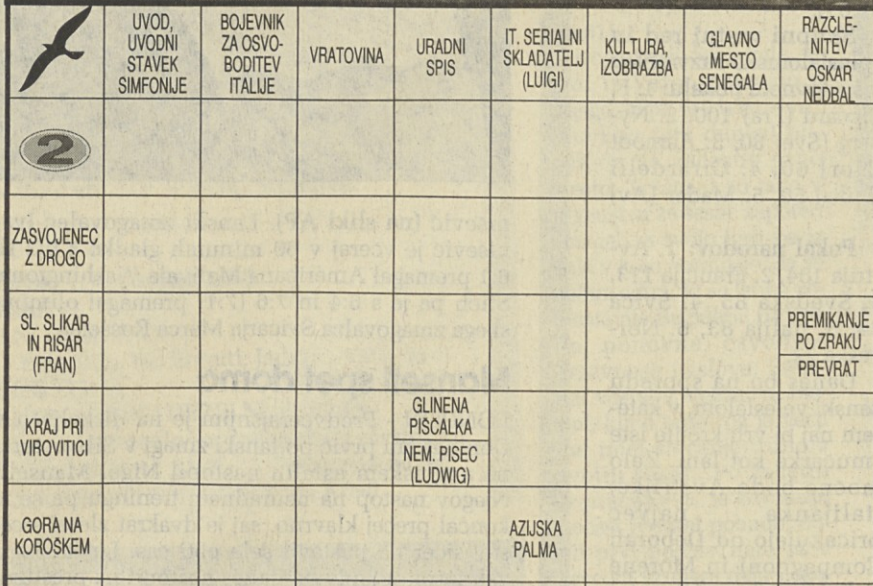
Zala Zaletel: »Zelo sem vesela, da sem se uvrstila v reprezentanco. Vajo s kolebnico na treningih izvajam brez napak. Upam, da bom lahko čim bolj prispevala k dobri uvrstitvi Slovenije.«

SPELA MOHAR



Dinozavri

Cindy Crawford, Iman, Claudia Schiffer, 1 - Bernarda Marovt, 2 - Koo Stark, 3 - Paulina Porizkova



AVTOR: SIMON BIZJAK	ESTONSKI ESTRADNI PEVEC (GEORGIJ)	NAMIZNO PREGRI- NJALO	ITALJANSKA RTV	MOCNO, TRDNO OBJETJE	1	EGIPČANSKI BOG MESECA IN ZVANOSTI	IVAN ROB	TISIN LES	POKRAJINA V Z. SPANJI IN NA PORTU- GALSKEM	VENO TAUFER		GOST NA POROKI	GLAVNI HORMON SCITNE ZLEZE	ETILNI ALKOHOL	VOLAN	PRVI GENER. SEKRETAR ZN (TRYGVE)	TV VODITELJICA IN PEVKA RUPEL	NEKDANJI AVSTRILSKI KANCLER (JULIUS)		
UGOTOVITEV NEODOLZNO- STI NA SODIŠČU											DELAVEC V STEKLARNI									
VOZNIK TRAKTORJA											KOS POHI- STVA ZA RAZSTAVLJ. PREDMETOV									
KRATKO BODALCE S TRIKOTNIM REZILOM							SILVA TRDINA GALJ			SVEDSKO ZIMSKO- SPORTNO SREDIŠČE	SIRIJA Z MEZOPOTA- MIJO									
KITAJ. IN JAP. UTEZNA ENOTA	IVAN NAVTRATIL	VESOLJSKO PLOVILO	EDVARD GRIEG PRELAZA NA VELEBITU			VIŠJA VZPETINA MUSLIMAN. Z. OBLACILO					NEKDANJI SMUČAR SAILER					ANDREJ BUJAL				
											SKONCENTRI- RANOST NA KUPU	DEBELA PALICA DESNJI PRI- TOK VOLGE					VLOZEK, VRIVEK	STARORIM. BOGINJA, JUPITROVA ŽENA	STAREŠA SL. PEVKA PRODNIK	
							VEDA O IMENIH ZDRAVILNA RASTLINA													
	RUSKA CARICA									RESEVALNE SANI				GRSKI MITOLOŠKI LETALEC	MORNARSKA PLUJACA					
	RIM. HISNI BOG									STANE DOLANC					JUD					
BOLGARSKI NOGOMETAS						RODOVITNA POKRAJINA V S. ITALJI														
VRSTA HROSCA						3														
			KOŽNE GUBE, KI PREKRIVAJO ZRKLO					PEVEC LIN- DENBERGH GR. DIDAKT. PESNIK					NACIN, METODA RAZKUŽE- VANJA	KINEMA- TOGRAF SARAJEVO				ANTON LAJOVIC		
			AVSTRUSKI GLEDALSKI REŽISER (LEON)	LOVEC RAKOV IGRA PRI TAROKU						PREDMEST- JE LOS ANGELESA										
		EMILE VERHAEREN			LJUBEZEN DR. ŽIVAGA NADARJE- NOST					REKA SKOZI MÜNCHEN DREVO NA SAMEM						POGANJEK, KLICA				
		ZGANJE V ZADNJI FAZI KUHANJA							EDEN OD STARSEV											
	BREZPRAVNO LJUDSTVO	RIBJI ORGAN STOLETJE, VEK							ZGORNJI NASUTI ROB VINOGRADA (NAREC.)											
RENIJ NOBELOV IZUM			AGAVI PODOBNA RASTLINA					OLGA AVBELJ	STAR SLOVAN											
			DEL MARIBORA						KENJSKI POLITIK (DANILE ARAP)											
			IZDELOVALEC LECTA	NAOCARKA DRŽAVNA BLAGAJNA					REKA NA SKOTSKEM UKINITEV SUZENJSTVA											
		LETEV						REKA NA SEVERU NORVEŠKE												
	JAPONSKO MESTO SZ OD TOKIA	JEZERO NA MEJI MED KANADO IN ZDA				MADŽARSKA POVRŠINSKA MERA	BERILJU		ITALJANSKI NAFTNI KONCERN	ZVEZEK, PISANKA										
		IT. TV VO- DITELJICA (RAFAELLA)					KIS IRANSKA TISKOVNA AGENCIJA													
		EGIPC. BOG																		
						HLOD BRITANSKI GLASBENIK (BRIAN)				NEON NEKD. PRE- KUPEVALEC Z LASMI										
					NEPRIJET- NOST															
					5												IT. MESTO MED TERA- MOM IN PESCARO	VERNOV KAPITAN	AMER. IGRALEC (RICHARD)	AMERIŠKA MERA ZA MLEKO
DEL DUBROV- NIKA	ODLOK, UKAZ (STAR.) MAKEDON. KOLO									SPITAR, ARNAVT										
			PISEC VELI- KANOVIC STAROGR. JUNAK (PETA)			ZA POLTON ZVISANI A				KRAP	NIKARAGOV- SKI VODITELJ (DANIEL)									
		NIZEK ZENSKI GLAS					DELNICAČ	TIBETANSKO GOVEDO JADRANSKI OTOK				SL. PISEC (IVO. »DRAGA MOJA IZA«)								
		HOLMU SPREDNJI DEL			GLASBENI PEDAGOG DARIAN	GRUMOVA LITERARNA JUNAKINJA					NEGATIVEN ION MESTO V SV. SLOVENIJI									
	MORSKI GLAVONOZEC HRV. PEVEC JUSIC					KARLI ARHAR	ŽIVAL, KI DAJE VOLNO		IZRAELSKI JUNAK, KI JE PREMAGAL FILISTEJCE	LAZ OTREBINA						FR. MATE- MATIK IN FILOZOF PASCAL	DIVJA MACKA	SOL ALI ESTER OČETNE KISLINE	STAROIND. RELIGIOZNI SPIŠI	
										PREOKRET										
BREZOV LES										OČKA	MALARIJA LEPOTNA RASTLINA									
OSTER PODALJSEK PLEVE PRI KLASU					KOBALT EGIPČANSKI BOG SONCA			EGIPTOVSKI BOMBAZ				NORVEŠKI SLOVNICAR (IVAR)								
IVO DANEU			KROKAR					PRIPRAV- NISTVO LUDOLFOVO ŠTEVILO				VICENZA PRIMOZ TRUBAR				TOMAZ TERCEK				
			LITJ													KAREL NOVACEK				
ANTICNO IME CELJA						VREDNOSTNI PAPIR					DELAVEC V PESKO- KOPU									
JAPONSKI REŽISER KUROSAVA						SLAP SAVINJA						POKRAJINA OB ZGOR. TOKU SOČE								

JUTRI

Pisalo se je leto
835

Naj prepričljivih ne zali duhov mrtvih

Po starem rimskem koledarju deveti mesec (lat. novem - deveti), po našem koledarju enajsti se začne s praznikom mrtvih - 1. novembrom.

Dan, posvečen spominu vseh svetnikov, so v Rimu poznali že v 7. stoletju. Sprva so se spominjali le mučencev, a njihovo stevilo je že v prvi krščanski dobi tako naraslo, da vsi niso mogli dobiti svojega godovnega dne v letu, zato je Cerkev odločila, da bo en dan v letu posvečen spominu vseh mučnikov, vseh svetnikov in vseh mrtvih. Izbrali so 13. maj, dan, ko je bil stari rimski Panteon posvečen v cerkvi. Ta dan pa je bil zelo neprimeren za tako velik praznik. Mnogi ce vernikov, ki so se tega dne zgrinjale v Rim, so pojedle vse zaloge živeza, ki so ostale od zime, zato je papež Gregor IV. leta 835 za dan mrtvih izbral 1. november. Ta praznik je ostal do danes in z njim ljudska prošnja, naj prepričljivih ne uzalijo duhov mrtvih.

PREBLISK

Ko se spopadejo bogati, so reveži ti-
sti, ki umirajo.

(Sartre)

NUMEROLOGIJA

VERA SEGA

Magični krog dni v mesecu (3)

Vsak dan v mesecu ima svojo numerično vibracijo, od katere je odvisno naše splošno razpoloženje, življenjski ritem, pa tudi samo življenje

Rojeni na enaindvajseti dan

Za vas je najpomembnejše ravnanje med duhovnim in materialnim, vidnim in nevidnim, med zgoraj in spodaj. Že po rojstvu ste nagnjeni k magiji, tajnim naukom, mistiki in okultizmu. V življenju boste imeli številne učitelje, na koncu pa boste našli svojo pot in odkrili nekaj povsem novega v okultizmu. Po svojem tridesetem letu boste spoznali, da je življenje že samo po sebi, če ga na pravi način osmisli-
mo - največja od vseh umetnosti. Verujete v ljubezen, in ta vera vas bo držala pokonci vse življenje, tudi v največjih krizah, prav do konca vašega dolgega in plodnega življenja.

Rojeni na dvaindvajseti dan

Ker se izogibate nena-
dnim spremembam, ste neodločni v intelektualnih in duhovnih sferah. Velike spremembe vas čakajo proti koncu stiri-
desetih let življenja, ko boste uspeli v poslih, vezanih za naravoslovne znanosti. Ne verjame-
mete preveč v nevidne stvari; držite se predvsem tistega, kar vam prinaša materialno bogastvo, čeprav niste mate-
rialist. Vezani ste za

družino in v krogu najbližjih najdete vsestransko radost in toplino.

Rojeni na triindvajseti dan

Z rojstvom ste dolo-
čeni za velike stvari, ve-
like podvige. Veliko truda boste morali vložiti, da boste uresnili svoje zamisli. Življenje ne bo potekalo lahkotno, ime-
li boste precejšnje mate-
rialne težave, vendar boste na koncu vse hu-
do prebrodili. Slava vas čaka med tridesetim in stiri-
desetim letom ži-
vljenja. V tem času bo-
ste imeli več ljubezni, vendar bo ena večja od vseh drugih. Ker ljudje bolj gledajo na zuna-
njost, bodo bolj težko opazili vašo tenkočutno naravo. Privlačijo vas vse lepe in vzvišene stvari, medtem ko o sla-
bih stvareh neradi govo-
rite in se jih izogibate.

Rojeni na stiriindvajseti dan

Svet zabave vas mo-
čno privlači, saj menite, da se v tem svetu pri-
de do izraza vaša prava narava. Radi imate udo-
bno življenje, a materi-
alne okoliščine vam ne dovoljujejo, da bi zapla-
vali v vode hedonizma. Dobro bi se znašli v svetu estrade ali na sceni, kot pevec ali igralec, smisel pa imate tudi za

slikarstvo in poezijo. Pogosto ste vznemirjeni in razdražljivi kar brez tehtnega vzroka; to iz-
haja iz vaše želje po ne-
mogočem. Ne letite pre-
visoko, spustite se na zemljo ter srečo poiščite v majhnih stvareh, v na-
vadnem svetu.

Rojeni na petindvajseti dan

Vase življenje je ve-
čno zasledovanje resni-
ce, čistosti in lepih stvari. Vasa narava je zelo
custvena in podu-
hovljena, ponavadi ste tihi in molčeci, pote-
gnjeni vase, skrivnostni celo za biznje. Potaplja-
te se v globine lastnega bitja in najdete oporo v sebi; najbolj varni ste, ko se znajdete v las-
tnem svetu, kjer vas zle-
pa ne more nič prizade-
ti. Imate bujno domislji-
jo in nagnjenost k ume-
tnosti. Pot, ki ste si jo iz-
brali, ni prav nič lah-
ka; vendar se ne prepu-
scate trenutku in vztraj-
no sledite svojim vzvi-
šenim idealom. Obrnje-
ni ste k mistiki, magiji in okultizmu, verujete v boljši svet in v ljube-
zen, ki vse premaga. Vas veder duh je izvor vašega zdravja in ži-
vljenjske energije.

Rojeni na šestindvajseti dan

Ste energična in vi-

talna oseba, ljubeznivi, pozorni in uvidevni. Nikoli nikogar ne izko-
riscate in z veseljem po-
magate drugim, saj me-
nite, da je bogastvo v dajanju. Radi zagrizete v velike posle in sode-
lujete z drugimi. Vsec so vam naravoslovne znanosti, enako vas pri-
vlacijo tudi tajni nauki, v katerih vidite smisel življenja.

Rojeni na sedemindvajseti dan

Življenje, ki ga vidi-
te, vključujejo številne in različne življenjske izkušnje. Če boste pravi-
lno usmerili svoje moči, boste med tride-
setim in stiri-
desetim letom življenja resili vse materialne težave. Lah-
ko postanete celo uspe-
šni biznismen s pomo-
čjo umetnosti. Ste inte-
lektualna oseba, emoti-
vna, razmišljujoča, sim-
patična in imate veliko moč
imaginacije in vi-
zualizacije, kar vas vodi v svet umetnosti. Pri-
vlacijo vas okultizem in misticizem, tako se lah-
ko razvijete v velikega mojstra teh disciplin. Izogibajte se asketske-
mu načinu življenja, več se gibljite v družbi navadnih ljudi, tistih, ki so pri samem viru ži-
vljenja. Posli, vezani na potovanje, ladje, tele-
grafijo in televizijo vam

lahko prinesejo uspehe.

Rojeni na osemindvajseti dan

Ste samoiniciativni, podjetni, energični, ro-
jen vodja in imate vse kvalitete izjemne ose-
bnosti in duha. Kreati-
vni ste in izvorni, posli pa vam gredo bolje s so-
delovanjem drugih. Ze-
lo ste spretni in stano-
vitni. Imate smisel za kemijo in fiziko kakor tudi za naravoslovne znanosti. Naklonjenost bližnjih lahko izgubite, če boste pretirano sa-
mostojni in samozadostni.

Rojeni na devetindvajseti dan

Magnetična moč, s katero delujete na druge ljudi, je bistvo vaše ose-
bnosti. Tako spontano dosegate uspeh v dru-
žbi kakor tudi v družini. Radi sprejemate so-
delovanje, vendar ta po-
buda izhaja bolj iz glave kot iz srca. Imate priro-
jen instinkt za spozna-
vanje in razumevanje ljudi ter veliko moč percepcije. Usmerjenost je mati življenjske mo-
drosti, zato ne bodite preveč prilagodljivi, pa tudi ne pretirano kruti.

Rojeni na trideseti dan

Vasa narava je nezna, custvena in polna ljube-
zni do bližnjih. Radi

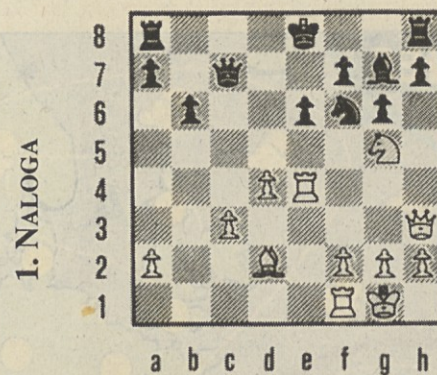
imate umetnost - poezi-
jo, slikarstvo, glasbo. Vezani ste za družino, ste dober življenjski so-
potnik in roditelj. Veli-
ko razumevanja imate za vse, tako da vas nera-
zumevanje lahko resno prizadene. Tisti, ki vas ne poznajo dovolj, vas bodo sodili napacno, saj ne bodo razumeli nekaterih vaših postopkov, ker niste oseba, ki misli bolj s srcem kot z glavno. Ne poslušajte nav-
stev in komentarjev drugih, marveč se obrnite k sebi in svojim bližnjim. Ne razsipajte v prazno svoje krea-
tivne energije in posve-
čajte več pozornosti zdravju.

Rojeni na enaintrideseti dan

Ustvarjalne ideje in znanstva s pravimi lju-
dmi vam lahko prinese-
jo uspeh v družabnem življenju, sodelovanje z ljudmi v stroki pa vam bo prineslo uspeh na materialnem planu. Imate dobro razvito moč presojanja, razliko-
vanja bistvenega od ne-
bistvenega. Vasa vestnost nikoli ne bo ostala nenagrajena. Posvetite se bolj svojim intere-
som; nesebičnost vas včasih pripelje do tega, da preprosto pozabite nase.

(Konec)

ŠAH

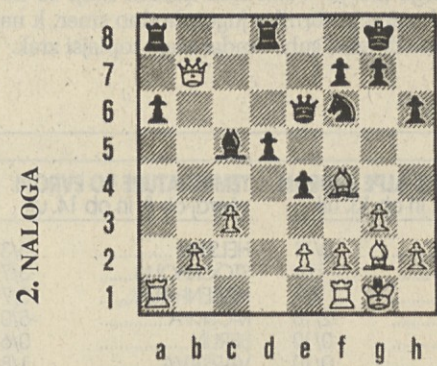


1) Sermek - Osterman / Radovljica 1993

Črni kralj je ostal brez rokade sredi sahovnice, ven-
dar je po napadu na belo trdnjavo črni že razmisli-
jal o zaščiti kralja. Toda Sermek, letosnji državni pr-
vak, ki je na potezi, je črnemu pripravil prelepo kombinacijo, po kateri je nasprotnika prisilil k hitri kapitulaciji!

2) Gostisa - Sermek / Radovljica 1993

Bela dama je sicer vdrla v črni tabor, vendar ji ostale bele figure niso v veliko pomoč. To je v nadalje-
vanju večje izkoristil črni, ki je na potezi. V beli po-
ziciji je odkril slabost v obrambi bele rokade, ki je nepovezana z osamljeno belo damo, in že po nekaj potezih se je beli zaradi materialnih izgub vdala.



Napadna bela trdnjava se ne umika, temveč krene naprej na črno kralja. 1. Te6+! Osterman ne vzame trdnjavo 1...f6+ De6+ De7 3. Tfe1 Tc8 4. Lf4 Sermek je v igro pripeljal se lovca. 4...h6 5. Ld6+ Kg8 6. Sf7! Se zadnja poanta! 6...Kf7:Le7 In črni vs vdi! Resitev naloga 2 Polozaj bele rokade je Sermek razkril s potezo 1...e3! Beli ni želel zamenjave na polju e3 in sibi bi belega ne more vrčati, zato ga črni napade 2...g5 3. Lc7 Td8! In beli se je vdi! Sermek grozi 4...Tg7, na 4. Lf4 pa je po 4...Tb8 bela dama uvožena.

PRIPRAVILA: SILVO KOVAC

JAMAJKA

IGOR FABJAN

Otok sonca in ožganih lic (1)

Mala v družinskem taksiju je vedela za Slovenijo, kot da bi bilo to najbolj običajna rec na svetu. Temnopolti materi je bilo potrebno nekaj več razlage, potem pa se je tudi njej posve-
tilo. Tudi na Jamajki presenetljivo veliko ljudi »pozna« nekdanjo Ju-
goslavijo, seveda po za-
slugi krvave vojne. »Oh, saj je Kingston čisto pri-

jetno mestece«, sta me prepričevali v en glas. »Le določenim prede-
lom se je potrebno izo-
gibati, pa je lahko čisto prijetno. Seveda včasih koga oropajo, pa saj se to dogaja v vseh velikih mestih«, sta me se na-
prej prepričevali. Kljub njunemu trudu sem se vedno nezaupljivo ogle-
daval mestno jedro in si kar oddahnil, ko smo se

znašli pod Beverly Hillsom, kot imenujejo kingstonsko predmestje, po hollywoodskem predmestju filmskih zvezdnikov in milijonarjev. Staro vozilo nerazpo-
znavne znamke se je ustavilo pred kovinsko ograjo, za katero se je v luninem soju bleščala zloščena toyota, ki jo najbrz uporabljajo le ob koncu tedna. Ko je te-

mnopolta voznica začela odklepati ze drugo ograjo, ki je varovala vhod v hišo, je le nemo-
čno dahnila, »v King-
stonu pac nikoli ne veš...«

Otok za romantike

Tropski otok v verigi Velikih Antilov, ki se raztezajo med Severno in Južno Ameriko, se ponasa s strmimi gor-



Otok so prvotni naseljenci imenovali »Dežela gozdov in stoterih rek«

skimi vrhovi, odetimi v večne meglice, ki kot zeleni velikani kipijo proti vedno modremu nebu. Med njimi se za-
jedajo globoke doline, porasle z bujnim rastl-
njem in prepredene s številnimi rekami. Otok so prvotni naseljenci, indijanci Aravaki, ime-
novali Xaymaca, dežela gozdov in stoterih rek. Jamajka je čudovit trop-
ski otok tudi danes, le da sodobne turiste bolj kot bujni pragozd vabijo čudoviti kotički ob mo-
rju. Romantične plaže, predvsem tiste, ki so polne najudobnejšega belega peska, so v naj-
bolj turističnih krajih prepolne ljubiteljev sonca, drugod pa lahko uživate v družbi nekaj zvedavih domaćinov ali pa le v dvoje, pod koko-
sovo palmo, v osamlje-
nem zalivcu.

Na otoku se je na svo-
jem drugem potovanju leta 1494 izkrcal Kristof Kolumb. Prvotni prebi-
valci Aravaki so prislike lepo sprejeli v svojem

raju. Indijanci so se ukvarjali s preprostim poljedelstvom, gojili pa so kasavo, maniok, sladki krompir in tobak. Bili so tudi prvovrstni ribi-
ci, pri čemer so si po-
magali z dolgimi kanuji, izdolbenimi iz dreve-
snih debel. Ko so prišli na otok belci, so živeli Aravaki tako rekoc se v kameni dobi. Stik z Evropejci pa je bil zanje usoden. Na otoku jih je zvelo kaksnih sto tisoč, tako v nekaj desetletjih so prav vsi pomrli, ne-
vajeni suženjstva in te-
žkega dela na planta-
zah, v kar so jih prisilili Spanci. Indijance so po-
gosto mučili in pobijali brez pravega razloga ali pa jih celo zrtvovali v verske namene. Zaradi izkoriščanja je bila njihova umrljivost zelo vi-
soka, mnogi pa so se na-
mesto za suženjstvo raje odločili za samomor.

Ko je zmanjkalo indi-
jancev, so Spanci na otok pripeljali črne su-
znje, katerih potomci danes predstavljajo ve-

cji del prebivalcev Ja-
majke.

Nekoc so tod kraljevali gusarji

V začetku 16. stoletja je eden prvih morskih razbojnikov v Karibskem morju, Giovanni de Verazano, napadel špansko ladjeve, ki se je vracalo iz Latinske Amerike te-
zko otovorjeno z zakladi neprecenljive vrednosti. Novica se je kot blisk razsirila med mornarji na Starem kontinentu in gusarstvo je postalo naj-
bolj priljubljen poklic v Karibskem morju. Za ne-
usmiljenimi roparji je ostajalo samo razdejavanje. Na roparskih pohodih so pokradli vse, kar je di-
šalo po srebru ali zlatu, branilce so mučili in po-
klali, zenske posilili, mesta oziroma ladje pa pogrnali v zrak. Spanci so gusarje na vse pretege preganjali, vendar pa ne preveč uspešno, saj so se ladje roparskih morna-
rjev združevale v prava-
cata ladjeveja.

(se nadaljuje)

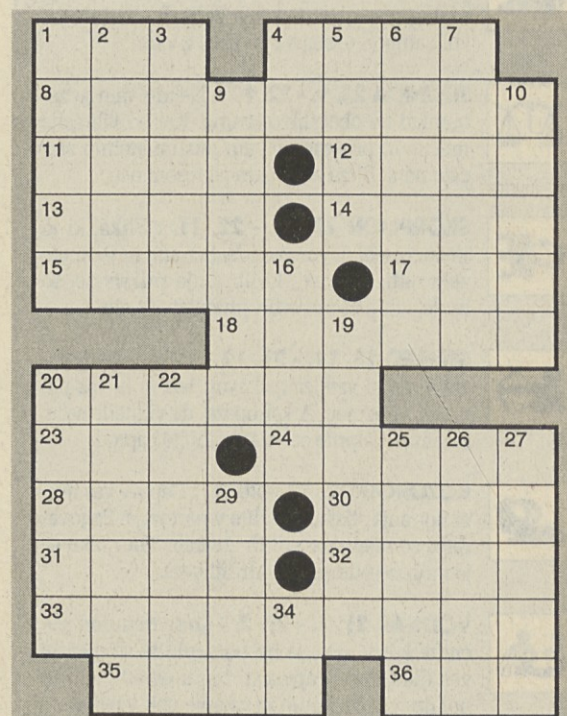
KRIZANKA

Vodoravno:

1. kraljevska igra, 4. ime angleske popevkarice Stansfield, 8. predsednik, 11. ameriška zvezna država z glavnim mestom Columbus, 12. ime ame-
riskega filmskega igralca Sharifa, 13. južnoafriška denarna enota, 14. odprtinica v zidu, 15. kraj pri Domžalah, 17. mesto na Tajskem, 18. dovršni pre-
tekli cas v srbscini, 20. glavno mesto Rusije, 23. ime finskega voznika rallyja Vatanena, 24. vrtna cvetlica, 28. pomožni izrek ali domneva v matemati-
ki, 30. nekdanji jugoslovanski predsednik (Josip Broz), 31. ime ruskega skladatelja Stravinskega, 32. naslov islamskih princen v plemenskih pogla-
varjev, 33. tekmeč, 35. pritok Donave pri Regen-
sburgu, 36. egipčanski bog.

Navpično:

1. urjenje telesnih sposobnosti, 2. mariborski pevec (Karli), 3. eno od imen nekdanjega nemškega nogo-
metasa Rummeniggeja, 4. kemijski znak za litij, 5. ameriški popevkar (Billy), 6. potomci Noetovega si-
na Sema, 7. sladke južni sadež, 9. živalski krog, 10. stavbno krilo, 16. zvezdam ki nenadoma zazari in ugasne, 19. tiskarsko sito, 20. po božje časteno bitje ali predmet, 21. ameriška zvezna država z glavnim mestom Salem, 22. ime članice Moped showa Vodopivceve, 25. elektronska naprava za odtevanje casa, 26. velik gorski vrh, 27. največja arterija pri človeku, 29. Noetova barka, 34. kraj in reka severno od Valjeva v Srbiji.

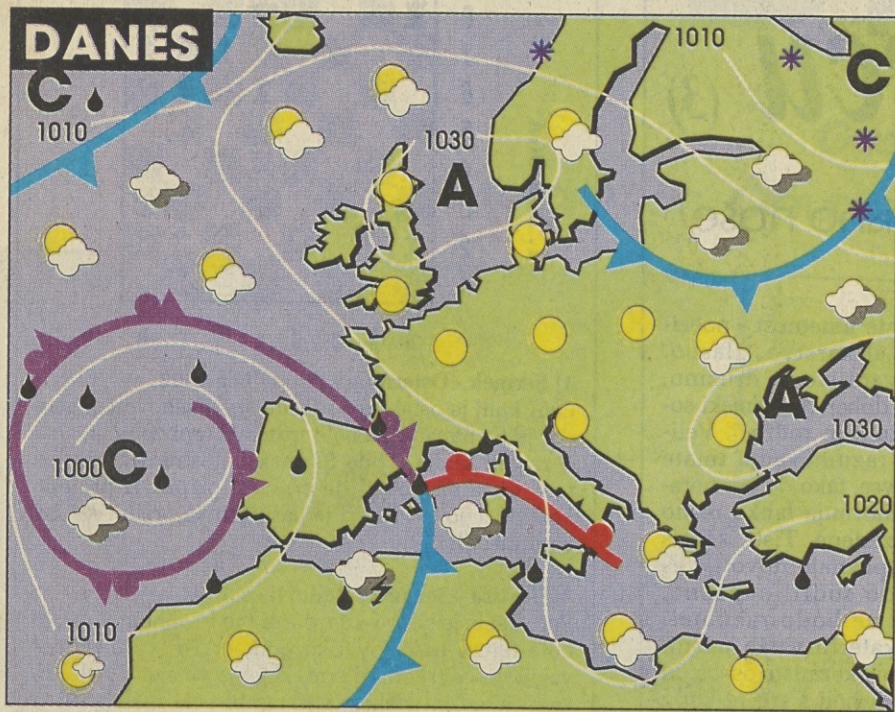


RESITEV
Vodoravno: šah, Lisa, prezident, Ohio, Omar, rand, lina, Izim, Tak, aorist, Moskva, Art, astra, lema, Ti-
to, Igor, emir, konkurent, Naab, Raa.



Brzice sredi tropskega zelenja (Obe fotografiji: Igor Fabjan)

EVROPA / V SREDOZEMLJU SPREMENLJIVO



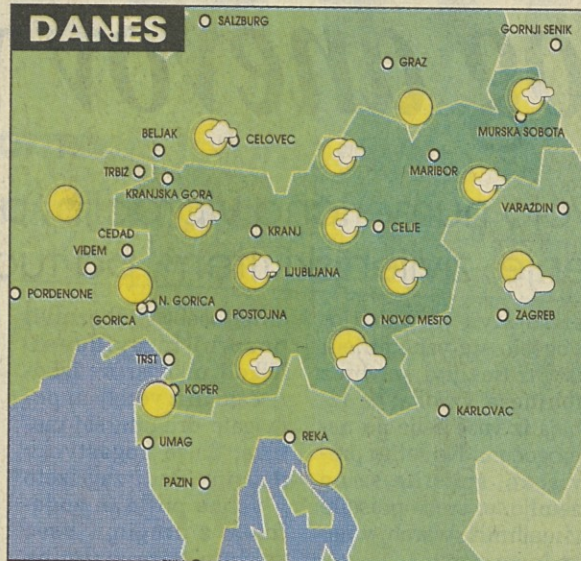
Vremenska slika:

Območje visokega zračnega pritiska se razteza od Atlantika do Črnega morja. Veter nad našimi kraji se bo v višjih plasteh ozračja obrnil v jugozahodno smer, k nam pa bo še vedno dotekal suh, vendar malo toplejši zrak.



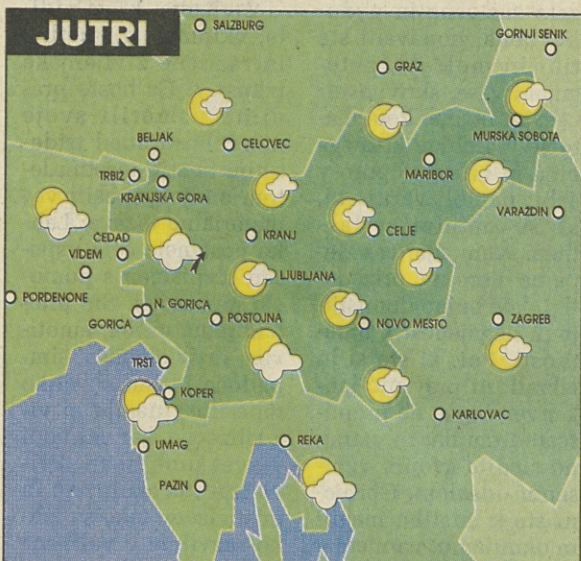
ALPE JADRAN / SONCE IN OBLAČNOST

OBLAČNOST	DEZ/NEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	



Slovenija: Pretežno jasno bo, zjutraj in dopoldne bo po nižinah megla ali nizka oblačnost. Najvišje dnevne temperature bodo od 8 do 13 °C.

Sosednje pokrajine: Pretežno jasno bo. V južni Avstriji, severni Hrvaški in na Madžarskem bo dopoldne po nižinah megla ali nizka oblačnost.



V Sloveniji: V ponedeljek bo pretežno jasno, v zahodnih in južnih krajih se bo popoldne zmerno pooblačilo. Malo topleje bo.

Obeti: V torek bo se pretežno jasno. V zahodnih in južnih krajih bo spremenljivo oblačno, ponekod so možne manjše padavine.

RAZMERE NA CESTAH V SLOVENIJI
Ceste po Sloveniji so večinoma suhe in normalno prevozne. Promet je tekoc tako v notranjosti kot tudi na mejnih prehodih.

TEMPERATURE ALPE JADRAN	TEMPERATURE PO EVROPI
včeraj ob 7. in ob 13. uri	včeraj ob 8. in ob 14. uri
LJUBLJANA.....	0/11
TRST.....	11/-
CELOVEC.....	3/7
BRNIK.....	-2/10
MARIBOR.....	0/10
CELJE.....	0/10
NOVO MESTO.....	3/8
NOVA GORICA.....	10/14
MUR. SOBOTA.....	0/3
PORTOROŽ.....	5/15
POSTOJNA.....	5/8
ILIRSKA BISTRICA.....	-1/13
KOČEVJE.....	5/7
CRNOMELJ.....	4/8
SLOV. GRADEC.....	2/9
BOVEČ.....	1/-
RATEČE.....	1/6
VOGEL.....	-1/4
KREDARICA.....	-3/0
VIDEM.....	8/16
GRADEČ.....	-1/10
MONOSTER.....	-2/4
ZAGREB.....	0/8
REKA.....	9/13
HELSINKI.....	-5/3
STOCKHOLM.....	-3/7
KØBENHAVN.....	5/7
MOSKVA.....	-5/0
BERLIN.....	0/6
VARSAVA.....	1/8
LONDON.....	7/12
AMSTERDAM.....	3/9
BRUSELJ.....	0/12
PARIZ.....	1/11
DUNAJ.....	-1/9
ZÜRICH.....	4/7
ZENEVA.....	6/8
RIM.....	14/21
MILAN.....	4/15
BEOGRAD.....	-3/13
BARCELONA.....	10/18
ISTAMBUL.....	13/16
MADRID.....	6/15
LIZBONA.....	13/20
ATENE.....	14/20
TUNIS.....	16/26
MALTA.....	19/24
KAIRO.....	21/34

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzhlo ob 06.41 in zasllo ob 16.50. Dan bo dolg 10 ur in 9 minut. Luna bo vzhla ob 17.12 in zaslja ob 07.35.
SETVENI KOLEDAR
Luna je v znamenju Bika.
TEMPERATURE REK
Reke: Mura (G. Radgona) 7,8°C, Sava (Radeče) 9,0°C, Savinja (Lasko) 8,0°C, Ljubljana (Moste) 8,7°C, Bistrica (Sodražica) 9,3°C, Paka (Sostanj) NP, Sora (Suha) 7,5°C, Gradascica (Dvor) 8,1°C, Iska (Iska) 7,0°C.
PLIMOVANJE
Danes: ob 2.59 najnižje -21 cm, ob 9.00 najvišje 52 cm, ob 15.49 najnižje -59 cm, ob 22.13 najvišje 28 cm.
Jutri: ob 3.26 najnižje -18 cm, ob 9.24 najvišje 50 cm, ob 16.18 najnižje -58 cm, ob 22.47 najvišje 27 cm.

V VEDNOST

Naravne nesreče

Svetovna meteorološka organizacija (SMO) je razglasila desetletje, v katerem zdaj živimo, za mednarodno desetletje za zmanjšanje naravnih nesreč (MDZNN). V tem času bo dejavnost SMO pogosto usmerjena v obveščanje široke javnosti in predvsem odločujočih dejavnikov v posameznih državah o možnih in priporočljivih ukrepih za zmanjšanje števila človeških žrtev in materialne škode, ki sta posledica naravnih nesreč. V tem desetletju praznujemo svetovni dan MDZNN 13. oktobra; letos je bila vodilna misel tega praznovanja povezana z bolnišnicami in solami, institucijami, ki so najpomembnejše za zdravje in razvoj družbe. Izobraževanje je odločilnega pomena za uspešnost boja proti raznim nevsečnim sodobnega življenja, kamor brez dvoma spadajo tudi naravne nesreče, zdravstvena služba pa je tista, ki v primeru naravnih nesreč z nudenjem takojšnje pomoči pogosto neposredno rešuje človeška življenja. Po statistiki za obdobje 1960-1989 je bilo več kot 90 odstotkov vseh ljudi, prizadetih zaradi naravnih nesreč, žrtev hidro-meteoroloških dogodkov, kot so suša, poplave in nevihte, celotna materialna škoda zaradi naravnih nesreč v preteklem letu pa je ocenjena na več kot 60 milijard dolarjev. Poplave sodijo po obsegu in uničevalnem delovanju med najhujše naravne nesreče, zato je treba pri izbiri lokacij za bolnišnice

zgradbe vedno postavili tam, kjer jih ne bi ogrozile poplave, in tako, da bi se lahko upirale izjemnim klimatskim razmeram območja. V mnogih primerih to seveda ni mogoče. S skrbnimi in prav usmerjenimi pripravami pa lahko dosežemo, da so te zgradbe zgrajene tako, da kljubujejo takim nevsečnostim, ko do njih pride. To je mnogo cenejše kot pa ukrepanje po tem, ko je stavba že zgrajena (npr. dodatno izoliranje zaradi mrzlih zim, ojačitev strehe zaradi nevarnosti zrušitve pod debelo snežno odejo ipd.; seveda pa stavbe ne moremo prenesti drugam, če se ugotovi, da stoji na poplavljenem področju). Podatke za tovrstne priprave dobijo projektanti iz klimatoloških studij, katere izdelujejo meteorološke in hidrološke službe, SMO pa jih podpira prek svojega svetovnega klimatskega programa. Nacionalne meteorološke in hidrološke službe po vsem svetu imajo pomembno vlogo pri obveščanju javnosti pred grozicami naravnimi nesrečami, s tem da objavljajo zgodnja opozorila in se vključujejo v pripravljane ukrepe v primerih ogroženosti oziroma reševanja. V tem desetletju si SMO prizadeva, da bi vse države izboljšale svoje opozorilne sisteme, sprejele preventivne ukrepe v obliki gradbenih predpisov ipd. in vzpostavile učinkovite sisteme za ukrepanje med naravnimi nesrečami.

Andrej Kranjc



Horoskop

piše
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4. : Srečanje s človekom, ki vam je bil nekdo blizu, a ga niste videli že celo večnost, vas bo obdarilo s spoznanjem, da ste po srcu se zmeraj zelo mladi.



BIK 21. 4. - 20. 5. : Nekdo ne bo izpolnil vaših pričakovanj, zato mu boste zamerili in »pasli mulco«. Izrabite zunanjo tišino za priskrbovanje notranjemu hrupu.



DVOJČKA 21. 5. - 21. 6. : Tecni boste, zato bo vaš partner odšel po svoje. Ne bo šel k drugi, ampak zgolj od vas. Ko se vrne, boste tako drugačni, da se ga ne boste mogli otrešiti.



RAK 22. 6. - 22. 7. : Če se cutite osamljeni, nikar ne rinite na vsak način med druge. Ker vas najbrž ne bodo razumeli, boste se bolj osamljeni. Drugi v vas pa vas bo razumel.



LEV 23. 7. - 23. 8. : Če si vas bližnji želi biti več z vami, to se ne pomeni, da vas želi zvežati. Predajte se mu, videli boste, da ste lahko tudi v objemu svobodni.



DEVICA 24. 8. - 22. 9. : Vi bi bili raje doma, partnerju se bo mudilo ven. Povejte mu, da je razlog vašega vztrajanja želja po intimnem zblizanju. Z veseljem bo ostal z vami.



TEHNIKA 23. 9. - 22. 10. : Nekdo vam je zabrenkal na občutljivo struno. Ker so vibracije močne in prijetne, se vam misli nenehno vračajo nanj. Bliza se nevarnost resonanc.



ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11. : Slika, ki jo imate o sebi, je preveč idealizirana in jo imate zelo radi. Slabosti, ki jih z njo prikrivate, so hude, ker pa so pristne, jih imejte se raje.



STRELEC 23. 11. - 21. 12. : Nekdo isče priložnost, da bi vam zaupal svoje težave in vas prosil za pomoč. A ker opaza, da vidite le sebe, omahuje. Odprite oči in mu stopite naproti.



KOZOROG 22. 12. - 20. 1. : Čeprav vas muči notranja stiska, ne silite v partnerja. Pogovarjajte se raje o navadnih stvareh. Tudi tako se je mogoče pomiriti in utrditi vezi.



VODNAR 21. 1. - 19. 2. : Če se trenutno počutite kot v raju, se ne pomeni, da se morate ves ljubi dan prepustiti temu občutku. Vsaj pol dneva izkoristite za iskanje poti v nebesa.



RIBI 20. 2. - 20. 3. : Vecina vaših telesnih tegob je psihičnega izvora. Lotite se torej kakšne sprostitvene tehnike, nato pa se prepustite prijetnemu snu. Jutri boste zdravi.

OGLASI NEKOČ - BESEDILO FILIP FISCHER

Vilice in bonton omika pri mizi



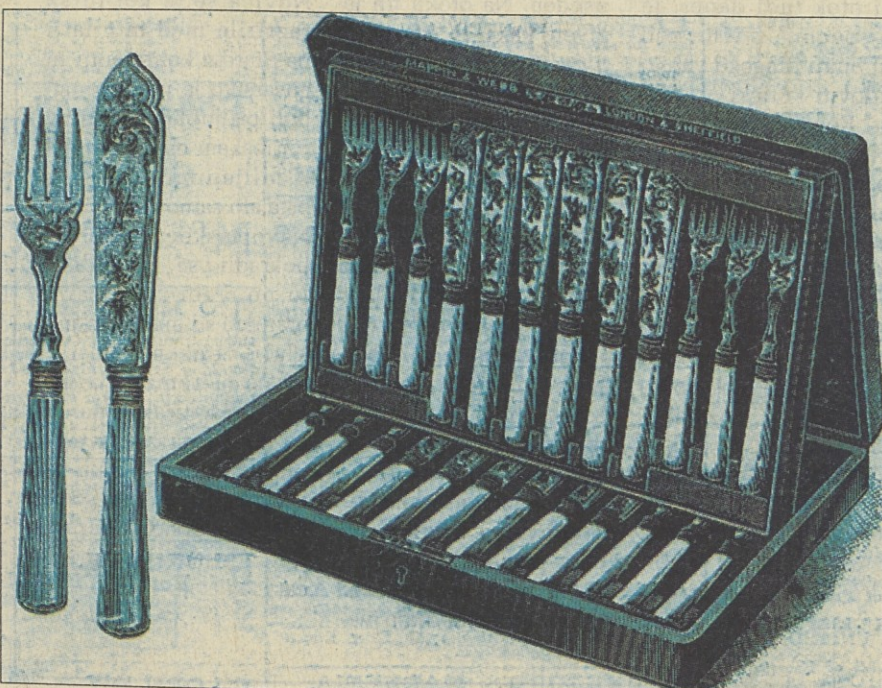
Uživanje hrane se pri ljudeh ne zreducira na golo, vsakdanje zadovoljevanje potrebe po energiji in gradivu, saj gre pri nas za nekaj več kot dejanje samohranitve. Uživanje hrane je za nas izraz omike, in torej nekakšen obred. "Jesti" in "biti" se nam kazeta podobna glagola, tako da ima slovenski "je", tretja oseba ednine, dva pomena; enako je v nemščini z glagoloma "essen" in "sein", v latinščini z glagoloma "edo" in "sum". Ne vemo za razlago jeziko-slovcev, a naša ideja o takšni tesni povezavi med glagoloma nam se kar prija.

To, kar je v naši omiki prepovedano, je v drugih dezelah dovoljeno ali celo zazeleto. Pri nas je riganje pri mizi prostasko dejanje,

druge pa splahnuti se po pojedini pomeni izraziti zadovoljstvo in hvaležnost za imenitno gostoljubnost. Nas pribor so vilice, zlica in nož, na Kitajskem bambusovi palčiči, se drugod goli prsti. Pa naj bo tak ali drugačen nas pribor, vsi se moramo uriti v njegovi rabi, da bi se pokorili splošno veljavnim pravilom. Ta pravila niso le gola estetska zadeva ali nepotreben privešek, temveč se v njih zrcali kulturna dedščina in torej bogastvo, ki ni zane-marljivo.

»Dol s komolci z mize!, nož v desni in vilice v levi!, ne cmokaj!, ne mlaskaj!« Tako so nas mučili, dokler nam niso pravila dostojnega vedenja zlezla skupaj s hrano v meso in kri. Vsak nas gib pri mizi je

moral biti kot korak plesalke pri klasičnem baletu: nastudiran in estetsko dogan. Nekoc so bila pravila dokaj toga in neobhodno potrebna, če si hotel deliti hrano z "boljšo" družbo. Danes se je bonton poenostavil. Zato ni težko imeti uglajenih manir pri mizi, le če se malenkostno potrudimo. Danes naj bi veljalo pravilo in spoznanje: Biti pri mizi je obred z globljo vsebino, in torej naj bi bilo pri tem obredu nam prijetno kakor tudi tistim, ki sedijo poleg nas.



J. A. Henckels Solingen.

Fabrik von Stahlwaaren,
wie Tafelmesser, Messer für alle Gewerbe und Künste, Scheeren, Taschenmesser etc.

Für jedes das „Zwillingszeichen“:  tragende Stück wird unbedingte Gewähr geleistet, es wird daher gebeten, beim Einkauf auf dieses Zeichen zu achten. (183)

Haupt-Niederlage: **BERLIN W.,** Leipzigerstr. 117/118
HAMBURG KÖLN a. Rh. WIEN I
Zweig-Geschäfte: Gr. Johannisstr. 6. Hofstr. 131. Kärntnerstr. 38

!! Skoraj v dar !!

najpotrebnejše reči, kakor noži, vilice in žlice.

Prejeli smo naročilo od konkurzne uprave nedavno falirane velike angleške fabrike Britania srebra, vse pri nas v zalogi hranjene reči iz Britania srebra za malo povračilo vožnine in 1/2 del dneve **podariti**. Po poslanem vnesku ali povzetju **3 gld. 95 kr.** kakor povračilo vožnine z Angleškega do Dunaja in majhnemu delu dneve prejme vsakdo omiznino iz Britania srebra za 6 oseb. skupaj 24 kosov izvrstnega blaga

V DAR:

6 izvrstnih **namiznih nožev** z ročam iz Britania srebra i pravimi angleškimi srebrno jeklenimi ostrinami.

6 najboljših **vilic** iz Britania srebra iz enega kosa.

6 težkih navadnih **žlic** iz Britania srebra.

6 malih **žlic** iz Britania srebra, najboljše vrste.

24 kosov. Skupaj 24 kosov, ki so poprej veljali 15 gold. zdaj pa velja skupaj vseh 24 kosov le 3 gld. 95 kr.

Teh 24 kosov je iz najboljšega Britania srebra, ki ostane vedno belo in se od pravega srebra še po 80 letni rabi ne loči, za kar dajemo poročilo.

Napis in naročevanje:

Blau & Kann, Dunaj, I. Elisabethstrasse 51. 6.

Komur blago ni po volji, povrne se mu denar, ako pošlje nazaj blago na svoje troške. (12-12)